

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

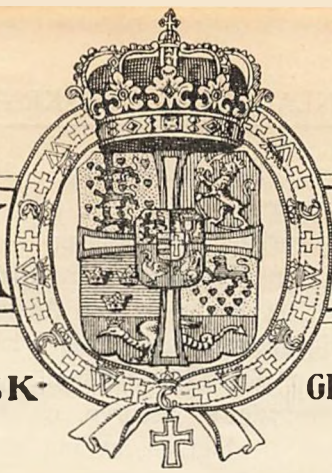
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK

GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 1

Januar 1914

8. Aargang

DANSKE RIDDERE.

Provst

Hans Christian Holten.

Nedenstaaende er min Faders Selvbiografi efter den mellem hans efterladte Papirer fundne Koncept til de Oplysninger om sit Liv, som han ved sin Udnævnelse til Ridder indsendte til Ordenskapitlet. Noterne hertil er tilføjede af Meddeleren, A. Linde, f. Holten.

„Jeg, Hans Christian Holten, Provst, Sognepræst til Skuldeløv og Sælsøe Sogne, er født i Kjøbenhavn 18de Februar 1800. Mine Forældre, daværende Stadsmægler Nicolai Abraham Holten, død 1850 som Directeur for Øresunds Toldkammer, og Johanne, født Mangor, gav mig og mine to Søstre¹⁾ en kjærlig og omhyggelig Opdragelse. Deres kjærlige Frygt for, at jeg — deres eneste Søn — skulde komme i slet og fordærvende Selskab, bevirkede blandt andet, at jeg aldrig blev sat i nogen Skole og i min Barndom og Ungdom kun kom i Berøring med meget faa

Provst Hans Christian Holten. (Billede, skænket ham af Menigheden paa hans 60 Aars Fødselsdag).

Drenge og unge Mennesker — en Omstændighed, hvis Virkning jeg ofte, men ingenlunde altid med Glæde og Tilfredshed har kunnet efterspore i mit hele Væsen, selv i min fremrykkede

bede, jeg endnu beklæder. Samme Efteraar ægtede jeg mit Sødskendebarn Anna, født Holten⁴⁾, med hvem jeg levede et lykkeligt husligt Liv i lidt over 24 Aar, indtil Herren hjem-

Alder. Undervist i Hjemmet af en Mængde hyppigt vekslede Lærere blev jeg i Efteraaret 1817 dimitteret til Universitetet af daværende theologisk Candidat, nu afdøde Provst Beck²⁾). Efter at være sat meget tilbage ved svære Sygdomme tog jeg i Sommeren 1823 theologisk Embedsexamen med bedste Character³⁾, og fra Forsommeren 1824 indtil Slutningen af 1825 gjorde jeg paa min Faders Bekostning en Udenlandsreise gennem Tyskland, Italien og Frankrige. Da jeg efter min Hjemkomst havde frekventeret Pastorseminariet og underkastet mig homiletisk Prøve, hvor jeg ligeledes erholdt bedste Character³⁾, blev jeg under 7de Julii 1827 af Kong Frederik VI kaldet til Sognepræst for Skuldeløv og Sælsøe Sogne, det samme Em-

kaldte hende i Begyndelsen af 1852. Af 7 Børn har Gud ladet mig beholde de 5: 3 Sønner og 2 Døttre, af hvilke de 4 — Døttrene og de to ældste Sønner — ere gifte⁵⁾, og min ældste Søn har siden Foraaret 1855 været ansat som personel Capellan hos mig, været min troe og kjærlige Medhjælper. En Medhjælp trængte jeg dengang til, efter at jeg i Aaret 1850 paa afdøde Biskop Mynsters indtrængende Opfordring havde overtaget Embedet som Distriktsprovst for Liunge-Frederiksborg, Ølstykke og Horns Herreder og ønskede [han] — uden at Prædiken og andre Forretninger blev forsømt i i mine egne Sogne — at [jeg skulde] anvende nogle Søndage aarlig til at holde Kirkevisitatser i det mig an betroede Provsti.“

Fortsættelsen har vist Provst Holten oprindelig tænkt sig formet saaledes:

„Derpaa begyndte jeg og visiterede en Gang i hvert af Provstiets Pastorater med et Par Undtagelser. Men da jeg forgæves havde anmodet Stiftets Biskop⁶⁾ om ved en eller anden Udtalelse at yde mig den fornødne Støtte i denne Virksomhed, der de fleste Steder blev betragtet som et egenmægtigt Foretagende, ophørte jeg atter med denne den eneste Provstgjerning, der var mig virkelig kjær. Og da saa Loven af 8de Marts 1856 gjorde mig mit Forhold til Provstiets Skolevæsen meer og meer ubehageligt ansøgte jeg — end yderligere bevæget ved min Huuslæges alvorlige Forestillinger — i Efteraaret 1862 om Entledigelse fra Provsteembedet, hvilken jeg erholdt i Foraaret 1863, men uden et eeneste lille Ord om Kongens og hans Regjerings Tilfredshed med min Embedsførelse, et Vidnesbyrd, jeg formeente mig at have grundet Adkomst til. Saameget større Priis sætter jeg paa den Anerkjendelse, der nu i min Alderdom er bleven mig tildeel ved det mig allernaadigst forundte Ridderkors, for hvilket jeg ogsaa med undersaatlig Hengivenhed har takket min Konges Naade.“

Denne Slutning er imidlertid overstreget og forandret til, kortere:

„I Aaret 1862 indgav jeg — blandt Andet bevæget dertil ved min Huuslæges alvorlige Forestillinger — Ansøgning om Entledigelse fra Provsteembedet, og da denne min Ansøgning blev mig allernaadigst bevilget, har jeg siden den Tid kun havt mit gamle Præsteembede at besørge, og det er min Bøn til Herren, at han vil give mig Naade til at arbejde som en tro Tjener i denne Gjærning Resten af mine Dage.

Skuldelöv Præstegaard 16de August 1867.

H. C. Holten.“

Min Broder, Etatsraad Just Holten, har ment, at den første overstregede Form for Biografiens Slutning burde medtages, idet den efter hans Anskuelse „har Interesse som Vidnesbyrd om Forfatterens Opfattelse af Provstestillingen som kirkeligt Embede, en Opfattelse, der utvivlsomt har Medhold i Danske Lovs 2—16—3: „„Provsterne skulle een Gang i det ringeste, eller oftere, om Aaret, om Superintendenten det nødigt agter, besøge alle Sognene i deres Provstie . . . og forføre, hvorledes Præsten prædiker, udlægger Børnelærdommen, uddeeler Sacramenterne, og om de i alle Maader sømmelig staae deres Embede for og pryde det med et got Levned“.

Da jeg er afskaaret fra at konferere Kladden med Renskrivten, fordi Ordenskapitlets Arkiv brændte med Christiansborgs Slot, saa tør jeg jo ikke borge for hvilken af de to Kladder, der alligevel sluttelig blev indsendt og maa ogsaa af den Grund være enig med min Broder i, at begge Former har burdet medtages.

Til disse min Faders egne Optegnelser vil jeg nok have Lov at knytte en liden Kommentar som et Forsøg paa en personalhistorisk Skildring af hans Personlighed.

„Det mærkeligste ved den Mand „var, at han som Søn af en saa rig „Fader valgte den Stilling at blive „Landsbypræst.“

Denne Sætning har jeg læst et Sted, hvor min Fader blev omtalt, men des-

værre forsømt jeg i det givne Øjeblik at notere det — uhyre dumt! — og det er sluppet bort for mig, hvor det var; derfor er det jo muligt, at Ordlyden kan have været en Smule anderledes, men for Meningen indestaar jeg.

Hans Christian Holtens Forældre var — som alt nævnt — Nicolai Abraham Holten, død som Gehejmekonferentsraad og Direktør for Øresunds Toldkammer med Bolig i Helsingør, og Johanne (Hanne) Cathrine Kirstine Mangor (Datter af Stadsfysikus i København Christian Elovius Mangor og Hustru Marie Elisabeth Klagenberg).

Som Søn af disse To fødtes han d: 18 Februar 1800 i Haandværkerbankens nuværende Ejendom ved Stranden, „Høvlen“ kaldet, faa Steder fra den senere af hans Fader ejede og i mange Aar efterat denne havde solgt den, „den Holtenske“ benævnedes Gaard, der nu, efter Kong Georg af Grækenlands Død tilhører hans Søn Prins Christophorus.

Min Fader var et velbegavet, sjællig og — trods de mange Sygdomme, han omtaler — legemlig sundt og smukt Menneske med en rên og fast Karakter. Hans Barndom tilbragtes i et Hjem, der var præget af levende aandelige Interesser og gode Principer, — et Hjem, hvor Velstanden netop paa den Tid var voxende, hvad der let maatte libringe ham den Forestilling, at hans Liv skulde blive en sagte Gliden henad en nogenlunde jevn Bane.

Om sin Opdragelse har han selv udtalt sig og nævnt den Indflydelse, som han mente, at den havde havt paa hans Personlighed; og det er vist rigtigt nok, at den kan have afstedkommet en Tilbøjelighed til Skyhed, som den, der fra lille af har tumlet sig imellem jevnaldrende Kammerater, ikke faar; kan bebrejdede dog ikke sine Forældre, at de valgte denne Maade at opdrage ham paa, men saa Kærnen deri: at deres Mening var god; og saavist som de fleste Forhold kan ses fra flere Sider, saa erkendte han, at han derved havde undgaaet meget af det mindre gode, som selv

de bedste Skoler vel desværre ikke kan skærme sine Disciple imod.

Som nævnt dimitteredes han af den senere Provst Beck, men før denne havde min Fader en Lærer, der vistnok har haft en større aandelig Indflydelse paa ham — fornemmelig i kristelig Henseende. Det var Christian Sundbye, senere Præst i Barløse paa Fyen.

Christian Holtns Kærlighed var Søen, og hans inderlige Ønske var at blive Søofficer, — ret naturligt fordi hans Barndom faldt i den Tid, hvor Dønningerne fra 1801 og 1807 førte de Unges Sind i den Retning. Men imod dette Ønske satte hans hypernervøse Moder sig bestemt, og hun, der med mange store og rortræffelige Egenskaber forbandt en utæmmelig Herskesyge — den hun vel som oftest forstod at skjule under en ydre Blidhed, men som i Virkeligheden ikke taalte nogen Modstand — hun sejrede (ikke over sig selv, saaledes som Sønnen maatte det) og saaledes, som hun vistnok i de fleste Tilfælde gjorde — ikke alene overfor sin Søn.

Ynglingen har vel derefter været noget i Vilderede med Hensyn til sin Fremtid, og her er det da, at Sundbye formentlig har øvet nogen Indflydelse med det Resultat, at Valget faldt paa Theologien og paa at

Anna Holten, f. Holten.
(Maleri af Hornemann).

Provst Hans Christian Holten.
(Maleri af Peter Copmann).

blive netop Landsbypræst, en Beslutning, som han fastholdt Livet igennem, uagtet han flere Gange blev fristet til at ombytte denne Stilling med et Præsteembede i Hovedstaden, hvor han sikkert med sine rige Evner og sin noble Personlighed vilde have haft mere Næring for Forfængeligheden. Biskop Mynster, til hvem min Fader var knyttet ved et varmt Venskab — arvet fra Mynsters Venskabsforhold til hans

blev i Skuldeløv til sin Død. Til Belysning af hans Forhold til Biskop Mynster tjener nedenstaaende Brev fra denne — skrevet i Anledning af min Moders Død:

Kbhvn 19 Jan. 1852.

Kiære Ven!

Med den inderligste Deeltagelse har jeg i den senere Tid lyttet efter ethvert Budskab fra Skuldeløv og med Smerte erfaret det sørgelige Udfald. Skøndt mit Kiendskab til den Bortkaldte kun var lidet, havde jeg dog tilfulde erkendt hendes Værd, og hvor dybt et Savn hun vil efterlade i hendes Kreds. At De har villet underrette mig om Deres Tab, har jeg modtaget som et nyt Beviis paa det Venskab, hvorpaa jeg har havt saa mange Beviiser. Til den bedste og eneste fulde Trøst behøver jeg ikke at henvise Dem. Men idet jeg

Skuldeløv.
(Akvarel af Harder).

tænker mig Deres Tilstand forekommer det mig godt, at De har Provsteembedets Byrde, om De end for Øjeblikket føler Dem trykket deraf. Naar man i svære Sorger ikke er skikket til saadanne Sysler, der kræver større Aandsfrihed, er det ofte en Velgiærning at være nød til at tage fat paa mere mekaniske Arbejder, som tvinge til at fæste Tankerne paa Andet end Sorgen, og hvorved Tiden dog glider hen. Jeg har selv paaskiønnet dette Middels Gavnlighed i denne Tiid, der sandelig heller ikke for mig har været let, eller endnu er det. Skiøndt min yngste Datter, der, som De maaske har hørt, under et Besøg her blev heftig syg og nedkom 8 Uger for tidligt, nu Gudskelov synes uden Fare og maaskee kan beholde sit Barn.

Gud styrke opholde og trøste Dem, og lade Dem finde Lindring i de Elskede, De har tilbage!

Stedse Deres

hjerteligt hengivne

Mynster.

Som af ham selv berettet ægtede min Fader i 1827, d. 9de September min skønne, elskelige og intelligente Moder, efter at de havde været forlovede i nogle Aar, og efter at han — i 1825 hjemvendt fra sin Udenlandsrejse — havde forberedt sig i et Par Aar til sin Præstegerning. De to her gengivne Billeder af mine Forældre som unge er omtrent samtidige. Hendes er malet af Miniaturmaler Horne-mann⁷⁾ umiddelbart før min Faders Afrejse til Udlandet med Udsigten til to Aars Adskillelse (det blev imidlertid lidt kortere); derfor det stærkt vemodige Præg over hende. Hans Billeder er malet paa Udrejsen, i Dresden af Peter Copmann⁸⁾ til hans Brud og derfra sendt hjem; men ved Hjemkomsten forlangte min Grandmama at beholde Billedet til sin Død. Min Moder fik det aldrig, hun døde 1852, hendes Svigermoder 1869.

Hvorfor mine Bedsteforældre ikke lod de to Unge gifte sig og saa rejse ud sammen, har altid været mig ufor-

staaeligt; at han har ønsket det og kæmpet derfor, det véd jeg deraf, at jeg selv har hørt ham fortælle, hvorlunde han — da han ikke maatte faa sin Brud med paa Rejsen — lovede sig selv at købe saamange Smykker til hende, at de skulde komme til at koste ligesaa meget, som Rejsen vilde have kostet. Om han har gennemført det bogstavelig, tør jeg jo ikke paastaa, men i den fine, beskedne Præstekones Gjemmer husedes Halsbaand, Kamme, Broscher, Ringe o. A. af meget stor Værdi, som hun sjældent eller aldrig selv bar. Om Moderens Indflydelse ogsaa her har været den afgørende, tør jeg jo heller ikke paastaa; det lignede imidlertid ikke Faderen i hans Forhold ellers til Sønnen, som han elskede lidenskabeligt. Vist er det, at det er ret mærkeligt at læse om i gamle Breve f. Ex., hvorledes Søstere Sophie og hendes Mand, Thiele, bleve udrustede og kom afsted paa en herlig Rejse gennem Tyskland til Italien, hvorfra — en passant bemærket — min Tante hjembragte „Den Stumme i Portici“ og gjorde opmærksom paa den, saa den blev opført her. Men Thiele forstod den Kunst at indynde sig, hvor han vilde, og paa den Vis faa, hvad han vilde have.

Efter mine Forældres Bryllup flyttede de ind i Skuldeløv Præstegaard, en ussel og forfalden Bolig, der snarest muligt maatte erstattes af en ny. Imens dette gik for sig, boede de Unge i et lille straatækt Hus, der midlertidigt byggedes til dem lige ved Præstegaarden og senere flyttedes ud paa Marken som Materialskur, da de kunde flytte ind i den nye Præstegaard. Nedenstaaende Billede efter Aquarel af Maleren Harder⁹⁾ viser denne, som de beboede indtil Foraaret 1841, da den 2^{den} Pintsedag afbrændte tilligemed flere andre Gaarde i Byen, og nu var mine Forældre atter husvilde. De boede da paa Lindegaarden, som ejedes af min Grandpapa, medens deres tredie eller rettest fjerde Hjem under Arkitekten Konferentsraad Kochs Ledelse blev bygget — stateligt og smukt, men næppe ret praktisk,

hvad jeg først har bemærket ved de Forandringer, som min Faders Efterfølgere har ladet foretage. Ret kostbart var det vel ogsaa, da det — af naturlig Frygt for Ild — blev forsynet med Tegltag paa alle fire Længer. En smuk Have omgav Præstegaarden, hvor de dog nu fik Lov til at bo i Ro og Fred til den store Sorg ved min Moders Død d. 15. Jan. 1852 selvfølgelig forandrede Livet der meget; og da ogsaa vi Børn efterhaanden som gifte, med Undtagelse af min yngste Broder, der nogle Aar senere gik til London, drog fra det gamle Hjem, da blev det ensomt for den gamle Præst i lange Tider af Aaret. Men om Sommeren! Ja for os Børn og vore Børn var det Fest at komme hjem til den gamle kære Rede og nyde Livet der med den uforlignelige Bedstefader, om hvem et af hans yngre Børnebørn engang udbrød: „Ja, hvis Vorherre er som Bedstefader og Himmerrig som Skuldeløv, saa forlanger jeg det ikke bedre“. Hvordan det vilde have været om den blide, elskelige Bedstemoder ogsaa havde været der til at knæsætte Børnebørnene, kan jeg knap tænke mig. Men lidt tilbage igjen til min Faders Ungdom.

Trods alt var min „Grandmama“ i mange Henseender en kærlig Moder imod sin Søn og søgte paa sin Vis at bøde paa Barndommens og den tidligste Ungdoms Savn af jevnaldrende Venner og Kammerater, men det er dog nok muligt, at den Kreds af unge Mennesker, der færdedes i hendes Hus, og for hvem min Grandpapa ofte var en faderlig Ven, forstod at tage hendes Øre lovlige meget fangen, og at Sønnen stadig blev den, der maatte resignere.

Af Christian Holten's Venner var vistnok Just Mathias Thiele, der senere blev hans Svoger, den tidligste; dertil kom Brødrene Frits Storck — der blev gift med min Moders ældre Søster Margrethe (Grethe) — og Johan Storck, henholdsvis Præster i Skibby og Sæby; Digteren Christian Wilster; den senere Amtmand i Sorø Kammerherre Thorkil Hoppe; den senere Staldmester og Overskænk hos Chr. 8de, Grev Chri-

stian Danneskjold-Samsø, senere bl. A. Vilhelm Birkedal o. fl. A.

Paa Gisselfeldt tilbragte min Fader som Dreng og ungt Menneske nogle Ferier, og det var ret underligt efter Krigsaarene 1848—50 at høre ham tale om de to Comtesser Louise og Jette Danneskjold, der ægtede de to landsforræderske Fyrster Hertugen af Augustenborg og Prinsen af Noer og at

tænke sig, at han havde kendt dem i sin Ungdom.

Dette Gisselfeldt'ske Venskab havde vel nok for en stor Del sin Grund i, at min Grandpapa til Tider hjalp den gamle Greve og senere Grevinden som Enke med deres Pengeaffairer, som nok ikke altid var i den bedste Orden, men det blev sluttet i en Tid, da min Fader var for meget Barn og for ung til at tænke sig egennyttige Bevæg- grunde til den Venlighed, der vistest ham.

Baade dette og de fleste andre Venskabsforhold gik imidlertid i Staa af forskellige Grunde. Thiele blev ret hurtigt efter Sophie Holten's Død (efter 6 Aars Ægteskab) gift igen; Brødrene Storck kom min Fader i Tidens Løb til at staa fjernere, fordi deres religiøse Anskuelser udviklede sig i ganske forskellige Retninger; Christian Wilster blev Lærer ved Sorø Akademi, og For-

Provst Hans Christian Holten og Hustru.

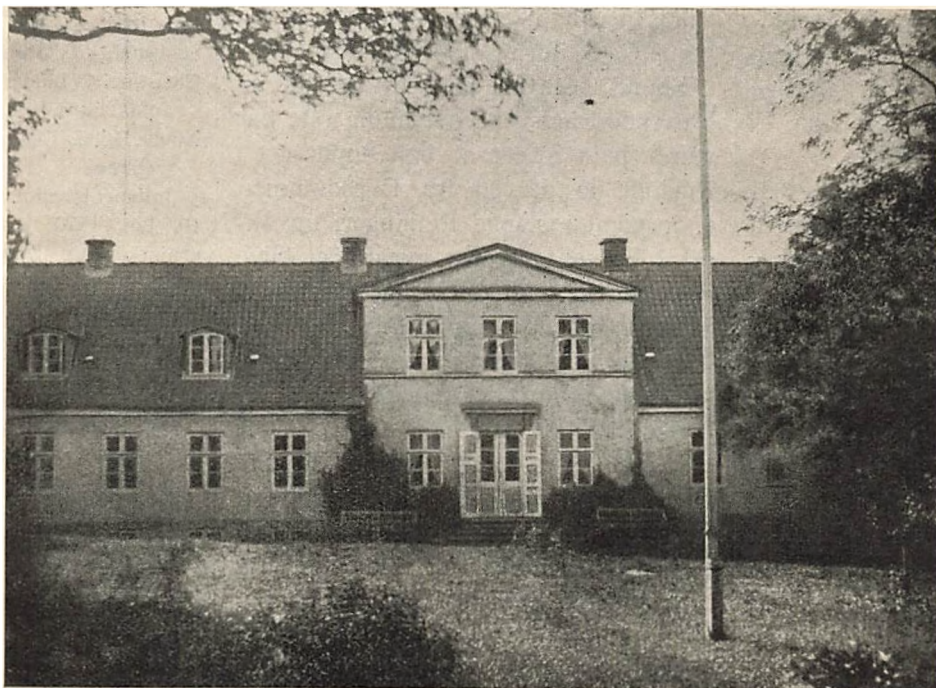
bindelsen mellem Sorø og Skudløv var ikke saa nem som nu; Danneskjold gled ganske naturlig op i sin egen Sfære, hvor min Fader ikke kunde og vel heller ikke vilde søge ham.

Min Grandpapa's Rigdom, der blev meget mere udskreget, end den faktisk — navnlig i de senere Aar — var stor til, blev saa ofte søgt og *misbrugt*, at jeg dog forstaar min Fader, naar han ret tidligt i sit Liv blev mere forsigtig

jeg — havde en bestemt Følelse af, at havde Lysten været der, saa havde Hindringerne ogsaa været til at rydde afvejen.

Efter den Tid groede det seneste og smukkeste af hans Venskabsforhold sin stille og sikre Væxt — Venskabet med hans ældste Søn, min herlige og begavede Broder, Hans Nicolai, der, efter i nogle Aar at have været hans Kapellan, derpaa en Tid vikarierende

Præst i Ferslev og Vellerup, drog som Sognepræst til Torning og Lysgaard (se Note 5), hvor den jyske Højderys skarpe Luft i Løbet af to Aar knækkede hans Helbred og fældede ham i Februar 1871. Dette var et af de haardeste Slag for den gamle Fader, men han bar det, som han havde baaret saa meget andet. Mange Vanskeligheder havde han i sit Liv havt at kæmpe med, og saa i Skudløv, hvor Befolkningen var —

Skudløv Præstegaard, set fra Haven.
(Opført af Arkitekten, Konferensraad Koch).

og jeg hører endnu er — et noget vanskeligt Folkefærd. Blandt andet var den Egn i sin Tid Arnested for den saakaldte „bondevenlige“ Bevægelse, og derved i politisk Henseende ikke let at komme til Rette med. Men Fader vandt gennem et langt Liv i trofast og ihærdig Gerning deres Tillid og Venskab. Da han fyldte 60 Aar skænkede Menigheden ham det Billede, som her findes gengivet, og Aaret efter hans Død satte de en Mindesten paa hans Grav.

For hans Eftermænd var det en Smule vanskeligt; Menighederne var ikke ret glade for dem, og det var maaske heller ikke let at komme efter en Mand, hvis Pung og Køkken altid var til Disposition, og som var af en Slægt, der i henved $\frac{3}{4}$ Aarhundrede havde hørt til Egnens Befolkning.

Blandt hans Livs Vanskeligheder hørte Forholdet til hans Moder ikke til de mindste; de to led — om jeg saa maa sige — af ulykkelig Kærlighed til hinanden. Hun lærte aldrig at forstaa, at Sønnen blev Mand og ikke kunde vedblive at være den lille lydige Søn, og han, der satte sin Moder højt, sørgede over, at hun kunde forlange dette af ham, og over, at hun ofte krænkede ham ved at søge Raad hos de Folk, der forstod at smigre hende — hvad hun desværre var meget lyd-hør for — istedet for at søge Hjælp og Trøst og Raad hos sin naturlige Støtte. i Livet — sin eneste Søn — alt længst hendes eneste Barn.

Til Faderen var hans Forhold næsten idealt; det var som Vens til Ven til det sidste, det vil sige min Grandpas Død.

20de November 1869 døde min Far-moder og ved hendes Død tilfaldt der da min Fader hans Andel af det, der var til Rest af, hvad hans Fader havde samlet. Istedetfor at tage det i Besiddelse og berede sig en magelig Alder-dom lod han Formuen gaa direkte til sine Børn, paa en ganske lille Del nær, som han forbeholdt sig, „for at hans Børn ikke skulde vente for længe paa den“. —

I Eftersommeren 1872 var Biskop Martensen paa Visitats i Skudløv.

Det var en smuk Fest for min Fader og et dejligt Minde for dem af hans Børn, som vare tilstede, at se den kærlige Maade, som Biskoppen behandlede ham paa.

Da Martensen traadte frem i Kor-døren, da var hans første Ord disse:

„Vi har nu af vor gamle bedagede Præst hørt udtale det Vidnesbyrd, at han i sit lange Liv med dets Sorger og Glæder har befundet det Ord sandt at „Christus er igaar og idag, ja i al Evighed den samme“. Derpaa talte han videre, og det er af denne Dags Vidnesbyrd, at jeg véd, at Forholdet mellem Biskop Martensen og Fader endte i god og kærlig Forstaaelse.

Endnu et halvt Aarstid passede min Fader trolig sit Embede. I April Maa-ned 1873, der det Aar var meget kold, tog han, endnu ikke helt færdig med en stærk Forkølelse, til sin Annexkirke Selsø, men medens han var ved at uddele den hellige Nadver, sank han om foran Alteret, kørte syg hjem og rejste sig ikke mere. Den 18. Juni s. A. døde han og med ham lukkedes altsaa Skudløvshjemmet, et af de gamle Præstegaardshjem.

Hans Christian Holtens Liv var ikke mærket af store Begivenheder eller Bedrifter, men nu vil jeg bruge den Yttring, med hvilken jeg indledede denne min lille Skildring af min Fader:

Smuk, begavet, med et ildfuldt og brusende Sind, som det mulig ofte har været ham svært at bøje, opdraget i Rigdom og derved fra Barndommen af forvænt i mange Retninger, opvokset i Forventning om engang at blive rig, *var det ganske rigtigt det mærkeligste ved den Mand, at han udviklede sig til at blive en beskeden, from og sagtmodig Landsbypræst.*

Sent i hans Liv blev han „Ridder af Kørset“, men alt tidligt i sit Liv blev han øvet i at være Korssets Ridder. Jeg har ofte syntes, at jeg skyldte min Fader et Eftermæle. Da her viste sig Anledning og Lejlighed, greb jeg denne; har en eller anden Læser mulig fundet, at jeg har taget for blødt eller personligt paa Sagen, da tilgiv! Men jeg beder dem tænke paa, hvad de vilde

have gjort om de skulde have skildret kærlige Forældre. Jeg tror ogsaa, at jeg har havt et ret rigtigt psykologisk Blik paa min elskede Fader.

NOTER

¹⁾ Ida, f. 8. Decbr. 1803 i Kbhvn, † s. St. 10. Decbr. 1820 og

Sophie, f. 4. Jan 1806 i Kbhvn, † s. St. 15. April 1835, g. 18. Marts 1829 m. Etatsraad, Professor Just Mathias Thiele, Sekretær og Bibliothekar ved Kunstakademiet.

²⁾ Provst Hunæus Beck, Sognepræst til Udby ved Kallundborg, Fader til den bekendte Præst Vilhelm Beck, „Indre Mission“s Stifter.

³⁾ Saavel til Embedsexamen som til den homiletiske Prøve var Karakteren Laudabilis et quidem egregie.

⁴⁾ Datter af Provst Holtens ældste Farbroder Johan (Hans) Severin von Holten, Lærer i Naturvidenskaber for Prins Frederik Christian (den senere Kong Chr. 8de) og dennes Sødskende — og Hustru Juliane Maria født Wittendorff.

⁵⁾ Sønnerne:

Hans Nicolai Holten, f. 22. April 1829, død 5. Febr. 1871 som Sognepræst til Torning og Lysgaard i Viborg Stift; g. m. Marenstine (Mine) Smith, f. 18. Febr. 1830, † 25. Mai 1913, Datter af Kancelliraad, Byskriver i Varde Troels Smith til Gjellerupholm og Krogsdal og Hustru Sophie Dortha Krarup.

Just Johan Holten, f. 24. Mai 1831, Etatsraad, fhv. Birkedommer i Hørsholm, i en Aarrække forinden Medlem af den internationale Domstol i Ægypten; g. m. Ida Sehested, f. 31. Juli 1841, Datter af Kammerherre N. F. B. Sehested til Broholm og Hustru Charlotte Christine, f. Linde.

Sofus Emil Holten, f. 29. Juli 1836, † 11. Novbr. 1885, Købmand i London, ugift. —

Døtrene:

Juliane Johanne Holten, f. 26. Juli 1834, † 10. Jan. 1870; g. m. Oberstlieutenant i Ingeniørkorpset, Departementschef i Krigsministeriet Chr. Axel Nielsen, f. 14. April 1831, † 24. Septbr. 1885.

Anna Elisabeth Holten, f. 23. Decbr. 1840; g. m. Kammerherre, Overformynder Theodor Linde, f. 23. Juli 1831, † 22. Oktbr. 1894. (Se iøvrigt Stamtavlen i Patriciske Slægter, II).

⁶⁾ Det maa være til Biskop Martensen, at min Faders Anmodning har været rettet. Mynster, der selv havde opfordret ham til denne Virksomhed og som satte stor Pris paa ham, vilde ikke saaledes have desavoueret ham; jeg har derfor ikke troet det nødvendigt at eftersøge Anmodningens Dato i Sjællands Bispearkiv, hvor et saadant Brev — om da Anmodningen ikke er afgivet mundtlig — maatte findes. Mulig har det været denne Sag, der i de første Aar, Martensen var Biskop, gjorde For

holdet mellem den gamle Præst og den endel yngre Biskop noget spændt, men at det endte med kærlig Forstaaelse er vist.

⁷⁾ Christian Hornemann, f. 1765, † 1844.

⁸⁾ P. Copmann var f. 25. Febr. 1794 i Rudkjøbing; efter et omflakkende Liv omkommen 1850 under et Jordskjælv paa Guadelope. Hans Speciale var Pastelmaleri. Portraitet er et saadant, vist ikke langt fra naturlig Størrelse. I Weilbachs dansk Kunstnerlexikon mere om ham.

⁹⁾ Johannes Georg Smith Harder, f. 12. August 1792, † 25. November 1873, Landskabsmaler, Tegnelærer ved Sorø Akademi.

Een, der ikke blev Bakkalavr.

I Kjøbenhavns Universitets Ordinans 1539 fastsattes visse Grader for de studerende, hvorigennem de kunde føres til de højere Videnskaber. Den laveste af disse var Bakkalavrgraden (Baccalaureatus artium), der gav dem, der bestod den, Ret til at foredrage de lavere Videnskaber: Grammatik, Dialektik og Begyndelsesgrundene af Rhetorik. Graden skulde dels være et Gennemgangsled til de højere Grader: Magister-, Licentiat- og Doktorværdigheden, dels havde den til Formaal at skaffe Personer, der var egnede til at forestaa Børneskoler. Særlig Betydning fik den dog først, efter at det ved Skoleloven af 1604 var fastsat, at de øverste Hørere ved de store latinske Skoler og Rektorerne ved de mindre skulde være Bakkalavrer.

De, der erholdt Graden, blev indført i Universitetsmatrikelen, men er undertiden ved Skødesløshed udeladte. I den trykte Udgave af Universitetsmatrikelen har Overbibliotekar Birket-Smith efter 1675 udfyldt disse Huller ved Hjælp af de samtidig trykte Programmer og ved Afslutningen af 2. Bind af den trykte Matrikel medfulgte som Supplement Lister over Magistre og Bakkalavrer fra de trykte Programmer før 1675, der var forglemt indførte i Matrikelen.

I dette Supplement nævnes blandt Bakkalavrerne $\frac{7}{6}$ 1670: Andreas Nicolai Holm, Collega Vte Classis Scholæ Wiburgensis og i en Note tilføjes om ham: Overstreget i samme Expl. med en gammel Haand. Forklaringen her-

paa findes i Acta consistorii 1662—72 under $\frac{7}{6}$ 1670:

„Blef sluttet, att efftersomb Andreas Nicolai Holm Collega quintæ classis Scholæ Wiburgensis per errorem var sluppet ind i Programma til Baccalauriigraden, alligevel at hand icke hafde været her paa steden enten til examen, heller in disputatione, da skulde hans navn icke nefnes in creatione, mens udslettes af Programmate.“

Holm synes heller ikke senere at være bleven Bakkalavr og har vel enten opgivet sit Forehavende, eller er død. Hundrup omtaler ham ikke blandt Hørerne ved Viborg Katedralskole, og han er heller ikke senere gaaet over i gejstlig Virksomhed som saa mange af sine Kaldsfæller. *Th. H.-F.*

SPØRGSMÅL

(Alle Besvarelser bedes sendte til Redaktionen, for at de helt eller delvis kunne blive offentliggjorte her i Bladet).

7.

Undertegnede, som i flere aar har drevet arkivstudier om Herø, Søndmøre, Norge, er herved saa fri at spørge, om man har noget kjendskab til følgende prester i Herø:

1. Jakob Jørgensen Fionus, prest i Herø 1617.
2. Laurits Steffensen, prest i Herø 1623.
3. Hartvig eller Arentvig —? prest i Herø 1625.
4. Arne Olufsen Teiste —? prest i Herø til 1642.
5. Hans Jensen Sahl —? prest i Herø fra 1642—1651.

Naar undtages den sidste har det været mig umulig at finde noget om disse personer. Efter Lampe: „Bergens stifts biskop. og prester“ II 215, skulde Nr. 4 muligens være student fra Aarhus og Nr. 5 fra Roskilde?

I Herø kirke hænger et epitafium af en „Jens Rasmussen, barnefødt i Assens, udi Fyen 1643“. Han var handelsmand i Kjelsund i Herø. Er der nogen som kan give oplysninger om denne mand? Han maa være død før 4. mars 1720, for den dag holdtes skifte efter ham.

For enhver oplysning om disse mænd eller anvisning paa nogen, som muligens kunde give besked om dem, vil jeg være meget taknemmelig.

N. J. Hjelmesæth,

Haaland pr. Stavanger, Norge.

8.

Det kgl. danske Landhusholdnings-Selskab vilde sætte Pris paa til en Samling Billeder af dets Præsidenter at faa oplyst, hvor der findes Billeder af nedenstaaende tidligere Præsidenter:

1. Professor Jens Bing *Dons*, født 1734, død 1802.
2. Justitsraad Martin *Hübner*, født 1723, død 1795.
3. Etatsraad Vilh. Aug. *Hansen*, født 1743, død 1796.
4. Cancelliraad Chr. Albr. *Fabricius*, født 1734, død 1815.
5. Højesteretsassessor Peder *Hersleb Graah*, født 1750, død 1830.
6. Etatsraad Peter Chr. *Zeuthen*, født 1755, død 1823 og
7. Højesteretsadvokat *Haagen*, død 1812.

Svar m. m.

I Anledning af en Notits i Tidsskriftets Nr. 11, Novbr. d. A., pag. 87, 3. Sp., tillader jeg mig at oplyse, at Toldkasserer *Krum's* Datter, Hanne (Hanneh) Jacobine Noline, der var født i Nysted den $\frac{11}{8}$ 1819, døde i Rønne den $\frac{9}{5}$ 1888 (Se „Bornholmske Samlinger“ I Bind, Rønne 1906, pag. 122).

Odense $\frac{15}{12}$ 1913.

Theodor Siersted,

cand. theol., Skoledirektør.

Benyt Afklipningskuponen paa Bladets sidste Side!

Brygger Carl Jacobsen's 16 Aner.

Til omstaaende Anetavle skal vi i næste Nr. komme tilbage og meddele en Række udførligere Oplysninger om Brygger Jacobsen's Slægt og Forfædre.

Red.

Redaktion:

Gl. Kongevej 41, Telefon Vester 2987 v. (9—11 og 5—7).

Brygger Christen Jacobsen (Nørkjær) (1773—1835),	Gaardfæster af Nørkjær, Dronninglund Sogn, Jacob Jensen (1738—99), g. m.	Jens Sørensen af Gaarden Vorsaakrog i Albæk Sogn (1696—1741), g. m. Sofie Poulsdatter (1715—75).
	Gertrud Clemensdatter (1733-95).	Smed i Melholt i Dronninglund Sogn Clemens Larsen (c. 1680—1755), g. m. Ane Lauridsdatter.
Brygger Jacob Christian Jacobsen (1811—87),	Silkevæversvend i København Søren Jensen Schelbeck (1746—1820), g. m.	Vognmandskusk i Fiolstræde Jens Nielsen (c. 1703—53), g. m. Maren Andersdatter.
	Birthe Maria Conradsen Bremer (1755—1812).	Formand for Favnsætterne, tidligere Øltapper i København Andreas Conradsen fra Jylland, g. m. Birthe Larsdatter († 1774).
Brygger Carl Jacobsen (1842—1914).	Købmand i Thisted Lars Hillmann Holst (1763—1836),	Parykmager i Aalborg Bertel Pedersen Holst (c. 1691—1752), g. m. Anna Marie Helman (c. 1697—1750).
	g. m. Laura Cathrine Holst (1819—1911).	g. m. Anne Marie Seebye (f. 1735). Garver i Thisted Jesper Sørensen Seebye, g. m. Kristine Andersdatter Kjeldgaard.
Brygger Carl Jacobsen (1842—1914).	Frants Vogelius Steenstrup til Nandrup (1746—1810), g. m.	Sognepræst til Sjørring og Torsted Johannes Vogelius Steenstrup (1706—74), g. m. Helene Cathrine Søltoft (1716—1800).
	g. m. Helene Cathrine Steenstrup (1778—1843).	g. m. Niels Sørenssøn Ballebye til Strandbygaard, (c. 1716—67), g. m. Mette Olufsdatter Dahl (c. 1724—91).

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK-

GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 2

Februar 1914

8. Aargang

BRYGGER CARL JACOBSEN'S FORFÆDRE OG SLÆGT

Ved Th. Hauch-Fausbøll.

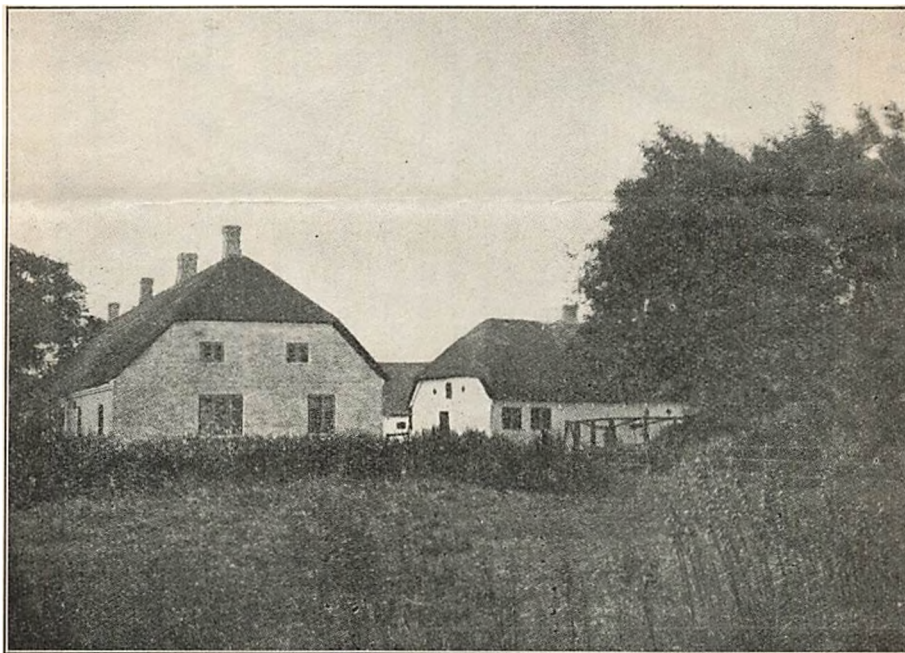
Som vi har set af den Anetavle, vi bragte i Bladets forrige Nr., maa den overvejende Del af Brygger Carl Jacobsen's Forfædre søges i den danske Bonde- og Borgerstand, kun en eneste af de 16 Familier, Anetavlen omfatter, nemlig Hilman eller Helman, hvis Navn Brygger Jacobsen jo iøvrigt bar ved Opkaldelse efter sin Morfader, lader os skimte Muligheden af Tilgang fra Udlandet, men denne ligger i hvert Fald saa langt tilbage i Tiden, at dens Indflydelse paa Anernes nationale Karakter maa siges at være betydningsløs. I over 200 Aar har alle Forfædrene været danske, og at Brygger Jacobsen i høj Grad har været præget af sin Slægts Oprindelse, lader sig ikke betvivle. Han var det i sit Ydre, denne store, stoute Skikkelse med den sunde Ansigtifarve havde endnu, ligesom Farfaderen, der ogsaa skildres som en høj Mand med et kraftigt rødt Ansigt, bevaret Træk af Landlivets Sundhed og hans Indre var gennemtrængt af en

varm Fædrelandskærlighed, der kunde bruse op, hvor han mente den nationale Ære traadtes for nær, og et storstilet Borgersind, der gjorde ham til sin Bys bedste Borger. Med rund Haand strøede han sine Gaver ud og smykkede den By, hvor hans Forfædre

interessante Oplysninger om Jacobsen's fædrene Slægt, som jeg i det følgende med Forfatterens Tilladelse skal benytte, ligesom Carlsbergfondets Direktion velvilligst har stillet nogle af de i samme Bog benyttede Klichéer til Disposition. Jeg skal dertil knytte nogle

Oplysninger, jeg har samlet om de andre Forfædre, navnlig da de kjøbenhavnske, hvor jeg har haft lettest Adgang til at benytte Kilderne.

I Vorsaakrog, en Gaard i Albæk Sogn, et Par Mil syd for Sæby, levede for snart 200 Aar siden Jacobsen's Tipoldefader, en Vendsyssel-Bonde: J. Sørensen. Vi kan af Aldersangivelsen ved hans Død $22\frac{1}{6}$ 1741 regne ud, at han maa være født omtrent 1696, men iøvrigt ved vi kun om ham, at han blev gift med den 19 Aar yngre Sofie Pouls-

Slægtens Stamgaard Nørkjær i Dronninglund Sogn.

havde boet som stille, agtværdige Smaaborgere, ved et Tilfælde netop benyttende de to Kirker, Frue og Nicolai, paa deres Højtidsdage, som deres Ætling 100 Aar senere ønskede at pryde med Taarne.

I sit store Mindeskrift om J. C. Jacobsen, udgivet af Carlsbergfondet paa Hundredaarsdagen for hans Fødsel, har Professor C. Nyrop givet en Række

datter og i dette Ægteskab fik en Søn, Jacob Jensen (f. $11\frac{1}{4}$ 1738), der altsaa kun var godt 3 Aar gammel, da hans Fader døde. Moderen var jo endnu en ganske ung Kone, da hun mistede sin Mand, og selv uden dette havde hun sikkert fulgt Tidens Skik og snart mest muligt indgaaet et nyt Ægteskab. Hun fandt en ny Mand i Jesper Christensen paa Lyngsaa Gaard i samme

Sogn, og paa denne Gaard fik Jacob Jensen da sin Opdragelse. Han blev oplært ved Landbruget og blev hjemme paa Gaarden hos sin Stedfader, indtil han 16. Nov. 1766 holdt Bryllup med Gjertrud Clemensdatter, en ung Enke fra Nabsognet Dronninglund. Jacob Jensen var da 28 Aar, Enken 33, og hun havde efter sin første Mand Christen Asgersen's Død beholdt Nørkjær, der var en Fæstegaard under Gjettrup Gods. Naar hun nu valgte en 5 Aar yngre Mand fra Nabsognet til Brudgom, tør vi maaske deri se et Vidnesbyrd om, at Jacob Jensen har været dygtig til sit Arbejde. Da han var død 28. Jan. 1799 benyttede Præsten som Tekst for sin Begravelsestale Bibelordene: „Jeg haver med al god Samvittighed vandret for Gud indtil denne Dag“. Han havde idelig læst og gransket Guds Ord og maa have været et dybt religiøst Gemyt. Hans Hustru var død 4 Aar forud 7. Juli 1795 og blev begravet 12. Juli. Efter velvillig Meddelelse fra Hr. Arkivar Saxild angives hun da at have været 62 Aar, 11 Maaneder og 5 Dage gammel, men trods denne minutiøse Opgørelse findes hun ikke blandt de fødte i 1732. Derimod havde Clemen Larsen af Melholt og hans Kone Ane Lauridsdatter Langfredag 1733 en Datter Gjertrud til Daaben, og at dette er vor Gjertrud Clemensdatter, tør vi ikke tvivle om. Hun er maaske allerede i en tidlig Alder bleven gjort et Aar ældre, end hun var, thi da hun konfirmeredes 13. April 1749, omtales hun som 17 Aar gammel. Clemen Larsen kaldes ved et ældre Barns Daab Cle-

men Smed og har vel altsaa drevet dette hæderlige Haandværk. Han begravedes 75. Aar gammel 6. April 1755. Hvornaar de har indgaaet Ægteskab, kan ikke konstateres, da Dronninglund Kirkebog ikke har Vielsestilførsler før 1749, ligesom den ogsaa paa flere an-

dnatter levede der, men det giver dog et vist Indtryk af Gaardens Størrelse. Den ligger paa den østlige Side af Landevejen mellem Øster Melholt og Gjeraa og havde, da den i 1799 gik over fra Fæste- til Selvejendom, et Tilliggende af 2 Tdr. Hartkorn Ager og Eng og 2 Skp. 2 Fdk. øde Mølleskyld.

Paa denne Gaard voksede Christen Jacobsen, født 15. Marts 1773, op som eneste Barn. Han havde haft en lille Søster, men hun var død spæd, og maaske har hans ensomme Stilling bevirket, at Forældrene har lagt for meget af Arbejdet paa Gaarden over paa hans unge Skuldre og derved givet ham Afsmag paa Landbruget, eller ogsaa har Eventyrlysten kriblet i den unge velbegavede Mand. Han vilde ud i Verden og prøve sine Kræfter. Saalænge Faderen levede, var han „Gammelmandssøn“ og som saadan fri for Militærtjenesten, nu var Forældrene døde, han stod ene i Verden, og der var intet, der mere hindrede ham i at søge sin Lykke andetsteds.

Med Pas fra Lægdsmanden af 8 Sept. 1800 og med et godt Vidnesbyrd fra Stedets Sognepræst, der udtalte, at han havde nydt en god kristelig Opdragelse og blandt sine jævnaldrende ud-

mærket sig i Guds Kundskab og Oplysning, drog Christen Jacobsen til Kjøbenhavn. Fra April til Nov. 1801 træffer vi ham som Arbejdskarl paa Kongens Bryghus, og hans Liv blev virkelig noget af Eventyret, thi i denne Virksomhed, hvor han begyndte som den ringeste Arbejder, skulde han senere komme til at herske som Direktør. Han var dog ikke no-

Den Jacobsen'ske Bryggergaard i Brolæggerstræde Nr. 5.

dre Punkter svigter os, saaledes mangler Vielser og Begravelser fra omkring 1758—75, og hverken Gjertrud Clemensdatters første Mands Død eller hendes andet Ægteskab har derfor kunnet verificeres efter Kirkebogen.

Det her gengivne Billede viser naturligvis ikke Nørkjær, som den var, da Jacob Jensen og Gjertrud Clemens-

gen Lykkeper, der kom sovende til sin Lykke, han skabte den selv ved sit Arbejde og sin Energi. Allerede hans første Skudsmaal fra Kongens Bryghus lyder paa, at han har tjent tro og skikkelig, og endnu som 50-aarig Borger i Staden overværede han de naturvidenskabelige Professorers Forelæsninger, naar han mente, de kunde bringe ham noget Nyt, der kunde være ham til Gavn i hans Virksomhed som Brygger. En saadan Arbejdssomhed og Kundskabstrang skulde nok bære gode Frugter, og han havde da heller ikke været mange Aar i Kjøbenhavn, før han fra Arbejdskarl var bleven til Bryggersvend og havde til-egnet sig den Viden, der udfordredes til selv at drive et Bryggeri. Imidlertid havde han fattet Kærlighed til en ung københavnsk Pige Caroline Frederikke Schelbeck, der den Gang var i Begyndelsen af 20erne, 14 Aar yngre end han selv, de blev viede i Hjemmet 24. Okt. 1810 og Jacobsen lejede nu en Bryggergaard i Brolæggerstræde Nr. 74 (nu Nr. 9) af Kommandørkaptajn og Generaladjutant Niels Sehested af Gyldenfeldt's Enke. Det er den store Gaard, der ligger paa højre Haand paa Hjørnet af Brolæggerstræde og Knabrostræde, naar man kommer fra Nytorv, og ligeoverfor paa den modsatte Side af Knabrostræde, der hvor nu Københavns Skiltefabrik har til Huse (Knabrostræde 9, tidligere Nr. 75), fik det unge Ægtepar deres første Hjem indtil 1815, da de flyttede to Huse længere ned i Gaden til Knabrostræde Nr. 115 (nu Nr. 13). Den sidste Ejendom stødte bag om nuværende Nr. 9 og 11 i Knabrostræde op til Gaarden Nr. 5 (dengang Nr. 76) i Brolæggerstræde og disse to Gaarde, der til sammen dannede et ret stort Komplex, købte Jacobsen ved Auktion i Februar 1826; for Nr. 5 i Brolæggerstræde maatte han betale 23,240 Rdl. og for Nr. 13 i Knabrostræde 9555 Rdl. Kort efter, nemlig 10. Juni 1826, tog han Borgerskab som virkelig Brygger, som Lejebrygger havde han haft Borgerskab siden 1817. I Ægteskabet fødtes kun den ene Søn Jacob Chri-

stian Jacobsen 2. Sept. 1811. Christen Jacobsen var begyndt med de bare Næver, men i Løbet af faa Aar gik han frem til solid Velstand, og samtidig med ham arbejdede ogsaa en Svoger af ham sig op. Hermed skal jeg gaa over til at omtale hans Hustrus Slægt lidt nøjere.

Navnets Stavemaade, om hvilket der iøvrigt indenfor Familien har hersket nogen Uenighed, thi 1812 skriver Søren Schelbeck sig Schelbeck samtidig med, at hans Søn Carl skriver sig Schelbeck, kunde tyde paa tysk Oprindelse, og det er i Virkeligheden ogsaa Præsten ved Petri Kirke, der har slaaet det fast. Vi træffer det første Gang i Petri Kirkes Vielsesprotokol 1767 ved Peder Schelbeck's Bryllup, og ved hans Børns Daab i de følgende Aar blev det videre fæstnet, saaledes at det var naturligt, at det ved den yngre Broder Søren's Giftermaal i 1781 og ved hans Børns paafølgende Daabshandlinger allerede var blevet et fast Slægtsnavn. De tyske Præster var ikke vant til de danske sen-Navne, og søgte derfor at erstatte dem med rigtige Slægtsnavne, saaledes fik ogsaa Søren Schelbeck's Hustru Navnet Bremer, som ellers ikke vides at være brugt i hendes Slægt, og ved hendes Død kaldes hun da ogsaa ret og slet Conradsen i Stifteprotokollen. Iøvrigt var Schelbeck-Navnet sikkert af dansk Oprindelse, thi rent ud i Luften har Præsten naturligvis ikke grebet det, det maa antages at have været Vognmandskusk Jens Nielssøns Kendingsnavn og han har vel igen haft det fra sin Hjemstavn, en af de sjællandske Gaarde eller Huse af Navnet Skjelbæk, eller muligt var han kommet helt ovre fra Skjelbæk ved Holstebro eller fra Skjelbæk ved Assens. Det kan vi ikke afgøre. Vi træffer ham første Gang nævnt i Frue Kirke ved sin Vielse 1739. Han var da Ungkarl, og hans Hustru var Pige. Hun boede hos Murersvend Jørgen Larssøn i Fiolstræde, der maaske har været hendes Slægtning. Præsten fik 1 Rdl. i Offer, hvilket var det almindelige ved Smaaborgeres Vielse. Familien boede stadig de følgende Aar i

Store Fiolstræde og bragte regelmæssigt hvert andet Aar et Barn til Daaben i Frue Kirke, sidste Gang i 1754, men da var Maren Andersdatter Enke, idet hun et Par Maaneder før den yngste Søns Daab havde mistet sin Mand. Han blev kun 50 Aar gammel og nævnes i disse Aar snart som Vognmandskusk og snart som Vognmandskar. Han har vistnok staaet i Tjeneste hos en Vognmand Bager, idet denne Familie stadig forekommer blandt Fadderne ved hans Børns Daab, men da der var hele tre Vognmænd af dette Navn Peder Nielsøn Bager i Larsbjørnstræde, Niels Pedersøn Bager og Hans Nielsøn Bager, begge i Studiestræde, kan vi ikke afgøre, hos hvem af dem det var. At han har staaet i et godt Forhold til sin Husbond, maa vi slutte af, at disse Familier stadig optræder ved hans Børns Daab. Det maa have været svært for Jens Nielssøns Enke at slaa sig igennem, da hun pludselig mistede sin Forsørger, ingen af Børnene var endnu konfirmerede, og hun ventede det sidste Barns Fødsel, men maaske har hun haft formaaende Venner, der har hjulpet hende over den første trange Tid, indtil Børnene kunde komme i Lære. Da alle de tre ældste Sønner blev sat i Silkevæverlære, er det sandsynligt, at deres Moder har haft nogen Støtte eller Forbindelse i dette Haandværk. At en Søster derefter blev gift med en Silkevæversvend af Brødrenes Omgang var jo kun naturligt. Denne, der hed Johannes Leth, skrev en særdeles smuk og kraftig Haand, hvad der i Forbindelse med hans Navn kan tyde paa, at han var kommen af „Godtfolk“. Ved Vielsen siges han i Frue Kirkebog at være Ungkarl. Familien flyttede ind i Adelgade Nr. 268 (nu Nr. 91), og der fødtes kun 3 Døtre i Ægteskabet, hvoraf den ene straks døde. Hans Hustru var jo allerede en ældre Pige, da hun blev gift, 33 Aar, og har vistnok ikke været særlig stærk, hun blev kun 44 Aar og døde af Tæring. Boet blev udlagt Manden til Begravelsesomkostninger. Knap et Aars Tid efter giftede Leth sig paa ny, denne Gang blev han viet i Nicolai Kirke, og dermed er han

Vognmandskusk Jens Nielsson, f. c. 1703, begr. ^{14/10} 1753 i Kbh.; g. der ^{24/11} 1739 m. Maren Andersdatter.

Peder Schelbeck, d. ^{29/2} 1740 Niels Schelbeck, d. ^{29/6} 1748 i Jens d. ^{27/6} Hans, d. Hans, d.
 i Kbh., † der ^{9/10} 1811, Silbeck, d. ^{7/11} 1744 i ^{26/6} 1746 i Kbh., SilKbh., † der ^{1/1} 1792; g. der 1750 i Kbh. ^{30/10} 1752 ^{5/1} 1754
 kevejersvend; g. ^{9/11} 1767 1741 i Kbh. Kbh. kevejersvend i Kbh., ^{18/5} 1781 m. Silkevæjersvend i Kbh.,
 i Kbhvn. m. Margaretha Eleo- Silkevæjers- † ^{26/1} 1820 i Vartov; Johannes Andersen Leth, (g. 2° begr. der
 nora Christensen. svend i Kbh. g. ^{18/6} 1781 i Petri m. Petri m. ^{31/10} 1792 i Kbh. m. Helvig ^{26/11} 1752.
 (1770).

Jens, f. ^{17/2} 1769 Elisabeth Louisa, Christina Ulrica sen (Bremer), d. ^{10/4} Karen d. ^{20/6} Karen, d. ^{9/1} Anne Mar-
 i Kbh., begr. der f. ^{11/11} 1770 i Antonetta, f. ^{2/2} 1755 i Kbhvn., † der 1783 i Kbh., 1785 i Kbh. grete, d. ^{9/7}
^{12/8} 1769. Kbh., begr. der 1772 i Kbh., begr. ^{21/1} 1812. vel † lille: 1788 i Kbh.
^{9/12} 1770. der ^{14/6} 1772.

Christian Friderich Carl August Schelbeck f. Christiana Sophia, *Carolina Friderica*, f. Louisa Magdale- Catharina Char- Juliana Maria,
 Schelbeck, f. ^{2/8} 1782 ^{10/12} 1783 i Kbh., ^{20/5} f. ^{28/6} 1785 i Kbh.; ^{16/12} 1787 i Kbh., † na, f. ^{24/6} 1792 i lotte var ugift f. ^{26/6} 1795 i
 i Kbh., † der ^{5/2} 1808. 1808 Te- og Porcellæns- g. ^{25/11} 1805 i Hol- der ^{5/2} 1844; g. der ^{24/10} Kbh., † før 1812. 1812. Kbh.
 Stenbugger; g. ^{30/11} handler sst., Løjnant i det mens K. m. Smed 1810 m. Brygger *Chri-*
 1804 i Holmens Kirke borgerlige Artilleri, ^{5/8} 1820 ved Holmen Jens *sten Jacobsen*, f. ^{16/8} †
 m. Charlotte Fride- Grunddejer, † ^{15/1} 1824 i Andersen. 1773 paa Nørkjær, †
 rige Amalie Wodde- Kbh.; g. m. Margaretha Elisabeth Blanckschütz, † ^{18/2} 1835.
 rup, D. af Kvartermand Elisabeth Blanckschütz, †
 L. Christian W. ^{11/4} 1829 i Kbh.

Henri- Christi- Carl Wilhelm Emil Schell-
 ette Lo- ane Fre- beck, f. ^{24/6} 1814 i Kbh.
 vise, f. derike, f.
^{12/2} 1806 ^{2/8} 1808
 i Kbh. paa
 Christi-
 anshavn.

vistnok gledet ud af den nærmere Forbindelse med Familien Schelbeck. Af denne kan vi iøvrigt kun følge de tre Silkevæversvende, og om den mellemste af dem, Niels, ved vi kun, at han forekommer som Fadder ved Broderdatterens Daab i 1770. Den ældste Broder Peter boede i Fiolstræde, hans tre Børn døde alle ganske smaa af „Slag“, hvilket formentlig skal forstås som Krampe-slag. Hvornaar hans Hustru er død, ved vi ikke, men det er dog vistnok sket før 1803, da Peter Schelbeck maatte ty til Fattigvæsenets Hjælp for at klare sig. Den sidste Tid, han levede, boede han hos Spisemester Jacobsen's Enke paa Opfostringshuset i st. Kongensgade, og da han ikke efterlod Afkom, fik hun de faa Effekter, der var efter ham, ialt vurderet til 10 Rdl. og 4 Mrk., udlagt til Begravelsesomkostninger. Den tredje Broder Søren var Brygger Carl Jacobsen's Oldefader. Han boede ved sit Bryllup, der ligesom Børnenes

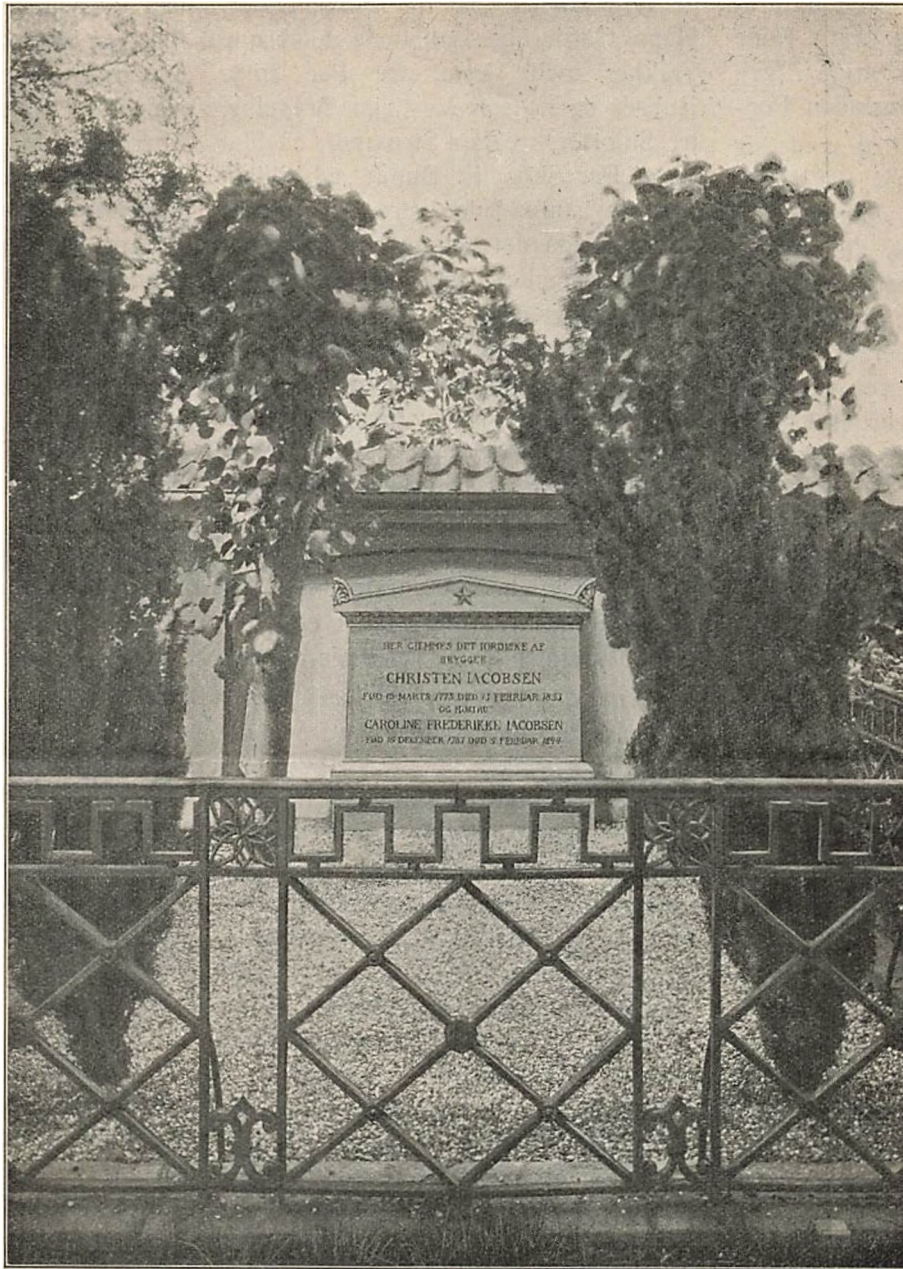
Daab som omtalt fandt Sted i Petri Kirke, i Fiolstræde Nr. 190, nu Nr. 32. Ved Brylluppet var hans Broder Peter Jensen Schelbeck Forlover. Han var da 35 Aar og Bruden var 26. I Ægteskabet fødtes 7 Børn, af hvilke Brygger Christen Jacobsen's Hustru var den mellemste, 2 Brødre og en Søster var ældre og tre Søstre yngre,

af de yngre Søstre døde den ene før Moderen, medens de to andre paa dette Tidspunkt endnu var ugifte, men en af dem maa kort efter være bleven gift ud paa Landet med en Mand ved

kun 26 Aar, han boede ved sin Død i Borbergade Nr. 164 (nu Nr. 81) og efterlod sin Hustru frugtsommelig og med et 2 Aars Barn paa Skødet. Den næstældste af Brødrene Carl Schelbeck

er den, der synes at have staaet Familien Jacobsen nærmest, det er den Broder, som jeg ovenfor har omtalt gik frem i Velstand samtidig med Jacobsen. Da han baaede ved Brøderens Død i 1808 og ved Moderens Død i 1812, altsaa 4 Aar efter, at han har taget Borgerskab som Te- og Porcelæns-handler, endnu kaldes Stenhugger, maa han ligesom sin ældre Broder være bleven uddannet i dette Haandværk, men det er dog nok ved Butikshandelen, han har tjent sine Penge. I det nævnte Brev skriver Jacobsen til sin Hustru, der paa denne Rejse var ledsaget af sin Broder Carl, at han har besøgt sidstnævntes Hustru og tilføjer „alting er vel, en temelig stærk søgning“, hvilket tyder paa, at det er gaet godt med Forretningen,

1820 kunde han købe Gaarden Nr. 17 (nu Nr. 26) i Gothersgade af Mægler Hans Jørgen Herløw, omtrent samtidig hermed var han ogsaa steget i ydre Anseelse, idet han var blevet Løjtnant i det borgerlige Artilleri. Han blev kun 41 Aar gammel, og hans Hustru døde 5 Aar senere. I deres Ægteskab var der kun en Søn, ved hvis Daab i Pe-

Christen Jacobsen og Hustrus Grav: ted paa Assistens Kirkegaard.

Navn Johannsen, thi hos dem opholdt Brygger Jacobsen's Hustru sig paa Besøg i Sommeren 1815, som det kan ses af et Brev fra ham, offentliggjort i Facsimile i det omtalte Mindeskrift om J. C. Jacobsen. Den ældre Søster var 20 Aar gammel bleven gift med Smed ved Holmen Jens Andersen. Den ældste af Brødrene Christian blev

tri Kirke Brygger Christen Jacobsen havde staaet Fadder, han arvede nu efter sine Forældre 7594 Rdl., 1 Mrk. og 6 Sk. i rede Sølv og 1312 Rdl. i Sedler og Tegn. Efter et Avertissement i Moderens Dødsbo synes han at være bleven anbragt ved Landbrug. Søren Schelbeck og hans Kone havde set deres Børn komme i Vej, men de var dog døde, forinden Pengene rigtig havde begyndt at samle sig paa Kistebunden. Da hun i 1812 døde af „Nervefeber“, boede Familien til Leje i Adelgade Nr. 264, nu Nr. 91, lige ved Sølvgade, og noget rigt Bo var der ikke, men de fleste af Børnene havde jo ogsaa allerede forladt Hjemmet, og hver havde vel nok faaet sit med. I alt blev Boet vurderet til 39 Rdl. og 2 Mrk., nemlig: 1 Spejl og 3 Fag Gardiner til 2 Rdl., 1 Nürnberger Ur og 11 Papirstykker, det vil sige Skilderier, til 2 Rdl., 1 gammel Fyrre Dragkiste 4 Rdl. og 4 Mrk., noget gammelt Tetøj 4 Mrk., 1 Bord og 5 Stole 4 Rdl., 2 Borde og 1 Træstol 2 Rdl., 1 Fag Gardiner 2 Mrk., 1 Himmelseng med „Kortis“ Omhæng og Tæppe 4 Rdl., 3 Dyner, 2 Puder og 1 Par Lagen 15 Rdl., 1 Tekedel, 1 Messing Kedel, 1 Tinfad og 1 Øxe 4 Rdl., 1 Tinstage og 1 Ildtang 4 Mrk. Meget strængt til Værks er Vurderingsmændene heller ikke gaaet, da Gangklæder slet ikke nævnes, men Enkemanden erklærede ogsaa, at hans Hustrus Begravelse havde kostet 98 Rdl., som Sønnen Carl havde lagt ud, og at Boet heftede for indeværende Halvaarsleje med 28 Rdl., saa man har straks været klar over, at der intet blev at arve. 6½ Aar senere fik den gamle Søren, 12. Aug. 1818, Plads i Vartov, hvorfra han vel let, trods sine 70 Aar, har kunnet aflægge et lille Besøg i Ny og Næ hos Bryggerens i Knabrostræde. Han fik de kgl. Kommitteredes Seng Nr. 1, maaske har Sønnen Carl været virksom for at skaffe ham Pladsen, bestemt kan intet siges herom, da der ingen Ansøgning eller Indstilling er bevaret. Han har kun haft det nødvendige med sig derind vel vidende, at hvad han førte med

sig, var tabt for hans Efterkommere, thi det tilfaldt ved hans Død Stiftelsen. Hele Møblementet bestod af et Bord, en Stol og en Kiste foruden den Seng, der hørte til Værelset, og hvori han havde et Par Lagener, en Overdyne, to Underdyner og tre Hovedpuder. Hans Garderobe omfattede to brune Frakker med Veste, tre Par sorte Bukser og en sort Vest, en Brystdug, tre Skjorter, tre Par Strømper, en Hat og et Par Sko. Et Bundt „adskilligt“ kan vi vistnok lade være ude af Betragtning, da det næppe har indeholdt Værdigenstande. Den gamle hæderlige Haandværker, der her havde fundet et Alderdomshjem, har sikkert ikke drømt om, at det Barnebarn, der sad paa hans Knæ, engang faa Skridt fra hans Bolig skulde rejse Videnskaberne et Palæ og hans Barnebarns Barn Kunsten et Tempel, det havde været et større og skønnere Eventyr om, hvad Mænds Driftighed, Fædrelandssind og Kunstbegejstring kunde skabe end selv den mest spændende Troldtøjs-Fortælling, men om det havde forekommet Barnebarnet mere sandsynligt, er jo et andet Spørgsmaal.

Søren Schelbeck's Kone Birthe Marie var ogsaa udgaaet fra et kjøbenhavnsk Smaaborgerhjem. Som jeg ovenfor har omtalt tillægger den tyske Præst ved Petri Kirke hende Slægtsnavnet Bremer, men hendes Fader bruger det aldrig, han kaldes regelmæssigt Conradsen, en enkelt Gang Conrardt, Bremer har vel været et Kendingsnavn, og maaske har hans Fader baaret Navnet Conrad Bremer, hvad der atter kan tyde paa en germansk Oprindelse, men Brygger Jacobsen's Tipoldefader Anders Conradsen var i hvert Fald en god dansk Mand, thi han var født i Jylland ved det Aar 1713. Da han ikke ses at have haft Bryllup i Kjøbenhavn, og hans Hustrus Navn Birthe Larsdatter ogsaa nok kan tyde paa en landlig Oprindelse, er han vistnok først som moden Mand kommen til Byen. Han var da ogsaa 32 Aar, da han den 6. Sept. 1745 fik Borgerskab som Øltapper i Kjøbenhavn og maa da mindst have været

gift et Aarstid, thi den 17. Marts samme Aar havde han haft sit første Barn i Kirke. Ved den Lejlighed kaldes han Anders Conradsen i Mad. Kroll's Kælder, og vi ser deraf, at han har gennemgaaet samme Udvikling som adskillige Værtshusholdere i vore Dage, der først er begyndt som Bestyrere af en andens Bevilling, inden de bliver selvstændige. Anders Conradsen drev sin Forretning først i en Kælder i Helliggeiststræde, senere i en Kælder i Kompagnistræde, men da der paa den Tid i Kjøbenhavn med dens c. 80,000 Indbyggere efter en Udtalelse af Kommercekollegiet, der vel nok er en Del overdrevet, skal have været 1000 Øltappere, kan der ikke have været megen Forretning for den enkelte, selvom der paa den Tid i Kjøbenhavn fandtes betydelig mere Drikfældighed end nu, og det var derfor ikke til at undres over, at Anders Conradsen søgte sig en solidere og roligere Beskæftigelse. 1761 træffer vi ham som Favnsætter ved Nyhavn. Kjøbenhavn fik den Gang hovedsagentlig sin Brændetilførsel med Skippere, der lagde til ved Nyhavn. Brændet opstabledes og opmaaltes i Rammer af 3 Alens Højde og 3 Alens Bredde af de af Magistraten beskikkede edsvorne Favnsættere, og det var ved en Forordning i 1726 bleven forbudt andre end disse at lade sig bruge som Haandlangere i Nyhavn ved Brændets Udlosning, idet der hidtil herved var foregaaet mange Uordener ved Tyverier af nogle Stykker af hver Favn. Blandt disse Favnsættere fik Anders Conradsen altsaa Plads, og da han ved sin Død var deres Formand, ser vi heri et Bevis paa, at han har været en solid, paalidelig og stræbsom Mand. I Aarenes Løb var der født ham 1 Søn og 8 Piger, den ældste Datter Karen døbt 17. Marts 1745, derefter følger Sønnen Conrad, der døbt 29. Dec. 1746, men han maa være død som Barn, da han hverken nævnes i et Skattemandtal fra 1762 eller ved Skiftet efter Moderen i 1774, 14. Sept. 1748 fødtes Datteren Abel Catrine, 6. Marts 1751 Datteren Charlotte, 12. Jan. 1753 Datteren Sophia,

8. April 1755 Birte Maria, Brygger Carl Jacobsen's Oldemoder, 26. Dec. 1757 Datteren Anna Catharine, 27. Aug. 1761 Datteren Alhed Maria og endelig døbtet det yngste Pigebarn Inger Maria 5. Mai 1765, ligesom hendes foregaaende Søster og de 4 ældste Søkende fandt hendes Daab Sted i Nicolai Kirke, hvorimod de tre mellemste var døbtet i Helligaands Kirken. 1762 boede Familien i Kælderen i det nuværende Nr. 21 i Nyhavn, i de senere Aar derimod nogle Huse længere nede i Gaden i det nuværende Nr. 39. Her døde baade Conradsen og hans Hustru af „tærende Syge,“ han blev begravet 19. Jan. 1773 og hun 3 Dage efter sin Død 2. Feb. 1774, begge paa Assistents Kirkegaard fra Nicolai Kirke. Medens han blev 60 Aar gammel, var Birthe Larsdatter kun 54.

Hvorledes der har set ud i det Conradsen'ske Hjem i Nyhavn, kan vi danne os et Begreb om ved Hjælp af Registreringen efter Conradsen's Enke i 1774. Lejligheden bestod af 3 Værelser, Køkken, et lille Kammer, og Loftsrum. I Stuen til Gaden, der ser ud til baade at have tjent som Stadsstue, Spisestue og Soveværelse, fandtes et Spejl i sort Ramme (3 Mrk.), et Bord paa Fod (1 Mrk. 8 Sk.), et Slagbord (1 Mrk. 8 Sk.), 6 Træstole (3 Mrk.), en Himmelseng med gammelt grøn Raskes Omhæng (1 Rdl.), hvori der var 3 Dynner (3 Rdl.), 3 Puder (3 Mrk.) og et Par Lagener, en Standseng, det vil sige en almindelig fritstaaende Træseng paa fire Stolper, der som Regel ikke ragede op over Endestykkerne, den vurderedes til 1 Mrk.

Barnesilhouet af Dr. Carl Jacobsen, 4 Aar gl.

og 8 Sk., deri var der 3 gamle Dynner (3 Rdl.), 2 Puder (2 Mrk.) og et Par Lagener, Sengetøj vurderedes højt i Forhold til det øvrige Bohave. Endvidere stod der en Kistebænk (1 Mrk. 8 Sk.), hvorover formentlig har været anbragt et stort Skilderi og en Tabulet, det vil sige et lille Møbel, der var indrettet med Hylder til at sætte Porcellæn og andet paa, tilsammen vurderet til 1 Mrk.

og 8 Sk., endvidere fandtes en grønmalet Skænk (3 Mrk.), i og paa Skænken var anbragt 9 forskellige Flasker og 8 Glas (4 Mrk.), 2 Kobber Tragter og en Tin Tepotte (3 Mrk.) og noget „søndrig“ (skaaret) Porcellæn (8 Sk.). I Mellem Stuen stod der kun en gammel Standseng (1 Mrk.), der indeholdt 3 forskellige gamle Dynner (3 Rdl.) og et Lagen, denne Stue har altsaa udelukkende været benyttet til Soveværelse for et Par af Døtrene. I den øverste Stue stod en gammel Dragkiste (1 Rdl. 2 Mrk.), en stor Kiste forsejlet, hvilket vel betyder, at den har været tillukket, (1 Rdl.), en mindre do (1 Rdl.), paa Væggen var anbragt et Hængeskab og en Tabulet (2 Mrk.) og paa Gulvet stod et langt Skænbord (2 Mrk.). Derefter blev Døren for et lidet Kammer med Rettens Segl forsynet. I Køkkenet fandtes 2 Tin Fade (4 Mrk.), et Par Tin Stager (3 Mrk.), en stor Kobber Tekedel (1 Rdl.), en mindre Kobber Tekedel (1 Mrk. 8 Sk.), 2 Jerngryder (1 Rdl.), 1 Jernpande, en Rist, en Træfod og en Haandøkse (1 Mrk. 8 Sk.), en Ballie, en Spand, et Dejtrug og et Hakkebræt (2 Mrk.). Paa Loftet fandtes to gamle Standsenge (1 Mrk. 8 Sk.), der vel er havnet der, efter at de ældste Børn har forladt Hjemmet, en Skæppe, (4 Mrk.), en Halv-Skæppe (2 Mrk.), to Sold og et Skabilkenhoved (en Træblok i Form af et Hoved, hvorpaa Damerne arrangerede deres Hovedpynt), tilsammen (1 Mrk.), 3 Fyrrekasser (2 Mrk.), en Spinderok og noget Jernskrammel (2 Mrk.), noget forskelligt Træskrammel (1 Mrk.). Hvad der herefter

Silhouet af den Holst'ske Købmandsfamilie i Thisted.

følger, kan ikke antages at have været paa Loftet, men maa være hentet frem af Kister og Skabe og maaske fra det lille Kammer, hvis Dør Retten havde forsegleet uden straks at undersøge dets Indhold. Der var først 6 Tin Talerkenes à 12 Sk. (4 Mrk. 8 Sk.), endvidere 6 røde Stenkrus med Tin Laag (1 Rdl.), 6 do med do (1 Rdl.), 3 blaa do med do (2 Mrk.), 6 hvide engelske Stentalerkenes (3 Mrk.), en hvid Klædes Kjole og en do Vest og Bukser (1 Rdl. 2 Mrk.), 3 gamle Brystduge og en Vest (3 Mrk.), en Kittel og et Par Bukser, en gammel Kjole og en do Vest (2 Mrk.), en hvid Klædes „roch de lohr“ og en do Kjole (1 Rdl.), 9 enkelte gamle Lagener (1 Rdl. 3 Mrk.), 3 Skjorter (3 Mrk.), en gammel Kaffe Mølle, en Ildtang og 2 Kedel Kroge samt et Jernfang (2 Mrk.). Det var det hele. Der var naturligvis ingen Rigdom, men det har været et pænt og ordentlig Hjem. Hvad der blev af alle Pigebørnene, ved vi kun meget lidt Besked med, Birthe Maria blev altsaa Brygger Jacobsen's Oldemoder, og i hvert Fald de to ældste Døtre blev ligeledes gift, Karen med en Skibstømmermand Jonas Mosen, der efter Navnet at dømme har været svensk, og Abel Cathrine med Sergent ved Prins Frederiks Regiment Urban Ketner. Det sidste Ægtepar fik to Børn af samme Navn: Johann Christian døbte i Garnisons tyske Menighed i Kjøbenhavn, den første, der vel er død spæd, 7. Dec. 1774, og den anden 4. Dec. 1776. Har Urban Ketner været Tysker er der altsaa kommen et lille internationalt Pust ind i Familien, hvilket maaske snarere har virket spredende end samlende paa den.

Ogsaa paa mødrene Side tilhørte Brygger Jacobsen væsentligst Borgerstanden, og vi skal helt tilbage til Tipoldeforældrene for at finde en enkelt Akademiker. Medens al Forbindelse med den fædrene Slægt i hened et Aarhundrede synes at have været afbrudt, stod Fru Laura Jacobsen gennem Aarene i stadig Berøring med sin Slægt, af hvilken adskillige følte sig nær knyttede til Hjemmet paa Carlsberg.

Paa den her gengivne Silhouet, der

maa antages at være udført omtrent 1818, eftersom Fru Laura Jacobsen, der er født 29. Aug. 1819, ikke er afbildet derpaa, ses hele den Holst'ske Købmandsfamilie i Thisted. Familien afbildes ved Eftermiddagskaffen i Købmand Holst's Have, der vel oprindeligt har hørt til Amtmandsboligen, siden den i mange Aar gik under Navnet Amtmandens Have. Købmand Holst's Gaard vendte ud til Vestergade, Amtsstrædet og Skovgade, paa den anden Side af Skovgade laa Amtmandens Bolig og Have, der ogsaa stødte op til Tingstrupvejen, der løb i Fortsættelse af Amtsstrædet. Paa den anden Side af Tingstrupvejen laa Købmand Holst Have, der nu er gennemskåret af Rosenkrantzgade. Konsul N. C. Andersen, der var gift med J. P. Jacobsen's Søster købte og nedlagde Haven. Ved Bordet sidder Madame Holst, f. Steenstrup, Herremandens Datter fra Nandrup paa Mors, hun er 15 Aar yngre end sin Mand — født $\frac{2}{8}$ 1778, han $\frac{1}{12}$ 1763 — men de mange Børnefødsler har taget paa hende, og hun gør nærmest Indtryk af at være hans Jævnaldrende. Paa den anden Side af Bordet staar en kvindelig Medhjælp i Huset, derefter følger den yngste Datter Johanne Bertheline (f. $\frac{21}{10}$ 1812, † $\frac{17}{4}$ 1867), der var den sidste af Døtrene, der blev gift. Hun havde i nogle Aar en Modehandel i Thisted og var 36 Aar, da hun ægtede sit Bysbarn Guldsmed Jens Christian Sund († $\frac{26}{4}$ 1892). Deres Søn Lauritz Christian Sund bor nu i Vildsund ved Thisted. Det næste Barn paa Billedet er Frantsine Kirstine (f. $\frac{18}{4}$ 1808, † $\frac{20}{4}$ 1890), der $\frac{23}{7}$ 1830 ægtede senere Provst og Sognepræst i Karlebo Christian Djørup (f. $\frac{20}{7}$ 1804 † $\frac{8}{1}$ 1879), blandt deres Børn, om hvilke iøvrigt findes Oplysninger i S. O. Fasting's Bog om Lægen Frans Casper Djørup's Slægt, var Laura i sit Ægteskab med Pastor Biltzing i Agri Moder til Direktør Djørup Biltzing, hvem jeg skylder Tak for flere af de her meddelte Oplysninger, og Magnella ægtede Brygger Erhard Kogsbølle, der 1871—81 var J. C. Jacobsen's Kompagnon paa Gl. Carlsberg. Det næste Billede fore-

stiller Nicoline Severine Holst (f. $\frac{12}{10}$ 1809 † $\frac{17}{6}$ 1880), der $\frac{15}{12}$ 1832 blev gift med sin Legekammerat, Amtmandens Søn fra den anden Side Gaden Byskriver i Thisted Andreas Emil Stockfleth Faye (f. $\frac{20}{8}$ 1796 † $\frac{23}{10}$ 1842), deres Ægteskab var barnløst, men Mandens Brodersøn nuværende Bestyrer af Nakskov Sukkerfabrik Gerhard C. Faye var 1871 J. C. Jacobsen's Hjælper ved Indretningen af det første Laboratorium paa Carlsberg. Nu kommer Ægteparret Holst's eneste Søn og ældste Barn Johannes Vogelius Holst (f. $\frac{3}{3}$ 1805 † $\frac{1}{7}$ 1842), der blev Købmand i Thisted, hvor han ejede en Gaard med Indkørsel fra Tingstrupvej vis à vis Faderens paa den anden Side Amtsstrædet. Han døde før Forældrene og havde i sit Ægteskab med en Præstedatter fra Hundstrup, Else Dorothea Prior, to Børn, hvoraf en Datter Jacobine Helene (f. $\frac{17}{9}$ 1830, † $\frac{1}{7}$ 1913) var gift med Toldassistent Harald Gottlieb i Nibe (f. $\frac{21}{12}$ 1818, † $\frac{22}{10}$ 1868). Vendt mod Faderen staar den ældste Datter, der allerede er bleven saa ferm i kvindelige Dyder, at hun kan strikke en Strømpe, det er Lyna Marie (f. $\frac{13}{10}$ 1806), der som Husjomfru paa Lerbæk ved Vejle blev forelsket i Forvalteren sammesteds Christian Albrechtsen, hvem hun kort efter ægtede. Han blev siden Ejer af Vindelevgaard og Tømmerupgaard i Kollerup. Tilsidst kommer selve Købmanden, der synes at være i Færd med at give sin Datter en faderlig Formaning. Skønt Holst var en driftig Købmand, fik han ikke Lejlighed til at samle sig nogen Formue; efter hans Død $\frac{16}{12}$ 1836 sad hans Enke i uskiftet Bo, og da ogsaa hun var gaaet bort $\frac{10}{1}$ 1843, blev al den Arvepart Fru Jacobsen fik efter sine Forældre 740 Rdl. Selv om der altsaa ingen Rigdom har været til Stede, har Familien indtaget en solid og anset Stilling i Byen, siden den traadte i Svogerskab med selve Amtmandsfamilien og Madame Holst var jo ogsaa, som det vil fremgaa af Slægthaandbogens Artikel om Familien Steenstrup af særdeles god Familie.

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK-GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 3

Marts 1914

8. Aargang

DANSKE RIDDERE

Konferensraad og Amtmand

Bartholomæus Bertelsen de Cederfeld.

At Provat Cederfeld de Silmonsøn.

Bartholomæus Bertelsen, som under 25 Maj 1759 blev adlet med Tilnavnet *de Cederfeld* og under 5 Maj 1777 optaget i Dannebrogssiddernes Tal, blev født d. 19 Januar 1715 i Roest By, Arrild Sogn, Nørre Rangstrup Herred i Sønderjylland og døde i Kalundborg d. 13 November 1783.

Han var den næst yngste af 5 Brødre, hvis Forældre var *Lorentz Bertelsen*, Herredsfoged i Nørre Rangstrup Herred, og Præstedatteren *Anna Catharina Monrad* fra Aastrup ved Haderslev.

Bartholomæus Bertelsens Fader, *Lorentz Bertelsen*, var Sønnesøns Søn af en *Truels Bertelsen*, der vistnok maa have levet omtrent paa Reformationstiden. Dennes Søn, *Bertel Truelsen*, var Bager i Haderslev og havde blandt flere Børn en Søn ved Navn *Truels Bertelsen*, f. 1643, † 1712, som under 8 Januar 1676 blev udnævnt til Herredsfoged i Nørre Rangstrup Herred. Han ægtede d. 20 August 1677 sin Formands Enke *Apollone Riggelsen*¹⁾, hvis første Mand, *Claus Clausen Caspergaard*²⁾, var død 1675 efter at have beklædt Herredsfogedembedet i 5 Aar. Sidstnævnte Lo-

rentz Bertelsens og Apollone Riggelsens Børn, 3 Sønner og 2 Døttre, fik alle Efternavnet *Bertelsen*, der fra nu af blev Slægtens Stammenavn, og den eneste af Sønnerne, som opnaaede den voksne Alder, var ovennævnte *Lorentz Bertelsen*, Bartholomæus Bertelsens Fader, som blev født 1682 og døde 1752, samt i Aaret 1712 eller 1713

Konferensraad de Cederfeld.
(Efter Maleri af E. Pauelsen.)

efterfulgte sin Fader som Herredsfoged i Nørre Rangstrup Herred, sandsynligvis efter nogle Aar iforvejen at have haft Ekspektance paa Embedet³⁾. Hans Bryllup med *Anna Catharina Monrad* stod d. 7 Juni 1708 i Aastrup Præstegaard, hvor hendes Forældre boede.

Den *Monradske* Slægt, hvori *Lorentz Bertelsen* indgiftede sig, er en vidtfor-

grenet, gammel, tysk Familie med mangfoldige Udløbere i Danmark og Norge, som efter Sagnet skal nedstamme fra en Møller i Ungarn, der under en Tyrkerkrig var kommen de kejserlig tyske Tropper til Undsætning med en Del Folk, han havde samlet, og derfor til Løn fik adeligt Skjold med den tyrkiske Halvmaane og sit Møllehjul i til Vaaben samt det dertil svarende Navn *Mondrath*, der senere blev til *Monrath* og *Monrad* eller *Monradt*. Den første eller en af de første af Slægtens Medlemmer, som hidtil har været opført paa dens Stamtavle, er en Præst ved Navn *Jacob Monrad* i Lautenthal ved Goslar, om hvem der berettes, at han kom der ved Aar 1500, og at han senere, efter at være gaaet over til den lutherske Bekendelse, skal være bleven gift med en Søster enten til Martin Luther eller til hans Hustru, *Catharina v. Bohra*. Fra denne *Jacob Monrad* nedstammede i sjettede Led *Bartholomæus Bertelsens* Moder. Dog var hendes Fader, Præsten *Johannes Monrad*, egentlig ikke nogen *Monrad*, idet han var en Søn af en Præst ved Navn *Jørgen Lauridssøn*⁴⁾, som var indgiftet i Familien og derefter havde antaget sin Hustrues, *Anna Davidsdatter Monrads* Slægtsnavn, ligesom det ogsaa senere blev Tilfældet med den næstældste af *Lorentz Bertelsens* og *Anna Catharina Monrads* Sønner, der antog sin Moders Familienavn og kaldte sig *Monradt* i Stedet for *Bertelsen*⁵⁾. En saadan Navneforandring var ikke saa ualmindelig dengang, naar Moderen eller Hustruen tilhørte en anset Slægt.

Anna Catharina Monrads Fader, Præsten *Johannes Monrad*, blev født 1647 og døde 1725. Hans Hustru, *Dorothea Elisabeth Klinge*, tilhørte en anset Pa-

¹⁾ Datter af *Lorentz Riggelsen*, Kniplingskræmmer i Lygumkloster i Sønderjylland.

²⁾ Han var en sønderjydsk Præstesøn fra Vonsbæk ved Haderslev. Den derværende Præstegaard hed oprindelig *Korsbrødregaard* og tilhørte i sin Tid Haderslev Domkapitel, men blev senere, formodentlig paa Reformationstiden, en adelig Sædegaard, som beboedes af en Slægt, der tog Navn efter Gaarden, hvis Navn allerede da var bleven omdannet til *Kaspergaard*. Dette Navn antog Herredsfogdens Fader, Præsten *Claus Jensen*, efter at have ægtet en Ætling, formodentlig den sidste, af fornævnte Slægt, *Sophia von Caspergaard*, ved hvilket Ægteskab Gaarden kom i Præsteembedets Besiddelse. Og Navnet *Caspergaard* blev derefter Slægtsnavn for alle Præsten *Claus Jensens* Efterkommere.

³⁾ I Kirkebogsantegnelsen, vedrørende hans Bryllup, benævnes han som „Hardsvøgt im Rangstrup“, og i en tidligere Antegnelse under 20 Sept. 1707 hedder det: „Die beiden Hardsvøgte“ von Roest alhie gewesen.“

⁴⁾ † 1675.

⁵⁾ *Johannes Bertelsen Monradt*, f. 1710, † 1775 som Amtsforsvalter over Falster og underliggende Øer.

tricierslægt i Haderslev, hvor en hel, lille, ældre Bydel bærer Navnet Klin- genberg efter denne Familie. Datteren, som blev gift med Herredsfoged Lo- rentz Bertelsen, blev født 1680 og var altsaa 2 Aar ældre end sin Mand. Hun døde 1757 og overlevede ham saaledes i 5 Aar. De opholdt sig, efter at han i Aaret 1746 havde taget sin Afsked fra Herredsfogedembedet, hos den yng- ste af deres 5 Sønner, Præsten Anto- nius Bertelsen⁶⁾ i Tyrstrup ved Chri- stiansfeld, i hvis Præstegaard de begge afgik ved Døden, han i en Alder af 70 Aar, og hun 77 Aar gl.

Herredsfoged Lorentz Bertelsen og Anna Catharina Monrad havde, som allerede berørt, 5 Sønner, af hvilke, som nylig berettet, den næstældste fik Moderens, de andre derimod Faderens Slægtsnavn, hvortil for den næst yngstes, Bartholomæus', Vedkommende ved hans Nobilitation føjedes Tilnavnet de Cederfeld. Denne *Bartholomæus Ber- telsen de Cederfelds* Levnedsløb er det altsaa, der her skal skildres i store Træk.

Sin første Undervisning modtog han sammen med sine Brødre i Barndoms- hjemmet i Roest, hvor Kaarene kun var smaa, saa man kun med den stør- ste Sparsommelighed kunde slaa sig nogenlunde taaleligt igennem. Hans Forældre beboede en gældbetyngt Bondegaard, og Herredsfogedembedets Indtægter beløb sig kun til 130 Rd., hvad der i Nutidens Penge vilde have svaret til 416 Kr., idet der her er Tale om „Rigsdaler kurant“, hvoraf I svarer til 3 Kr. 20 Ø. nutildags. Men denne Sum reduceredes ikke saa lidt paa Grund af de trykkende Skatter, som netop i hine Aar voksede til en utrolig Højde ved Danmarks Deltagelse i „den store nordiske Krig“, der varede fra 1709 til 1720. For Lorentz Bertel- sen og hans Hustru, som i Aarene fra 1709 og til 1718 fik 5 Børn, alle Søn- ner, var det derfor en trang Tid i økonomisk Henseende, og de kunde ikke anvende meget paa deres Børns Op- dragelse. Heller ikke var det let at faa dem klædte, men man hjalp sig, som man kunde. Om at gaa med Sko eller Støvler var der saaledes ikke Tale uden om Søndagen og paa Helligdage. Til daglig maatte Børnene gaa med Træsko og maaske mangen Gang uden nogetsomhelst Fodtøj.

Ikke desto mindre holdtes der dog Huslærere til Børnene, vel sagtens for- ulykkede Studenter, som tjente for en

ringe Løn. Om en af dem udtaler Bartholomæus Bertelsen sig saaledes i en desværre kun paabegyndt Selv- biografi:

„En simpel Skoleholder med en „vissen Haand lærte mig at læse, „ligeledes noget af Katekismus samt „at eftermale Bogstaverne. Højere „og mere filosofiske Begreber om „Verdensbygningen, end han selv var „i Besiddelse af, kunde han ikke „meddele mig. Selv hans Begreber „om det guddommelige Væsen var „kun sandselige. Uvejrs, Torden og „Lynild, var efter hans Mening Ud- „ladninger af en fortørnet og fornær- „met Guddom“.

Han læste imidlertid flittigt, skriver han, og gav sig ved Siden deraf af med at studere de Breve og andre Do- kumenter, som vedkom hans Faders Embedsvirksomhed. Tillige afskrev han ogsaa et og andet deraf, hvad der, som han skriver, var ham en god Øvelse.

Saaledes forberedt kom han i Tolv- aarsalderen tilligemed sin et Par Aar ældre Broder *Peter*⁷⁾, der senere blev Præst, til Haderslev, hvor de begge optoges i den derværende Latinskole; men samtidig med hans Skolegang gaves der ham tillige Lejlighed til at øve sig paa Amtstuen i skriftlige Forret- ninger. Kost og Logis fik Brødrene hos en Skræder i Staden, men at udrede de dermed forbundne Omkostninger var svært nok for Forældrene; og der- for maatte Drengene selv søge at for- tjene noget til Opholdet ved, som endnu dengang var Skik blandt fattige Skole- disciple, at gaa om i deres Fritid og synge for velstaaende Folks Døre.

Efter et Aarstids Ophold i Haders- lev drog den da 13 aarige Bartholo- mæus Bertelsen i Aaret 1728 til Kjø- benhavn for der at søge sin Lykke, og han kom her i Tjeneste hos en Kommissionær *Esmarch* fra Flensborg, der antog ham som Skriverdreng og Opvarter. Hos ham havde han det alt andet end godt, og han forlod der- for efter 2 Aars Forløb hans Tjeneste og tog Ophold hos sin næstældste Broder, *Johannes Bertelsen Monradt*, der just Aaret iforvejen havde begyndt sine Studier ved Københavns Univer- sitet, hvortil han var blevet dimitteret fra Latinskolen i Thisted. Her boede nemlig hans Faders Halvbroder, Ju- stitsraad og Amtsforvalter *Claus Cas-*

pergaard,⁸⁾ der havde optaget ham i sit Hus for at lette Forældrene i Roest Byrden af hans Opdragelse. Af om- meldte sin næstældste Broder, som efter 2 Aars Studietid absolverede den teologiske Embedseksamen ved Køben- havns Universitet, blev nu Bartholo- mæus undervist et Par Aar i de aka- demiske Lærefag og afrejste saa ved Paasketid 1733 sammen med ham og deres foran nævnte Broder *Peter*, som vistnok indtil da vedblivende havde frekventeret Haderslev Latinskole, til Jena for at studere ved den derværende Højskole.

Rejsen gik over Hamborg og Erfurt, og Brødrene ankom i Begyndelsen af Maj til Jena, hvor de kort efter be- gyndte deres Studeringer.

Bartholomæus's akademiske Borger- brev, som endnu er i Behold, er ud- stedt den 9 Maj 1733 og er, saavel som en Erklæring om, at han den 11 s. M. har aflagt Ed paa at ville holde Højskolens Love, underskrevet af Uni- versitetets Prorektor, Dietrich Hermann Kemmerich.⁹⁾ Begge Dokumenter lyde paa hans latiniserede Navn: *Bartholdus Bartholinus Roestensis, Holsatus* o: Bartholomæus Bertelsen fra Roest i Holsten.¹⁰⁾

Til at bestride Omkostningerne ved hans Studieophold i Jena havde Fa- deren gjort Udvej for et Beløb af 200 Rd., der skulde strække til for et Tids- rum af 2 Aar, og deraf skulde saa be- tales Kost og Logis, Vadsk, Brændsel, Bøger og Forelæsninger. Det faldt Herredsfoged Bertelsen svært nok at udrede denne Sum, og Bartholomæus Bertelsens ældste Søn, Kammerjunker Cederfeld de Simonsen til Erholm og Søndergaarde, har engang, mange Aar efter, i sin Mormoders, Justitsraadinde Brands Hus i Haderslev hørt en gam- mel Mand fra Roest ved Navn Holmer fortælle, at han i sin Tid havde maattet forstrække Herredsfoged Bertelsen med Penge til hans Sønners Undervisning, og at Herredsfogden ofte havde be- klaget sig for ham over, hvor meget disse Sønner kostede ham.

Efter 2 Aars Ophold i Jena drog Brødrene Bertelsen til Halle, som den- gang var Pietismens Hovedsæde, og om hvis Universitet det i sin Tid blev sagt, at hvem der studerede dér, kom tilbage enten som Pietist eller som Ateist. Men hvad der dog særlig havde gjort

⁸⁾ *Claus Clausen Caspergaard*, f. 1673 † 1749, Søn af den S. 1 nævnte Herredsfoged af samme Navn.

⁹⁾ Bekendt Retslærd, f. 1674 † 1745.

¹⁰⁾ Sønderjyderne betegnedes dengang ikke sjældent som „Holstenere“.

⁶⁾ *Antonius Bertelsen*, f. 1718 † 1775 som Sognepræst for Tyrstrup og Hierndrup Mhd.

⁷⁾ *Peter Bertelsen*, f. 1713 † 1753 som Sog- nepræst for Gammel Haderslev Mhd.

Halle bekendt i vide Kredse og udbredt Stadens Berømmelse rundt om i den protestantiske Verden, var de Franckeske Stiftelser, som var oprettede af Præsten August Hermann Francke, og iblandt dem da fremfor alle det store Wajsenhus med det dertil hørende Pædagogium,¹¹⁾ hvor bl. a. ogsaa fattige Studenter kunde faa frit Ophold under deres Studietid imod at undervise de Børn, som opdroges der. Her af profiterede Brødrene Bertelsen i den Tid, de studerede ved det derværende Universitet.

Hvor længe de opholdt sig her, og om det var dem alle tre eller blot Peter og Bartholomæus, som studerede her, vides ikke. Men af en saakaldet „Pro memoria“, sidstnævnte har efterladt sig, og som han har affattet i Februar Maaned 1771, synes det at fremgaa, at i det mindste han, da han var færdig i Halle, hvor han vist afsluttede sit Studium med Erhvervelsen af den juridiske Doktorgrad,¹²⁾ ogsaa har hospiteret nogen Tid ved andre Universiteter, forinden han, som nedenfor nærmere skal berettes, begyndte sin Embedsvirksomhed i Greven af Stolberg-Wernigerodes Tjeneste.

Denne — Christian Ernst¹³⁾ var hans Navn — var en af de rigsumiddelbare tyske Smaafyrster, af hvilke der dengang var saa mange, og Fætter til Kong Christian VI her i Danmark,¹⁴⁾ der skattede ham højt og næsten under hele sin Regeringstid raadførte sig med ham om alle vigtige Sager, og da navnlig de kirkelige, hvilke særlig blev Genstand for en ret indgaaende Korrespondance mellem Kongen og Greven. Men skønt den sidstnævnte, for at kunne følge med i de mindste Detailler, saa nogenlunde havde søgt at sætte sig ind i det danske Sprog ved Hjælp af en Ordbog og med Bistand af en dansk Pige, som tjente paa hans Slot, saa følte dog baade han og Kongen, at der trængtes til en bedre Hjælp. Og man søgte derfor hertil, som det hedder i den nysnævnte Promemoria, „et Subjekt, som foruden at have Kendskab til det danske Sprog tillige forstod det tyske og franske“.

Det lader, mærkelig nok, til, at det ikke just er gaaet saa let med at faa den saaledes lagte Plan realiseret, at skaffe Greven et paalideligt Menneske,

som kunde være ham til fornøden Hjælp under hans Syslen med de danske Kirkesager. Eller maaske det kun har været maadeligt bevendt med de „Subjekter“, der meldte sig. Der omtales i alt Fald i Dr. H. L. Møllers Doktordisputats om Kongens og Grevens Forhold til hinanden¹⁵⁾ en „Lese-meister in der dänischen Sprache“, som formodentlig Kongen havde faaet skaffet til Stolberg, men om hvem denne i en Skrivelse af 6 December 1733 tilmelder Kongen, at han endnu ikke er ankommen. Om denne, som Dr. Møller synes at antage, ogsaa har været en Bertelsen, vides ikke; men saa meget er vist, at der her ikke kan være Tale om Bartholomæus Bertelsen. Thi han var ikke „Læsemester“, eller

Slottet i Wernigerode.

vel rettere sagt: Forelæser hos Greven, med derimod „Sekretær“ hos ham; og tillige blev han først under 16 April 1737 ansat i denne Stilling og det af Stolberg selv, paa anbefaling af en af Greverne Reusz,¹⁶⁾ der havde lært Bertelsen at kende under hans Studieophold enten i Jena eller i Halle. At Kongen har skullet approbere Valget, kan vel være rimeligt nok, bl. a. af den Grund, at Sekretærens Løn blev udredet, som Bertelsen i en af sine Optegnelser har bemærket, af den danske Statskasse, eller formodentlig rettere sagt: af Kongens Partikulærkasse.

¹⁵⁾ Kong Kristian den Sjette og Grev Christian Ernst af Stolberg-Wernigerode, et Bidrag til dansk Historie i det attende Aarhundrede, Kbhvn. 1889, S. 72 og 135.

¹⁶⁾ Muligvis Heinrich VI, en af de mange Tyskere, som i Christian VI's Tid fik Ansættelse her i Landet, nemlig som Overhofmester ved Sorø Akademi, og tillige en af de faa Tyskere, som tilegnede sig det danske Sprog.

Lønnen var, som det fremgaa af den for Bartholomæus Bertelsen i Grevens Kancelli udfærdigede og af denne egenhændig underskrevne Bestalling, 60 Rd. aarlig, hvilke udbetaltes med 30 Rd. hvert Halvaar. Tillige havde Sekretæren fri Kost ved Grevens Bord samt fri Bolig, Brændsel og Lys. Opsigelse skulde ske saavel fra Grevens som fra Sekretærens Side med 3 Maaneders Varsel.

I denne Stilling forblev Bertelsen, indtil han under 13 August 1742 paa Grev Stolbergs Anbefaling blev udnævnt til Amtsforvalter for Aalborg, Børglum og Sejlstrup Amter i Aalborg Stift samt Præsident i Aalborg Købstad.¹⁷⁾ Tillige fik han Titel af Kancelliraad. Som Præsident havde han ingen Løn; men han slap da ogsaa til Gengæld for at stille Kaution for de ham som Amtsforvalter betroede Oppebørsler. Sine Embeder overtog han i Oktober ovennævnte Aar. Da han tiltraadte dem, var Aalborg Købstads Raadstuesager i den største Uorden; men han fik efterhaanden dens offentlige Dokumenter og Kapitaler bragte i Rigtighed. Tillige blev han Medlem af forskellige Kommissioner, som anordnedes af Regeringen i det offentlige Interesse. Fremdeles blev ved hans og den fra Sachsen indkaldte Salt-direktør, Baron Beusts,¹⁸⁾ forenede Bestræbelser Fiskeriet i Limfjorden og den dermed forbundne Handel i Østersøen bragt i betydelig Opkomst. Og endelig korresponderede Rentekammerets Præsident, Gehejmeraad Berckentin,¹⁹⁾ ofte under Haanden med ham, da det i Aaret 1745 var under Overvejelse, hvorvidt Konsumptions-Folke- og Familieskatten atter²⁰⁾ ligesom tidligere skulde bortforpagtes for det paafølgende Triennium 1746—48²¹⁾.

¹⁷⁾ Han er vistnok den eneste „Præsident“, Aalborg Købstad nogensinde har haft, og han beskikkedes som saadan for at bringe Byens uheldige økonomiske Stilling, der i en lang Aarrække havde været i høj Grad derangeret, paa Fode igen. En udførlig Skildring af, hvor ussel denne var i Tidsrummet 1730—1735 findes i det af Aalborg Handelsforening under 27 Oktober 1913 udgivne Skrift: „Aalborg Handelsstands Historie 1431—1913“, S. 91 f.

¹⁸⁾ Med ham var Christian VI i Aaret 1739 kommen i Forbindelse og havde indkaldt ham for at bruge hans Indsigt ved flere Skridt, han ønskede at gøre til Norges Opkomst.

¹⁹⁾ Christian August Berckentin, f. 1694 † 1758, en Mecklenburger, der 1721 kom i dansk Statstjeneste som Envoyé i Stockholm, var 1740—1743 første Deputeret i Finanskollegiet. Han blev 1750 optagen i den danske Grevestand. En Datter af ham, Fru v. Plessen, blev Overhofmesterinde hos Dronning Caroline Mathilde.

²⁰⁾ Konsumptionskatten skrev sig fra 18 Nov. 1660, Folkeskatten fra 22 Nov. 1671 og Familieskatten fra 1 Febr. 1672.

¹¹⁾ Wajsenhuset var for fattige og forældreløse Børn, Pædagogiet for de mere velhavendes og fornemmes.

¹²⁾ Hans Doktoring opbevares blandt Familienrelikvierne paa Erholm.

¹³⁾ F. 1691 † 1771, regerende Greve 1712.

¹⁴⁾ Deres Mødre var Søstre.

Omtrent 3 Aar efter sin Ankomst til Aalborg, nemlig d. 8 September 1745, indlod Kancelliraad Bertelsen sig i Ægteskab med *Catharina Maria²³⁾ Brand*, Datter af daværende Husfoged²³⁾ i Haderslevhus Amt og Ridefoged²⁴⁾ i Haderslev og Tystrup Herreder *Mathias Brand²⁵⁾* og Hustru *Mette Marcussen²⁶⁾*. Hun var født d. 8 September 1727 i Fredericia, hvor Faderen dengang var Proviant- Ammunitions- og Materialforvalter ved Fæstningen, og deres Bryllup stod altsaa paa hendes 18 aarige Fødselsdag. Da hendes Forældre var velhavende, og hun var deres eneste Barn, fik Bertelsen en efter den Tids Forhold ikke ubetydelig Medgift med hende, ialt ikke mindre end 12000 Rd.

Bartholomæus Bertelsens og Catharina Maria Brands Ægteskab blev vel-signet med 6 Børn, nemlig 2 Sønner og 4 Døttre. Den ældste af Børnene var en Datter, som blev født i Aalborg d. 7 Juli 1746 og kaldet *Mette Catharina* efter begge sine Bedstemødre, *Mette Marcussen* og *Anna Catharina Monrad*. De 5 andre kom derimod til Verden i Nyborg, hvorhen Bertelsen ganske uformodet og meget imod sit Ønske blev forflyttet henimod et halvt Aarstid efter sin ovennævnte førstefødte Datters Fødsel. Han blev nemlig under 19 December 1746 uden at have ansøgt derom udnævnt til Amtsforvalter over Nyborg og Tranekær Amter samt Proviant- Ammunitions- og Materialforvalter ved Nyborg Fæstning i Stedet for den derværende Kammeraad *Claus Holmer*, som i sin Tid havde maattet gøre den samme Volte, da Bertelsen blev ansat i Aalborg, men nu kom tilbage igen til sit forrige Embede²⁷⁾. Dette var ikke saa lidt bedre lønnet end det i Nyborg, og Holmer havde derfor i sin Tid været lige saa utilfreds med sin Forflyttelse,

ling, Overhofmarchal *Moltke²⁸⁾*, som som Bertelsen nu var det med sin. Men som et Plaster paa Saaret havde Holmer faaet et ikke ubetydeligt Tilskud af Kongens Partikulærkasse til sin normerede Embedsløn, vistnok ialt en 1000 Rd., efter hvad Bertelsen beretter i en af sine efterladte Memoirer. Om det nu var for at spare dette Beløb eller for at opfylde et brændende Ønske hos Holmer, der maaske har følt sig utilfreds i Nyborg og derfor længtes tilbage til sin forrige Plads, lader sig nu ikke opklare. Men ifølge den allerede tidligere omtalte Promemoria af Bertelsen fra 1771 var det den nye Konges, Frederik V's, Ynd-

Mette Brand, f. Marcussen.
(Efter Maleri af ukendt Maler.)

bevirkede den omhandlede Translokation, der fandt Sted et Par Maaneder efter Christian VI's Død, og det uagtet Bertelsen dengang ved nye Bestillinger var bleven bekræftet i Besiddelsen af de Embedsstillinger, han i den forrige Konges Tid havde haft. Han udpeger selv som den, der stod bagved det hele, Holmers Svoger, *Schrøder²⁹⁾*, som havde været Kammer-tjener hos Christian VI og nu var Kabinetssekretær hos den nye Dronning. At skjulte Kræfter har intrigeret for at frembringe den omhandlede Begivenhed, synes tilstrækkelig at frem-

²⁸⁾ *Adam: Gotlob Moltke, f. 1710 † 1792.*

²⁹⁾ *Johan Christian Schrøder*, hvis Søster Cæcilie var gift med Holmer, blev senere Direktør i Generalpostamtet og Viceborgmester i Kjøbenhavn, samt adlet med Navnet *de Schrødersee*. Han har maaske gjort gældende, at da Bertelsen nu havde faaet Aalborgs økonomiske Status saa nogenlunde bragt paa Fode igen, behøvedes han ikke mere der, og da han ansaaes for en velstaaende Mand, kunde han godt nøjes med det mindre Embede i Nyborg.

gaa af den Omstændighed, at den ikke er sket efter Rentekammerets Indstilling, men derimod efter umiddelbar kongelig Befaling til dette om at udfærdige de fornødne Bestillinger for de paagældende.

Det var da, som han selv i en af sine Optegnelser har udtalt, med Græm-melse i Sindet over den Uret, han havde lidt, at Bertelsen forlod Aalborg og drog til Nyborg. Thi foruden at han i Aalborg vist havde vundet ikke saa faa Venner, hvis Omgang han nu kom til at savne, saa var, som allerede berettet, hans nye Embede i Nyborg ikke saa lidt ringere end det, han før havde haft. Han ansøgte derfor om at faa det samme Tilskud af den kongelige Partikulærkasse, som Holmer havde haft, medens han var ansat i Nyborg; men dette blev ham nægtet, som rimeligt var, da det efter al Sandsynlighed netop har været for at spare denne Udgift, at Holmer kom tilbage til sin forrige Plads, hvor han ikke behøvede Tilskuddet. Dog slap Bertelsen, ligesom tidligere i Aalborg, for at stille Kaution for Oppebørslerne ved Amtsstuen i Nyborg. Hvad der ligeledes pinte ham, var, at han ingen Decharge kunde faa for Præsident-skabet i Aalborg, uagtet han mere end en Gang ansøgte derom hos Kanceliet, der svarede ham, at det ingen kongelig Befaling havde modtaget angaaende hans Entledigelse fra denne Bestilling. Men unægtelig maa det have været en underlig Situation for ham, saaledes faktisk at være fratraadt en Embedsstilling uden formaliter at være afskediget fra den, idet der saaledes, hvis nogen vilde ham ilde, ialtfald var en Mulighed til Stede for, at han ved en eller anden Lejlighed kunde blive draget til Ansvar for noget, han i Virkeligheden ikke havde forskyldt.

Han maatte altsaa finde sig i Forholdene, som de nu engang forelaa, og tage Verden, som den var, hvad der dog ikke var saa let, da Familien efterhaanden forøgedes med flere Børn, for hvis Opdragelse og Forsørgelse der i sin Tid skulde skaffes Udvej. Og Tanken derom har sikkerlig voldt ham Bekymringer nok, især da han havde et svagt Helbred, som ofte voldte ham Uro. Det var derfor naturligt nok, at han af og til spejdede efter Udveje til at faa sin Stilling forbedret. En saadan Lejlighed syntes at være kommen, da Krigs- og Landkommissærtjenesten i Aaret 1754 var bleven ledig, og han ansøgte derfor om at maatte forbinde denne Tjeneste med det Amtsforvalter-

²¹⁾ Første Gang disse Skatter blev bortforpagtede, var 1673. Det skete i Regelen for 3 Aar ad Gangen.

²²⁾ Fejlagtig kaldet *Wilhelmine* i den i „Personalhist. Samlinger“, I, S. 216 f. Kbhvn. 1906 efter Hofmans Fund. X, Appendix til Ribe S. 5 ff. optagne Stamtavle over Familien Marcussen.

²³⁾ Husfogden havde Opsyn over alle kongelige Forpagtninger, Veje, Broer og kongelige Fæsteskove, samt Medopsyn med Skovbetjentene, og udskrev tillige Vogne til Ægtkørseler.

²⁴⁾ Ridefogden indkasserede den maanedlige Kontribution og hvad af Plovtalet blev paabudt, var til Stede ved alle Tingforhandlinger, Vurderinger, Synsforretninger, Skifte- og Delings-sager, samt førte Overinspektion over Bøndergodset og alle økonomiske Sager.

²⁵⁾ f. 1691 † 1761.

²⁶⁾ f. 1705 † 1780.

²⁷⁾ Dog kun som Amtsforvalter. Præsident i Aalborg havde han ikke været.

embede, han havde, hvilket imidlertid ikke blev bevilget.

Derimod blev det i Begyndelsen af Aaret 1756 tilbudt ham at overtage Embedet som Amtmand over de danske Øer i Amerika og Medlem af Regeringen paa St. Croix, der var blevet ledigt ved Etatsraad *Kloppenborgs* Død. Gagen var vel ikke højere end 1500 Rd., men han forpligtedes kun til at blive der i 3 Aar, og det meddeltes ham, at naar disse var omme, „kunde han fremdeles gøre sig forsikret om Hands Majestæts høje Naade,“ hvad der vel vilde sige det samme, som at han saa vilde have Udsigt til en fordelagtig Befordring herhjemme i Moderlandet.

Dette var jo vistnok et fristende Tilbud, som nok kunde være en Overvejelse værd, og som ikke kunde end glæde ham, fordi det vidnede om, at man paa højere Steder havde sin Opmærksomhed henvendt paa ham. Men han turde dog ikke modtage det paa Grund af sit skrøbelige Helbred, som han mente ikke kunde taale den lange Sørejse og et længere Ophold i det ham fremmede Klima. Og med Paaberaabelse heraf bad han sig derfor fritaget for den ham tiltænkte Ansættelse, idet han samtidig dermed udtalte Haabet om, at hans Afslag ikke maatte blive ham til Skade i Fremtiden, og at man fremdeles vilde have ham i Erindring og tale hans Sag til det bedste hos Kongen, naar Lejlighed gaves.

Dette skete ogsaa nogle Aar efter, da han under 11 Januar 1760 blev ansat som Kommitteret i det nyoprettede Vestindisk-Guineiske Rente- samt General-Toldkammer.

Men forinden dette skete, var der i hans huslige Liv foregaaet adskillige betydningsfulde Begivenheder. Familien var efterhaanden bleven forøget med 5 Børn foruden den allerede omtalte ældste Datter, *Mette Catharina*, der, som tidligere berettet, var født under Forældrenes Ophold i Aalborg d. 7 Juli 1746. Det næste Barn, og-

saa en Datter, kom paa Aarsdagen efter Faderens Forflyttelse til Nyborg, altsaa den 19. December 1747. Hun blev, i taknemmelig Erindring om, hvad hendes Fader skyldte det Stolbergske Grevepar, opkaldt efter Grevinden paa Wernigerode og kom derfor til at hedde *Sophie Charlotte*. Den tredje var Familiens førstefødte Søn, hvis Fødselsdag var d. 8 Juli 1752. Han blev opkaldt efter sin Farfader, Herredsfoged Lorentz Bertelsen og Greven paa Wernigerode og fik saaledes de tre Navne *Lorentz Christian Ernst*. Efter ham kom der atter en Søn, d. 5 December 1753, som kom til at hedde *Mathias Brand* efter sin Morfader, Husfogden i Haderslev. Det

Det var altsaa en ret talrig Børneflokk, der efterhaanden opvoksede i Amtstuegaarden i Nyborg, og hvis Bertelsen ikke havde haft andre Resourcer end sin Gage som Amtsforvalter i Nyborg samt som Proviants-, Ammunitions- og Materialforvalter ved Fæstningen samnestseds, vilde det vel have været smaat nok bevendt for ham med Udkommet. Men ved Siden deraf havde han jo den Medgift paa 12000 Rd., som hans Hustru havde bragt ham. Og tillige var der som Pensionær i Huset en mindreaarig Slægtning, for hvem Bertelsen var Formynder, nemlig den unge *Claus Caspergaard*, hvis Fader, den ovenfor omtalte Halvbroder til Bertelsens Fader, var død 1749 og

havde efterladt sin da 11-aarige Søn en betydelig Formue, som Bertelsen administrerede. For denne Pensionær og hans Informator, der ligesom Eleven havde Bolig paa

Amtstuegaarden, maa der da vel ogsaa være bleven betalt noget klækkeligt. Og der er derfor Grund til at antage, at Bertelsen, medens han opholdt sig i Nyborg, har været en ret velstaaende Mand. Han havde da ogsaa foruden sin Embedsbolig paa Amtstuegaarden et Lyststed til Leje uden for Staden samt en smuk Have

ved Volden, hvor Familien ofte opholdt sig, naar Vejret var til det. Og han havde tillige en ikke saa ringe Omgangskreds, bestaaende af de bedste Familier i den derværende Embedskreds. Tillige modtog og beværtede han ikke sjælden fornemme Fremmede, som var paa Gennemrejse til eller fra Hovedstaden, saaledes bl. a. engang Enkedronning Sophie Magdalenes Broder, Markgreve *Fridrich Ernst*³⁰⁾ af Brandenburg-Kulmbach, der dengang var Statholder i Hertugdømmerne Slesvig og Holsten, og hans Gemalinde, *Christine Sophie* af Brunsvig-Bevern, som paa en Rejse til Kjøbenhavn, formodentlig paa Grund af Modvind paa Beltet, opholdt sig som Gæster hos ham et Par Dage. Til Løn for udvist

³⁰⁾ f. 1703 † 1762.

Konferensraad de Cederfeld.
(Efter Malerier af U. F. Beenfeldt).

Catharina Maria de Cederfeld, f. Brand.

femte Barn var ligesom de to første en Datter, der blev født d. 6 Januar 1755 og opkaldt efter sin Farmoder og sin Farfaders Halvbroder, Amtsforvalter Claus Caspergaard, med Navnene *Anna Catharina Claudine*. Og endelig sluttedes Rækken med Datteren *Johanne Ulrikka Christiane*, som blev født d. 13 December 1756, 10 Dage forinden Moderens Død. Navnet Johanne fik hun efter sin Farbroder Johannes Bertelsen Monrad, og de to andre Navne efter sin Morfaders Fader og sin Mormoders Moder, Ulrich Brand³⁰⁾ og Christiane Sophie Clemmensdatter³¹⁾.

³⁰⁾ Præstesøn fra Elbingen, vistnok Købmand i Tønder, g. m. Marie Elisabeth Giesenberg, en Købmandsdatter sstds.

³¹⁾ Datter af Clemmen Clemmensen, Borger og Handelsmand i Fredericia, og Karen Borchfeldt.

Gæstfrihed tilbød Markgreven ham en Officersplads for hans ældste, lille Søn, et Tilbud som Bertelsen dog ikke tog imod, da det jo ikke kunde vides, om Drengen, naar han blev voksen, vilde skikke sig for Militærstanden.

Da Bertelsen kom til Nyborg, var han Kancelliraad. Under 28 Oktober 1749 blev han udnævnt til Justitsraad,

tverdelt Skjold med 3 Roser i det øverste Felt og 2 i det nederste, samt et Par Vesselhorn paa Hjelmen, mellem hvilke en oprejst Halvmaane i tiltagende Skikkelse, hvori der muligvis ligger en Hentydning til Slægtskabet med den Monradske Familie. Hertil føjedes nu som Hovedmærke et grønt, voksende Cedertræ i Sølvfelt, og det

han, som vi har hørt, havde været Amtsforvalter, først i Aalborg og derefter i Nyborg. Men nu kom han til Hovedstaden, hvor han i 10 Aar skulde have sin Virksomhed i de kollegiale Administrationskontorer.

Her var han, som nylig berettet, under 11 Januar 1760 bleven udnævnt til Kommitteret i det Vestindisk-

Seglaftryk af forskellige Krystal- og Jern-Signeter for Familierne de Cederfeld, Simonsen, Bertelsen og Brand, deriblandt Konferensraad de Cederfeld's Vaaben, prydet med Dannebrogordenen og et Bertelsen—Brand'sk Alliancevaaben.

og 10 Aar efter, under 25 Maj 1759, blev han optagen i Adelstanden, ved hvilken Lejlighed han efter sit eget Ønske fik Tilnavnet *de Cederfeld*, et Navn, hvori der maaske skjuler sig et Ungdomsminde fra hans Ophold i Wernigerode ved det Stolbergske Grevehof. Ifølge en Familietradition skal han nemlig have antaget dette Navn efter en paa Grevskabets Enemærker beliggende Ejendom i Nærheden af Blocksbjerg. Det Vaaben, han ligeledes selv udbad sig, erindrer om hans Afstamning fra den Bertelsenske Slægt, hvis Segl viser et ved en rødskraveret Bjælke

Cederfeldske Vaaben blev da et længdedelt Skjold, i hvis første Felt dette Hovedmærke staar, medens det andet er blaåt og tværdelt, dog ikke som i det Bertelsenske Segl ved en rød, men ved en gylden Bjælke med 3 hvide Roser foroven og 2 nedenunder Bjælken, samt paa Hjelmen et Cedertræ mellem 2 hvide Vinger.

Vi kommer nu til det andet Hovedafsnit i Bartholomæus Bertelsens, eller som han nu var kommen til at hedde: Cederfelds Embedsvirksomhed. Hidtil havde han i et Tidsrum af lidt over 18 Aar været ansat i Provinserne, hvor

Guineiske Rente- samt General-Toldkammer, og da dette Kollegium senere, efter 8 Aars Forløb, forenedes med General-Kommercekollegiet til et saakaldet General-Toldkammer og -Kommercekollegium, blev han under 12 Februar 1768 udnævnt til tredje Deputeret i samme. Men da dette Kollegium ved en Kabinetsordre af 6 Oktober 1770 forenedes med Rentekammeret under Navn af Rente- og General-Toldkammerkollegiet, fik han tilligemed Andreas Peter Bernstorff, som var Kollegiets første Deputerede, sin Afsked med Ventepenge, „indtil han videre kunde

anbringes“. Dette skete det paafølgende Aar, idet han da blev Amtmand over Kalundborg m. fl. Amter; og dermed begynder det tredie og sidste Afsnit af hans Virksomhed i Statens Tjeneste. Men foreløbig har vi nu her kun at gøre med det andet Afsnit af hans Embedsvirksomhed, altsaa med hans Tjeneste som Kommitteret i det Vestindisk-Guineiske Rente- samt General-Toldkammerkollegium. Udnævnelser hertil kom, som det vil ses her nedenfor, noget overraskende for ham, idet han nemlig slet ikke havde søgt Embedet, som imidlertid blev ham tilbudt paa en saadan Maade, at han vistnok følte sig forpligtet til at modtage det for ikke at lægge sig ud med Regeringsmyndighederne og spærre Vejen for sig til videre Befordring. Han skriver ialtfald i sin efterladte Promemoria fra 1771: „Wider meine Neigung wurde ich mit 1600 Rth. Gage als Commitirter im Collegio gesetzt“. Men hvordan det nu end har forholdt sig hermed, saa laa der dog i selve Ansættelsen et Vidnesbyrd om, at man paa højere Steder havde Tillid til ham og skattede den Dygtighed, hvormed han hidtil havde røgtet sin Embedsgerning.

Det bevidnedes ham da ogsaa i et Par Breve, som han forinden sin Indtrædelse i Kollegiet modtog fra to indflydelsesrige Mænd, der vistnok begge havde haft deres Fingre med i Spillet ved hans Udnævnelse til den omtalte Embedsstilling.

Det ene var fra Oversekretæren i det tyske Kancelli, Grev *Johan Hartvig Ernst Bernstorff*³³⁾, som under 22 Januar 1760 tilskrev ham saaledes:

„Wohlgebohrner Herr
„Höchstzuver Ehrender Herr Justiz
Rath.

„Je angenehmer es mir gewesen, die Wahl des Königs auf Ew. Wohlgeb. fallen zu sehen, und die wichtigen Geschäfte so Ihnen anvertrauet worden werden in so zuverlässige Hände zu wissen, je meher verlangt es mich nach der Zeit in welcher Sie selber hie kommen und solche übernehmen werden. Ich verschiebe bisz dahin die nähere Überlegung verschiedener Dinge.

Meine Begierde Ew. Wohlgeb. zu dienen verschiebe ich aber nicht bisz dahin. Ich werde daher mit dem

Herrn Ght. v. *Ahlefeldt*³⁴⁾ Excell. über den Inhalt der mir mitgetheilten Supplique des Herrn *Aabye*,³⁵⁾ wenn es nur nicht schon zu späth ist, reden, und mich gewisz erfreuen, wenn ich auch in diesem Verfall etwas zu Dero Vergnügen beytragen kan.

Ich verbleibe mit sehr vieler Consideration

Ew. Wohlgeb.
dienstwilligster Diener
Bernstorff.

Copenh. d. 22 jan. 1760.

Hr. Justs Rath von Cederfeld.

Det andet Brev var fra Overhofmarchal, Grev *A. G. Moltke*, i hvis Skrivelse, der var dateret 26 Januar, det bl. a. hed:

„Nachdem ich den Höchsten sey danck von meiner Unpäslichkeit so weit widerhergestellt bin, dasz ich selber die Feder führen kan, so habe keinen anstandt nehmen wollen hiedurch zu bezeugen, wie lieb und angenehm es mir gewesen, dasz Ihre Majest^{te} der König dieselbe in dem Neuen Collegio zu placiren die Gnade gehabt, und dasz Ew. Hochwohlgeb. zu dieser translocirung so willig alsz bereit erwiesen. Ich hoffe nicht allein die väterliche gesinnung Ihro Majest^{te} des Königs, für dem wohl und der Aufnahme Ihrer Staten und länder, sowohl alhier, alsz in America, durch Ew. Hochwohlgeb. bemühen und weiszliche unterführung befördert zu sehen, sondern dasz auch diese veränderung dieselben insz besondere zu keinem Nachtheil gereichen soll. Ich habe zu letzteres bereits die erforderliche messures genommen und zweifle ich keinesweges dasz Ew. Hochwohlgeb. dieser wegen von dem H.ER. geheime Rath Ahlefeld sich des negstens auf eine angenehme weyse belehret werden. Ein jeder arbeiter ist seines Lohnes werth, für denen gescheidten aber musz insz beson-

³⁴⁾ Hans Ahlefeldt † 1780, blev 1759 Gehejmraad og Første Deputeret i General-Toldkammeret, men maatte paa Grund af Udygtighed trække sig tilbage 1764 og blev derpaa Landdrost i Pinneberg.

³⁵⁾ *Laërtz Aabye*, Regimentskvartermester og Raadmand i Odense, søgte det ved Cederfelds Forflyttelse ledigt blevne Amtsforvalterembede i Nyborg.

dere gesorget werden,³⁶⁾ dasz Sie Ihr Amt ohne Sorge der Nahrung ruhig führen und beobachten können“. . .

(Fortsættes.)

Med Februar Nr. fulgte til vore Abonnenter Resten af Tillægsarkene for forrige Aar, med dette Nr. følger de tre Tillægsark for 1. Kvartal af 1914, altsammen slesvigske Kirkebogsuddrag (fra Haderslev), vi haaber for Fremtiden udelukkende at kunne bringe Slægthaandbogen som Tillæg, indtil denne er afsluttet, Forsinkelsen skyldes forskellige Oplysninger fra Udlandet, som det har været meget vanskeligt at skaffe. Genealogisk Tidsskrift 1914 er pagineret i Fortsættelse af 1913, da det er Mening, at de to Aargange skal indbindes sammen.

Benyt Afklipningskuponen paa Bladets 4. Side.

LITTERATUR

Ved Pastor *C. Rolfs* i Højer har den slesvig-holstenske Præsteforening udgivet en „Verzeichnis der Gemeinden und Geistlichen der evang. luth. Landeskirche in Schleswig-Holstein-Lauenburg“, der bl. a. indeholder en fuldstændig Præstefortegnelse med Ordinationsdata og Tiltrædelsesdata, altsaa noget lignende som „Schleswig-Holsteinischer historischer Kirchen- und SchulAlmanach“ („Historisches Taschenbuch für Prediger und Schullehrer in den Herzogthümern“), der udkom 1801—03. Den lille Bog vil ogsaa for danske Genealoger være særdeles nyttig, for dens Paalidelighed borger Pastor *Rolfs* gode Navn som historisk Forsker.

Det sidst udkomne Bind af „*Jahrbuch für Genealogie, Heraldik und Sphragistik* 1909 und 1910“, der udgives af det genealogiske Selskab i Mittau, indeholder som sædvanlig flere

³⁶⁾ Aabenbart en Hentydning til Apostelen Paulus's Ord i 1 Tim. 5, 17: „De Ældste, som ere gode Forstandere, skal man holde dobbelt Ære værd, mest dem, som arbejder i Tale og Undervisning. Thi Skriften siger: „Du maa ikke binde Munden paa Oksen, som tærsker;“ og „Arbejderen er sin Løn værd““.

³³⁾ F. 1712 † 1772, kom i dansk Statstjeneste 1733, afskediget 1770, dansk Lehnsgrev 1767.

Ting af Interesse for os danske. Vi skal nævne et omfattende Kirkebogsuddrag fra Øsels 12 Sogne 1603—1900, der i sin Tid er foretaget af Friherre *L. E. F. v. Nolcken* og nu offentliggjort af Hr. *Conrad v. Dehn* efter Optegnelserne, der beror i det øselske Ridderskabs Arkiv i Arensburg, nogle Optegnelser om forskellige Familier v. *Brinck* og v. *Brincken* af afdøde Hofraad *Theodor Schön*, et Bidrag til Estlands Gods- og Familiehistorie i Svensketiden af Friherre *Paul v. Ungern-Sternberg*. Om det kurlandske Landsarkiv i 1911 findes en Beretning af *Oskar Stavenhagen* og Ridderskabsarkivar, Baron, Dr. phil. *Osten-Sacken* beretter om det estlandske Ridderskabsarkiv. I en Boganmeldelse af Dr. med. *G. Otto*: Die evangelischen Kirchen und Prediger Kurlands, 2. Ausgabe, Riga 1910, kommer Anmelderen *H. Diederichs* ind paa en Redegørelse af de baltiske Provinsers Geistliges Personalhistorie. Han nævner først *Liborius Bergmann's* Versuch einer kurzen Geschichte der Rigaischen Stadtkirchen und ihrer Lehrer von der Reformation an 1792 und 1794 og *G. Carstens'* Predigermatrikels Estlands 1794, dernæst *C. E. Napiersky's* grundlæggende og meget fortjenstfulde: Beiträge zur Geschichte der Kirchen und Prediger in Livland, der udkom 1843—52 i 4 Dele, og bebuder en Fortsættelse og Nybearbejdelse af denne Bog. I Grundighed og Nøjagtighed staar *R. Paucker's* Bog Estlands Geistlichkeit (1849) betydeligt tilbage for *Napiersky*. For Kurlands Vedkommende findes der i *C. L. Tetsch's* 3 Bind stærke Kirchengeschichte (1767—69) meget lidt Personalhistorie, *Joh. Fr. Recke's* omfattende Samlinger er forbleven i Manuskript og Pastor *Theodor Kallmeyer*, der havde udarbejdet et omhyggeligt Manuskript, maatte i 1849 standse dets Udgivelse af Mangel paa Tilslutning efter kun at have udgivet et enkelt Hefte. Dette *Kallmeyer's* Manuskript udgav Dr. med. *G. Otto* i 1890 efter at have suppleret det og ført det op til Nutiden, og han har nu

udsendt en ny formeret Udgave. Anmelderen roser Værket meget og udtaler, at det endogsaa stiller *Napiersky's* i Skygge.

SPØRGSMÅAL

(Alle Besvarelser bedes sendte til Redaktionen, for at de helt eller delvis kunne blive offentliggjorte her i Bladet).

9.

I Boet efter Konsumtionsforvalter Albret Winding i Slagelse 1805 findes et Brev af 27. Marts 1802 fra dennes Broder Toldkasserer Frederik Winding til Toldinspektør, Kaptejn Bull i Slagelse, hvori han skriver: „Med samme Post fik ieg Brev fra den afdødes Stedsøn Joh. P. Wøldike, Skoleholder i Tyvelse Skoele pr. Ringsted — han var et kiært Barn for den afdøde. Denne tilskriver mig om at forundes ham af Stervboet efter sin Stedfader: 1) De fire store Skilderier, som ere hans Bæste Forældre og Forældres Portraiter. 2) En Dragkiste af hans Sl. Moders, vurderet for 14 rd“. De 4 Familiemalerier, der var vurderet til 3 Mrk., kom ikke til Auktion og maa derfor antages at være udleverede Skoleholderen. Malerierne forestillede Provst Christopher Wøldike i Taarnby og Hustru Elisabeth Lund, senere gift med den nævnte Konsumtionsforvalter Albret Winding, samt, hvis det har været Bedsteforældrene paa fædrene Side, hvad vel er det rimeligste, Biskop i Viborg Andreas Wøldike og Hustru Anna Maria Kruse. Hvor findes disse Malerier nu?

10.

I de smukke Mindeord om sin Moder, hvormed Herman Bang indleder „Tine“, skriver han bl. a. (Udgaven 1909, S. 4): „Du fortalte mig ofte om vor Slægts Hæder. En af dens store Læger efterlod mig Fortællingen om alle dens Vildfarelser og dens Sygdomme: „Han vilde tvinde — til Belæring — sine Traade i Slægtshistorien“.

Eksisterer den her omtalte Beretning endnu, og hvor findes den?

Red.

11.

Undertegnede Sekretær ved „Det Reiersenske Fond“ vil være taknemlig for Oplysning om muligt eksisterende Billede af nedennævnte tidligere Medlemmer af Fondets Bestyrelse:

1. Fr. Stoud, Etatsraad og Deputeret i Generaltoldkammeret, f. 1759, d. 1823.

2. Krigsassessor Frederik Andreas Bjørnsen, d. 1823.

3. Christen Georg Høst, Toldinspektør i Kjøbenhavn, f. 1776, d. 1826.

Holm,
Niels Juelsgade 4.

Svar m. m.

I Forbindelse med Artiklen Familie-Interieur af Fru A. Linde, født Holten, har det maaske Interesse, at der i Westfalen imellem Byerne Wesel og Duisburg nær Rhinen findes en Landsby med Navnet „Holten“. Og at der i Nærheden af Hamburg ved Alster-Slusen ovenfor Poppenbüttel paa sin lille Landejendom lever en gammel Dame med Navnet Fräulein von Holten.

Busse,
Frydendalsvej 10.

Ett par prester med namnet *Abelin* härstammande från kyrkoherden i Warnhem Abel de Lyra, ha biografier i *Skara Stifts* Herdaminne af Warholm.

Engelholm.

V. Baumbach.

(Spørgsmaal 3 i Nr. 6 for 1913).

Borger i Eckernförde Carl Albrecht Qvade havde i Ægteskab med Anna Brigitta Lorentzen, Datter af Købmand sst. Hermann L. (f. 1687) og Anna Bodendiek, 3 Børn: Johann, Fridrich og Brig. Friderica, der levede 1762.

Red.

Redaktion:

Gl. Kongevej 41, Telefon Vester 2987 v.
(9—11 og 5—7).

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK-

GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 4

April 1914

8. Aargang

DANSKE RIDDERE

Konferensraad og Amtmand

Bartholomæus Bertelsen de Cederfeld.

Af Provst Cederfeld de Simonsen.

(Fortsat.)

I disse to Breve var der Komplimenter nok, som man for de paagældendes Skyld maa haabe var ærligt og oprigtigt mente; men der er dog et Par Ytringer i dem begge, som trænger til nærmere Forklaring, nemlig hvad Bernstorff skriver om, at han vilde tale med Gehejmeraad Ahlefeldt om Indholdet af Hr. Aabyes Supplik, og Moltkes Udtalelse om, at han allerede havde draget Omsorg for, at den forestaaende Forandring i Cederfelds Stilling ikke skulde blive til Skade for denne. Der hentydes i Bernstorffs Brev til et Tilbud, som daværende Regimentskvartermester og Raadmand i Odense, Laertz Aabye, der ansøgte om at blive Cederfelds Eftermand i Nyborg, havde gjort om, hvis han opnaaede dette, da at ville give Afkald til Fordel for denne paa et Beløb af 400 Rd., der var beregnet som særligt Vederlag for den med Amtsforvalterembedet forbundne Proviants-Ammunitions- og Materialforvaltertjeneste ved Nyborg Fæstning. Og ved Moltkes Udtalelse i hans, 4 Dage efter Bernstorffs Skrivelse afsendte, Brev hentydedes der, uden at det ligefrem nævnedes, til, at dette Tilbud var modtaget af Regeringen, der saaledes slap ret billigt til den nye Kommitteredes forøvrigt ikke særlig betydelige Løn.

Om dennes Størrelse blev Cederfeld under 29 Januar underrettet i den ham af Moltke bebudede „behagelige“ Skrivelse fra Gehejmeraad Ahlefeldt, den øverste Deputerede i det Kollegium, hvori han nu skulde indtræde som Kommitteret. Det meddeltes ham her, at foruden de saaledes „offererede“

400 Rd., som Aabye skulde udbetale ham, var der af den kongelige Kasse tilstaaet ham et aarligt Gehalt af 1200 Rd., saa at hans hele Løn vilde blive 1600 Rd. Men hertil kom, hvad forøvrigt ikke omtales i Ahlefeldts Brev, de med Embedet forbundne Sportler, som gennemgaaende kunde beløbe sig til c. 150 Rd. aarlig. Dette var dog ikke nogen stor Indtægt i Sammenligning med hvad andre Kommitterede ikke sjælden kunde have, som f. Eks. de i Rentekammeret ansatte, hvis samlede Løn i Almindelighed var mindst 2000 Rd. Hvor meget hans Medkommitterede i det Kollegium, hvori han var bleven ansat, havde, vides ikke. Dog var det vist næppe mindre, men snarere mere, end der var tilstaaet ham.

I den Skrivelse fra Gehejmeraad Ahlefeldt til Cederfeld, som nylig omtaltes, anmodedes han tillige om snarest muligt at indfinde sig i Hovedstaden, da det Kollegium, hvori han skulde indtræde, var bestemt at skulle tage sin Begyndelse i Midten af Februar Maaned. Han forlod derfor kort efter Nyborg og begav sig paa Vej til sit nye Hjem, dog uden at medtage sin Familie, som han først senere vilde hente. Og det lykkedes ham kort efter sin Ankomst til Kjøbenhavn at faa Bolig i en bag Christiansborg Slot, lige overfor Kongens Bryghus beliggende Gaard, som tilhørte Etatsraad *Barchmann*¹⁾, der var første Kommitteret i det Kollegium, hvori han selv skulde indtræde. Den anden var *Wasserschlebe*²⁾, der havde begyndt sin Kar-

¹⁾ *Jacob Barchmann*, † 1764, Etatsraad 1759.

²⁾ *Joachim Wasserschlebe*, f. 1709, † 1787, Borgmesterson fra Salzwedel, blev 1731 Privatsekretær hos den daværende danske Gesandt i Paris, Grev Schulenburg, og traadte 1738 i dansk Stats tjeneste. Var meget kunstinteresset og sluttede 1752 Kontrakt i Paris med Saly om Udførelsen af Frederik V.s Rytterstatue paa Amalienborg.

riere som Legationssekretær i Paris og var meget indgaaet med den Bernstorff'ske Familie, og den tredje han selv, som tilligemed *Wasserschlebe* noget over et halvt Aar efter deres Indtrædelse i Kollegiet, nemlig den 17 Oktober 1760, blev udnævnt til Etatsraad i Anledning af Hundreaarsjubilæet for Suverænitetsens Indførelse. Flere Kommitterede var der ikke. Af Deputerede var der 2, nemlig den forommeldte Gehejmeraad *Ahlefeldt*, som tillige var Førstedeputeret i Rentekammeret, og *Christian Frederik Moltke*³⁾, der blev Hofmarschal kort efter sin Indtrædelse i Kollegiet, og ikke maa forveksles med Overhofmarschallen af samme Navn, den forommeldte Grev A. G. Moltke, der var hans Fader.

Med disse 2 Deputerede og 3 Kommitterede samt en Kammersekretær med Fuldmægtig og 4 Renteskrivere med de dem tilforordnede Fuldmægtige begyndte Kollegiet, som berørt, i Midten af Februar 1760 sin Virksomhed. Denne omfattede de amerikanske og afrikanske Kolonier samt Toldvæsenet i alle de danske Stater; og hvad der heraf faldt paa Cederfelds Part, var alle Toldsagerne for Kongeriget Danmarks Vedkommende, Sjælland alene undtaget, samt Told- og Licentsagerne for de to Hertugdømmer og Grevskaberne Oldenborg og Delmenhorst. Men ved Siden af disse ham som Kommitteret i det nævnte Kollegium paahvilende Embedsforretninger blev der Tid efter anden overdraget ham forskellige andre Hverv, som ikke henhørte under hans Departements Omraade.

Af disse skal først og fremmest nævnes hans Rejse til Norge som Medlem af den under 22 Maj 1765 nedsatte

³⁾ *Christian Frederik Moltke*, f. 1736, † 1771, blev 1757 Deputeret i Kommercekollegiet. 1767 Overhofmarschal, da hans Fader blev afskediget fra denne Post.

Undersøgelseskommission i Anledning af den saakaldte „Strilekrig“. Saaledes benævnedes de i April Maaned s. A. forefaldne Uroligheder i Bergen i Anledning af den under 23 September 1762 paabudne Ekstraskats Opkrævelse i Sundhorst og Nordhorst Lehns Fogderier, hvis Almue, de saakaldte „Striler“, havde ment sig forurettede, dels ved Paaligningen af selve Skatten, som de ved en Misforstaaelse af Forordningens Bestemmelser havde troet sig fritagne for at skulle svare, og dels ved den stundom ret ubarmhjertige Maade, hvorpaa Fogderne gik frem ved dens Inddrivelse i Mangel af prompte Erlæggelse. De sammenrottede sig da i stor Mængde og mødte den 19 April 1765 op hos Stiftamtmanden⁴⁾ med Fordring om at faa de indbetalte eller inddrevne Skattebeløb tilbagebetalte; og da han nægtede dette, forgreb de sig paa hans Person, slog Hat og Paryk af ham, rev hans Klæder itu og slæbte ham ud paa Gaden med Trusel om yderligere at molestere ham. Han bekvemmede sig da, for at undgaa videre Molest, til at gaa ind paa deres Fordringer og befalede derefter de indbetalte Penge, som Fogden havde i Forvaring, tilbagebetalte Urostifterne, men indberettede samtidig, hvad der var foregaaet, til Regeringen i København, der da nedsatte den for kort siden omtalte Kommission, som skulde rejse op til Bergen og, saavidt Urostifterne fandtes skyldige, idømme dem deres fortjente Straf. Af denne Kommission var det altsaa, at Cederfeld var bleven Medlem, uagtet Sagen ikke hørte ind under hans Departement. Men da den ene efter den anden af Herrerne i Kancelliet kviede sig ved at gøre den besværlige Rejse og deltage i den ubehagelige Ekspedition, var tilsidst Valget faldet paa ham, som altid var villig til at tjene andre, selv om han ikke havde nogen Fordel deraf. Han udtaler selv i en efterladt Memoire følgende derom: „Es waren „bekanntermassen, ehe die Königl. Ordre zur Commission in Bergen an „mich erging, verschiedene Glieder in „der Cantzeley und der Rente Cammer in Vorschlag, sie fanden aber Gelegenheit auszuweichen, und obgleich „die Cammer, worin ich zu dienen die „Ehre hatte, mit der Extra-Steuer, „worüber der Aufstand im Stifte Bergen entstanden war, nie etwas zu thun „gehabt, so erhielt ich doch ohne

⁴⁾ Ulrik Frederik Cicignon, f. 1699, † 1772, var først Militær, men blev 1749 udnævnt til Stiftamtmand i Bergen.

„ein Wort davon zu wissen die Königl. Ordre. Da man keine gegen-Vorstellung von mir annehmen wollte, so blieb mir nichts als der Gehorsam übrig.“ Hans Medkommissærer var Viceadmiral *Rømeling*⁵⁾ og Justitsraad, Højesteretsassessor *Chr. Magnus de Faslen*⁶⁾, der Aaret efter blev Justitiarius i Overhofretten i Christiania.

Hvor alvorligt man lige fra Begyndelsen af saa paa Sagen, kan skønnes af den Omstændighed, at Kommissionen foretog sin Rejse til Norge paa Linieskibet „St. Croix“, som eskorteredes af Kadetfregatten, samt at der foruden disse to Skibes Besætning, der for Linieskibets Vedkommende beløb sig til 421 Mand, tillige befandt sig et Detachement af 5 Grenaderkompagnier paa ialt 344 Mand Fodfolk ombord, som var udtagne blandt de skikkeligste Karle i forskellige Regimenter under Anførsel af Oberstløjtnant *J. D. Kreber*. Chef for Linieskibet var Kommandørkaptajn *Basballe* og for Fregatten Kaptajn *Bülow*.

Den 12 Juli ankom Kommissionen til Bergen og begyndte Dagen efter sine Forretninger, som tilendebrogtes i Løbet af de paafølgende 8 Maaneder, hvorefter den tog hjem over Land gennem Norge og Sverrig til København.

Hvad angaar dens Fremgangsmaade mod Urostifterne skal blot bemærkes, at den dog ikke gik videre strængt frem imod Bønderne. Disse maatte naturligvis betale de Penge tilbage, som de ulovligt havde tiltrodet sig; men Udfaldet blev dog, at de i det hele taget blev fri for Straf med Undtagelse af Hovedmændene for Oprøret, af hvilke 3 blev straffede med Fæstningsarbejde i 4 Aar og med at have deres Hovedlod forbrudt. Dette stemmede ogsaa fuldstændig med den Instruks, Kommissærerne forinden deres Afrejse fra København havde modtaget fra Regeringen.

Bønderne havde altsaa god Grund til at føle sig nogenlunde tilfredse med Kommissionens Afgørelse; men imod har der maaske nok hos Stadens Borgerskab været nogen Skuffelse over, at denne kun gik Hovedmændene for Oprøret imod. Og den ulmende Misfornøjelse herover gav sig omsider, efter 5 Aars Forløb, da en hæftig Ildebrand havde hjemsøgt Staden, Luft i

⁵⁾ Hans Henrik Rømeling, f. 1707, † 1775, Statsminister 1772—1775.

⁶⁾ Christian Magnus de Falscu, f. 1719, † 1799, blev 1766 Etatsraad og Justitiarius i Overhofretten, 1776 Konferensraad og tog 1788 sin Afsked som Justitiarius.

en anonym Piece, betitlet: „Bergens Byes Klage-Brev over sidste Ildebrand til Hans Majest. Kongen“, i hvilken Kommissionen beskyldtes for at have vist altfor megen Lemfældighed imod Urostifterne. Den havde gjort Almuen rebelsk, paastodes der, saa ingen længer kunde nære sig for den, og den havde levet højt, dels paa Kongens og dels paa Byens og dens Borgeres Bekostning. Den var altsaa ogsaa indirekte Skyld i den omhandlede Ildebrand, som mentes paasat af løse og oprørske Eksistenser blandt Almuen. Som Forfatter til denne Piece, der udkom baade paa Dansk og Tysk uden Angivelse hverken af Forfatter, Bogtrykker eller Trykkested, er i det kgl. Biblioteks Katalog over de Bergen vedrørende Skrifter noteret *N. Chr. Friis*, der dengang var Præst i Staden og senere blev Biskop.

Den ommeldte Piece udkom vistnok, kort efter at Cederfeld var bleven udnævnt til Amtmand i Kalundborg, hvilket skete d. 31 August 1771. Blandt hans efterladte Papirer fra den Tid findes ialtfald et Udkast til en Redegørelse for hans Forhold som Medlem af den omtalte Kommission, som han formodentlig har tilstillet Rentekammeret eller: Kancelliet eller maaske endogsaa selve Kabinetministeren *Struensee*, fra hvem der ligeledes foreligger en Svarskrivelse til ham i denne Anledning dateret 24 November 1771. I den ommeldte Redegørelse henleder Cederfeld Opmærksomheden paa den udkomne Piece, hvilken han betegner som en skammelig Paskvil, og han henstiller derfor, om ikke Sagen bør undersøges, idet han samtidig for sit eget Vedkommende dokumenterer Beskyldningernes Usandfærdighed. Han skriver, at der under hans møjsommelige Arbejde kun levnedes ham liden Tid til Vellevenet, og at vel Admiral Rømeling meget ofte havde vist ham den Ære at indbyde ham til sit Bord, men at da han selv ikke har modtaget en eneste Skilling, være sig under Navn af Douceurer eller Gagetillæg, ud over de nødvendige og allerede forlængst forordningsmæssig fastsatte Diætpenge, saa rammes han ikke af Forfatterens Behageligheder, saa meget mindre som han paa Grund af Diætpengenes Utilstrækkelighed endogsaa havde maattet skyde til af sin Privatformue. Tillige henviser han med en vis Bitterhed, men selvfølgelig i et sømmeligt Sprog, til hvor ubilligt han i Grunden var bleven behandlet, idet han ikke blot var bleven presset mod sit Ønske til at indtræde i Kommissionen, men ved

sin Tilbagekomst fra Bergen havde maattet udføre et helt Aars resterende Arbejde med sit Departements Decisioner uden at have kunnet glæde sig ved nogen saadan særlig Naadesbevisning, som dog var bleven hans Medkommissærer til Del (idet nemlig Admiral Rømeling havde faaet et stort Gratiale, og Falsen var bleven udnævnt til Præsident i Overhofretten i Kristiania). Han derimod, der, som Kollegierne selv vidste, havde haft det meste Arbejde i denne besværlige Kommission, havde kun modtaget en Tilkendegivelse af Hoffets og Kollegiernes særdeles Tilfredshed med Kommissionens Arbejde.

Struensees Svar herpaa var saa lydende:

Monsieur.

Je Vous retourne ci-joint la pièce qui accompagnoit Votre memoire; j'ai satisfait au contenu de celui-ci en tant qu'il a dependre de moi; Vous assurez du reste de la parfaite consideration, avec la quelle je serai toujours, Monsieur,

Votre très-humble et très-obeissant
Serviteur

Struensee.

Hirschholm le 24 Nov: 1771.

Pour Mr de Cederfeld à Callundborg.

Medens den nylig omtalte Kommission opholdt sig i Bergen, beskæftiget med sine Undersøgelser i Anledning af den der stedfundne Revolte, døde Kong Frederik V d. 17 Januar 1766, og efter sin Hjemkomst i April Maaned modtog Cederfeld ved ny Bestalling kongelig Stadfæstelse paa den ham tidligere forundte Karakter og Embedsstilling som Etatsraad og Kommitteret i det Vestindisk-Guineiske Rente- samt General-Toldkammer. I det næstfølgende Efteraar, efter at han havde genoptaget sine Forretninger her, blev han beordret til at indtræde i en Kommission, som skulde udarbejde en ny Toldforordning og Toldrulle for Hertugdømmet Slesvig og den kongelige Del af Holsten, hvor man hidtil havde maattet hjælpe sig med et Reglement fra 1711 med nogle senere tilføjede enkelte Bestemmelser. Kommissionen bestod af Overkammerherre, Grev *Reventlow* og *Cederfeld* som den danske Regerings befuldmægtigede paa den ene Side, og paa den anden Side af Gehejmerraad *Saldern* og Etatsraad *v. Præn-*

gen som Repræsentanter for den russiske Storfyrste Paul Petrowitsch⁷⁾, den eventuelle Arving til Hertugdømmet Holsten. Og som Grundlag for dens Forhandlinger forelaa der et af Cederfeld affattet Udkast, dateret 16 Oktober 1767. Forordningen, som resulterede af Kommissionens Forhandlinger, blev underskrevet af Christian VII d. 30 Juli 1768 i Bryssel paa hans store Udenlandsrejse.

Ogsaa med den kongerigske Toldforordning af 26 November 1768 fik Cederfeld at gøre, som vi om lidt skal faa at se; men først være det bemærket, at han under 3 November 1767 blev beordret til at indtræde i den et halvt Aars Tid iforvejen oprettede Ekstraskatsreguleringskommission for Kjøbenhavn i Stedet for den Rentekammerkommitterede, Konferensraad *Bährens*, der havde ønsket at udtræde af Kommissionen. Denne Kommission var oprettet for at faa en bedre Ordning ved Skattens Ansættelse indført, hvorved man haabede at kunne faa noget mere ind end hidtil, idet der i de 5 Aar, som var gaaede, siden Skatten var paabuden, var tilflyttet mange, der ikke var blevne tilførte paa Skatelisterne og derfor slap for at betale, skønt de havde Raad dertil. Tillige vilde man ogsaa se at faa Skatten formindsket for dem, der havde Vanskelighed ved at udrede det fulde Beløb af den Skat, hvortil de hidtil havde været ansatte.

At sidde i denne Kommission var ikke noget behageligt Hverv, da det var en ulønnet Bestilling, som var forbunden med megen Ulejlighed og let kunde skaffe dens Medlemmer mange Fortrædeligheder fra deres Side, som følte sig brøstholdne ved dens Afgørelser. Og det var derfor kun med Ulyst, Cederfeld saa sig paabyrdet dette Hverv, hvorved han fandt sig i høj Grad forurettet, da Sagen var en Rentekammersag, der som saadan slet ikke vedrørte det Kollegium, hvori han var ansat. Som foran bemærket, var jo ogsaa *Bährens*, hveni han afløste i Kommissionen, Kommitteret i Rentekammeret.

Den ovenomtalte Skat, der som tidligere berørt ogsaa havde givet Anledning til de Bergenske Uroligheder, var en slet og ret Personskat eller saakaldet Kopskat, som, skønt den regnede med tihsyneladende smaa Summer, var dobbelt trykkende, fordi den

⁷⁾ Den senere Kejsere Paul, f. 1754, myrdet 1801, Søn af Peter III og Katharina II, Fader til de to Kejsere Alexander I og Nikolaus I.

var ens for alle, fattige saavel som rige. Den skulde nemlig udredes med 8 Skill. maanedlig, altsaa med 1 Rd. om Aaret for enhver Person, være sig af Mandkøn eller Kvindekøn, efter det fyldte 12de Aar, og enhver Husfader skulde svare den for sin Hustru, sine Børn og sit Tyende, ligesom hver Købstad og hvert Landsogn skulde staa til Ansvar for hele det Beløb, hvortil samtlige dets Beboere var ansatte, og hver Proprietær for, hvad der skulde udredes af alle hans undergivne. At en saadan Skat var i højeste Grad upopulær, kan ikke vække Forundring, og det er derfor forstaaeligt nok, at Cederfeld i sin tidligere omtalte Promemoria fra 1771 skriver, at han ikke blot fra Begyndelsen af ikke har haft den ringeste Andel i Kopskatten, men meget mere ved mangfoldige Lejligheder har udtalt sig imod den. Muligvis kan han derfor maaske have medvirket til, at ihvorvel Skatten blev forhøjet for Kjøbenhavns Vedkommende, saa skete dette kun saaledes, at der derved blev taget Hensyn til Størrelsen af de skattepligtiges Formue. Medens Skatten nemlig blev formindsket til det halve for dem, som ej kunde udrede dens fulde Beløb, altsaa til 4 Skill. om Maaned for hver, saa fastsattes det, at de, „som var i Stand til at betale videre end denne Sum,“ af hvad Stand og Kondition de end var, skulde „ansættes efter Vilkaar og Evne „at svare, hver for sin egen Person „fra 16 Skill. til 10 Rdl. om Maaned, „den, og desuden den oprindelig fastsatte Skat af 8 Skill. om Maaned „for hver enkelt af dem, der hørte til „hans Familie eller Husholdning.“ Skatten steg derved straks med henved 75 p. Ct. for Kjøbenhavns Vedkommende⁸⁾.

Kort Tid efter, at Etatsraad Cederfeld var bleven Medlem af den førnævnte Kommission, blev han beordret til at gaa den saakaldte Statsbalancekommission til Haande, som under 11 December 1767 var bleven nedsat for at overveje, hvorledes der kunde skaffes Balance til Veje mellem Statens Indtægter og Udgifter. Denne Kommission bestod af Deputerede fra Rentekammeret og Kommercekollegiet, og dens Medlemmer var *Reventlow*, *Schimmelmann*, *Berregaard*, *Schack* og *A. P. Bernstorff*. Blandt Resultaterne af dens Forhandlinger skal her nævnes 2, som begge siges at skyldes Cederfelds Initiativ, skønt han selv paa

⁸⁾ Jvfr. *Edv. Holm*, Danmark-Norges Hist. under Kristian VII, I Bd., S. 410.

det kraftigste har benægtet at have haft nogen Del i den ene af de paa-gældende Sager, den der her sidst skal nævnes.

Den første angik Revisionen af den kun 6 Aar gamle Toldforordning af 1762 og førte til den nye Toldlov af 26 November 1768, ved hvilken der bl. a. skete Indskrænkninger i den Kreditoplagsret, der havde været forundt Kjøbenhavn med Hensyn til visse vigtige Varer. Det blev gjort gældende, at medens dette Oplag bandt betydelige Summer, der ellers skulde have været indbetalte i Statskassen for Told og Konsumption, havde det ikke været i Stand til at udvikle en kraftig Udførsel af Vin enten til Østersøen eller Provinserne, og man mente derfor ikke, at der var nogen Grund for Staten til her at bringe pekuniære Offre af virkelig Betydning. Det blev derfor fastsat, at naar der indførtes Vin og fransk Brændevin til Oplaget, skulde det ikke være tilladt at slippe for straks at betale Told og Komsumptionsafgift, medmindre der kunde stilles Kautions for Betalingen; og selv da kunde der kun gives Kredit derfor i et Aar. Det blev til Vederlag herfor indrømmet, at naar den Brændevin og Vin, hvoraf der var betalt Told og Konsumption, atter udførtes, fik man de betalte Penge tilbage. Det var dette Forslag, Cederfeld havde stillet, og som Kommissionen enstemmig havde vedtaget at indstille til Optagelse i den nye Toldlov, hvor da ogsaa denne Bestemmelse blev indført⁹⁾.

Den anden Sag angaar den saakaldte Kvartprocentsskat, hvis Udredelse blev paabuden i Forordningen af 14 Maj 1768, der bl. a. bestemte, at der indtil videre aarlig skulde udredes en kvart p. Ct. af de Kapitaler der var anbragte som Laan enten i Huse og Ejendomme i Byerne eller i faste Ejendomme paa Landet, hvortil der ikke hørte mere end 20 Tdr. matrikuleret Hartkorn. Herom skriver Cederfeld i sin Promemoria fra 1771: „Kvartprocenten af Kapitaler var slet ikke „mit Forslag, som der dog er blevet „lagt mig til Last, men derimod Hr. „Gehejmerraad Grev *Thotts* og den af „døde Gehejmerraad *Berregaards*“. Denne Yttring falder det lidt vanskeligt at forstaa, naar man gennemlæser, hvad der er optaget i Balancekommissionens Forhandlingsprotokol, denne Skat vedrørende. Thi af Referatet i Protokollen fremgaar det udtrykkelig,

⁹⁾ Jvfr. anf. Skr. S. 387 f. tilligemed „Henviisninger“ S. 41.

at et saadant Forslag af Cederfeld har været til Forhandling i Kommissionen og givet Anledning til den omtalte Forordnings Emanation. Og man kan dog umulig antage, at nogen af Parterne, enten Reventlow, som indgav Forslaget med den Bemærkning, at det hidrørte fra Cederfeld, eller denne med sin Benægtelse af det omhandlede Faktum, har faret med vitterlig Usandhed. Men Gaaden finder vist sin Løsning, naar man faar at vide, at hvad Cederfeld havde foreslaet, det var vel, hvad der ikke lader sig fragaa, Kvartprocentsskattens Indførelse, men vel at mærke dog kun som *Ækivalent for en anden Skattebyrde, som han samtidig foreslog ophævet*, nemlig den Ubillighed ved Ekstraskatten, at rige og fattige var ens beskattede, og at hvad der manglede i det paalignede Skattebeløb paa Grund af nogles Uformuenhed, skulde repareres paa samtlige Skatteydere i hver Kommune. En saadan Lettelse i den bestaaende Skattebyrde turde Kommissionen imidlertid ikke gøre sig til Talsmand for, men mente derimod, at der nu, da Kongens store Udenlandsrejse forestod, trængtes til et nyt Skattepaalæg. Og Resultatet blev derfor, at Kvartprocentsskatten blev vedtaget, men uden de Lempelser i den øvrige Beskatning, som Cederfeld havde foreslaet. *Forslaget, som det blev vedtaget og ført ud i Livet*, var altsaa dog ikke hans, uagtet han havde taget Initiativet til det.

Ved den Tid, hvorom der her tales, skete der atter en Forandring i det Kollegium, hvori Cederfeld hidtil havde været ansat fra 11 Januar 1760. Indtil hin Tid havde det hørt ind under Rentekammeret, men var under nævnte Datum bleven udskilt fra dette under Navn af det Vestindisk-Guineiske Rente- samt General-Toldkammerkollegium. Men nu forenedes det under 12 Februar 1768 med det under 5 December 1735 oprettede General-Landets-Økonomi- og Kommercekollegium, der, ligeledes under 12 Februar 1768, blev omdannet til et General-Kommercekollegium, hvilket samtidig formelt forenedes med bemeldte Vestindisk-Guineiske Rente- samt General-Toldkammerkollegium. Og disse saaledes forenede Kollegier fik derefter Navn af General-Toldkammer- og Kommercekollegiet. Hertil havde *Cederfeld* gjort Udkastet, og i dette saaledes kombinerede Kollegium fik han selv Plads som Tredie Deputeret, hvorhos han samtidig udnævntes til Konferensraad. Første Deputeret blev *Andreas Peter*

Bernstorff og Anden Deputeret *Wasserschlebe*, der ligeledes samtidig med sin Indtrædelse i dette Kollegium fik Titel af Konferensraad ligesom Cederfeld. Men uagtet den sædvanlige Deputeret-Gage plejede at være 2000 Rd., fik denne sidstnævnte dog ikke mere, end han hidtil havde haft som Kommitteret, nemlig som tidligere meddelt 1600 Rd., der med Fradrag af de ham paa hvilende Skattebeløb reduceredes til c. 1340 Rd. For at bøde herpaa fik han under 26 April 1768 Løfte om en Tilsynsstilling ved Fabriks- og Manufakturvæsenet, naar en af de herved ansatte Inspektører, Konferensraad *Dauw*¹⁰⁾, Etatsraad *v. Hurch*¹¹⁾ og Etatsraad *Schumacher*¹²⁾, der hver især var lønnet med 300 Rd., var afgaaet fra denne Bestilling.

I den ovennævnte Stilling som Deputeret i General-Toldkammer- og Kommercekollegiet forblev Cederfeld kun lidt over halvtredie Aar, idet Kollegiet ved en Kabinettsordre af 6 Oktober 1770 atter forenedes med Rentekammeret til et Rente- og General-toldkammerkollegium, og han tilligemed *Bernstorff* afskedigedes med Vente-penge paa henholdsvis 600 og 1000 Rd., „indtil de andetsteds kunde placeres“, hvorimod *Wasserschlebe* gik tilbage til sin forrige Plads i det Tyske Kancelli. Dette stod, som Prof. Edv. Holm bemærker i sin Danmark-Norges Historie 1720—1814, i Forbindelse med Struensees Planer om at skaffe sig af med de betydeligste Mænd blandt det daværende Regeringspersonale. Under 15 September havde han faaet den ældre *Bernstorff* uskadelliggjort, saaledes at han frivillig trak sig tilbage fra Konseillet, og derpaa havde han taget Målet fra dette ved under 17 s. M. at forbyde dets Medlemmer at holde Møder in corpore, før de paany fik Ordre dertil. Men sligt lod sig ikke gøre med de egentlige Regeringskollegier, og disse tilhørte ved deres Sammensætning afgjort det ældre Statsmandsparti. Det første Skridt, Struensee foretog imod dettes Mænd i Kollegierne fandt netop Sted ved ovennævnte Kabinettsordre af 6 Oktober 1770, hvorved den yngre *Bernstorff* og de ham nærstaaende Kollegaer *Wasserschlebe* og *Cederfeld* fjærnedes fra deres Pladser i General-Toldkammer- og Kommercekollegiet ved dettes Genforening

¹⁰⁾ *Conrad Christian Dauw*, Præsteson fra Hersted-Øster, Kommitteret i Generalkommercekollegiet, afskediget 1771.

¹¹⁾ *Peter van Hurch*, f. 1697, † 1775.

¹²⁾ *Cornelius Schumacher*, Kommitteret i Generalkommercekollegiet, afskediget 1771.

med Rentekammeret. Samtidig hermed var Struensee ogsaa saa heldig at blive af med den Mand, der stod i Spidsen for Rentekammeret, nemlig *Schack*, som principmæssig havde været imod den Sammenkobling af de to nævnte Kollegier, der nu havde fundet Sted, og derfor ansøgte om at maatte blive brugt paa anden Maade, hvad der havde til Følge, at han under 9 Oktober blev afskediget uden Pension. Og snart efter, nemlig under 19 November, ophævedes Generallandvæsenskollegiet, hvorved atter en af den ældre Tids betydeligste Statsmænd, nemlig *A. G. Moltke*, mistede en vigtig Stilling, ligesom overhovedet næsten hele den Kreds af Mænd, som den tidligere Regering havde betroet Omsorgen for Landboreformerne, herved fjærnedes fra dette Hverv¹³⁾. (Fortsættes).

HVORLEDES SAA CONRADINE SOPHIE ROSTGAARD UD?

Af Th. Hauch-Fausbøll.

Man skulde synes, at et saadant Spørgsmaal ikke var vanskeligt at faa besvaret, hvor det drejer sig om en saa bekendt Dame, en af de faa Kvinder fra det 18. Aarhundrede, der nød den Ære at blive optaget blandt „Schönau's lærde Fruentimmer“, en Dame af det bedste Selskab, hvis Navn ovenikøbet for en Tid paa Grund af hendes andet Ægteskab gav Stof til Selskabslivets cronique scandaleuse, og Vanskeligheden ved Besvarelsen ligger da heller ikke i, at man staar uden noget Portræt, men i, at man staar overfor to Portræter, der begge angives at forestille hende, uden at man kan paavise nogen Lighed mellem Billederne, og ovenikøbet stiller Sagen sig saaledes, at det Billede, der er nedarvet i hendes Efterslægt er det, der har den største Usandsynlighed for sig.

Det sidstnævnte Billede, som her gengives først, tilhører Cand. jur. Emil Bissen, hvis Moder var en Datter af Kommandørkaptejn Palle Christian Bruun, der igen var Conradine Sophie Rostgaard's Barnebarn, Slægtskabet er

altsaa ret nær, og man skulde derfor synes, at Traditionen om, hvem Billedet forestillede, maatte være rigtig, men uheldigvis bærer Billedet en Paaskrift, der, hvis den er korrekt, maa omstøde Traditionen.

Portrætet er ovalt, malet paa Metal og 17 × 14 cm. stort. Den afbillede fremstilles med brunt udslaaet Haar, iført en blaa Kjole, der foran sammenholdes med et gyldent Spænde, og saa stærkt nedringet, at begge Bryster med de rødlige Brystvorter er fuldstændig blottede, kun dækkede af et gennemsigtigt hvidt Lin, hvis øverste Rand er forsynet med en Blonde. Over Billedets Hovede staar nu ANNO 1623, og ved Siden af Hovedet, til venstre for Beskueren, ^{ÆTATIS} _{SVÆ}, til højre 22, men er denne Paaskrift rigtig, kan Billedet ikke forestille Conradine Sophie Rostgaard, eftersom hun var født 1704, og heller ikke blandt hendes Forfædre, synes der at være nogen, paa hvem Paaskriften kan passe.

Ogsaa det andet Billede ejes af en af Conradine Sophie Rostgaard's Efterkommere, Kammerjunker V. Malthes-Bruun, Lienlund, men dette har dog ikke hele Tiden været i Familien, idet det i sin Tid er erhvervet i Kjøbenhavn af Godsforvalteren paa Kraagerup. Haaret er brunlig, Øjnene mørke, Kjolen blaa og Skuldskærfet rødt, Billedets Størrelse er 75 × 57 cm., og det oprindelige Lærred er overført paa nyt Lærred, hvorpaa er skrevet: Anna eller Conradine Rostgaard. Da Frederik Rostgaard's Datter Anna kun var 7 Aar, da hun døde, kan Billedet ikke forestille hende, men Spørgsmaalet bliver nu, kan det være Conradine Sophie Rostgaard, eller hendes Moder Conradine Revenfeldt, med hvem det har umiskendelig Lighed. Ved samme Lejlighed kunde det være interessant at faa oplyst, om der skulde eksistere noget Billede af Conradine Sophies Mand Justitsraad Oluf Bruun.

I Kirkehistoriske Samlinger IV R., IV B., S. 37 ff. er offentliggjort „Jacob Langebeks Rejse i Sjælland og Fyn, 1746“ og sst., S. 430 ff. „Jacob Langebeks Dagbog paa hans Rejse til Gjer-

drup 1743,“ der giver et godt Indblik i det intime Venskabsforhold, som bestod mellem Langebek og Familien Bruun, et endnu bedre Billede af dette Venskabsforhold faar man gennem en Række Breve fra Bruun til Langebek, der opbevares i den Bølling'ske Brevsamling paa det kgl. Bibliotek. Da flere af Brevene ogsaa i anden Retning har Interesse, skal vi her gengive nogle af dem, idet vi samtidig oprækker Linjerne i Bruun's og hans Hustrus Historie.

Conradine Sophie Rostgaard fødtes som før omtalt 1704, et godt Aar efter hendes Forældres Bryllup, hendes Fader Fredrik Rostgaard var da 33 Aar gammel, Moderen Conradine Revenfeldt kun 17 Aar. Faderen var ualmindelig grim, Moderen meget smuk, noget Inklinationsparti var det ikke, men vi ved kun lidt om Forholdet mellem Forældrene. Trods sin store Lærdom har Fredrik Rostgaard ikke efterladt sig noget Navn i Litteraturen, naar han har opnaaet en vis Navnkundighed i denne, skyldes det hans bekendte Forfølgelse af Holberg, fordi denne havde henlagt Handlingen i „Peder Paars“ til Rostgaard's Besiddelse Anholt. Paa en smukkere Maade er hans Navn dog bevaret i Nutiden gennem den ved hans Midler oprettede historiske Professorpost (Professor Rostgardianus). Ved Datterens Fødsel, der fandt Sted under et Besøg paa Farumgaard, var Rostgaard efter mange Aars Studieophold i Udlandet lige begyndt paa sin Embedsbane, i 1700 var han bleven Geheimearkivar og i 1702 optaget i den danske Adelstand, gennem sin Hustru, der var en naturlig, men legitimeret Datter af Storkansleren Conrad Reventlow, kom han ind i Landets højeste Kredse. Blandt Hustruens Halvsøskende var foruden den senere Geheimeraad, Grev Christian Detlev Reventlow og Anna Sophie, der 1712 blev viet til Frederik IV og 1721 kronet som Dronning, Christine Sophie, der først var gift med Stiftamtmand, Grev Niels Frijs-Friisenborg, og fra 1700 med Storkansler, Grev Ulrich Adolph Holstein-Holsteinborg,

¹³⁾ Jvfr. *Edv. Holm*, Danmark-Norges Hist. under Kristian VII, II Bd. S. 21.

Armgard Margrethe, der var gift med Geheimeraad, Grev Frederik Ahlefeldt til Langeland, Anna Margrethe, der havde ægtet Geheimeraad, Grev Hans Schack til Schackenborg og Ulrikke Eleonore, der blev gift med Geheimeraad, Grev Ferdinand Anthon Danneskjold-Laurvig.

Conradine Sophie var et velbegavet Barn og havde efter sin Fader arvet et stort Sprogtalent, hun beskæftigede sig ikke alene med de levende Sprog, men lærte endog Hebraisk. Da hun var 15 Aar gammel, blev hun forlovet med en Søn af Hofpræsten

Masius, daværende Kornet, senere Ritmester Frederik von der Maase, hvilket Navn 1712 blev tillagt ham og hans Broder ved deres Optagelse i Adelstanden, og hun var lige fyldt 16 Aar, da de havde Bryllup, medens hendes Mand var 24. Det unge Par tog først Bolig paa Førslevgaard senere paa Tybjerggaard, der begge ejedes af von der Maase, og i deres Ægteskab fødtes med korte Mellemrum 6 Børn: Anna Cathrine (f. 1722, † 1786), der 1749 ægtede Kammer-

herre Staldmester Adolph Henrik von Staffeldt til Kongsdal og efter hans Død (1759) i 1761 giftede sig paany med General Andreas Hauch, Frederikke Conradine (f. 1723, † 1750¹⁾), Kammerherre, Oberst Frederik v. d. Maase til Stamhuset Kraagerup (f. 1724,

¹⁾ I Stamtavlen over Familien von der Maase i Danmarks Adels Aarvog for 1913, S. 394 mangler Oplysning om, at hun 13. Juni blev nedsat i Konferensraad Rostgaard's Begravelse i Helsingørs Olai Kirke.

† 1774²⁾), Christian Carl v. d. Maase (f. 1726) og Gotfried v. d. Maase (f. 1727), der begge døde unge, samt Sekondløjtnant i Søetaten Gotfried Frederik v. d. M. (f. 1729, † 1754). Det sidste Barn saa Faderen aldrig, idet Ritmester v. d. Maase 22. Aug. 1728 afgik ved Døden paa Tybjerg-

aarene, holdt sig gennem Livet, efter at være kommet over det kritiske Punkt ved Bruun's Ægteskab, hvor Langebek kom i en pinlig Situation over for sin Protektor Rostgaard, men det er et smukt Træk i Langebek's Karakter, at han dog ikke slog Haanden af sin Ungdomsven. Efter i nogle Aar at

have studeret ved Universitetet, saa vidt vides uden at tage nogen Embedseksamen, blev Bruun 1733 antaget som Huslærer af Fru v. d. Maase paa Tybjerggaard, og nu begynder Korrespondancen med Langebek, der blev Bruun's Kommissionær i København navnlig ved Indkøb af Bøger. Bruun's første Breve ere alle paa Latin, men efter et Aarstids Forløb slaar han om og skriver næsten udelukkende Dansk. Han var kun 22 Aar, da han kom til Tybjerggaard, Fru v. d. Maase derimod 29, men til Trods for denne Aldersforskel, blev Bruun hurtig forelsket. 6. Juni 1734 skrev han bl. a. til Langebek: „Lad mig vide, om Cammer Raad Drejer har talt med min Frue i Khavn og hvorledis hun med

Billedet angives at forestille Conradine Sophie Rostgaard.

gaard. Samme Aar blev Oluf Bruun, en Præstesøn fra Dragstrup paa Mors, Student, han havde siddet paa Skolebænken sammen med den senere saa bekendte Historiker og Geheimearkivar Jacob Langebek, en Præstesøn fra Thy, og de fulgtes nu ad fra Nykjøbing Skole paa Mors til Universitetet. Det Venskab, der var grundet i Dreng-

²⁾ Se Stamtavlen Stürup i Genealogisk Tidsskrift, I.

mig var fornøjet“ og den 27. i samme Maaned slutter han et Brev med følgende Vers:

„Jeg skrev vel paa Latin saafremt ieg ellers kunde
Men ach! mit Sind det er som Skib der gaar til Grunde.
Et Skib det lider tit den haarde Bølge Stød,
Mit Sind er og i Dag ret som i Hafsens Nød.“

Bruun var en kundskabsrig, gennemdannet og intelligent ung Mand med stor Kærlighed til Poesien, han skrev

selv ikke daarlige Vers og mødtes paa dette Omraade med Fru v. d. Maase, der havde arvet en poetisk Aare fra sin Fader. Hun vandt sig senere et vist Navn som Digterinde, men jeg har Bruun mistænkt for, at han har hjulpet hende ikke saa lidt med Verse-mageriet. I det Brev fra hende, som Schönau har offentliggjort i hans Samling af danske lærde Fruentimmer, II, S. 1283 ff., siger hun saaledes udtrykkelig om et af sine Digte, at det er bygget over Rim, som hendes Mand har opgivet hende. Imidlertid blev som sagt Poesien et Bindeled imellem dem. ²⁰/₈ 1734 skriver Bruun til Langebek: „Vilde kiere Ven behage at købe paa Børsen i Pauli Boglade Kingos Sange Chor 1ste og 2den Part, og lade begge Parterne binde i et Bind, de smukkeste de nogenledes kand blifve, ieg saa gierne, at det kunde være i sort Carnevares med Forgyldning. Jeg vile dermed gjøre een Present til min Principalinde, og det vil ej sige om Bindet skal være kostbarere end Bogen, see til, om det var mueligt at faa den færdig paa een fornten Dages Tid.“

I de mellemliggende Aar havde Rostgaard's Liv været Genstand for store Omskiftelser, han var naaet til høje Poster i Staten (Justitiarius i Højesteret, Oversekretær i danske Kancelli), men maatte i Begyndelsen af 1725 opgive sine Stillinger, fordi han ved Embedsbesættelse havde taget imod „Skænk og Gave,“ imidlertid blev han ved Hjælp af sin Hustrus fornemme Slægt rehabiliteret, 1727 blev han Amtmand i Antvorskov og Korsør, 1730 Translatør ved Øresunds Toldkammer, og Aaret efter gik han af med Pension. „Den slemme Historie fra 1725 var nu glemt eller han gjaldt for den Gang at have været Genstand for en uretfærdig Forfølgelse,“ skriver Professor E. Holm i Biografisk Leksikon. Den unge Præceptor har derfor sikkert følt sig meget bæret ved under et Besøg, Rostgaard i 1734 aflagde hos sin Datter, at faa Lejlighed til at tale med ham om lærde Materier. Han skriver derom ³/₁₀ 1734 til Langebek: „Jeg burde vel ved et

latinsk Brev have betalt saa lang een Tiid Udeblivelse; men som vi her har een Visite af Hr. Ætatz Raad Rostgaard, af hvis lærde og fornemme Omgængelse ieg undertiiden i mine Fritimer profiterer, crede igitur mihi tempus pro me justam exhibit excusationem.“ Det er maaske dette Besøg og Samtalerne med Bruun, der har givet Anledning til Rostgaard's Bekendskab med Langebek, der maa være stiftet omtrent paa den Tid, og det varede ikke længe før Langebek blev en Slags Amanuensis hos Rostgaard.

Muligt Conradine Sophie Bruun,
f. Rostgaard.

Ogsaa Rostgaard's Datter Fru v. d. Maase har vel anbefalet Langebek.

Ved Nytaarsskiftet 1735 sendte Langebek Fru v. d. Maase et versificeret Hilsen. Bruun takker derfor ⁸/₁ i følgende Vendinger: „Fra min Principalinde haver ieg een særdeelis Compliment at gjøre Dem for Deris meget artige, ziirlige og til hendis Roos vel componerede Vers, som ieg bona fide kand forsikre allerreede at have erhholdt sit forlangede Logement; og om ej vel bemelte min Principalinde var hæftig siug hafde hun self glædet sig ved at rose den, som hende har roset.“

Havde Rostgaard, hvad vi tør formode, under sit Besøg paa Tybjerggaard, følt sig tiltalt af den unge aandeligt interesserede Præceptor, saa skulde

han snart faa et andet Syn paa ham, thi Tidspunktet var nu kommet, da Bruun kunde begynde at gøre sig Haab om, at hans Kærlighed til Fru v. d. Maase blev gengældet. ³/₃ 1735 skriver Bruun til Langebek: „Ellers falder min tjenstlige Begiering til kiere Wen, at han vilde behage at forhøre sig i Khavn, om mand ej efter indsluttede Papirs Form kunde bekomme tvende Perle-maarsplader tilkiøbs og hvad samme skulde koste eller og, hvis mand ej bemelte Perlemaarsplader / som ieg dog haaber / kand bekomme, hand da paa Børsen vilde erfare, hvad en Skioldpade Dose af samme Form og Størrelse kand koste, og med allerførste Post lade mig vide Prisen derpaa saa vel som og paa alle de Bøger, ieg sidst tilsente, hvad deris Indbind skal koste. Jeg ønskede helst at kunde faa Perlemaarspladerne, af hvilken Værdi de end vorder vurderede.“ Og ⁷/₃: „I dette Øjeblik, som det blev resolverit, at Vogne med Korn skulde gaa til Khavn er ieg ej ved Penge at kand tilskikke Dem for Bøgerne eller til andet, som ieg har forlanget; men til den Ende har ombedet Monsieur Hollendsberg at levere Dem tillige med dette Brev 2 Rdr., hvorfor ieg bad De vilde tilkiøbe mig efter mit i seniste Brev Forlangende en Skioldpadedose, som paa Børsen vel er at bekomme og det efter den Form, som det udklippede Stykke Papir viser, men skulde Formen i noget differere, har det dog intet at sige, naar den kun ellers bliver smuk, det skal være en Present til min Syster, hvorhen ieg reiser, naar det bliver lidet bedre Vejer. Men dette ynskede ieg særdeelis, at De ej i nogen Tilfælde lader Dem forbemelte Hollendsberg vedgaa, hvortil de 2de Rdr. skal brugis, og naar De leverer ham Dosen til at føre herud, bad ieg, den maatte i en liden Eske indpakkes og saa vel beseglis, at det ej erfaris, hvad deri er, thi ellers maatte hand gjøre Forundrings Tanker derover Jeg haaber, at De gjør Deris Fliid til at forskaffe mig Dosen, men hvis den ej er at bekomme, vil De dog behage at beholde Pengene eller og, om den for mindre Pris bekommiss, da beholde, hvad som overbliver, at det mig i voris mellemhavende Regning i Fremtiden kand blive afkortet, siden ieg for forbemelte Hollendsberg har foregivet, at Pengene er til at erstatte en Udlæg, som De har gjort for mig. I Gaar fik Fruen Brev fra Mag. Alberth Thura som Svar og Æreskrift til hende.“ Resten af Brevet indeholder en Kritik af et Digt, Wadskiær har skrevet til Langebek's Ære. ¹⁰/₃ skriver Bruun: „Jeg takker og for den Umage min Commission angaaende Dosen har forvoldet og insinuerer ieg disse Linier i Henseende tll samme Affaire med Begiering, at De paa Apotechet vilde tilkiøbe mig de 2de Perlemaarsplader og lade dem sliibe hos Glasslibe-

ren, saafremt de ej har kundet bekomme for de sist ved Hollendsberg tilsente 2 Rdl. Skioldpadedose, og saa snart Pladerne ere slebne da faa dem til en Guldsimid, som dem i Sølf kunde indlegge.“ At den meget omtalte Daase var tiltænkt Fru v. d. Maase og ikke Bruun's Søster, behøver vi ikke at tvivle om. Forholdet mellem Fru v. d. Maase og Bruun var vistnok allerede saadan, at det var begyndt at give Anledning til Sladder. I et Postscriptum til et Brev fra Bruun af 18/4 1735 skriver han saaledes: „Naar De med Posten skriver mig til, da kast Convolut uden om til Fruen, thi voris Postmester løber med Limstangen.“ Jeg antager, at de paa dette Tidspunkt har været enige, og at dette er Grunden til, at Bruun til Juni Termin fratraadte som Huslærer, og at Fru v. d. Maase samtidig ønskede at afhænde Tybjerggaard. I det ovennævnte Brev af 18/4 skriver Bruun bl. a.: „Og er ellers min Begiering, at De vilde tale med Monsr Sadolin, at hand kand gjøre sig vist Forsikring paa Conditionen efter de Vilkaar, hand ved kiere Vens Skrivelse forlanger og i det øvrige ej tvivle om Fruens Genereusitet og Børnenis Optugtelse og den Høflighed, hand af dem skal beegnis med. Men eftersom Monsieur Sadolin er sindet at rejse til Jylland, ønskede ieg det maatte ham tilkiendegivis, at Fruen sist in majo agter med heele Familie at være i Khavn og til den Tiid saae ieg gjerne hand igjen kunde indfinde sig, neml. 23. eller 24. Maji. Og saa Fruen gjerne, at hand vilde indgaae Condition for det første paa et Aar, thi som hun ej kiender ham, frygter hun at skulde blive forlegen, vil hand self herom hehage at meddeele mig sine Betænkninger, da hand ej skal frygte, at endskiønt hand indgik Conditionen paa et Aar, det da for hands Lykke skulde blive til nogen Hinder.“ 23/4 skriver Bruun: „Angaaende det Huus hos Renteskriver Lund, saa lader Fruen Dem herved tjenstlig ombede, at De vilde derpaa forhøre, hvad nøyeste Leyekiøb er, og tillige notificere, hvad for Familie og hvor mange der i Gaarden boer og logerer, hvad mit Logement anbelanger, da bad ieg, at det 11te Junii maatte holdis færdig, da ieg fra den Tiid vil begynde at svare Leyen og flytte mine Sager dertil Glem ej at kaste Convolut uden om til Fruen.“ 1/5 skriver han: „Hvad sig Huset anbelanger, da tviler ieg paa, at Fruen dertil resolverer, helst siden hende i Gross-Kantzlerens Huus er tilhuden fri Logement Sommeren over, ej dismindre, da hun nu self er i Staden, haaber ieg vel, hun tager Værelserne i Øyesiun. Jeg bruger og her min sædvanlige Dristighed i at incommodere kiere Wen med at lade tilsendte gamle Hat opputze

og wende og afskiere saa megit paa Skyggen, at den efter itzige Mode kand blive indrettet. Jeg ventør at komme med alle til Khavn sist i Mayo eller først in Junio og formoder sikkerligen efter Deris Missives Meldelse at bekomme Logementet og strax sans façon indrykke med mine Sager. See endeligen til, at Sadoliin ej forlænge udebliver, og Fruen derover skulde bære Fortrydelse paa mig. Af de tilsendte Klædeprøver har ieg valt mig en ganske lys Cafebruun.“ (Fortsættes.)

TO SAMTIDIGE MATHIAS FABER'E.

I Wiberg's Præstehistorie opføres blandt Kapellanerne i Middelfart en Mads Jenssøn Faber, der angives at være Søn af Præsten i Gislev Jens Madssøn Faber og født omtrent 1680, medens denne endnu var Rektor i Faaborg. At Præsten i Gislev har haft en Søn af Navnet Mathias eller Mads, er rigtig nok, thi han nævnes paa Skiftet efter ham i 1719, hvor det siges, at han er fyldt 25 Aar og i to Aar har hjulpet sin Fader i Embedet. Det er utvivlsomt den Mathias Faber, der bliver Student 20 Aar gammel fra Sorø 1713 (hvor en Broder af ham var Hører), og som begravnes i April 1723 fra Kjøbenhavns Trinitatis Kirke. Hermed stemmer Giessing's Opgivelse i Jubellærerne II, 2, S. 207, ogsaa godt, idet Præsten i Gislevs Mathias blot opføres som Student. At Kapellanen i Middelfart er en hel anden, fremgaar af Vends Herreds geistlige Skifteprotokol 1683—96 & 1705—70, fol. 199, hvor det ved hans Bos Aabning 11. Mai 1716 anføres, at han er Søn af Smed i Viby paa Hindsholm Jens Lauridssøn, og at han havde en Broder Stephan Jenssøn, bosat i Stenstrup, og en Søster, der var gift med Sædedegn i Viby paa Hindsholm Jørgen Pederssøn. Kapellan Faber efterlod derimod ingen Børn med sin Hustru Bodil Gregersdatter Hiort. H-F.

SPØRGSMÅAL

(Alle Besvarelser bedes sendte til Redaktionen, for at de helt eller delvis kunne blive offentliggjorte her i Bladet).

12.

Frederik Christian Otto Kierulf, død 30. Januar 1808, Godsforvalter ved

Beldringe, var gift med Sofie Frederikke Otilia Kiene og havde efter Folketællingen 1801 to Sønner: Frederik, f. o. 1796 og Poul Casper, f. o. 1800. Naar og hvor døde Kierulfs Hustru? Hvad blev der af hans Børn?

Naar og hvor døde Johanne Marie Hammer, Enke efter Pastor Kierulf i Taars paa Lolland († 1805).

Hvilke Børn havde Birkedommer ved det falsterske Rytterdistrikt Knud Kierulf, død Nykjøbing F. i Maj 1778, gift 3. Decbr. 1760 med Engel Margrete Hinckeldey, f. 1732, død 31. Aug. 1804.

Justitsraad Erik Christensen, Byskriver i Slagelse, død 1812, var gift med Johanne Kierulf, død Kbhavn 7. Marts 1815, 59 Aar, hvem var hun Datter af?

Generalløjtnant Chr. Siegfried Basewitz, død 4. Aug. 1831 ægtede 18. April 1811 i Slagelse Jomfru Christine (Christiane) Kjerulf f. o. 1788, død 5. Novbr. 1860. Hun angives født i Egtved Sogn Vejle Amt, men ses ikke at være døbt der i Tiden 1783—92. Hvem var hendes Forældre? Hendes Datter Sofie Margrete var gift med Postmester og Kaptajn Storm i Middelfart (1850).

C. Klitgaard.
Postexpedient, Aalborg.

SVAR

(ad Spørgsmaal 9).

De efterlyste Malerier af Wöldike findes hos Gaardejer Sogneraadsformand A. Nielsen i Sandby pr. Veterslev, som hører til Slægten.

Storehedinge.

Dr. R. Volf.

Stiftsprovst.

Redaktion:

Gl. Kongevej 41, Telefon Vester 2987 v. (9—11 og 5—7).

GENEALOGISK

TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK

GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 5

Maj 1914

8. Aargang

DANSKE RIDDERE

Konferensraad og Amtmand

Bartholomæus Bertelsen de Cederfeld.

Af Provst Cederfeld de Simonsen.

(Fortsat.)

At Cederfeld blev afskediget, havde dog vist næppe sin Grund i, at han personlig ansaaes for farlig for den nye Kurs. Han var kun et af Hjulene, om end et af de betydeligere, i det Maskineri, der skulde sønderbrydes, og maatte derfor offres tillige med dette. Men for ham var det en bitter og smertelig Oplevelse saaledes at blive skubbet til Side og stillet saa at sige paa bar Bund for en ubestemt Tid i en Alder af 55 Aar, medens han endnu var i Besiddelse af sin fulde Arbeidskraft og følte sig glad ved sin Gerning. Og saa meget smerteligere var det for ham, som han netop et Par Maaneder iforvejen havde haft den store Sorg at miste de to af sine Børn, der stod hans Hjerte nærmest, nemlig sin ældste Datter og sin yngste Søn.

Af disse var Datteren, *Mette Catharina*, i Aaret 1762, 16 Aar gl., bleven gift med Faderens Fætter, den 24-aarige Hofjunker *Claus Claussen Caspergaard*, til Todbøl i Thy¹⁾, der, som tidligere berettet, under sin Opvækst havde været i Huset hos hendes Forældre paa Amtstuegaarden i Nyborg. Men dette Ægteskab, der var barnløst, varede kun kort, da Caspergaard allerede døde 1765. Derefter blev hun paany gift 1769 med Kammerherre og Kommandør i Søetaten *Hans Gustav Lillenschield*²⁾ til Skuderupgaard³⁾ ved Vordingborg og døde saa Aaret efter, d. 11

¹⁾ Kort efter sit Giftermaal solgte han denne Ejendom og købte Herregaarden Tølløse i Holbæk Amt.

²⁾ *Hans Gustav Lillenschield*, f. 1727 † 1796.

³⁾ Senere kaldet Liliendal.

August 1770, kort efter at være nedkommen med en dødfødt Søn.

Da hendes Fader efter at have overværet Datterens Bisættelse i Øster Egtsborg Kirke kom tilbage til sit Hjem i Kjøbenhavn, modtog han der Efterretning om, at hans ovennævnte yngste Søn, *Mathias Brand*, der som Underofficer og Adjutant ved Søkadetkorpset var udkommanderet med den Eskadre, som i Maj Maaned var afgaaet fra Kjøbenhavn til Algier for at tugte Deyen for hans Overgreb mod den danske Søfart i Middelhavet, var død af Tyfus d. 25 Juli ombord paa et af Eskadrens Skibe og begravet i Port Mahon paa Minorka.

Og saa var det altsaa, han selv, et Par Maaneder efter, blev afskediget med Ventepenge til et tarveligt Beløb og en tilsyneladende usikker Anvisning paa den uvisse Fremtid. Det var, som om alting paa een Gang brød sammen over ham for at volde hans Undergang; og hvad der derunder pinte ham i høj Grad var, at tillige mange af hans Omgangsfæller trak sig tilbage fra ham nu, da han ikke mere havde nogen Indflydelse. Paa den anden Side trøstede det ham at erfare, at der dog ogsaa var dem, som havde Medfølelse med ham i hans betrængte Stilling, deriblandt Arveprins *Frederik* og Gehejmeraad, Kammerherre *Scheel Plessen*⁴⁾, hvilke tilbød ham Værelser henholdsvis paa Jægerspris og paa Herregaarden Saltø, uden at han dog benyttede sig af disse Tilbud, men foreløbig blev boende i den Lejlighed, han havde i Kjøbenhavn.

Snart kom der dog lysere Tider for ham idet hans næstældste Datter, *Sophie Charlotte*, den 15 Maj 1771 blev lykkelig gift med den rige Justitsraad

*Thyge Jesper Thygesen*⁵⁾ til Matrup, og han selv under 31 August s. A. blev udnævnt til Amtmand over Kalundborg, Dragsholm, Sæbygaards og Holbæk Amter. Dette sidste skete efter Sigende paa Foranledning af den Finansdeputerede *Tyge Rothe*⁶⁾, der skal have henledet Opmærksomheden paa ham med Tilføjende, at en saa dygtig Embedsmand kunde man ikke forsvare at lade staa ledig paa Torvet. Rothe underrettede ham da ogsaa selv i et privat Brev om denne Udnævnelse med Tilføjende, at der var bevilget ham en aarlig Løn af 1000 Rd., „en i sig selv „vel ikke betydelig Sum, som, hvis det „var kommet an paa mig“, skrev han, „ville være bleven større, men dog „var mere end enhver anden vilde „have faaet, idet den sædvanlige Gage „var 800 Rd.“. Men han stillede ham tillige i Udsigt, at han muligvis ved gunstig Lejlighed kunde vente at faa mere, hvis han tog Tiden i Agt og søgte derom. Dette skete da ogsaa et Par Gange i de paafølgende Aar, idet Cederfeld paa derom indgiven Ansøgning fik bevilget: 1) under 26 Januar 1773 et aarligt Tillæg af 250 Rd., „indtil han kunde blive forfremmet til en bedre Tjeneste“, og 2) under 27 November 1780 Fritagelse for Halvdelen af den ham paahvilende aarlige Procentskat af hans Embedsindkomster. Disse beløb sig dengang til 1450 Rd., idet han foruden nysnævnte Gagetillæg af 250 Rd., som han havde faaet 1773, tillige i Aaret 1777 var bleven Overinspektør over det kongelige Odsherredske Gods med en aarlig Rejsegodtgørelse af 200 Rd. Denne Stilling havde Rentekammerpræsidenten, Grev *J. G. Moltke*, skaffet ham, ligesom han ogsaa

⁵⁾ *Thyge Jesper Thygesen*, f. 1738 † 1822, adlet 1776 med Navnet *de Thygeson*.

⁶⁾ *Tyge Jesper Rothe*, f. 1731 † 1795, var 1771–72 Tredie Deputeret i Finanskollegiet.

som Deputeret i Finanskollegiet havde haft sin store Del i, at Cederfeld fik det omtalte Lønningstillæg paa 250 Rd. Han synes tillige under sine Forhandlinger med ham om Overinspektoratet over Krongodset i Odsherred at have stillet ham en Fribolig i Udsigt paa den Staten dengang tilhørende Ejendom Anneberggaard, naar dennes Hovedbygning var bleven underkastet en højst nødvendig Reparation. Men dermed blev det dog ikke til noget, hvadenten nu Grunden var den, at Moltke, da det kom til Stykket, ikke kunde sætte det igennem, eller man fandt, at den Reparation, Cederfeld foreslog, var for omfattende og kostbar. Boligen blev derimod tildelt Godsets Inspektør, *Frantz Wilhelm Trojel*⁷⁾, som muligvis kan være gaaet ind paa at overtage den, som den var, uden Udgift for Statskassen.

Under hele sin Embedstid som Amtmand over Kalundborg med annekterede Amter havde derfor Konferensraad Cederfeld kun Bolig i Kalundborg Købstad. Her boede han til Leje, først paa Apoteket og derefter i den saakaldte Rabenske Gaard ved Torvet, hvor hans Død indtraf. Og her byggede senere hans Sønesøn *Johan Carl Ludvig Cederfeld de Simonsen*⁸⁾, som i Aaret 1816 blev udnævnt til Borgmester og Byfoged i Staden, sin Ejendomsgaard, hvis Have netop kom til at ligge paa det Sted, hvor hans Farfaders Bolig tidligere havde staaet.

Med Konferensraad Cederfelds Overtagelse af Amtmandsembedet i Kalundborg begyndte det tredje og sidste Afsnit af hans Embedsvirksomhed i den danske Statstjeneste. Han indtraadte derved, ligesom den Gang han kom fra Nyborg til Kjøbenhavn, i en ny Forretningssfære, hvortil der ikke fandtes noget Tilknytningspunkt i hans tidligere Embedsvirksomhed. Men ikke destomindre bestyrede han sit Amtmandsembede med stor Dygtighed og modtog da ogsaa Tid efter anden anerkendende Udtalelser herom fra Mænd som *J. G. Moltke*, *Ove Høegh-Guldberg*⁹⁾ og *Chr. L. Stemmann*¹⁰⁾, ligesom han ogsaa under 7 Decbr. 1778 modtog Meddelse, undertegnet af Kongen og paraferet af dennes Geheimekabinetssekretær *O. Høegh-Guldberg* om, at han var udnævnt til Ridder af Dannebrogordenen

fra 5 Maj 1777 at regne. Tilladelse til at bære Ordenen fik han vistnok først i Maj 1779, da Guldberg i et Brev af 1 Juni s. A. lykønsker ham til at have modtaget den¹¹⁾. (Sluttes).

TAVSAN

Til belysning af pastor Langseths mange spørgsmaal¹⁾ angaaende præsten Hans Nielsen Tausan i Tingvoll skal jeg anføre følgende.

I Erlandsens skrift om Trondhjem og Tromsø stifters geistlighed findes²⁾ en ret udførlig levnetsbeskrivelse, som skal meddeles her, da den delvis besvarer flere af de stillede spørgsmaal, og iøvrigt indeholder adskilligt af interesse.

Nordmøres provsti.

Thingvolds præstegjeld 5.

Mag. Hans Nielsen Tausan, søn af Niels Hansen Tausan sognepræst til Støren (s. 188.) Var 1650 capellan til Thingvold og blev 10 søndag efter trinitatis 1659 af menigheden kaldet til sognepræst sammesteds. Blev 1686 provst over Nordmøres provsti, hvilket embede han nedlagde 1695. Døde 29 juni 1697. Melchior Augustinussen³⁾ kalder ham: „pastor vigilantissimus et præpositus dignissimus, vir singulari pietate et doctrina, omnibus bonis notus.“ Han nedstammede maaske fra den berømte danske reformator mag. Hans Tausan, der døde som biskop i Ribe 1561; han var en lærd mand, og lod paa egen bekostning oprette et astronomisk observatorium paa et sted

¹¹⁾ En saadan foreløbig Udnævnelse var dengang ret almindelig baade af Riddere og af Kammerherrer. Man fik Ordenen, og man fik Kammernøglen „paa Lommen“, som det kaldtes, og afventede saa Tilladelse til, at disse Herligheder maatte komme op af Lommen til alles Beskuelse. Dannebrogordenen havde desuden dengang sit faste Antal Riddere, som ikke maatte øveskrides. Den havde kun een Klasse, som svarede til, hvad der nu kaldes Storkors. De daværende Indehavere af Ordenen kaldtes „hvide Riddere“ i Modsætning til Elefantridderne, som kaldtes „blaa Riddere“.

¹⁾ Gen. Tidsskr. Novbr. 1913 (side 86—87.)

²⁾ Erlandsen I side 445 f. ³⁾ Samtidig præst i Meldalen.

paa præstegaarden, der endnu kaldes Stjernehougen; gav 1660 den nuværende altertavle i Thingvold kirke og bekostede i 1682 det ene pulpitur nederst i kirken, ligesom han i 166* lod opføre paa kirkens nordre væg, nedefor choret, et smukt monument til pryddelse for kirken. Hans portrait hænger i kirken iblandt 9 andre præsters, med et dødningehoved nedenunder og disse ord: „Gud vær mig arme synder naadig for din søns Jesu Christi skyld.“ Paa gaarden Rimstad indrettede han et feldberederi og et teglbrænderi, samt salttilvirkning paa et sted, Saltkjedelen kaldet. Han lagde ogsaa vind paa have dyrkning og træplantning, og endnu i 1773 saa prof. Schøning paa sin rejse et stort asketræ i præstegaardens have, hvilket Tausan skulde have plantet. Han efterlod sig en meget stor gjeld, omtr. 7000 rdlr, saa at hans bo, der kun beløb sig til omtr. 2700 rdlr, blev fallit.* (Ifr. G. Schønings rejse i Norge 2 H s. 58 og 62.)

Blev 17 søndag efter trinitat. ægteviet af biskop mag. Bredal med Birgithe Schjelderup, datter af biskop mag. Peder Schjelderup i Trondhjem (s. 20). Hun døde 1677 49 aar gl. Gift anden gang 2den søndag efter helligtrekonger 1679 med Aarsille Krabbe f. 28 jan. 1630 datter af provst Peder Krabbe sognepræst til Aure, og enke efter John Thodal, sognepræst til Rødøen. Hun døde 1697 og blev begravet 1ste søndag efter paaske s. a. Børn af første ægteskab 1) Nils T. f. 1660 2) Nils f. 1661 3) Jens T. sognepræst til Røros (s. 180) 4) Peder T. f. 1665 5) Anders T. f. 1671 skipper 6) Gidsken T. gift 1) med stiftsamtsskriver i Trondhjem Caspar Wildhagen (var dennes anden hustru). 2) med Jacob White kjøbmand i Thronhjem; havde i dette ægteskab 2de døttre, men i første ægteskab ingen børn. 7) Margrethe T. 8) Sara T., gift med Nils Engelhart sognepræst til Vedøen 9) Anna T. 10) Kirstine T., gift 1) med Johan Mechlenborg paa grd Qvalvaag i Thingvold præstegjeld der døde 1673, 67 aar gl. 2) med Jørgen Femer officier. I andet ægteskab havde mag. Tausan datteren Dorothea

⁷⁾ F. 1746 † 1810, Jnspektor over Godset 1781.

⁸⁾ F. 1782 † 1853.

⁹⁾ *Ove Høegh-Guldberg*, f. 1731 † 1808.

¹⁰⁾ *Christian Ludvig Stemmann*, f. 1730 † 1813, var dengang Første Deputeret i Finanskollegiet og Rentekammeret, blev senere Statsminister.

Cathrine, gift med Johan Røg proprietair i Stangvig.

*) Da kong Christian d. 5te bivaanede Guds-tjenesten i Thingvold kirke 2den søndag efter trin. 1685 forrettede mag. Hans Tausan.

Man kan af disse oplysninger se at den væsenlige grund til observatoriets forfald maa søges i Hans Nielsen Tausans mindre heldige økonomiske forhold. Er de anførte datoer rigtige, saa at skiftet er paabegyndt 2 aar før hans død, vil man i skiftetbrevet maaske for-gæves lede efter oplysninger om efter-ladte observationer, men det vil selv-sagt gennem navnene paa hans kredi-torer og samtlige deres fordringer give god besked om hans forbindelser, indu-strielle anlæg og saa videre.

Hvor han er magister fra kan jeg ikke oplyse; han findes ikke i magis-terfortegnelserne i Københavns univer-sitetsmatrikel, hvad dog ikke ganske udelukker at han er blevet det der. Men studeret der har han selvfølgelig, det var overhovedet en betingelse for at han kunde faa præstelig ansættelse. Han kan ikke identificeres med nogen anden end den privat (rimeligvis af faderen) underviste.

Johannes Tausanus som immatr. ^{10/11} 1653 med mag. Hans Zoega som privatpræceptor.¹⁾ Det maa altsaa være galt hos Erlandsen, at han i 1650 forekommer som kapellan i Tingvoll, han kan først være blevet det 5—6 aar senere.

Erlandsens oplysninger om hans børn kan jeg supplere med følgende: Sønnen Niels f. 1661 immatr. fra Trond-hjems skole ^{11/6} 1677 efter længe at have været opholdt i Bergen af frygt for kaperskibe;²⁾ han blev baccalaur ^{14/3} 1678³⁾ og er rimeligvis identisk med den Nils Hansen Tausan som 1692 ordeneredes til residerende kapellan i Qvernæs, men rimeligvis kort efter afsattes eller afgik ved døden, da en anden ordeneredes til samme kald alle-rede ^{24/2} 1693.⁴⁾

Sønnen Jens er vel født 1663, han imm. fra Trondhjems skole ^{21/7} 1679,⁵⁾

ordeneredes ^{2/8} 1689 til kapellan i Røros,¹⁾ blev sognepræst samme aar og døde ^{16/8} 1697.¹⁾

Sønnen Peder f. 1665, imm. fra Trondhjems skole ^{24/7} 1682²⁾ og blev baccalaur ^{14/2} 1683,³⁾

Datteren Saras mand hed som Er-landsen har det Engelhart ikke Eber-hart, derimod er Erlandsens oplysning om at datteren Kristine har været gift med Johan Mechlenburg paa Kvalvaag død 1673 gal, thi hun maa være født efter hans død; det er nok rigtigt som pastor Langseth har det, at hun har været gift med Johan Mecklenburgs søn Jakob.

Erlandsens formodning at Hans Niel-sen Tausan nedstammer fra reforma-toren er vistnok rigtigt.

Om hans far Niels Hansen Tausan vides det, at han 1630 blev residerende kapellan i Støren, og kort efter ægtede sognepræstens datter Kirsten Nielsdat-ter Balg. 1653 blev han sognepræst, og allerede aaret efter ^{11/3} 1654 døde han.¹⁾

Leder man efter ham i universitets-matriklen, finder man at han kun kan være den

Nicolaus Tausani Ripensis som imm. ^{24/4} 1626.²⁾ Fra hvad skole kan ikke ses, da skolens navn er ude-ladt; det er dog sandsynligt det har været Ribe, og rimeligvis ligger der i ordet Ripensis kun dette, ikke som sædvanligt, at vedkommende er født i Ribe. Thi han er uden tvivl broder til den

Janus Tausani e schola Ripensi som imm. ^{2/8} 1629.³⁾ Sidstnævnte blev 1636 resid. kapellan i Ribe S. Katrine. Kinch⁷⁾ har en del oplysninger om ham, blandt andet at han var gift med Kirsten Bertelsdatter Struch en datter-datters datterdatter af reformatoren, men erklærer udtrykkeligt ikke at kende hans afstamning. Hans forbindelse med Ribe og hans ægteskab tyder dog af-gjort paa, at han stammer ned fra refor-matoren, og det kan da ikke godt være

paa nogen anden maade end ved at han og formodentlig ogsaa Niels begge er sønner af reformatorens dattersøn præsten Hans Tausan i Løsning og Korning.

Hvad der vides om denne er ikke meget; Wiberg¹⁾ har ikke saa meget som et aarstal for ham; men ad indi-rekte vej kan man dog temmelig nøje angive det tidsrum i hvilket han har været præst der.

I universitetsmatriklen kan han ikke findes, da det ældste bind omfattende tiden til 1611 desværre er tabt, men man ser, at han i et af aarene 1594—95 og rimeligvis i 1595 er indskrevet til kommunitetet²⁾ og at han 1601 opnaar Frisernes legat.³⁾ Han kaldes da „Ri-pensis,“ er altsaa født i Ribe, og hans fødselsaar maa falde midt i 1570erne. Præst er han rimeligvis blevet i 1602 eller 1603, og dette passer jo fortrin-ligt med, at hans formentlige sønner Niels og Jens er imm. henholdsvis 1626 og 1629.

At Hans Tausan i Løsning er dat-tersøn af reformatoren vides fra nogle af Kinch fremdragne notater af Ter-pager om Hans Tausans døtre. Det hedder i disse om datteren Lisbeth:

„Lisbeth Hansdaatter som fik en købmand i Horsens, som var M. Mads Porses fader. Hendes søn var Hr. Hans i Løsning.“⁴⁾

I Hegelunds kalenderoptegnelser finder man blandt andet følgende notater ^{2/8} 1585: „Sponsalia inter Dn. Jo-hannem Matthiæ pastorem Horsnensem et Elisabetham viduam, filiam M. Joh. Tausani.“⁵⁾

^{1/3} 1601: „Gammel Anders Mathssøn (M. Mathsis fader) som havde været borgmester udi Horsens døde.“⁶⁾

Af disse oplysninger kan man slutte følgende. Lisbeth Hansdatter Tausan maa have været et af de sidst fødte børn i 2det ægteskab, rimeligvis født først i 1550erne. Først i 1570erne ind-gaar hun sit 1ste ægteskab, mandens

1) Wiberg: Præstehistorie II 357. 2) Rørdam. Hist. Saml. og Stud. III 334 ff. 3) Pers. Tids. 31 side 42. 4) Jyske Saml. V 235 f. 5) Ny Kirkehist. Saml. III 359. 6) Kinch II 238.

1) I 253. 2) II 78. 3) II 80. 4) Erlandsen I 469. 5) II 93.

1) Erlandsen I 180. 2) II 115. 3) II 120. 4) Erl. I 188. 5) I 77. 6) I 98. 7) Kinch: Ribe bys historie II 454 ff.

navn kendes ikke, men han har rimeligvis været borger i Ribe, og med ham fik hun midt i 1570erne sønnen Hans Tavsan, senere sognepræst i Løsning. Først i 1580erne dør manden, $\frac{2}{6}$ 1585 troloves hun til præsten Hans Madsen i Horsens, og ægter ham sikkert samme aar.

Hans Madsen skal først have været præst i Bregninge paa Taasinge,¹⁾ men derfra 1573 være kommet til Horsens. I Horsens var han ihvertfald $\frac{16}{11}$ 1578, da kongen indtil videre tillagde ham afgiften af kronens part af Tostrup sogns korntiende, efterat stiftlensmanden og bispen havde bekræftet at hans kaar var ringe, ikke mindst efterat klosteret, hvorfra han havde haft nogen hjælp, ikke længere var ved magt.²⁾

Klosterets ophør maa dateres til nytaar 1575, $\frac{20}{1}$ 1575 skøder kongen det nemlig til Holger Rosenkrans, som $\frac{28}{6}$ 1568 havde faaet lov at indløse det fra en panthaver, og $\frac{3}{4}$ 1571 selv havde faaet det i pant.³⁾

Præsterne og hospitalet i Horsens havde nogle indtægter af Stouby sogns tiende, men da kongen vederlagsfrit $\frac{24}{6}$ 1578 og $\frac{2}{7}$ 1580 overlader Holger Rosenkrans enke hele den nævnte tiende, erstatter han $\frac{4}{7}$ 1578 og $\frac{2}{7}$ 1580 disse indtægter med en tilsvarende part i Aarhus stifts korn og kvægtiende.³⁾

$\frac{20}{5}$ 1592 forbedres Hans Madsens indtægter igen, idet kongen tillægger ham 4 pd korn fra Skanderborg slot, og $\frac{24}{11}$ 1595 forlenes han med Tolstrup sogns korntiende frit og kvit.²⁾

Han kan altsaa først være død sidst i 1590erne, saa Lisbeth Hansdatter kan ikke ret længe have levet i ægteskab med Anders Madsen, der jo dør $\frac{1}{6}$ 1601. Om ham vides det, at han forekommer i mynstringslisten 1556 som ejende en gaard i Horsens,³⁾ og var nok allerede da gift med Else Olufsdatter Staby, sammen med hvem han $\frac{27}{8}$ 1573 i Ribe tilskøder hendes sødskende den arv der var tilfaldet hende efter hendes forældre,⁴⁾ idet hans søn Mads Andersen Pors, senere sognepræst

i Ribe domsogn, maa være født midt i 1550erne. Naar han er blevet borgmester vides ikke, men han var det $\frac{1}{10}$ 1578, da kongen gav ham tilladelse til afgiftsfrit at indføre 3 læster Rostockerøl¹⁾. $\frac{22}{3}$ 1591 faar han en lignende tilladelse gældende 6 læster men kaldes da „forhen borgmester,“¹⁾ og $\frac{0}{3}$ 1592 og $\frac{4}{5}$ 1593¹⁾ nævnes restancer han er kronen skyldig.

Nogen samlet oversigt over reformatorens efterslægt haves vistnok ikke, men baade Rørdam²⁾ og Kinch³⁾ og ⁴⁾ har fremdraget og sammenstillet de faa oplysninger der haves om hans børn. Hertil kan føjes følgende berigtigelser.

Hans Tavsan f. 1494 i Birkinde, død som biskop i Ribe $\frac{11}{11}$ 1561 blev gift 1° omkring 1527 i Viborg (allertidligst 1526) med Dorothea, en nær slægtning af Jørgen Jensen Sadolin. Søster til ham, som Povl Eliesen anfører hun var, eller datter af ham, som skoletalen fra 1590 siger, kan hun dog ikke have været,⁴⁾ men maaske har hun været hans stiftatter. Hun maa være død c. 1537, thi i det kongelige beskærmelsesbrev Hans Tavsens fik i 1536⁵⁾ nævnes hustru og børn, saa da har hun altsaa endnu levet, og c. 1538 maa Hans Tavsens have indgaaet sit andet ægteskab med Anna Andersdatter død $\frac{21}{8}$ 1570 i Ribe, idet den ældste datter af dette ægteskab, Dorothea, opkaldt efter den afdøde hustru, er født c. 1539. Af 1ste ægteskab havde Hans Tavsan ifølge epitafiet i Ribe 4 børn af 2det 9,⁶⁾ nemlig:

I. Karine Hansdatter Tavsan f. omkring 1528 i Viborg (tidligst 1527) gift 1° rimeligvis 1547 eller 1549 med Hans Foss f. omkring 1510 i Aalborg, lektor theol. i Odense 1547, sognepræst i Odense Albani 1549, død $\frac{8}{1}$ 1559 og 2° med eftermanden Jørgen Rasmussen Ydsted, død $\frac{6}{4}$ 1571. Hun lever endnu 1585, $\frac{18}{6}$ forekommer hun nemlig som fadder til et af Anders Sørensen Vedels børn.⁷⁾ Da hun som sagt tidligst kan

være født 1527, saa er det udelukket at Hans Foss eneste kendte barn sønnen Desiderius Hansen Foss er hendes søn. Han angives nemlig født 1540 og imm. 1561. ¹⁾ Det tilnavn hvormed han $\frac{0}{7}$ 1568 i Strassburg underskriver sig i Morten Knudsens stambog „Louaniensis“²⁾ synes ogsaa bestemt at tyde paa, at Hans Foss har været gift under sit studieophold i udlandet, og i Løven 1540 er blevet far til Desiderius.

II. Hansdatter Tavsan gift med raadmand Peder Brun i Ribe. Da hun siges at være død i pesten 1565 med alle sine børn paa en søn Hans nær,³⁾ hvis senere skæbne dog er ukendt, saa maa hun være et af de ældste børn.

III. er rimeligvis død lille. Den datter Anna som Rørdam efter Giessing⁴⁾ anfører som gift med M. Lavrits Nielsen, død som biskop i Vendsyssel 1557 beror sikkert paa en ren misforstaaelse, Lavrits Nielsens hustru hed ihvertfald Marine,⁵⁾ og intet tyder paa, at hun har været datter af Hans Tavsan.

IV. Jørgen Tavsan. Da han aabenbart er opkaldt efter Jørgen Sadolin og allerede $\frac{9}{12}$ 1557 findes imm. i Wittenberg, saa maa man sikkert antage ham født i første ægteskab midt i 1530erne. 1566 bliver han præst i Medelby i Sønderjylland, men kommer derfra igen allerede samme aar, rimeligvis fordi han $\frac{3}{8}$ 1566 i Ribe dømtes i bøder fordi han havde saaret Janik Baggesen. 1576 bekostede universitetet et par hoser af engelsk til ham og $\frac{4}{4}$ 1578 døde han i København, vistnok uden at efterlade sig afkom.⁶⁾

V. Dorothea Hansdatter Tavsan f. c. 1539 i København død $\frac{15}{4}$ 1601 i Ribe, gift c. 1556 i Ribe med Hans Lavgesen f. c. 1530 i Ribe død som biskop der $\frac{10}{8}$ 1594. Af hendes 2 døtre og 1 søn blev kun datteren Mette Hansdatter voksen, hun ægtede den kendte Anders Sørensen Vedel og blev med ham

¹⁾ Kanc. Brevbøger. ²⁾ Ny. Kirk. Saml. III 356 f. ³⁾ Jyske Saml. V 235 f. ⁴⁾ Ribe II 89 f. ⁵⁾ Danske mag. 3 R. VI 42. ⁶⁾ Terpager: Inscriptiones Ripenses 35 f. ⁷⁾ Kirkehist. Saml. 3 R IV 49.

¹⁾ Wiberg I 681. ²⁾ Kanc. Brevbøger. ³⁾ Fabricius: Horsens 192. ⁴⁾ Kinch II 238.

¹⁾ Vinding: Regia Acad. Haun. 150. ²⁾ Ny Kirkehist. Saml. III 660. ³⁾ Jyske Saml. V 235 f. ⁴⁾ Ny Kirkehist. Saml. III 357. ⁵⁾ Ribe II 66. ⁶⁾ Kinch og Rørdam anf. steder.

stammomoder til en meget talrig efterslægt¹⁾
VI—XII, formentlig døde smaa.

XIII eller ihvertfald en af de yngste,
ovennævnte Lisbeth Hansdatter Tavsan.

Hvad endelig reformatorens afstamning angaar, da er jeg fuldt overtydet om, at den ældste levnetsbeskrivelse man har af ham, skoletalen fra Ribe 1590²⁾ har ret, naar den fortæller at hans far hed Hans, hans mor Katrine Tavsan af anset slægt.

Den sædvanlige oplysning, at hans far hed Tage, kan let være udledt af navnet Tavsan, det kan skoletalens derimod ikke, og den har tilmed den fordel, at den ret godt forklarer den sikkerhed hvormed bispen ved mangfoldige lejligheder optraadte mod adelen. En mere afgørende grund til at foretrække skoletalens oplysning har man dog i den omstændighed at hans navn aldrig forekommer latiniseret som „Tagonis.“ Rostockermatriklen har formerne „Tasen“ og „Tauszen,“ i Wittenberg skrives det Thausen, paa epitafiet i Ribe og mange andre steder „Tavsanus.“

Navnet Tavsan har allerede dengang helt ud karakteren af et slægtsnavn. Det træffes ret jævnlige omkring aar 1600,³⁾ og fra ældre tid kan jeg anføre den „Georgius Tavsanus Holsatus pauper“ som ^{16/10} 1571 imm. i Leyden,⁴⁾ og ganske sikkert er forskellig fra reformatorens søn af samme navn.

At et oprindeligt -sen navn gaar over til fast slægtsnavn er ikke uden parallel selv i de tider, jeg kan f. eks. anføre, at man blandt efterkommerne af Paye Jepsen, raadmand i Flensborg, vistnok død først i 1460erne⁵⁾ ser navnet Paysan ført som slægtsnavn. Og jeg har derfor foretrukket konsekvent at stave navnet Tavsan ikke Tavsens.

Wilhelm Marstrand.

¹⁾ Se navnlig Kirkehist. Saml. 3 R IV 47 ff. og Vahl: Slægtbog. ²⁾ Ribe II 25 f. ³⁾ f. eks. Kristian Madsen Tavsan f. omkring 1610 i København død som biskop i Stavanger 1680. ⁴⁾ Ny kirkehist. Saml. II 519. ⁵⁾ Halling: Meine Vorfahren I 36 ff. Geneal. Tidsskr. marts 1913 s. 34 f.

SLÆGTEN TØXEN I KJØGE

Af Cand. theol. Johannes Volf, Nyborg.

Det har voldet nogen Vanskelighed at udfinde Slægtskabet — som maatte formodes at være tilstede — imellem den kendte Legatstifter Thomas Tøxen i Kjøge (Tøxens Skole) og Præsterne af dette Navn, som nævnes i Wibergs Præstehistorie. Det var Legatstifterens Farfar, der var ubekendt. Ved nogle Undersøgelser ifjor angaaende nogle ældre Led af Slægten Wolf (Volf) lykkedes det imidlertid at blive klar ogsaa over disse Led af den Tøxenske Slægt. Da jeg ogsaa mener med Bestemthed at kunne paavise, at Slægten Tøxen oprindelig stammer fra Odense, skal jeg gaa nærmere ind paa Omtalen af denne Familie *).

I Vor Frue Kirke i Odense findes to Malmlysekroner med Indskrift, af hvilke den ene er givet af Borger og Handelsmand i Odense Thomas Tøxen og Hustru Karen Jørgensdatter Aar 1660. Der synes ingen Grund til at tvivle om, at disse er Forældre til Slægtens Stamfader, Sognepræsten ved St. Nicolaj Kirke i Varde, Hr. Peder Tøxen, død 1705. Han var i 1665 Hører ved Kolding Latinskole og omtales som en dygtig og udmærket Mand. Han havde tre Sønner, Niels, Manasse og Thomas, af hvilke de to første blev Præster og den sidste, der var Legatstifterens Farfar, blev Skolemand. De to Præster, Niels T. († 1755) og Manasse T. († 1744), var begge skarpe Modstandere af Pietismen og i Strid med de gejstlige Autoriteter, da de nægtede at indføre Pontoppidans Katekismusforklaring. Navnlig Niels Tøxen fik en særdeles haard Medfart i disse Stridigheder. En Sønesøn af Manasse T. var den bekendte Literat Blok Tøxen (f. 1776, † 1848), der var meddelagtig i den senere arresterede Dr. Dampes opsigtsvækkende politiske Agitation.

Tilslut skal omtales Varde-Præsten Tøxens tredje Søn, Thomas Tøxen og

* Jævnfør Østsjællands Folkeblad 1913, Nr. 303, Stamtavlen T.

hans Efterslægt. Denne Thomas Tøxen havde en — maaske privat — Skolevirksomhed i Sværdborg og døde den 13de Oktober 1752. Han havde en Søn og en Datter, begge med Efterslægt.

Sønnen, Købmand Peder T. (f. 1728, † 1793), var gift med Engel Schwartz. Deres Ligsten findes i Kjøge Kirke. Af deres 5 Børn var Thomas T., f. 1766, † 1845, Legatstifteren.

Datteren, Karen T., † 1804, knyttedes ved sit Ægteskab med Købmand Oluf Petersen († 1811) til Kjøge, hvor hendes Mand erhvervede flere Ejendomme i Vestergade. Deres Datter, Mette Kirstine Petersen (f. 1783, † 1865), var gift med min Oldefars Søskendebarn Mathias Ejler Wolf (f. 1776, † 1829). Han var en Degnesøn fra Kirkehelsinge og blev selv Lærer flere Steder, sidst i Kæderup i Tureby Sogn, hvor Enken ejede et Hus. Hun ejede senere en Gaard i Tersløse, boede derefter en Tid i Gentofte, men købte i sine sidste Aar Landstedet Nr. 91 paa Jagtvejen ved København, en Ejendom, som afkøbtes hende af Stamhusbesidder, Kaptejn Helmuth Jermiin til Ausumgård († 1902), hvis Grandtante hun var. M. E. Wolf havde to Sønner og to Døtre, af hvilke dog ingen har Efterslægt.

10 GENERATIONER I BILLEDER.

Kaptajn H. Wolfhagen har fornylig udgivet en Bog „Portrætter af Slægten Wolfhagen,“ der er enestaaende i den genealogiske Litteratur, idet den bringer en Fortegnelse og Beskrivelse over 152 Familieportrætter (Malerier, Akvareller og kolorerede Haandtegninger, Tegninger, Litografier, Fotografier samt 3 Billedhuggerarbejder), af hvilke de 78 er gengivede i smukke Klichéer. Ved Forfatterens Velvilje bringer vi her en Prøve paa Billedstoffet, der er saa meget mere interessant, som den gengiver en Slægts Medlemmers Udseende gennem 10 Generationer, men da Familien iøvrigt vil blive behandlet saavel i Genealogisk Tidsskrifts Tillæg

„Slægthaandbogen“ som i Patriciske Slægter, skal vi her indskrænke os til nogle faa Bemærkninger.

Familiens Oprindelse føres tilbage til den gamle interessante hessiske By Wolfhagen, af hvilken vi ligeledes bringer et Par Billeder, og Familien fører samme Vaaben som Byen uden, at man kan afgøre, om Familien har anlagt Byen, eller om den har antaget Byens Navn. Om

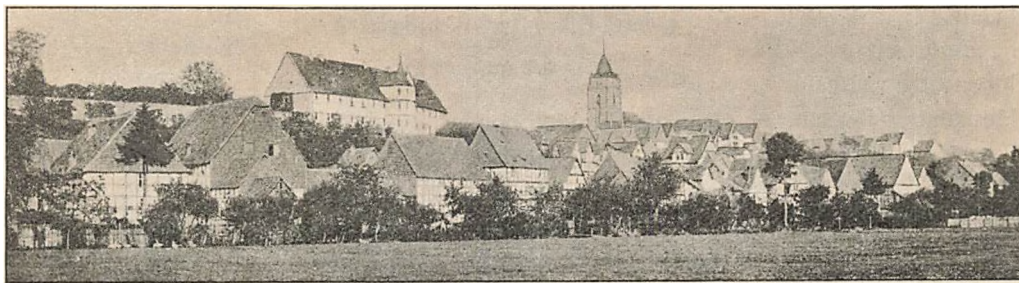

Slægten Wolfhagen's Vaaben.

Oprindelsen til Vaabnet fortæller Sagnet, at Indbyggerne en Dag under Byens Anlæggelse var i Færd med at fælde Træer til Hus-

tømmer, da pludselig en Ulv, der var bleven opskræmmet ved Lyden af Øksehuggene sprang ud af et Buskads, eller en indhegnet Skov — paa Tysk Hagen. Indbyggerne tog dette for et Varsel, kaldte den ny anlagte By for Wolfhagen og satte den springende Ulv og Skoven i Byens Vaaben.

Naar en saa enestaende Samling Familieportrætter har kunnet bringes til Veje, skyldes det den levende Interesse for og Kærlighed til Familietraditionerne, som har udmærket saa mange af Slægtens Medlemmer. Paa det kgl. Bibliotek opbevares en større Samling officielle Dokumenter, Stamtavler, Testamenter, selvskrevne Biografier og Oplysninger samlede af ældre Generationer, der er et godt Vidnesbyrd herom. Hovedbe-

Byen Wolfhagen.

standdelen af Malerierne er samlet af Minister for Slesvig, Kammerherre F. Wolfhagen († 1894). Han havde paa sine Rejser og gennem Korrespondance faaet Underretning om, at der hos Frk. Theodora Wolfhagen i Lübeck fandtes en Samling Familieportrætter, der var gaaet i Arv gennem flere Generationer. Billederne tilhørte oprindelig Borgmester Johannes Wolfhagen († 1798), og det er aabenbart ham, der har taget Initiativet til Samlingen, da flere af Malerierne stammer fra hans Tid. Frk. Theodora W. testamenterede Samlingen til den mandlige Linie af Navnet Wolfhagen og overdrog allerede i Aaret 1889 Kammerherre W. alle Originalmalerierne mod at faa Kopier af disse og de Familieportrætter, der tilhørte ham. Den Serie Akvareller, som Frk. Theodora fik i Bytte, blev malet af Portrætmaler C. Henriksen og den tilfaldt efter hendes Død i 1905 Advokat D. Wolfhagen. Kammerherren lod samtidig Henriksen udføre en anden Serie Kopier af de

Hovedgade i Byen Wolfhagen.

gamle Familie-malerier, der efter hans Død tilfaldt Oberstløjtnant F. Wolfhagen, medens Samlingen af de originale Familieportrætter tilfaldt Direktør C. V. Wolfhagen († 1901),

hvis Søn Kaptajn H. Wolfhagen nu ejer dem.

De to ældste af de her gengivne Billeder forestiller Købmand i Bremen Johann Wulffhagen (f. 1556 † 1647), og hans Hustru Engel, f. Nordermann (f. 1564 † 1647). Det første er et

Brystbillede i naturlig Størrelse, malet af Huttmann 1776 som Kopi efter et Maleri fra 1621, det andet et Brystbillede i 1/2 naturlig Størrelse, kopieret af Frk. Byen Wolfhagen's Vaaben. Th. Wolfhagen

c. 1840 efter et Maleri fra c. 1620, der i Midten af forrige Aarhundrede fandtes i Tønning, men som ikke eksisterer mere. Det tredje Portræt, der forestiller deres Søn Raadmand i Tønning Ernst W. (f. 1588 † 1670), er ligeledes Brystbillede i naturlig Størrelse, kopieret 1776 af Huttmann efter et

Billede malet 1620. Dernæst følger hans Søn Købmand og deputeret Borger i Tønning Johann Wulffhagen (f. 1655 † 1740), det er et Maleri i naturlig Størrelse fra c. 1710. De næste to Portrætter forestiller hans Søn og Svigerdatter Borgmester i Tønning Ernst W. (f. 1684 † 1759) og Anna, f. Friederichs (f. 1700 † 1731), begge Brystbilleder i naturlig Størrelse, malede c. 1725. Saa kommer deres Søn Raadmand i Tønning Friederich W. (f. 1731 † 1785) Akvarel, Mini-

J. Wulffhagen, † 1647.

Engel, f. Nordermann, † 1647.

E. Wulffhagen, † 1670.

J. Wulffhagen, † 1740.

E. Wulffhagen, † 1759.

A., f. Friederichs, † 1731.

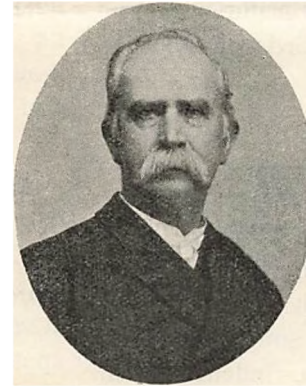
F. Wulffhagen, † 1785.

J. Wulffhagen, † 1840.

F., f. Richardi, † 1855.

C. V. Wolfhagen, † 1901.

L., f. Jacobson, † 1908.

F. Wolfhagen, f. 1854.

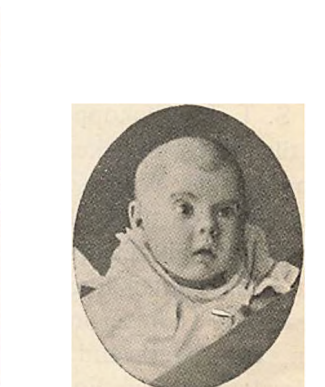
N., f. Burmeister, f. 1860.

E., f. Halvorsen, f. 1890.

J. Wolfhagen, f. 1887.

A. Wolfhagen, f. 1913.

aturportræt fra c. 1800, tildels Kopi efter en Akvarel malet c. 1780. Dernæst følger hans Søn og Svigerdatter Etatsraad, Kommitteret i Rentekammeret Johann W. (f. 1779 † 1840) og Friderikke f. Richardi (f. 1794 † 1855), det første er et Brystbillede i naturlig Størrelse af F. C. Grøger fra 1813, det andet en Pastel, Brystbillede i naturlig Størrelse af C. Hornemann fra 1819. Saa kommer et Litografi af H. Jensen fra 1902 forestillende deres Søn Godsejer, Sporvejsdirektør C. V. Wolfhagen (f. 1823 † 1901) og et Fotografi fra 1890 af hans Hustru Louise, f. Jacobson (f. 1827 † 1908). Det følgende Portræt af deres Søn Oberstløjtnant F. Wolfhagen (f. 1854) er et Staalstik fra 1903, hans Hustru Fru Nanna W. f. Burmeister (f. 1860) et Fotografi fra samme Aar. De tre sidste Portrætter af deres Søn Premierløjtnant i Marinen Johan W. (f. 1887) og Hustru Ellen, f. Hølvorsen (f. 1890) samt Datter Agnete (f. 1913) er alle Fotografier henholdsvis fra 1912, 1911 og 1913.

Red.

LØJTNANT WERENSKIOLD'S 1STE BARN

Som Supplement til det i Feb. Nr. 1913 af Genealogisk Tidsskrift meddelte om Løjtnant Carl Werenskiold, kan hans ældste Datters Daab nu oplyses. Herom indeholder Petri Kb. for 1812 følgende: den 28. Aug. von H. P. Manthey getauft Regine Nicoline, geb. d. 16 ej. Vater Carl Werner, Bechergesell. Mutter Caroline Dorothea geb. Klein. Sammesteds er indført en Skrivelse fra H. Stiftsprovst Clausen:

Fra S. T. H. Biskoppen er mig saaledes tilskreven. Afskediget Premierlieutenant Carl Wærnschiold, her af Staden, har i en til det kongel. danske Canzelle iudkommen Skrivelse andraget, at hans Datter Regine Nicoline i Daaben ikke har erholdt sit rigtige Binavn, da Bagersvend Carl Werner efter Jordemoderens Foranstaltning er angivet som Fader, og har han derhos

tillige anholdt om, at bemeldte Navn med Udeladelse af Bagersvend maatte forandres til Wærnschiold. I Anledning heraf har fornævnte Collegium tilmældt mig, at Forandring i Kirkebogen ikke maa skee, men Feilen maa bemærkes ved at anføre det rette Fadernavn i Kirkebogen paa det Sted, hvor Daaben findes. Red.

BORGMESTER WULFF'S DØD.

I Dr. Villads Christensen's Bog om Nykjøbing paa Mors nævnes blandt Borgmestrene Dr. Hans eller Johan Jacobsen Wulff, om hvem det sidste, man ved, er, at han 30. Marts 1667 er ankommen og indpasseret i Kjøbenhavn, hans Død omtales ikke, men derimod udnævntes 2. Juni samme Aar en ny Borgmester. At Borgmester Wulff maa være død paa Tilbagereisen fra Kjøbenhavn til Nykjøbing, fremgaar imidlertid af Kalundborg Kirkeregnskab 1665—92, fol. 44 b., hvor det under 24. Mai 1667 hedder: Bleff S: Borgem: i Nykjøbing i Mors, som døde til Laurids Hammels, begraaffuen i Vor Frue Kirchegrd, aff Jord och Klocher Penge 5 D. M. H.—F.

LITTERATUR.

I Anledning af „Det Wærnske Institut's“ 100 Aars Jubilæum har Inspektøren, cand. theol. et mag. *Vilhelm Balslev* udarbejdet et smukt illustreret Mindeskrift, der bl. a. indeholder en fuldstændig Fortegnelse over Institutets Lærerkæfter og Elever i de forløbne 100 Aar.

Lemvig Apotek har i 1913 fejret sit 100 Aars Jubilæum bl. a. ved Udgivelsen af et af Apoteker *E. Dam* forfattet Skrift om Apoteket og dets Indhavere, J. K. Ustvaldt, P. K. Gross, A. M. Eilschou, A. T. Ramsing og C. T. Simonsen; af disse, af den førstnævntes Hustru G. U. Grundtvig og af Apotekbestyrer A. B. Wibe-Simonsen findes der Portrætter i Bogen.

Red.

SPØRGSMÅAL

(Alle Besvarelser bedes sendte til Redaktionen, for at de helt eller delvis kunne blive offentliggjorte her i Bladet).

13.

Kan jeg gennem Genealogisk Tidsskrift faa oplyst, hvilken Gren af Slægten Kjørulff (el. Kierulff) Anna Cathrine Kjørulff tilhørte; hun var f. $\frac{3}{10}$ 1745, d. $\frac{15}{8}$ 1805, g. $\frac{10}{7}$ 1772 med Jens Rosenstand-Goiske f. $\frac{28}{6}$ 1746, d. $\frac{14}{4}$ 1777, Præst i Gunslev paa Falster.

Jeg ønsker særlig Oplysninger om hvem hendes Forældre var, deres Aarstal, samt hvis de havde andre Børn da disse.

Vilvordevej 29, Charlottenlund. d. $\frac{26}{3}$ 14.

Marie-Benedicte Søltøft.

SVAR

Til spørgsmaal 12, genealogisk tidsskr. 1914, s. 128: Johanne Marie Hammer, præst Poul Kierulfs enke, levede endnu $\frac{9}{11}$ 1860 i Stubbekjøbing. Da ses det nemlig, at datteren Johanne Frederikke Nikoline (optaget $\frac{27}{10}$ 1847 i Nyk. hosp., hvor hun †, ugift, $\frac{23}{10}$ 1871) fik hospitalets tilladelse til at pleje moderen i Stubbekjøbing — rimeligvis død dér snart efter.

Af birkedommer Knud Kierulf kendes børnene Hans Henrik K., f. Nyk. $\frac{20}{4}$ 1764, stud. Nyk. 1786 (h. ill.) „Hanne“ Katrine — fik $\frac{18}{5}$ 1798 bevill. at være myndig med sin „morbroder“¹⁾ apoteker Hans Seidelin som Kurator. Hun gjorde test., dat. Nyk. $\frac{14}{2}$ 1829.

Ved ikke mere.

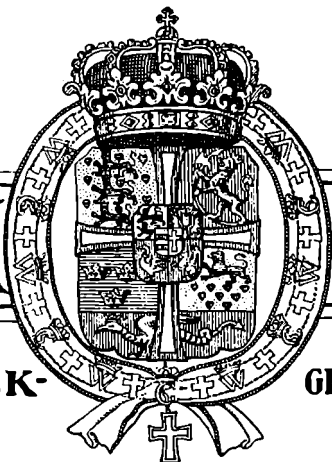
Slagelsegade 24 Ø. Viggo Holm.

¹⁾ H. S. var g. m. hendes moster.

Med næste Nr. følger til vore Abonnenter som Tillæg 2 Ark af Slægt- haandbogen.

Redaktion:

Gl. Kongevej 41, Telefon Vester 2987 v. (9—11 og 5—7).

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK-GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 6

Juni 1914

8. Aargang

HVORLEDES SAA CONRADINE SOPHIE ROSTGAARD UD?

Af Th. Hauch-Fausbøll.

(Fortsat).

Som Følge af, at Bruun nu selv tog Ophold i Hovedstaden, indtræder der en Standsning i hans og Langebek's Korrespondance, og vi maa lade de Elskende beholde de Dage, der har været fyldte med Jubel og Forventning, Tvivl og Overvejelser, for sig selv. At deres Forening vilde møde den stærkeste Modstand hos Fru v. d. Maase's Slægt, har de været klar over, og da Følgerne af deres Forhold ikke længere kunde skjules, maatte de for enhver Pris have det legitimeret.

Da de blev viede og tog Ophold paa Ødemark hos Bruun's Farbroder, Justitsraad, Amtsforvalter Urban Bruun, er det sikkert hans Hjælp, de kan takke for, at Oluf Bruun først blev udnævnt til Kancelliassessor og 3 Dage senere fik et Vielsesbrev for sig og „Conradine Sophie Friderichs Datter.“ Bruuens virkelige Navn turde de ikke opgive, og de kaldte hende da alene ved hendes Patronymikon.

Vielsen fandt som anført Sted paa Ødemark, og fra de følgende Dage findes der tre Breve, som Bruun har skrevet til Langebek, der giver et godt Indblik i den Sindsstemning den Rostgaard'ske og v. d. Maase'ske Families Vrede over det skete, har sat ham i. Ikke ueffent drager han i det første Brev en Parallel mellem sin egen og

Rostgaard's Herkomst og Ægteskabs-historie. Han skriver:

Højestærede Wen!

Det har maattet komme dem underlig fore, at ieg har holdet mine Projecter caché for Dem, neml. deels at Hans Kongl. Majest. afvigte 17de Febr. allernaadigst haver forordnet mig til at være Cancellie Assessor, deels at ieg er i Guds Nafn indtrædet i Ægteskab med Frue *Conradine Sophie Rostgaard*, og samme voris Ægteskabs Forbund sluttet d 2 Martij. Sligt har ieg ej fortiet i den Henseende, at ieg mistvivlede om Deris Venskab, men det skeede allene for at conservere Deris Credit hos dem, som muligt par jalousie fortrød min Lykke, og af hvilke Deris Lykke med Tiden kand dependere. Det som da først paaligger mig er at udbede kiere Wens bestandige Wenskabs Continuation med den Forsikring, at det aldrig skal feyle paa min Side, men i alle de Tilfælde mig muligt kand være, skal deraf vises Prøver. Jeg forundrer mig storligen derpaa, at mand i Khavn gjør saa stor Væsen af min Mariage, ret som det var uhorlig, at en rig Enke toge en fattig Karl, thi andet kand ieg ej vide derpaa kand siges, ej dismindre beder ieg at cher Amij, saa vit muligt er, tager mig i Forsvar dog ej med anden Tale, end: det kand være enhver tilladt at tage og søge Lykken paa den Maade, Gud vil give den: thi ieg kand og raisonere over andres Lykke, hvis sexten Ahner og høje Herkomst ej er bedre end min, da ieg paa samme Maader revancerer mig paa dem, som de sig paa mig. Ellers er min Begiering at cher Amij vilde behage at bestille hos Mons. Graah de danske ugentlige og maanetlige Aviser, da Pengene quartaliter til Postmester Ameling i Ringsted eller anden Ordre skal vorde betalt. I det øvrige forbliver ieg med ald Consideration

højestærede Wens

Ødemark tjenstskyldige Tiener
d. 11te Martij 1736 O. Bruun.

Adressen til mig er pr. Sorøe.

P: S: Den øvrige Rest af mit Tøy beder ieg maatte bringes op i mit Huus paa Hiørnet af

Landemerke, hvis det ej allerede er afhent. Adieu.

Højestærede Wen!

Jeg tviler ej paa, at jo min Skrivelse af 10de Martij rigtig er indløben, og hvis ej saa skulde være, kand ieg ikke udgrunde, hvad for skarnagtige og uforskammede Mennisker sig haver understaaet at optage mine Breve. Endelig præsumerer ieg, at slig casus maa være Aarsag til Svarets Udeblivelse, da ieg ej erindrer mig at have teet mig anderledis, endog ved siste Afskeed, at jo cher Amij kand ufortrydelig continuere sit Wenskab, og hvis det ej hafde været hands egen Ord, at vilde paa tage sig mine smaa Commissioner i Khavn, skulde ieg ingenlunde have incommoderet ham med Anmodning om at forskaffe mig Aviserne hos Mons. Graah med videre. Wel kand ieg giette, at De mulig ej tør indlade sig i Correspondence med mig for ubenævnte Personers Skyld, men reent ud at sige, kand ieg ej vide, hvad slige Folck indbilder sig, thi hvad de kand have mod mig, ønskede ieg, de vilde derom adressere sig til mig self, da ieg skal contentere enhver efter Forlangende. Gietter jeg heri ret, da saafremt De ej self enten ikke vil eller tør skrive mig til, da vær saa god at notificere min F(etter) Mons Leth Bruun det, at ieg kand høre mig om en anden, som mine Com(mi)ssioner vilde modtage, og tag ej min Dristighed ilde op, som er skeet i den Forhaabning, at De var min Wen det ieg stedse skal forsikre at være

højestærede Wens

Ødemark-Gaard tjenstskyldige Tiener
d 24de Martij 1736 O. Bruun.

Højestærede Wen!

Deris hiertel. forlangte og derudover megit kierkomne Missive af 27de Martij er rigtig indløben, og saa stor Glæde, som samme gav mig i Henseende til Widnisbyrd om Deris hiertelig forønskede Venskab, saa stoor Tack er ieg Dem skyldig derfor, og saa stoor Undskyldning maa

gjøre for min første og særdelis siste ubetænksomme Skrivelse, da ieg og haaber, min Emportement at pardonneres, og icke forkølnede Deris velmeente Wenskab, som ieg og har erfaret af bemeldte Deris ærede Skrivelse i det cher Amij har ladet være sig angelegen at defendere min ringe Person, uanseet den Tak, ieg for slig beviste Venskabs Prøve er Dem skyldig, saa kand ieg oprigtig forsikre, at om ieg paa nogen Maade kand være Dem til Tieniste skal det ikke manquere, men stedse befitte mig paa at giengielde ald den Bevaagenhed, De baade har beviist og herefter agter at bevise i mine Affaires. Imidlertid er herved min tiensl. Begiering, at cher Amij vilde behage at tilmelde mig et pr Ord, hvorvit Mons. Clitou med sin Bog er avanceret, da ieg gjerne vilde profitere af min Prænumerations Seddel, naar Tiid kommer, dersom noget de øvrige troubler belægende forekommer Dem til min avantage eller disavantage, da wær af den Godhed at meddele mig den Advarsel, fornøden kand eragnes, i den Henseende, at ieg med ald Consideration og ald Venskabs Hengivenhed lever

højestærede Wens

Ødemark-Gaard tienstskyldigste
d 29de Martij 1736 Tiener
 O. Bruun.

P. S. Mit Tøy, som forblev i Logementet, har ieg givet min Fetter i Commission at anname til at udsende. Adieu.

Imidlertid var Rostgaard traadt saa kraftigt op som vel muligt, efterat han forgæves havde søgt at faa Ægteskabet omstødt, opnaaede han sammen med Oberst C. v. Numsen, der var gift med en Søster til den afdøde Ritmester v. d. Maase, 23. Marts 1736 Bevilling til, at Fru Bruuns Børn med Ritmester v. d. Maase maatte fratages hende, og Rostgaard indsættes til deres Formynder, derefter gjorde han ved Testamente sin Datter arveløs, og han vilde aldrig senere se hende for sine Øjne. Ved hans Død skrev Fru Bruun bl. a. i et Klagedigt, der er offentliggjort hos Schönau, S. 1283 ff.:

Min Faders Øyne lukt,
Mit Haabes Lys udslukt!
Ieg ham ei meer skal see
GUD vil at skee,
Her kommer HERrens Haand,
Og knytter Skilsmis Baand,
I Verden jeg ei meer
Hans Aasyn seer.

Ach! at jeg maatte ikkun bliid
Tilsidst det have seet,
Og ham forsonet teet,
Jeg havde gjerne ald min Fliid,
Ja halve Blod anvendt,
At see hans Vrede endt,
Men ach! nei!
Jeg maae ei!
Ham i Graven see nedlagt,
Med den Trøst,
At min Brøst,
Er udaf hans Minde bragt,
Hans Mund vel sagt det har,
Hans Skrift og Vidne bar,
Det alt var slet forladt,
Jeg ei forhadt,
Mens ach! Du vilde ei,
Jeg maatte gaae den Vei,
Hvor jeg dig maatte see,
Min Pligt dig tee.

Skienk mig Moders Hierte bliid,
At mit Saar,
Hierte-Skaar
Læges kand i Verdens Tiid,
Jeg har det ei fortient,
Det er dig GUD bekiendt,
Lad Naaden gaae for Ret,
Saa skeer og det,
Lad tækkes dig min Bøn,
I Din den Ælskte Søn,
Min Ægte-Fælie spar
Og Børn bevar.

Ogsaa senere vender hun i sine Digte tilbage til sin Sorg, i et Nytaarsdigt 1747, hvor hun tolker sin Bedrøvelse over ikke at maatte se sin Moder, begynder og slutter hun med følgende Vers:

Solen vendes,
Aaret endes,
Ende dog min Sorg ey faaer;
Jeg maa sukke, jeg maa bede,
Jeg maa græde, jeg maa lede,
Mine Ønsker jeg ey naaer.

Og i en Bibel, hun 1750 forærede til Egeslevmagle Kirke, skrev hun bl. a.

Skøndt vi tidt Sygdoms Byrden bar,
Og tilmed maatte klage,
At de os nest i Byrd og Blod
Som Fiender sig bekiendte,
Vor Ære ikke Skaandsel lod,
Vor Gods til andre vendte.

At ogsaa Bruun har taget sig Slægtens stejle Holdning nær, har vi et

Bevis paa i det Bruun'ske Vaaben, der er opstaaet i disse Aar. Medens Slægten og Oluf Bruun selv tidligere har benyttet forskellige Signeter, forseglar han i Brevene til Langebek første Gang 30. Juli 1744 med et Vaaben, der viser i Skjoldet Bogstavet B. inden i en Tornekrans og paa Hjelman en Haand holdende en Tornekrans.

Dette Vaaben har dog kun haft Allusion til Familien; thi hans Forhold til Hustruen var i enhver Henseende lykkelig. (Fortsættes).

SVAR

Til Spørgsmaal 13 i Genealogisk Tidsskrift 1914, S. 136:

Anna Cathrine Kjærulf hørte til en lille Linie, der i mine Kjærulfske Genealogier betegnes Vestbjerglinien. Hendes Fader var Bertel Jensen Kjærulf, døbt Sulsted 25. Septbr 1698, Student fra Aalborg 1721, studerede Jura, havde 1734 søgt 114 Embeder, 1736—145, havde konditioneret baade i Danmark og Norge. Blev 1736 Birkedømmer paa Læsø, men var umulig som saadan; flygtede og dømtes fra Embedet paa Grund af Misbrug. Sad 7 Aar i Arrest dels i en Daarekiste i Viborg Tugthus, dels i Aalborg, men slap saa ud og boede derefter i Kbh. Blev saa 1756 By- og Raadstueskriver i Nykjøbing Falster, hvor han døde 1758 (Kirkebog haves ikke). Gift (Aalborg?) 24. April 1738 med Julia Friderica Kuur Friedenreich, f. 1711, død Stege i Foraaret 1763, Datter af Stiftsprovst F. i Aalborg. Ægteparret havde vist kun det ene Barn. Bertel Kjærulf var Broder til Thomas Kjærulf, død 1761 som Præst i Ry-Sonnerup, og til Peder Kjærulf, død 1751 som Præst i Tamdrup. Yderligere Oplysninger staar til Tjeneste.

C. Klitgaard,
Postexp. Aalborg.

Lensgreve Christian Einar Reventlow.

Lensgrevinde Lucie Marie Reventlow.

LENSGREVE OG LENSGREVINDE REVENTLOW'S 32 ANER

Den 18. Juli kan Lensgreve Christian Einar Reventlow samtidig fejre sin 50-aarige Fødselsdag og 25-Aars Dagen for sin Tiltrædelse af Grevskaberne Christianssæde og Reventlow samt Baroniet Brahetrolleborg, idet han overtog disse Besiddelser ved Fuldmyndighedsalderen.

Lensgreve Reventlow har sat sig et smukt Monument i Personalhistorien ved den 7 Bind store Samling af Breve fra den Reventlow'ske Familiekreds, som han har ladet Dr. Bobé udgive, og som, forsynede med Doktors mange og fortræffelige Noter, er det vigtigste Bidrag, vi har, til den tyske Kreds Personalhistorie.

Vi benytter Lejligheden til at bringe Lensgrevens og hans Hustrus Portræter og 32 Aner, for Lensgrevindens Vedkommende mangler der en enkelt Ane, der ikke kan oplyses af de i Danmark tilgængelige Kilder, men som sikkert kendes i Tyskland, og som uden Tvivl ligeledes har tilhørt Adelen.

Anetavlerne frembyder adskilligt af Interesse. Den tilkommende Lensbesidder, der er født 20. Juni 1912, og hvis Billede vi ligeledes bringer, er saaledes en af de faa, maaske den eneste Dansker, der har 64 adelige Aner. Medens det i Reglen i vore Adelsslægter er de yngste Generationer, der har indgaaet borgerlige Ægteskaber, og det derfor er det vanskeligste, naar

Spørgsmaalet om adelige Aner ligger for, at

Greve Christian Ditlev Reventlow.

komme gennem disse, er det omvendte Tilfældet her, idet vi nemlig ved at gaa tilstrækkeligt langt tilbage vil støde paa borgerlige Elementer, thi i hvert Fald den russiske Greveslægt Schuwaloff var oprindeligt borgerlig.

I Lensgrevens Anetavle er det saakaldte Anetab i høj Grad til Stede, sædvanlig forstaar man ved 32 Aner, at man har 32 forskellige Tiptipoldeforældre, men ved Indgaaelse af Ægteskaber mellem nærbeslægtede kan man faa de samme Personer anbragt paa flere Steder i samme Generation af sin Anetavle i Stedet for, at de normalt kun skulde findes et Sted, er ens Forældre saaledes Fætter og Kusine, faar man i Stedet for 8 forskellige Oldeforældre kun 6, man „taber“ 2 af sine Aner, Lensgrev Reventlow har saaledes kun 24 forskellige Tiptipoldeforældre. Kun gennem en af disse, Margrethe Rodsteen, nedstammer Lensgreven fra den gamle danske Adel, det germanske Element er det overvejende hos Lensgrevens Forfædre, men til Gengæld har flere af disse paa en smuk Maade indskrevet deres Navn i Danmarks Historie.

I Lensgrevindens Anetavle vil man straks lægge Mærke til, at der blandt de 32 Aner forekommer ikke mindre end 3, der tilhører regerende Fyrstehuse, det er en Følge af, at et Par af de anførte grevelige Familier hører til de saakaldte „jævnbyrdige“ Slægter, der kan indgifte sig i Fyrstehuse, uden at disse derved mister deres Suverænitet.

Red.

Geheimekonferensraad, Kammerherre, Hofrægmester, Lensgreve Ferdinand Reventlow (1803—75);	Kammerherre, Lensgreve Christian Reventlow (1775—1851);	Geheimestats- minister, Ridder af Elefanten, Lensgreve Christian Detlev Fre- derik Reventlow (1748—1827);	Geheimekonferensraad, Ridder af Elefanten, Lensgreve Christian Detlev Reventlow (1710—75); g. m. Rigsgravinde Johanne Sophie Fre- derikke v. Bothmer (1718—54). Geheimeraad, Amtmand Christoph Ernst v. Beulwitz (1695—1757); g. m. Sophie Hedevig v. Warnstedt (1707—68). Konferensraad Otto v. Qualen til Vindeby (1697—1767); g. m. Komtesse Dorothea Ahlefeldt (1702—71). Generallojtnant af Kavalleriet, Grev Christian Christoffer Holck til Orebygaard (1698—1774); g. m. Baronesse Ermegaard Sophie af Winterfeld (1702—56).	Geheimeraad, Overkammerherre, Ridder af Elefanten, Lensgreve Christian Detlev Reventlow (1671—1738); g. m. Benedicte Margrethe Skeel, f. Brockdorff (1678—1739). Generallojtnant, storbritannisk Gesandt i Danmark, Rigsgreve Friedrich Johann v. Bothmer (1658—1729); g. m. Sophie Hedvig v. Holstein. Gotfried Christian v. Beulwitz til Løhma og Weitisberge († 1726); g. m. Catharina Magdalene v. Erlbach, f. v. Reitzenstein (1658— c. 1720). Amtmand Christian Hans v. Warnstedt til Schwastorf (1675—1742); g. m. Friherreinde Louise Hedevig Diede zum Fürstenstein († 1733). Kammerherre Otto v. Qualen til Siggen og Vindeby (1652—98); g. m. Hofrøken hos Prinsesse Ulrikke Eleonore af Sverrig Marie Friederike Wetzel (1661—1719). Geheimeraad, Kammerherre, Deputeret, Greve Cai Burchard Ahlefeldt til Eskilsmark etc. (1671—1718); g. m. Charlotte Amalie v. Holstein (1681—1752). Amtmand i Nyborg, Grev Flemming Holck (1659—1701); g. m. Margrethe Rodsteen (1664—1711). Oberst, Baron Frederik af Winterfeld til Wustrow og Broholm († 1707); g. m. Christiane Charlotte v. Schult (1677—1753).
Lensgreve, Hofrægmester Christian Einar Reventlow († 1864).	Komtesse Benedicte Christiane Reventlow (1834—93).	Geheimestats- minister, Ridder af Elefanten, Lensgreve Christian Detlev Frederik Reventlow (1748—1827); Kand. jur., Grev Einar Reventlow til Pugstrup, Trulstorp, Inestorp, Ugerup, Frugard og Venersnas (1788—1867); Kammerherre, g. m. Komtesse Hildeborg Sophie Qualen Reventlow (1774—1813).	Geheimekonferensraad, Ridder af Elefanten, Lensgreve Christian Detlev Reventlow (1710—75); g. m. Rigsgravinde Johanne Sophie Fre- derikke v. Bothmer (1718—54). Geheimeraad, Amtmand Chri- stoph Ernst v. Beulwitz (1695—1757); g. m. Sophie Hedevig v. Warnstedt (1707—68). Geheimestatsminister, Ridder af Elefanten, Lensgreve Christian Detlev Frederik Reventlow (1748—1827); g. m. Sophie Frederikke Louise Char- lotte v. Beulwitz (1747—1822). Geheimeraad Frederik Christian v. Qualen til Vindeby (1724—92); g. m. Komtesse Hilleborg Margrethe Holck (1739—1817).	Geheimeraad, Overkammerherre, Ridder af Elefanten, Lensgreve Christian Detlev Reventlow (1671—1738); g. m. Benedicte Margrethe Skeel, f. Brockdorff (1678—1739). Generallojtnant, storbritannisk Gesandt i Danmark, Rigsgreve Friedrich Johann v. Bothmer (1658—1729); g. m. Sophie Hedvig v. Holstein. Gotfried Christian v. Beulwitz til Løhma og Weitisberge († 1726); g. m. Catharina Magdalene v. Erlbach, f. v. Reitzenstein (1658— c. 1720). Amtmand Christian Hans v. Warnstedt til Schwastorf (1675—1742); g. m. Friherreinde Louise Hedevig Diede zum Fürstenstein († 1733). Geheimekonferensraad, Ridder af Elefanten, Lensgreve Christian Detlev Reventlow (1710—75); g. m. Rigsgravinde Johanne Sophie Frederikkev. Bothmer (1718—54). Geheimeraad, Amtmand Christoph Ernst v. Beulwitz (1695—1757); g. m. Sophie Hedevig v. Warnstedt (1707—68). Konferensraad Otto v. Qualen til Vindeby (1697—1767); g. m. Komtesse Dorothea Ahlefeldt (1702—71). Generallojtnant af Kavalleriet, Grev Christian Christoffer Holck til Ore- bygaard (1698—1774); g. m. Baronesse Ermegaard Sophie af Winterfeld (1702—56).

<p>Ritmester, Grev Eberhard Haugwitz-Hardenberg-Reventlow (f. 1816—88);</p> <p>Grev Ludvig Pappenheim (1815—83);</p> <p>Grevinde Katharina Pappenheim (1859—1906).</p>	<p>Prøjsisk Kammerherre, Grev Curt Haugwitz-Hardenberg-Reventlow, Friherre af Klein Obsich, til Majoratet Krappitz (1791—1856);</p> <p>Prøjsisk Kammerherre, Grev Alexander Maltzan (1796—1854);</p> <p>General, Overrigsgeneralm. Fyrst Heinrich Carl Wilhelm Carolath-Beuthen, Rigs-greve til Schönauich (1783—1864);</p> <p>Bayersk General, Grev Friedrich Wilhelm Pappenheim (1777—1860);</p> <p>Friherre Johann Baptist Tänzl von Trazberg (1793—1861);</p> <p>Prøjsisk Oberst-løjtnant, Grev Karl Schlieffen (1798—1845);</p> <p>Russisk General, Grev Peter Andreievitch Schuwaloff (1801—58).</p>	<p>Württembergsk Kammerpræsident Karl Wilhelm v. Haugwitz til Krappitz etc. (1704—86);</p> <p>Johanna Sibylla von der Marwitz (1719—1801).</p>	<p>Prøjsisk General og Guvernør i Breslau Bogislaw Friedrich von Tauentzien;</p> <p>Charlotte von dem Knesebeck af Huset Kolborn.</p>	<p>Prøjsisk Stats- og Kabinetsminister, Grev Joachim Karl Maltzan, Friherre af Wartenberg og Penzlin (1733—1817);</p> <p>Friherreinde Charlotte Christine Ernestine Maximiliane Mudrach (1744—95).</p>	<p>Grev Karl Georg Heinrich von Hoym;</p> <p>Friherreinde Antoinette von Dyhern und Schönau.</p>	<p>Fyrst Friedrich Johann Carl Carolath-Beuthen (1716—91);</p> <p>Prinsesse Johanna Wilhelmine af Anhalt-Cöthen (1727—86).</p>	<p>Regerende Hertug i Sachsen-Meiningen Anton Ulrik (1687—1763);</p> <p>Prinsesse Amalie af Hessen-Philippsthal (1730—1801).</p>	<p>Rigsarvemarskal, Grev Friedrich Wilhelm Pappenheim (1737—1828);</p> <p>Friherreinde Friederike Johanne von Seckendorf (1750—).</p>	<p>Prøjsisk Storkansler og Statsraadspræsident, Fyrst Carl August v. Hardenberg (1750—1822);</p> <p>Grevinde Juliane Frederikke Reventlow (1759—93).</p>	<p>Rigsarvemarskal, Geheimeraad, Grev Friedrich Pappenheim († 1793);</p> <p>Grevinde Anna Marie Lucie Leiningen-Hardenburg (1706—64).</p>	<p>Friherre von Seckendorf.</p>	<p>Friherre von Tänzl zu Trazberg;</p> <p>Friherreinde Marie Schalzburg.</p>	<p>Friherre von Kassler von Gammelsvang;</p> <p>Friherreinde Marie von Kageneck.</p>	<p>Prøjsisk Hofretsraad, Grev Johann Leo Schlieffen til Rekow (1719—77);</p> <p>Dorothea Elisabeth v. Tuchs († 1764).</p>	<p>Prøjsisk Major Nikolaus (Claus) Ludwig von Natzmer til Rötzenhagen (1728—1805);</p> <p>Johanne Christine von Seydlitz-Kurzbach (1745—1801).</p>	<p>Russisk Geheimeraad, Grev Andrei Petrowitch Schuwaloff (1744—89);</p> <p>Grevinde Katharina Petrowna Saltikow (1743—1816).</p>	<p>Fyrstinde Sophie Gregorievna Stcherbatov.</p> <p>Fyrst Gregor Alexeievitch Stcherbatov;</p> <p>Fyrstinde Anastasie Nicolaievna Dolgoroukov.</p>
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	---	---------------------------------	--	--	---	--	---	--

DANSKE RIDDERE

Konferensraad og Amtmand
Bartholomæus Bertelsen de Cederfeld.

Af Provst Cederfeld de Simonsen.

(Fortsat.)

Hvorvidt nu denne Udmærkelse var tildelt ham alene for hans Fortjenesters Skyld eller tillige med den Bagtanke at gøre ham føjelig overfor Regeringen i en Sag, som man paa Forhaand maatte vide vilde være ham i høj Grad pinlig og krænkende, er det ikke saa let at afgøre. Men det sidste synes unægtelig at have været Tilfældet naar man betænker, hvad vi lidt senere vil faa at se, at man omtrent et halvt Aars Tid efter den ommeldte Ridderudnævnelser begyndte at indlede Forhandlinger med ham om en Indskrænkning af hans Embedsomraade til Fordel for en af Kabinettet yndet Klient, der gjerne vilde være Amtmand i Holbæk Amt.

Dette havde lige siden 1671 været forbundet med Kalundborg, Dragsholm og Sæbygaards Amter, ene med Undtagelse af de 24 Aar 1683—1707, i hvilke det havde haft sin egen Amtmand. Men nu ønskede imidlertid ikke mindre end tre forskellige Personer at komme i Besiddelse af dette Amt, nemlig Kammerherre *Adeler*¹⁾ til Dragsholm, Kapitajn *Castenschiold*²⁾ til Hørbygaard og Kammerherre, Baron *Løvenskiold*³⁾ til Løvenborg. Den sidstnævnte gik af med Sejren og fik Hoffets Øre til sit Forehavendes Fremme. Og nu indledes Kampagnen om Holbæk Amts Besiddelse, der skulde være ikke mindre end lidt over 2 Aar, med følgende Brev fra *Guldborg* til Cederfeld af 11 Maj 1779:

„Høi-Velbaarne, Allerhøistærede „Hr. Conferensraad. Den Tillid, som „Deres Høi-Velbaarenhed altid har „værdiget mig, gjør, at jeg uden Betænkning tør spørge Dem, om De „vel ville med fuld Fornøielse overlade et Par af de Dem længst fraliggende Amter til Kammerherre „Baron *Løvenskiold*, paa det denne „unge Mand, som uden Gage har „Lyst til at tiene, kunde finde Leilighed dertil. Sagen henger saa aldeles af Dem, at den falder i det „Øieblik, De ikke vil; thi den Høiagtelse skylder man Deres lange og

¹⁾ Conrad Wilhelm Adeler, f. 1739, † 1785, baroniseret 1784.

²⁾ Jørgen Frederik Castenschiold, f. 1741, † 1819.

³⁾ Michael Herman Løvenskiold, f. 1751, † 1807.

„retskafne Tieneste, at man ikke bør „ville, hvad Dem kunde være mis- „hageligt: og da her er (som De vel „troer mig) intet andet til Hensigt, „end hvad jeg har havt den Ære at „sige, saa er Beslutningen let for „Dem og ogsaa herfra, til hvilken „Side den endog falder. „Jeg er med den fuldkomneste „Høiagtelse

Christiansborg
d. 11 Mai.
„1779.“

„Deres Høi-Velbaarenheds
„Ærbødige Tiener
„O. Høegh-Guldborg.“

Herpaa svarede Cederfeld, at ihvorvel det virkelig vilde være ham en Lettelse i Forretningerne, om saadan Forandring gik for sig, og han ikke vilde lide noget Tab derved, dersom han desuagtet kunde beholde sin fulde Gage, saa ønskede han dog intet hellere end „at vedblive det hele Amt- „mandskabs Forretninger, saalænge Gud „giver mig saadan Helbred og Kræfter „at bestyre og forestaae dem, som jeg „endnu haver.“ Han tilføjede derefter: „Det følger iøvrigt af sig selv, at „min Konges allernaadigste Villie er „jeg altid saa villig som pligtigt her- „udi at adlyde“;

og efter derpaa at have hentydet til den Ulejlighed, det vilde foraarsage, om Arkivets Dokumenter, der nu alle var samlede under et, skulde deles, endte han sin Skrivelse med at udtale, at hvis en saadan Deling absolut skulde ske, maatte det være Holbæk Amt, der da vilde blive at udsondre, da dette havde sin egen Amtstue, hvorimod de tre andre Amter, der alle sorterede under den for dem fælles Amtstue i Kalundborg, fremdeles burde forblive samlede.

Dette var jo egentlig ikke nogen imødekommende Svarskrivelse paa *Guldborgs* Forespørgsel. Men ikke desto mindre tilskrev denne ham i sit næste Brev, der var affattet d. 1 Juni 1779, saaledes:

„Høi-Velbaarne, Allerhøistærede „Hr. Conferensraad. Min hiertelige „Lykønskning til Dannebrog-Orde- „nen er jeg vis paa, at Deres Høi- „Velbaarenhed som velmeent antager, „ligesom jeg og med Fornøielse og „megen Erkiendtlighed har læst, hvad „De ved samme Lejlighed har sagt „mig.

„Jeg indseer, at Holbeck-Amt er „det, som bedst lod sig afhænde: „Jeg synes at see, at Deres Høi-Vel- „baarenhed ikke uvillig ville her vise „mod den Løvenskioldske Familie „en Føielighed, som baade den og

„dens Paarørende vil taknemlig „paaskiønne: ogsaa troer jeg, at der- „ved ikke kand være (hvilket jeg „for alt i Verden ikke vil) noget „Tab for en Mand, Regieringen har „Agtelse for. Den gode Kammerherre „Løvenskiold ønsker blot at tiene, „og hverken faaer eller venter Gage. „Hans Majestet kunne under dette „Vilkaar være naadig nok for at „betroe ham dette Holbecks Amt. Men „Ansøgningen derom maae komme „til Deres Høi-Velbaarenheds Erklæ- „ring; og om de kand, om De vil „give den gunstig, dette er det, jeg „er befalt i Forveien at udspørge. Da „jeg nu haaber dette: saa troer jeg „at kunne lade Hr. Kammerherre „Løvenskiold indkomme med sin „allerunderdanigste Memorial. — „Maatte nogen Lejlighed ytre sig, „hvor Deres Høi-Velb. til bedre „kunne beforders: skal ingen med „større Glæde gribe den, end jeg, „som med

„fuldkommen Høiagtelse er
Fredensborg
d. 1. Jun.
1779.

„Deres Høi-Velbaarenheds
„ærbødige Tiener
„O. Høegh-Guldborg.“

Herpaa svarede Cederfeld under 5 Juni, at da han godt forstod, hvad der havde foranlediget *Guldborg* til at tilskrive ham, som han havde gjort, saa følte han det ogsaa som sin Skyldighed med Resignation for sit eget Vedkommende at gaa ind paa, hvad han var bleven anmodet om, hvilket han dog kun gjorde i fast Tillid til det Løfte, der var givet ham om at maatte beholde den Gage, han havde, som beløb sig til 1450 Rd., hvoraf han dog paa Grund af forskellige Skattebeløb — særlig Procent- og Rangskatten, — der androg ialt 250 Rd., kun beholdt 1200 Rd. tilbage. Men da han ved at give Afkald paa Holbæk Amt vilde miste Skifte- og Skriversalærerne derfra, hvormed Amtsfuldmægtigerne plejede at lønnes, og han i saa Fald selvfølgelig maatte godtgøre sin Fuldmægtig denne Afgang i hans Indtægter, saa henstillede han tillige, om han ikke selv til Gengæld kunde blive fritagen for de ovenomtalte Skattepaalæg, en Begunstigelse, tilføjede han, som var bleven saa mange andre til Del.

Samtidig med den her omtalte Svarskrivelse til *Guldborg*, altsaa ligeledes under 5 Juni, tilskrev Cederfeld Renteskammerpræsidenten, Grev *J. G. Moltke*, et Brev af følgende Indhold:

„Ihvorvel jeg ikke har agtet noget „paa et Rygte, som allerede for 2

„Maaneder siden er gaact, og har „sin Oprindelse fra Løvenborg og „Wognserup, nemlig at Hr. Cammerherre *Løvenskiold* var tiltænkt Amtmandskabet over Holbecks Ampt, „saa erfarer dog nu,⁴⁾ at dette Rygte „ikke er ugrundet efter Hoffets Ordre og en mig fra Cabinettet proponeret Afstaaelse. Vel har jeg søgt „at declinere samme, men Sagen „synes dog længe forud at være besluttet.

„Deres Høygrævelige Excellence „skylder jeg denne Fortroelighed i „Fald Sagen ikke forlængst maatte „være Dem bekendt, hvilket jeg i „Anledning af nogle Ord, Deres „Høygrævelige Excellence behagede „at udlade Sig med, da jeg sidste „Gang havde den Ære at opvarte, „skulde formode.“

Som bekendt var det Rentekammeret, der dengang havde med Besættelsen af Amtmandsembederne at gøre, og som dette Kollegiums Præsident har *Moltke* da formodentlig mundtlig, engang Konferensraad Cederfeld var hos ham, udbedt sig nærmere Underretning om, naar de paagældende Amter var bleven kombinerede med hverandre, samt hvorledes en eventuel Udskillelse af Holbæk Amt bedst kunde lade sig iværksætte. Nogen Skrivelse herom findes der ialtfald ikke blandt Konferensraadens efterladte Papirer. Derimod findes der her et Udkast til en Skrivelse desangaaende af 29 Juni fra Cederfeld til *Moltke*, hvori der bl. a. henvises til den Ulejlighed, det vilde medføre at faa Arkivalierne fordelte, hvorpaa det saa til Slutning hedder:

„Hvad Enden og bliver, er Deres „Høygrævelige Excellences Bevaagenhed og ædle Tænkemaade, som „jeg har saa mange Prøver paa, mig „Borgen nok for, at der ikke skal „afgaae mig noget, hverken i Henseende til Gage eller Skiffter.“

Man skulde nu tro, at alt var ordnet til Sagens hurtigst mulige Afgørelse. Og at ialtfald Cederfeld ventede denne, maaske endogsaa med en vis Utaalmodighed for dog engang at faa Ende paa Vrøvlet, synes at fremgaa af en Skrivelse til ham fra daværende Rentekammersekretær *Wormskiold*⁶⁾ af 3 August, som findes blandt hans Efterladenskaber, hvori det hedder:

„Uagtet jeg meget ønskede at „kunne efterkomme Deres Høivel-

„baarenheds Befaling udi høistærede „Skrivelse af 27de i forrige Maaned, „ved at meddele en paalidelig Underretning om Aarsagen, der opholder „Holbecks Amts Overdragelse til Herr „Kammerherre Baron *Løvenskiold*, „seer jeg mig dog ikke i Stand til „underdanig at berette videre end „dette: at saadant Baronens Anliggende formodentlig ikke kommer „til at passere Rentekammeret eller „derfra til Forestilling, men ventelig „bliver afgjort i Cabinettet og derfra „i sin Tid ved en kongelig Ordre „bekiendtgjort Kammeret til Expedition. Hvad sammesteds kan have „forhalet Sagen, og hvor hastig Ordren kan ventes, er mig aldeles „ubekjendt; men saasart denne „kommer til Rentekammeret, skal „jeg, om saa befales, sikkert have „den Ære at underrette Deres Høivelbaarenhed enten til Kalundborg „eller til Erholm,⁶⁾ om dens Indhold.“

Sagen forhaledes altsaa, og den forhaledes, uvist af hvilken Grund, som tidligere berettet, i samfulde 2 Aar, indtil *J. G. Moltke* var bleven afløst af *Chr. L. Stemann* som Præsident i Rentekammeret. Dette skete d. 28 April 1781, og nogle Maaneder efter, under 26 Juli s. A. blev *Løvenskiold* udnævnt til Amtmand over Holbæk Amt uden Gage, men med Ekspektance paa de 3 andre Amter ved Cederfelds Afgang. Denne havde imidlertid, som allerede tidligere berørt, ved kgl. Resolution af 27 Novbr. 1780 opnaaet Fritagelse for Halvdelen af den ham paahvilende aarlige Procentskat af sine Embedsindtægter fra 1 Januar det paafølgende Aar at regne, saa han led ikke noget nævneværdigt Tab. Men hvor tungt det alligevel faldt ham at fratræde Amtmandskabet over Holbæk Amt, fremgaa klart af hans Korrespondance med *Stemann*, da denne under 7 Juli 1781 havde optaget Sagen paany. Hans Skrivelse til Cederfeld lød saaledes:

„Høivelbaarne, Høistærede Herr „Conferents-Raad og Amtmand, Det „er Deres Høivelbaarenhed ey ubekjendt, at Hr. Kammerherre Baron „*Løvenskiold* siden nogen Tid haver „yttret det Ønske at maatte, ved at „anbetroes offentlige Forretninger, „gives Leilighed til at lægge sin Iver „og Lyst til at befordre Hans May^{ts} „Tieneste for Dagen, samt at han „i den Henseende i Særdeleshed „haver anholdt om at overdrages

„Amtmands-Embedet over Holbeck „Amt, som for ham det nærmeste „og beleiligste. Hans May^{ts} Kongen „er Allernaadigst tilbøielig til at bevilge denne Ansøgning for tillige „derved at forskaffe Deres Høivelbaarenhed nogen Lettelse udi Deres „Embedes Forretninger udi fire Amter, dog saaledes at Deres Høivelbaarenhed, hvis nidkiære Embedsførelse finder Allerhøistsammes naadige Velbehag, lige saa fuldt skulde beholde ey alene den fulde Dem tillagde Gage, men og tilstaaes Godtgjørelse for Accidentsernes aarlige Beløb af bemeldte Holbecks Amt. Man formoder saaledes, at denne Forandring ikke vil blive Deres Høivelbaarenhed ubehagelig, men imidlertid er mig dog Allernaadigst paalagd forud at give Høistærede Herr Conferents-Raad Efterretning om saadan Hans May^{ts} Allernaadigste Hensigt og tillige at udbede med det første Deres Høivelbaarenheds gode Tanker om noget kunde behøve at i agt tages forud eller ved Iværksættelsen af bemeldte Forandring.

„I øvrigt er det mig ved denne „som ved enhver anden Leilighed „en angenem Fornøielse at forsikre „Deres Høivelbaarenhed om den „fuldkomne Høiagtelse, hvormed jeg „altid har den Ære at være

„Deres Høivelbaarenheds „tjenstskyldige Tiener „C. L. Stemann“.

„Copenhagen „d. 7 Juli 1781“.

Da Konferensraad Cederfeld modtog dette Brev, sattes han vistnok i en ikke ringe Sindsbevægelse. Han har formodentlig troet, at da Sagen nu var trukket saa meget i Langdrag, var den vel helt opgiven; men nu saa han, at den alligevel skulde gennemføres, hvor lidt han saa ønskede det, og hvor meget han saa havde bestræbt sig for at afvende det uundgaelige. Hvor meget han har følt sig afficeret ved denne Lejlighed, kan sees af, at der blandt hans efterladte Papirer findes ikke mindre end 2 færdige Udkast til hans Svarskrivelse paa *Stemanns* Brev, hvilke han begge har kasseret, formodentlig fordi han ved nærmere Eftertanke har frygtet for at have udtalt sig for stærkt i dem.

Den Skrivelse, som, efter at disse to Udkast var kasserede, blev afsendt til *Stemann* under 14 Juli 1781, lød saaledes:

⁴⁾ En almindelig Høflighedsformel dengang, undertiden at udelade Subjektet, naar man i Korrespondance med fornemme Personer omtalte sig selv.

⁵⁾ F. 1750, † 1824.

⁶⁾ Cederfelds Anmodning til *Wormskiold* har rimeligvis været afsendt under et Besøg af Konferensraaden hos hans Søn paa Erholm.

„Ved min Hiemkomst fra Ods Herred og fra Land-Stutterie-Commissionen i Holbæks Amt havde jeg den Ære at modtage Deres Excellence bevaagne Skrivelse af 7de hujus.

„Hans Majestæts allernaadigste Velbehag over min udviste pligt-skyldige Troskab og Nidkierhed i Kongelig Tieneste i de forskellige Embeder mig allernaadigst har været anbetroet, er mig en uskatteerlig Naade, hvortil jeg for min øvrige Levetid ikke heller skal findes at være uværdig.

„Jegerkiender ligeledes, hvad Overdragelsen af Holbeck Amt angaaer, Hans Majestæts høje Naade derudi, at der ikke skal afgaae mig noget i den fulde mig allernaadigst tillagte Gage, og at Godtgjørelse for Accidentierne af bemeldte Holbecks Amt tilstaaes mig, hvorfor jeg nedlægger for Hans Majestæts Fødder min allerunderdanigste Taksigelse.

„Endskiøndt Holbecks Amt er et af de største i Landet, kan dog Accidentierne for Skiffte- og Skriversalarium effter Proprietarier, Forvaltere, Forpagtere, Hollændere⁷⁾, Selveiere og deres Familier samt i andre Tilfælde ikke beregnes et Aar i et andet til mere end circa 100rd.

„Vel møder en og anden Vanskelighed ved Separationen af Holbecks Amt, som fra Amtmand Thage Thott's Tid af, formodentlig fra Aaret 1707, har været forenet med de øvrige mig allernaadigst betroede Amter, og det saavel i Henseende til Amternes Archiv og Overformynderiet, som til Skiffte- og Correspondance-Protokoller, der alt hididtil er ført under et for alle 4te Amter, og som jeg forhen har givet mig den Frihed at anmelde paa vedkommende høje Steder. Men det er alligevel min Skyldighed, i allerunderdanigst Følge af Hans Majestæts allernaadigste Hensigt, som Deres Excellence har behaget at tilkendegive mig, at afhjælpe, saavidt det staaer til mig, denne Uleilighed, og i alle Tilfælde, hvor det behøves, at gaae Hr. Cammerherre Baron Løvenskiold med de fornødne Oplysninger og Efterretninger tilhaande, foruden den Repartition af Acter, Documenter og Protocoller, som uden alt for stor Vidtløftighed er muelig og giørlig. Især vil der udfordres en vidtløftig Skrivning med Gjenparter af saa mange Aars Kongelige Rescripter og Col-

„legii Breve, som angaar det almindelige, saasom Landmilitisen, Veje, Justitz- og Oeconomiske Sager, Extra-Skatten, Brandforsikkrings- og Fattiges Væsen og andre deslige Ting, der selvfølgelig behøver Indretning ved Holbecks Amt og dets nye Archiv. Thi da det alt er gaaet under et hertil for alle 4te Amter, saa kand Documenterne herinde ikke separeres. Ellers synes mig uforgribelig, at de Sager og Skiffter, som nu ere under Ventilation og Forhandling, bequemmeligst af mig kunde fuldføres og tilendebringes, hvilke derpaa postvis ved Slutningen kunde blive Hr. Cammerherre Løvenskiold overleveret. Iblandt de vidtløftige Sager er den bekjendte Aa Mose Sag et vidtløftig Værk, som i en 8te Aars Tiid har continueret med megen Correspondance og med mange Samlinger; det vilde derfor have sine Vanskeligheder ved Afleveringen herudi, ligesom og Forretningerne vilde falde en Fremmet mere møysommelig end den som ret har kient Sagerne og de dermed combinerede Omstændigheder. Iøvrigt skal for Overformynderiet og de publique Midler som ere betydelige i Holbecks Amt, al behørig Rigtighed i den bedste Orden blive aflagt.

„Med megen Ærbødighed har jeg den Ære stedse at forblive etc.

„de Cederfeld“.

Sagen var altsaa nu afgjort i Løvenskiolds Faveur, og under 26 Juni 1781 afskedigedes, som allerede tidligere berettet Cederfeld som Amtmand over Holbæk Amt, hvorimod han beholdt de 3 andre Amter, saalænge han levede. Samme Dag blev, som ligeledes berettet, Michael Hermann Løvenskiold udnævnt til Amtmand over Holbæk Amt, dog uden Gage, hvilken Cederfeld vedblivende beholdt for alle 4 Amter, samt med Ekspektance ved Embedsledighed paa de 3 andre Amter og den fulde Gage for det hele Amtskompleks fra dette Tidspunkt at regne, som indtraf ved Cederfelds Død d. 13 November 1783. Thi ihvorvel denne, i Henhold til den i Resolutionen af 26 Januar 1773 indeholdte Antydning og Guldbergs Løfte i hans Skrivelse af 1 Juni 1779, Tid efter anden søgte forskellige Amtmandsembeder, opnaaede han dog ikke at blive befordret til noget af disse, men døde, som tidligere ommeldt, i Kalundborg.

(Fortsættes).

ET KJÆRULFSK SLÆGTSAMFUND.

Det vil sikkert være de fleste Personalhistorikere bekendt, at en af vore mest ansete Kolleger Postekspedient C. Klitgaard i Aalborg gennem mange Aar har indsamlet et stort Materiale til Slægten Kjærulf's Historie, som det hidtil af økonomiske Grunde har været umuligt at faa udgivet. Der har imidlertid nu dannet sig et Kjærulfsk Slægtsamfund, som forhaabentlig vil kunne føre Sagen igennem. Slægtsamfundets Stiftere er Optiker A. Kjærulff, Aalborg, Bankdirektør Carl Kierulf, Christiania, Kaptajn, Direktør E. Kjærulff, Viborg, Komponist Charles Kjerulf, Kbh., Kommandør Fr. Gotschalk, Kbhvn., Postmester C. Hagstedt, Tierp, Upland, Bogtrykker, Dr. phil. Fr. G. Knudtzon, Kbh., Kammerherre, Kommandørkaptejn Th. Dannevig, Christiania og Dr. phil. E. Wiedemann, Erlangen. Indmeldelser kan ske gennem Bankdirektør Kierulf i Christiania eller Kommandør Fr. Gotschalk, Ny Toldbodgade 53. Samtidig har Postekspedient Klitgaard i Kommission hos Magnus A. Schultz i Aalborg udsendt 1. Hefte „Kjærulfske Studier“ omfattende de ældste Led samt Kornumgaard og Glinvadlinierne som en lille Forsmag paa, hvad man har i vente. Og det kan da straks siges, at det er et virkeligt interessant Arbejde, Forfatteren har udført. Særlig interessant, fordi det rækker helt tilbage til Midten af det 15de Aarhundrede og viser os en Storbonde- og Fogedslægt, hvis Afgrænsning overfor Lavadelen, i hvilken den gentagne Gange har indgiftet sig, er ret flydende. Et Fænomen, som sikkert ikke har været sjældent, men som vi ved meget lidt om, fordi disse Storbondeslægter hidtil har været meget lidt behandlede. Det var ønskeligt, om Hr. Klitgaard vilde faa en rigelig Tilgang af Abonnenter, saa Fortsættelsen snart kan følge.

Th. H.-F.

Redaktion:

Gl. Kongevej 41, Telefon Vester 2987 v.
(9--11 og 5--7).

7) s: Mejeriforpagtere.

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK-GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 7

Juli 1914

8. Aargang

DANSKE RIDDERE

Konferensraad og Amtmand
Bartholomæus Bertelsen de Cederfeld.

Af Provst Cederfeld de Simonsen.

(Sluttet.)

Af hans 6 Børn overlevede de 4 ham, nemlig hans næstældste Datter, *Sophie Charlotte*,¹⁾ der, som tidligere berettet, i Aaret 1771 var bleven gift med Justitsraad *Thyge Jesper de Thygeson*²⁾ til Matrups, samt hans ældste Søn og de to yngste Døttre.

Ægteparret de Thygeson fik 3 Børn, nemlig Sønnen *Niels Emanuel*³⁾, den i sin Tid saa bekendte Stiftamtmand i Norge, og Døttrene *Cathrine Marie*⁴⁾ og *Helene*⁵⁾, af hvilke den førstnævnte blev gift med Baron *Frederik Julius Christian Güldenchrone*⁶⁾ til Mosgaard ved Aarhus, og den anden, først med Kammerherre, oberst *Frederik Vilhelm Blücher*⁷⁾ til Basnæs, og efter hans Død med Generalkrigskommissær *Carl Frederik Becker*⁸⁾ til Tirsbæk.

Sønnen *Lorentz Christian Ernst*⁹⁾ blev 1776 gift med *Anna Sophie Simonsen*,¹⁰⁾ en Brodersøns Datter af Konferensraad og Amtmand *Hans Simonsen*,¹¹⁾ som i Aaret 1761 havde oprettet Stamhuset Erholm og Søndergaard til Fordel for de to nævnte,

¹⁾ f. 1747, † 1797.

²⁾ f. 1738, † 1822.

³⁾ f. 1772, † 1860, Fader til den i Aaret 1905 afdøde, næsten 100-aarige Kammerherre og Klitinspektør *Thyge Georg Carl Frederik de Thygeson*, som ved sin Afstemning i Landstinget 1902 bevirkede, at Danmark beholdt de vestindiske Øer.

⁴⁾ f. 1774, † 1803.

⁵⁾ f. 1777, † 1839.

⁶⁾ f. 1765, † 1824.

⁷⁾ f. 1760, † 1806.

⁸⁾ f. 1784, † 1858.

⁹⁾ f. 1752, † 1822.

¹⁰⁾ f. 1755, † 1802.

¹¹⁾ f. 1688, † 1768.

saafremt de, naar blev voksne, vilde ægte hinanden, og fra dem nedstammer Familien *Cederfeld de Simonsen*. De havde 8 Børn, først 5 Sønner og derefter 3 Døttre. Den ældste af Sønerne, *Hans Vilhelm*,¹²⁾ døde som Stiftamtmand i Odense; hans eneste Søn, *Hans Christian Joachim*,¹³⁾ var en Tid Amtmand i Svendborg Amt og efterlod sig Sønnen *Hans Christian Frederik Vilhelm*,¹⁴⁾ den nuværende Besidder af Stamhuset Erholm og Søndergaard, samt Døttrene *Frederikke Julie Elisabeth*,¹⁵⁾ og *Charlotte Christiane Sophie*,¹⁶⁾ der blev indgiftede i Familiernes *Bille Brahe* og *Schaffalitzky de Muckadell*. — De andre 4 af ovennævnte Ægtepars Sønner blev alle Militære, den ene i Sætetaten¹⁷⁾ og de 3 i Landetaten.¹⁸⁾ Af disse gik en over i civil Stilling, nemlig som Borgmester og Byfoged i Kalundborg. Af Døttrene døde den ældste ugift¹⁹⁾ og de to andre²⁰⁾ blev indgiftede i Familiernes *Sick* og *Albinus*.

¹²⁾ f. 1777, † 1836.

¹³⁾ f. 1817, † 1906 som den længstlevende af den grundlovgivende Rigsdags Medlemmer, hvilke altsaa uddøde med ham. — En Søster til ham, *Sophie Elisabeth*, var født 1816 og døde ugift 1873.

¹⁴⁾ f. 1766, g. m. *Benny Sophie Caroline Andrea Treschow* fra Brahesborg.

¹⁵⁾ f. 1858, Enke efter Hofjægermester, Baron *Preben Bille-Brahe* til Fravdegaard.

¹⁶⁾ f. 1862, g. m. Lehnsgreve, Hofjægermester *Albrecht Schaffalitzky de Muckadell* til Grevskabet Muckadell.

¹⁷⁾ *Andreas Christian*, f. 1779, † 1839 som Kommandørkaptajn.

¹⁸⁾ *Mathias Bartholomæus*, f. 1778, † 1833 som afskediget Stabskaptajn.

Christopher, f. 1780, † 1864 som afskediget Premierløjtn. med Kaptajns Karakter.

Johan Carl Ludvig, f. 1782, † 1853 som forhenværende Borgmester og Byfoged i Kalundborg.

¹⁹⁾ *Marie Helene Sophie Amalie*, f. 1784, † 1839.

²⁰⁾ *Charlotte Claudine Christiane*, f. 1786, † 1857.

Caroline Kirstine, f. 1789, † 1823.

Den tredje af Konferensraad *Cederfelds Døttre*, *Anna Catharina Claudine*,²¹⁾ blev i Aaret 1775 gift med daværende Major ved det danske Livregiment Ryttere *Peter Paulsen*,²²⁾ med hvem hun fik ialt 9 Børn, nemlig 6 Sønner, af hvilke 2 døde i den spæde Alder, og 3 Døttre. Af Sønerne blev 1 Overfører²³⁾, 2 kom i Hofjeneste,²⁴⁾ og 1 døde som Amtsforvalter.²⁵⁾ De 2 af Døttrene døde ugifte, og den 3die og yngste blev gift med Etatsraad, Godsejer og Stænderdeputeret *Malte Bruun Nygaard*.²⁶⁾

Den fjerde og yngste af de *Cederfeldske Døttre*, *Johanne Ulrikke Christiane*, forblev ugift og døde 1844 som Konventualinde i Støvringgaard Kloster, 87 Aar gl.

Af Grundbesiddelser ejede Konferensraad *Cederfeld* nogle Aar en Gaard paa Kultorvet i Kjøbenhavn, som han 1761 havde købt af den bekendte Grev *Enevold Brandts Moder*, der, da hun i det nævnte Aar ægtede sin anden Mand, Baron *Söhenthal*, Administrator for Grevskabet Rantzau i Holsten, solgte den til ham for 10,000 Rd. I denne Gaards Have, som strakte sig lige til Aabenraa, var der en lille Høj, som tidligere havde været en Del af Stadens gamle Befæstning, og her havde man, kort Tid før *Cederfeld* købte Ejendommen, fundet 3 Kanonkugler, som mentes at hidrøre fra Belejringen i Erik af Pommerens Tid.

²¹⁾ f. 1755, † 1822.

²²⁾ f. 1735, † 1815 som afskediget Generalmajor.

²³⁾ *Fri-erich Nicolai Wilhelm*, f. 1784, † 1872.

²⁴⁾ *Johan Peter Friderich*, f. 1770, † 1843, Hofchef hos Christian VIII's fraskilte Gemalinde, gift med Billedhuggeren Bertel Thorvaldsens Datter.

Bartholomæus Hans Christian Ernst, f. 1789, † 1846, Hofchef hos Enkehertuginde Lov Augusta, Frederik VI's Søster. Dygtig Ornitolog og Veterinær.

²⁵⁾ *Carl Ludvig*, f. 1790, † 1842.

²⁶⁾ f. 1789, † 1877.

Tillige ejede han i Aarene 1762—65 Herregaarden *Frydendal*, eller som den nu med sit gamle Navn kaldes: *Torbenfeldt*, i Holbæks Amt.

Af skriftlige Arbejder forefandtes der blandt hans Efterladenskaber, da han var død, følgende Afhandlinger, formodentlig Afskrifter af Betænkninger, som han til forskellig Tid enten proprio motu eller paa Opfordring af højere Vedkommende har tilstillet Regeringen:

1. En vidtløftig Betænkning angaaende Handelen i Almindelighed og den vestindiske i Særdeleshed.
2. Om Banquen.
3. Betænkning af alt det, som med de i Kiøbenhavn værende Actier og Selskaber er foregaaet.
4. Tanker om Indretningen med Kirkerne i Danmark.
5. Den Finmarkske Sag angaaende.
6. Om Bondestandens Opkomst.
7. Copia eines Memoirs, so den 5te May 1765 von dem Conferentz-Rath Cederfeld, kurtz vor seiner Abreise nach Bergen übergeben worden (indeholdende Forslag til Oprettelsen af et offentligt Kornmagasin i Kjøbenhavn).

Af disse Udarbejdelser, der i sin Tid alle har været indlemmede i Familiearkivet paa Erholm, er desværre kun den sidst opførte i Behold. De andre er bortkomne. Det samme gælder om nogle af ham udarbejdede skriftlige teologiske Betragtninger, hvormed han i „Familiehistorien“ siges ofte at have opbygget sig, samt om de ligeledes der omtalte, af ham forfattede Morgenpsalmer. Der er beklageligvis intet tilbage af disse Produktioner, som, hvis de var blevne opbevarede, vilde have kunnet afgive et betydningsfuldt Bidrag til en Karakteristik af hans Personlighed.

Derimod eksisterer der endnu et satirisk Skæmtedigt, affattet af Konferensraad Cederfeld i Anledning af de *Schimmelmanske* Pengetransaktioner²⁷⁾ til Ophjælpning af Statens Finansnød i Aarene 1772—73. Det stikler til det Misforhold, der var indtraadt, mellem Sølvpengene og Pengesedlerne, efter at Banken i Aaret 1773 ifølge Schimmelmans Forslag var b'even Statens Ejendom, idet derefter den cirkulerende Seddelmasse efterhaanden langt kom til at overstige den i Bankens Besid-

delse værende Sølvbeholdning. Det lyder saaledes:

Den høye Cours.

Du spørger om, naar og hvor længe
Den høye Cours vil falde ned:
Jeg svarer, at den bliver ved,
Til Banquen gör Papir til Penge.
Ey! siger du — det er jo intet stort,
Og Banquen har det længe siden giort.
Ney, svarer jeg; den har med kunstig Ziir
Ved Trykkens Hielp giort Penge til Papir.
Dog er det vist — jeg seer, du smiler —,
At *Schimmelmann* til Banquen iler
Med Kaaber-Mynt i Tønders Tal
Og for Papir gör samme fal.
Spørg ey, hvorfor det ikke skeer
Med Guld og Sølv? — Vi har ey meer
Af sliig Metal, som Hamburg veed
Er jaget i Landflygtighed.
Unyttig Kram af Sølv og Guld,
Ey mere værd end Støv og Muld,
Foruden det vi magelig
I Dannemark kan blive riig.
Vi noksom da ey takke kan
Den store Mand, Grev *Schimmelmann*,
Som skildte os ved denne Last
Af Sølv og Guld, og i en Hast
Har givet os, og det saa længe,
Saa let Papir for tunge Penge.
Europa ey med sin Forstand
Og al sin Kløgt begribe kan,
At *Drewitz*²⁸⁾ har en pialter²⁹⁾ Mine,
Hvori han udi Fred og Ro,
Ret som det var i Mexico,
Gjör Landet riig med sig og Sine;
Tak være da hver Alchymist,
Som haver Deel i denne List,
Der viser os, hvor let det er
Foruden Sølv at mynte her.

Da Schimmelmann blev ophøjet i Grevestanden 1779 og døde 1782, maa ovenstaaende Digt være skrevet i et af de mellemliggende Aar, altsaa just paa den Tid man trængte Konferensraad Cederfeld saa haardt for at faa ham til at afstaa Holbæks Amt. Han kunde saaledes nok faa Stunder, trods den Modgang der da ramte ham, til at give sig af med Skæmt.

LITTERATUR.

I Forening med en Komité udgiver Dr. *Max Grünwald* i Wien VIII, Pianistengasse 2, et „Archiv für jüdische Familienforschung,“ der koster 5 Mark narlig.

²⁸⁾ c: *Dreusen*, Ejer af Papirfabriken paa Strandmøllen ved Skodsborg. Navnet forekommer i det hele til forskellige Tider i følgende Former: *Drewsz*, *Drewes*, *Trebes*, *Drevis*, *Drewitz*, *Drewizen*, *Drewidsen*, *Drewesen* og *Dreusen*. Se C. Nyrop, Strandmøllen. Khvn. 1878, S. XX.

²⁹⁾ Hentydning til, at Papiret laves af Klude.

Som Særtryk af Aarvog for Historisk Samfund for Præstø Amt har cand. theol. *Johannes Volf* udsendt „Præstærækken i Storehedinge Sogn,“ der indeholder betydelige Supplementer til Wiberg og delvis er illustreret.

Poul Bredo Grandjean: Stamtavler over to kjøbenhavnske Familier *Jæger* og *Knudsen*. Kbh. 1913. 24 S. med 15 S. Familiebilleder. Stamfædrene til de to Slægter er henholdsvis Bager David Johan Jæger (f. c. 1764 i Nordtyskland, † 1833) og Lysestøber Niels Knudsen (f. 1754 † 1801). Stamtavlerne er udarbejdede paa Foranledning af Fuldmægtig Peter Jæger, Havnegade 13, Kbh.

LENSGREVE
DANNEKJOLD-SAMSØE'S
ANETAVLE.

Medens den nylig afdøde Lensgreve Dannekjold-Samsøe paa mødrene Side var nær knyttet til det engelske Aristokrati, var hans fædrene Slægt særlig dansk. Han nedstammede fra en Række af vore gamle Adelsætter og fra selve Kongehuset gennem Grev Christian Gyldenløve, der som bekendt var en Søn af Kong Christian V., hvis Navnechiffre danner den grevelige Families Hjerteskjold. Ogsaa Afstamningen fra Regnelærer Søren Matthisen saavel som Svogerskabet med Augustenborgerne og derigennem Slægtskabet med den tyske Kejserinde er jo bekendt. Om Grevens Forfædre kan det siges, at flere af dem har været betydelige Mænd, navnlig Landbruget og praktiske Virksomheder har nydt godt af deres Initiativ, ogsaa i den Retning slægtede den afdøde Lensgreve sine Forfædre paa.

Red.

²⁷⁾ *Heinrich Carl Schimmelmann*, f. 1724, † 1782.

<p>Geheimekonferensraad, Amtmand, Lens- g. m. Johanne Henriette Valentine Kaas (med Muren) (1776—1843).</p> <p>Geheimekonferensraad, Hofjægermester, Overskænk, Ridder af Elefanten, Lens- g. m. Charles Brudenell Bruce, Marguis og g. m. Jarl Ailesbury, Jarl Bruce, Viscount Savernake, Baron Bruce (1773—1856);</p> <p>Geheimekonferensraad, Hofjægermester, Overskænk, Ridder af Elefanten, Lens- g. m. Lady Elisabeth Brudenell Bruce (1807—47).</p> <p>Ordenskansler, Hofjægermester, Ridder af Elefanten, Lensgreve Christian Danneskjold-Samsøe til Grevskabet Samsø (1838—1914).</p>	<p>Geheimekonferensraad, Kammerherre, Generalpostdirektør, Ridder af Elefanten, Lensgreve Frederik Christian Danneskjold-Samsøe til Grevsk. Samsø og Løvenholm etc. (1722—78);</p>	<p>Kammerherre, Deputeret, Lensgreve Christian Danneskjold-Samsøe til Grevskabet Samsø etc. (1702—28);</p> <p>g. m.</p> <p>Komtesse Conradine Christiane Frijs (1699—1723).</p>	<p>Overkammerherre, Feltmarskal-Løjtnant, Ridder af Elefanten, Greve Christian Gyldenløve (1674—1703);</p> <p>g. m.</p> <p>Dorothea Krag (1675—1754).</p>
	<p>Geheimeraad, Kammerherre, Landfoged Christian Adam v. Kleist (1705—78);</p> <p>g. m.</p> <p>Sophie Rosenkrantz (1724—70).</p>	<p>Stiftamtmand, Lensgreve Niels Frijs til Grevskabet Friisenborg (1664—99);</p> <p>g. m.</p> <p>Komtesse Christine Sophie Reventlow (1672—1757).</p>	
	<p>Admiral, Stiftamtmand Ulrik Kaas (1677—1746);</p> <p>g. m.</p> <p>Mette Matthisen (1694—1770).</p>	<p>Oberstløjtnant Cartz Ulrik v. Kleist († 1722);</p> <p>g. m.</p> <p>Barbara Juliane v. Kleist.</p>	
	<p>Generalmajor Otto Ditlev Kaas, Erektor af Stamhuset Nedergaard (1719—78);</p> <p>g. m.</p> <p>Dorothea Sophie v. Eickstedt (1714—64).</p>	<p>Geheimeraad, Amtmand Christian Rosenkrantz til Farskov og Skovsbo (1672—1736);</p> <p>g. m.</p> <p>Frederikke Louise Krag (1696—1766).</p>	
	<p>Edle Sophie Kaas (med Sparren) (1746—1800).</p>	<p>Amtmand Jørgen Grubbe Kaas (1643—1711);</p> <p>g. m.</p> <p>Birgitte Sophie Sehested (1643—1721).</p>	
	<p>Thomas Brudenell g. m. Baron Bruce, Jarl Ailesbury (1729—1814);</p>	<p>Klokker og Regnelærer Søren Matthisen (1653—1740);</p> <p>g. m.</p> <p>Maren Nielsdatter Banner († 1719).</p>	
	<p>Henry Hoare esq. of Stourhead.</p>	<p>Oberst Rudbek Kaas til Nedergaard (1679—1731);</p> <p>g. m.</p> <p>Sophie Charlotte Brockdorff (1695—1768).</p>	
	<p>Parlamentsmedlem Thomas Harwood esq., der antog Navnet Hill († 1782);</p> <p>g. m.</p> <p>Susanna Maria Noel († 1760).</p>	<p>Geheimeraad, Overkrigssekretær Valentin Eickstedt (1669—1718);</p> <p>g. m.</p> <p>Edel Cathrine Kaas (m. Muren) (1679—1742).</p>	
	<p>Parlamentsmedlem Noel Hill, Lord Berwick († 1789);</p>	<p>Lord Francis Brudenell († 1698);</p> <p>g. m.</p> <p>Lady Frances, Datter af James Saville, Jarl af Sussex.</p>	
	<p>Anna Vernon.</p>	<p>Thomas Jarl Ailesbury, Jarl Elgin;</p> <p>g. m.</p> <p>Elizabeth Seymour, Datter af Lord Henry Beauchamp.</p>	
	<p>Lady Henrietta Maria Hill († 1831).</p>	<p>Thomas Harwood of Tern, Shrewsbury;</p> <p>g. m.</p> <p>Margaret Hill of Hawkstone, Søster til Statsmanden, Dr. Richard Hill.</p>	
		<p>Underrettsdommer William Noel.</p>	
	<p>Henry Vernon esq. of Hilton;</p> <p>g. m.</p> <p>Penelope Phillips of Newton († 1726).</p>		
	<p>Thomas Viscount Wentworth, Jarl Stafford;</p> <p>g. m.</p> <p>Anna, Datter af Sir Henry Johnson, knt. of Bradenham.</p>		

EN NAVNE AF DIGTEREN KAALUND SOM LEJLIGHEDSPOET.

Det 18. Aarhundrede er bekendt for sine Lejlighedsposier; det hørte med til en anstændig Begravelse, at den Afdøde fik sine udmærkede Egenskaber slaaet fast i mer eller mindre vellykkede Rim, der enten tryktes særskilt, udgaves sammen med den trykte Ligprædiken, eller fandt Plads i Dagspressens Spalter. Nogen synderlig personalhistorisk Værd kan der ikke tillægges dem, Parolen var, at alt skulde roses, og i de fleste Tilfælde havde Poeten næppe noget Kendskab til den, han besang. Har han undertiden faaet udleveret nogle Stikord om trent som i vore Dage Præsterne i en Storby før en dem ubekendt Persons Begravelse, saa har han vel som oftest ladet Fantasien raade, man vil forstaa, at Produktet herefter er bleven saa godt som værdiløst for en Karakteristik af den Afdøde, medmindre det falder sammen med eller kan kombineres med, hvad man ad anden Vej kan fremskaffe. Nogen større personalhistorisk Værdi har en anden Sort Poesier, der findes jævnsides med de ovenomtalte, nemlig Bryllupsviserne, de kan ofte give os et eller andet Holdepunkt i vedkommendes Historie, og de kan til Tider være ganske kuriøse og morsomme. Desværre er kun en ringe Del af dem bevarede i vore offentlige Biblioteker, mange findes vistnok endnu gemte mellem Familie-relikvierne ude i Publikum, men de unddrager sig jo derved Fagmandens Benyttelse. Enhver, der ejer saadanne, som ikke findes enten paa det kgl. Bibliotek eller paa Universitetsbiblioteket, burde skænke dem dertil, dér er de dog sikrere, og kan være til Nytte for Personalhistorikere. Forfatterne er oftest anonyme, og selv om vedkommende kalder sig en Ven af den besungne, skal man vist ikke tage det alt for bogstaveligt. Vi ved, at vore første Digtere ikke forsmædede ad denne Vej at bøde paa deres ikke

altfor rigelige pekuniære Kilder, men desuden har der været en hel Del ældre Studiosi eller andre Akademikere, der havde lidt Havari i Livet, for hvem disse „Poesier“ har været en væsentlig Indtægt. Hos dem kunde man bestille et Digt enten affattet i ens eget Navn, hvad f. Eks. skete, naar Børn ved Familiehøjtider optraadte som Rimemestre, eller mer eller mindre anonyme.

Det hændte heller ikke sjældent, at en saadan Levebrødspoet af egen Drift indsendte et Digt i Haab om senere Paaskønnelse. Et Eksempel herpaa har vi i nedenstaaende to Breve fra en Navne af Digteren Kaalund, der findes i Stiftamtmand v. Nissen-Benzons Bo.

Fornavnene Hans Vilhelm har været baaret af flere Personer af Slægten Kaalund, og Digteren nedstammer ikke fra Brevskriveren, men fra hans Farbroder.

Om Brevskriveren skal iøvrigt oplyses, at han var født i 1700, i nogle Aar havde været Præst i Vorbasse og Greve, men 1745 var bleven afsat, fordi han blev udlagt som Barnefader. Wiberg fortæller i sin Præstehistorie, at han siden levede i Kjøbenhavn af at skrive „Tiggervers“ og efter Sagnet skal have opfundet en særlig Industriegren, nemlig ved sine poetiske Petitioner at have sat Folk i 2 fulde Aar i Contribution til sin Kones Begravelse. De følgende Breve synes i nogen Maade at bekræfte denne Beretning.

Salvò Tituló:

Efterdi Jeg ey har den Ære at vide, hvem det har været Committeret at besørge Hans Excellence, høyvelbaarne, nu høysalige Hr. Stiftamtmand von Nissen Benzons høystandmæssige Liigbegængelse; altsaa tager Jeg her mig den Frihed /: uden at kunde formedelst Uvidenhed skrive her den tilbørlige Character :/ aller ydmygst at fornemme, hvorledes mit indgivne underdanigste skrevne Sørge-Vers, som af velmeent og dyb Veneration var forfattet, er vorden af høyvedkommende optaget, formodendes, at Poeten efter

høy distingverede Stands Personers brugelige Genereusité bliver med et self behageligt Salarium aflagt, for hvilket paa ydmygste Maade skal takkes af

Hans Wilhelm Kaalund,
Mag. Phil.

Kiøbenh. 5. Nov. 1756.

For de af den høy-respective Skifte-Ræt mig for mit indgivne underdanigste Sørge-Vers meget gratieuse Don gratuit af Sex Rigsdaler takkes underdanigst og takydmygst qvitteres af

Hans Wilhelm Kaalund,
Mag. Phil.

Kiøbenh. 6. Nov. 1756.

Sørgedigtet over v. Nissen-Benzons er muligvis aldrig trykt, i hvert Fald er det ikke bevaret paa vore Biblioteker eller omtales i Bibliotheca Danica, der ellers indeholder adskillige andre af Kaalund's Poesier.

Han omtales baade i Worm's og i Nyerup og Kraft's Litteraturreksika uden at dog noget af Stederne hans litterære Arbejder af denne Art er samlede.

H.-F.

SPØRGSMÅAL

(Alle Besvarelser bedes sendte til Redaktionen, for at de helt eller delvis kunne blive offentliggjorte her i Bladet).

14.

Oplysning søges om mulige Portrætter af følgende Chefer for Remontekommissionen, Generalmajorerne C. L. von Adeler (1796—1803), H. von Dorrien (1803—10), G. F. von Mecklenburg (1810—12) og C. C. von Thienen (1812—33).

Chr. v. Benzon,
Oberst, Kammerherre.

Redaktion:

Gl. Kongevej 41, Telefon Vester 2987 v.
(9—11 og 5—7).

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 8

August 1914

8. Aargang

FORBUNDET AF IKKE NATURALISEREDE ADELSSLÆGTER.

Med den lille grønne Bog, som Baron C. Zytphen Adeler i 1907 udsendte „Den danske Adel i Nutiden“, var Hovedformalet at kalde til Samling af den danske Adel, at søge i en Tid, hvor alle andre Stænder sluttede sig sammen i større eller mindre Korporationer, ogsaa indenfor Adelsstanden, der havde staaet splittet siden hin Oktoberaften i 1660, da Medlemmer af den gamle danske Adel samledes til Raadslagning i Holmens Kirke, at vække Sammenholdet paany. Skønt Baronens Tanke vakte Modvillie og fremkaldte Indvendinger fra forskellige Sider og af mer eller mindre Vægt, lykkedes det dog heldigt at føre den ud i Livet, saaledes at Dansk Adelsforbund den 6. Marts 1908 kunde holde sin grundlæggende Generalforsamling, og siden er Forbundet stadig gaet frem. Dets Formaal er „at bidrage til at dygtiggøre yngre Standsfæller af begge Køn i deres Uddannelse og i den af dem valgte Livsstilling, at indskrive Standsfællers Døtre i Klostre, at understøtte Standsfæller i deres Alderdom, og at samle den danske Adel til Hævd af og Værn om dennes gode Traditioner, samt i det hele virke til moralsk og materiel Støtte for Standen.“

I Tilknytning til dette Hovedformaal med Bogen fremsatte Baron Zytphen Adeler flere andre Forslag og deriblandt ogsaa, at en saadan Adelsforening skulde

alliere sig med de her i Danmark værende talrige Medlemmer af fremmed Adel. Ogsaa dette Forslag er nu godt paa Vej til at realiseres. Paa et Møde den 24. Maj 1909 vedtoges det at danne et Forbund af ikke naturaliserede Adelslægter og den 17. Dec. samme Aar vedtoges Forbundets Love. Dette Forbunds Formaal er at samle ikke naturaliserede Adelslægter, faa deres Adelsret bevist, dersom saadan mangler, støtte Naturalisationsbestræbelser, og faa Stamtavler og Slægtshistorier samlede i et Værk, samt iøvrigt de samme som ovenfor anførte som Dansk Adelsforbunds. Bestyrelsen bestaar f. T. af Hofjægermester Post (Formand), Postmester v. Eyben (Næstformand), Bankassistent P. v. d. Hude (Kasserer), Baron C. U. D. v. Eggert (Sekretær), Frk. Martha v. Düring, Ingeniør Ch. v. d. Hude og Stationsforstander Sames. Det ny Forbund har vist Genealogisk Tidsskrift den Ære at vælge det til sit Organ, og vi vil derfor oftere faa Lejlighed til at beskæftige os med de ikke naturaliserede Adelslægter i Danmark, vi skal i Dag kun indtrængende opfordre alle dem, der mener sig berettigede dertil, at søge Optagelse i Forbundet ved Henvendelse til dets Formand Hofjægermester Post (Stockholmsgade 25, Tlf. Øbro 203), thi først naar Forbundet har vokset sig stort og stærkt, kan det udrette noget virkeligt for de praktiske Formaal, der staar paa dets Program.

Red.

DEN NORSKE PATRICIERSLÆGT NEUMANN'S ÆLDRE LED.

I 1903 udgav Pastor H. H. Neumann gennem Aschehous Boghandel en Stamtavle „Familien Neumann“ omhandlende en norsk Patricierslægt, der oprindeligt stammede fra Danmark. Oplysninger om de ældste Led var hentede fra en gammel Familiebibel, men de kan suppleres en Del fra de rige Kilder, vi har til Helsingørs ældre Personalhistorie, hvorfor jeg her skal meddele, hvad jeg har om dem.

Stamfaderen Poffuel Iffuerssøn er vistnok den Poffuel Brøgger, der allerede 1636 forekommer i Helsingørs Kæmnerregnskab, 1642 kaldes han Skudeskipper, 1643 paany Brygger. Omkring 1641 maa han være bleven gift med Mette Rasmusdatter Niemand (vi har først Vielser for Helsingør Olai Sogn fra 1660) og han afgik ved Døden i Tiden mellem 7. April 1659, da han blev Formynder for Bryggeren Søffren Madtzøns Børn og 3. April 1660, da dette Skifte sluttedes Først 19. Juni 1662 blev hans Gods registreret i Anledning af, at hans Enke agtede at gifte sig paany. Han ejede en Gaard ved Kampergaden, der vurderedes til 800 Sldr. og der blev 1202 Dr. 12 Sk. til Deling mellem Arvingerne. Enken blev derpaa 20. Juli 1662 i Helsingør Olai Kirke viet til Jacob Søffrenssøn Veybye, men de synes at være fraflyttede Byen. I sit Ægteskab vides Poffuel Iffuerssøn at have haft følgende Børn:

1. Kirsten, d. 19. Juni 1642, begr. 11. Nov. 1647.
2. Boel, d. 10. Dec. 1643, var † før 1662.
3. Rasmus, d. 2. Feb. 1645, var † før 1662.
4. Maren, d. 12. Juli 1646, levede 1662.
5. Iver, d. 22. Dec. 1647, † før 1662.
6. Mette, d. 21. Marts 1649, levede 1662.
7. Hans, d. 30. April 1651, var † før 1662.
8. Anders, d. 2. April 1652, var † før 1662.
9. Jørgen Paulsen, f. 6. Juni 1653, fra ham nedstammer den norske Linie.
10. Mette, f. c. 1654, da hun 1662 gik i sit 8. Aar.
11. Kierstine, f. c. 1656, da hun 1662 gik i sit 6. Aar, † 1714 i Christiania, hvor hun havde ægtet Ejeren af Gaarden „Kjørbo“ i Bærum og af „Næsøen“ Jacob Johanssøn Krefting.
- 12 og 13. Annæ og Dorthe, Tvillinger, d. 15. Nov. 1657. Dorthe døde før 1662, men Ingeniør Marstrand har gjort mig opmærksom paa, at Anne maaske er identisk med Anna Poulsdatter Nieman, der ved sin Død i Nørholm 19. Sept. 1680 paa Ligstenen angives at være 22 Aar gammel. Hun blev 19. Sept. 1679 viet i Nørholm til Urban Andersen Gedsman, f. c. 1629, † 10. Jan. 1688 i Nørholm. Han boede paa Klitgaard i Nørholm og var Ridefoged under Restrup. Han var gift baade før og senere, men havde ingen Børn i disse Ægteskaber, med Anna kun en Datter: Maren, f. 19. Sept. 1680 i Nørholm, † omtrent 1715 i Nibe; g. der c. 1696 m. Povl Popp Clemenssøn Weidemann, f. omtrent 1656, † 1709 i Nibe.
14. Povel, d. 18. Nov. 1659, begr. 9. Feb. 1703 i Christiania, hvor han var Købmand.
Derimod maa den Ahled, som Jørgen Paulsen 1685 i Optegnelserne nævner „søster Ahled sal. Hans Pedersen

Brochs,“ have været en Halvsøster og Datter af Moderens andet Ægteskab med Jacob Veybye.

Mette Rasmusdatter Niemand var Datter af den Rasmus Niemand, efter hvem der 16. Juni 1645 blev holdt Skifte i Helsingør, og som foruden hende efterlod Enken Elline Davidsdatter samt 3 Sønner Hans, Jørgen og David; den sidste, der ikke var myndig i 1645 døde som Ungkarl, og Skiftet efter ham blev holdt 27. Feb. 1655. Hans var først gift med Maren Todisdatter, efter hvis Død han c. 1657 ægtede en Datter af Borgmester Jørgen Andersen og Dorothe Michelsdatter Seydel, Dorothea. Hun, efter hvem der holdtes Skifte 3. April 1667, blev gift 2den Gang med Raadmand Ivar Bollesen. Da der 19. Aug. 1657 blev holdt Registrering efter Maren Todisdatter efterlod hun sig de to Børn Kirsten Hansdatter Niemand, 21 Aar gammel, og Poffuel Hanssøn Niemand, 19 Aar gammel, som lærte Bartskeerhaandværket i Kjøbenhavn. Desuden havde der i hvert Fald været endnu et Barn Karene, d. 17. Okt. 1641, der maa være død lille. Poffuel blev siden Vejer i Helsingør, hvor hans Bo blev registreret 12. Okt. 1668. Han havde 20. April 1662 ægtet Kirsten, Datter af Brygger Andreas Larssøn og efterlod Børnene Maren, paa 8. Aar, Hans, paa 5. Aar og Dorete, paa 2. Aar, desuden blev en et Aar gammel Søn af ham begravet 17. Sept. 1669.

Efter Rasmus Niemand's 3. Søn Jørgen, som begravedes 20. Aug. 1669 i St. Olai Kirke, blev der holdt Registrering 31. Okt. 1671, hans Formue var omtrent 8500 Dlr. Han var gift med Anne Gregersdatter, der før 29. Marts 1672 havde ægtet Hans Rasmusson Munch. Anne Gregersdatters Søster Marene var gift med Garver Melchior Olpius. Jørgen Niemand efterlod følgende Børn:

1. Rasmus, Student og myndig.
2. Peder, myndig, han ægtede 25. Okt. 1682 Matrone Elsebeth Jensdatter. En Datter af dem Birgithe blev begr. 1. April 1684, 30 Uger gammel.

3. Maren, 19 Aar gammel; hun ægtede 27. Dec. 1674 Kontrafejer Andreas Seyerssøn Quant.

4. Jens, 17 Aar gammel.
5. Hans, 14 Aar gammel.
6. Kirsten, 9 Aar gammel; hun ægtede 22. Sept. 1685 Anders Mogenssøn.

Rasmus Niemand, efter hvem der 1645 holdtes Skifte, har vistnok været Søn af en Jørgen Niemand og hans Brødre har da været Hans og David Jørgenssøn Niemand. Den sidste, efter hvem der 16. Jan. 1667 holdtes Registrering, efterlod kun en Enke Anne Christensdatter, den første, der var Brygger i Helsingør og kaldes Hans Jørgenssøn N. den ældre, var død før 6. Marts 1660, da der holdtes Skifte efter hans Enke Maren Hansdatter. De efterlod kun en Datter Barbara, der var gift med Brygger Christian Christianssøn, men havde i hvert Fald ogsaa haft en Søn Jørgen, d. 22. Nov. 1642.

De her anførte kirkelige Data er alle hentede fra Helsingørs Olai Kirkebog, der dog har flere Mangler for den ældste Tid.

Slægtsnavnet Neumann, der først optoges af den 3. Generation i Norge, er utvivlsomt en ændret Form for det gamle Slægtsnavn Niemand.

H.—F.

LITTERATUR.

Trykt som Manuskript har fh. Redaktør L. Vesten udsendt „*Slægten Winter fra Tislund i Sønderjylland*“. 141 S. 8°. I Bogen er Spindesiden medtaget, og der forekommer bl. a. derfor en Række andre Slægtsnavne deri f. Eks. Gøtterup, Visby, From, Thede, Soehl, Ravn, Sølling, Lippert, Willemsen, Meden.

I „Personhistorisk Tidsskrift 1914“ findes bl. a. en lille Afhandling af den bekendte Udgiver af Svenska Släktkalendern *Gustaf Elgenstierna: Om borgarliga släktvapens förekomst i*

Hofjægermesterinde Elise Sehestedt Juul, f. Valentiner.

Hofjægermester Christian Sehestedt Juul til Stamhuset Ravnholt etc.

Sverige, et heraldisk Gei, et, der synes at være lige saa udyrket i Sverrig, som det tilsvarende er det herhjemme. Mellem, hvad Hr. Elgenstierna anfører om de borgerlige svenske Vaaben, og hvad vi ved om Brugen af borgerlige danske Vaaben, er der mange Ligheder. En væsentlig Forskel sættes ved den svenske kgl. Forordning af 10. Aug. 1762, der forbød borgerlige at føre adeligt Skjold og Hjelm, hvorefter den tidligere almindelige Skik i Sverrig, navnlig blandt Officerer og civile Embedsmænd, at lave sig selv et Vaaben, ophørte. I Danmark har vi som bekendt aldrig haft et lignende Forbud, man skulde derfor synes, at de danske borgerlige Vaaben nummerisk maatte være betydeligt flere end de svenske, hvorvidt dette er Tilfældet, savner vi imidlertid Materiale til at udtale os om.

Ove Sehestedt Juul.

HOFJÆGERMESTER CHRISTIAN SEHESTEDT JUUL

har i Sommer fejret sit 25 Aars Jubilæum under almindelig Deltagelse af Stamhuset Ravnholt's Beboere, af hvilke han og Frue, f. Valentiner er meget afholdte, og den 18. Sept. kan de fejre deres Sølvbryllup. Vi benytter Lejligheden til at bringe Sølvbrudeparrets Portræter og Portræt af Stamherren Ove Sehestedt Juul (f. 1892) samt Hofjægermesterens Anetavle, der, som det vil ses, paa flere Punkter falder sammen med Anetavler, vi tidligere har bragt her i Bladet. Hofjægermesterinden tilhører den gamle Patricierslægt Valentiner, om hvilken der i „Slægt- haandbogen“ vil findes Oplysninger.

Red.

Redaktion:
Gl. Kongevej 41, Telefon Vester 2987 v.
(9—11 og 5—7).

<p>Kammerherre, Ritmester Ove Sehestedt Juul til Stamhuset Ravnholt etc. (1830-82); Hofjægermester Christian Sehestedt Juul til Stamhuset Ravnholt etc. (f. 1867).</p>	<p>Kammerherre, Major Christian Sehestedt Juul til Stamhuset Ravnholt (1806-61); Kammerherre, Amalie Condradine Anneté Sophie v. d. Maase (1809-30); Kammerherre, Amalie Condradine Anneté Sophie v. d. Maase (1809-30); Kammerherre, Emilie Holsten (1834-82); Kammerherre, Baronesse Marie Frederikke Emilie Holsten (1834-82); Kammerherre, Augusta Magdalena Friccus v. Schilden til det v. Schilden'ske Fideikommiss (1797-1846); Kammerherre, Augusta Magdalena Friccus v. Schilden til det v. Schilden'ske Fideikommiss (1793-1879); Kammerherre, Augusta Magdalena Friccus v. Schilden til det v. Schilden'ske Fideikommiss (1793-1879); Kammerherre, Augusta Magdalena Friccus v. Schilden til det v. Schilden'ske Fideikommiss (1793-1879);</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Christian Sehestedt Juul til Stamhuset Ravnholt (1741-88); g. m.</p>	<p>Kammerherre, Generallojtnant Ove Juul (1700-66); g. m. Komtesse Sophie Hedevig Frijs (1717-77).</p>
		<p>Overhofmesterinde hos Dronning Marie Sophie Frederikke, Dekanesse i Vallø, Komtesse Lucie Charlotte Scheel (1765-1839). g. m.</p>	<p>Kammerherre, Envoyé, Greve Christen Scheel (1743-71); g. m. Eleonore Agnes Raben (1743-1808).</p>
		<p>Generallojtnant, Kammerherre, Lensgreve Frederik Siegfred Rantzau til det grevelige Rantzau'ske Forlods (1744-1822); g. m.</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre, Vicesatholder i Norge, Lensgreve Christian Rantzau til det grevelige Rantzau'ske Forlods etc. (1684-1771); g. m. Eleonore Hedevig v. Plessen (1708-70).</p>
		<p>Baronesse Sophie Krag-Juel-Vind (1754-1833). g. m.</p>	<p>Geheimekonferensraad, Kammerherre, Justitiarius i Højesteret, Lensbaron Jens Krag-Juel-Vind til Baroniet Juellinge etc. (1724-76); g. m. Sophie Magdalene v. Gram til Grevskabet Friisenborg (1734-1810).</p>
		<p>Kammerherre, Oberst Frederik v. d. Maase til Stamhuset Kraagerup (1724-74); g. m.</p>	<p>Ritmester Frederik v. d. Maase til Tybjerggaard og Førslev, adlet 1712 (1696-1728); g. m. Condradine Sophie Rostgaard til Stamhuset Kraagerup (1704-58).</p>
		<p>Sophie Henriette Moltke (1742-1830). g. m.</p>	<p>Generallojtnant Johan Georg Moltke (1703-64); g. m. Baronesse Elisabeth Jeanette Wolzogen.</p>
		<p>Kammerherre Herman Lovenskjold til Fossum Jernværk (1739-99); g. m.</p>	<p>Etatsraad Herman Lovenskjold til Aggersvold, Fossum Jernværker etc., adlet 1739 (1701-59); g. m. Margrethe Deichmann (1707-59).</p>
		<p>Inger Marie Deichmann (1749-93). g. m.</p>	<p>Oberst Wilhelm Deichmann (1717-90); g. m. Anna Catharina Wagel.</p>
		<p>Geheimeraad, Kammerherre, Amtmand, Lensbaron Adam Christopher v. Holsten til Baroniet Holstenshuus (1717-1801); g. m.</p>	<p>Oberstlojtnant Godske Dellav v. Holsten til Stamhuset Holstenshuus (1674-1745); g. m. Elisabeth Sophie Knuth (1685-1742).</p>
		<p>Adelheid Benedikte Rantzau (1731-94). g. m.</p>	<p>Hans Rantzau til Panker og Clampe (1696-1740); g. m. Bertha Catharina Brockdorff (1701-39).</p>
		<p>Kammerherre, Admiral, Ridder af Elefanten Frederik Kaas (1727-1804); g. m.</p>	<p>Admiral, Stiftamtmand Ulrik Kaas (med Muren) (1677-1746); g. m. Mette Matthisen (1694-1770).</p>
		<p>Sophie Elisabeth Charisius (1743-69). g. m.</p>	<p>Konferensraad Constantin August Charisius til Stamhuset Constantinsborg (1712-76); g. m. Baronesse Kirstine Guldencrone (1709-70).</p>
<p>Konferensraad, Landkansler, Domprovst i Hamborg Friedrich Carl v. Friccus v. Schilden-Hvidfeldt, Erektor af de v. Schilden'ske Fideikommiss (1706-61); g. m.</p>	<p>Etatsraad, Landkansler Christian Henrich v. Friccus (1663-1736); g. m. Christina Maria Korfcy.</p>		
<p>Anna Henriette legitimeret v. Schilden (1725-52). g. m.</p>	<p>Henrik Andreas Edler v. Schilden til Haselau etc. (1692-1755).</p>		
<p>Geheimeraad, Rigs greve Frederik Rantzau til Breitenburg (1729-1806); g. m.</p>	<p>Rigs greve, kejserlig Righofraad Detlev Rantzau til Arensburg (1689-1746); g. m. Frederica Amalia Rantzau til Arensburg og Emckendorff (1693-1736).</p>		
<p>Rigs grevinde Frederikke Louise Amoena v. Castell-Remlingen (1732-1802). g. m.</p>	<p>Rigs greve Carl Friedrich Gottlieb v. Castell-Remlingen; g. m. Rigs grevinde Frederika Louise v. Castell-Rüdenhausen.</p>		

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK-

GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 9

September 1914

8. Aargang

PERSONALIA

over
Jubel Læreren

Velærværdige og Høylærde Hr. Mag. Søren Wedege Sognepræst for Randers Menighed og Provst i Støvring Herred som

Efter 60 Aars troe Tieneste i Skolen og Kirken ved en sagte og salig Død fuldendte sit følgeværdigste Levnets Løb d. 11 Jan. 1793 i en velsignet Alder af 86 Aar og nogle Maaneder.

Forfattet i Anledning af hans Begravelse d. 18 Jan. af den, der altid har æret og ærer ham, som den værdigste Formand i Embedet

C. Sommerfeldt.

Skal et got Arbejde lønnes og en troe Arbejder æres, da maae Indsigt samlet med varig Fliid krone Arbejdet og bestandig Arbeidsomhed ziire Arbejderen. En saadan troe Arbejder i Herrens Viingaard var den her i Livet Velærværdige og Høylærde, nu i Døden salige Olding, Magister Søren Wedege, Sognepræst for Randers Menighed og Provst i Støvring Herred; hvis følgeværdige Levnets Løb, grundet paa hans egen Optegnelse, hvor han inderligen rørt over Guds utallige Velgierninger begynder med Patriarchen: Herre jeg er ringere end alle de Miskunheder og alle de Trofastheder, du har gjort imod din Tiener, erfares af følgende:

I Glenstrup Præstegaard er han fød 1706 i September Maaned af Faderen Hr. Peder Wedege, Sognepræst for

Glenstrup Menighed, samt Præst i Nørrehalld Herred, og Moderen Mette Hansdatter Winther, der ere Forældre til 20 Børn, foruden 2 Børn Faderen havde avlet i sit første Egteskab.

Af denne talrige Børneflokk blev vores salige Afdøde, efter 10 Aars Opdragelse og Underviisning i Forældrenes Hus, sendt til Mariagers Latinske Skole, hvor han i 4te Aar under den brave Rector Lauritz Mortensen Hassing gjorde en saa ønskelig Fremgang, at han 1720 fik Plads i Aalborg Latinske Skoles Mester-Lectie.

Ved utrættelig Fliid prydet med en dydig Ungdoms Vandel erhvervede han sig ej aleene sine værdige Læreres, Rector Mathias Testrups og Conrector Christian Testrups, men ogsaa Deres Høyærværdige Faders Hr. Biskop Frantz Testrups Ynde, der beviiste ham megen Hielp og Godhed.

Efter 2 Aars vel anvendt Fliid i Aalborg Skole blev han af Rector Magister Mathias Testrup 1722 dimitteret til Academiet i sit 16 Aar; Tog Aaret næst efter Examen Philosophicum med al Berømmelse og fik Kost ved det Kongelige Communitet. — 1725 erholdte han Examen Theologicum under Professorerne, Doctor Johannes Bartholin og Johannes Steenbuch med bedste Caracteer. —

Nu han havde med al Ære saa vel overvunden sine Academiske Examina besøgte han for en kort Tiid sine Forældre; men begav sig strax igien til Kiøbenhavn, hvor han understøttet af Stipendier fortsatte sine Studeringer indtil 1728, da han tog Condition hos

Magister Ole Testrup, Sognepræst for Dannemare og Tillitze Menigheder i Lolland for at enformere hans Sønner. — Her var jeg, som han selv skriver, hos en Guds Mand, som jeg havde megen Opbyggelse og Underviisning af, hans Navn være i Velsignelse! Medens han var i denne Condition, rejste han til Kiøbenhavn for at dimittere een af sine Disciple og ved samme Leylighed prædikede for Demis under Doctor Wøldeke.

1732 blev han 4de Lectie Hører ved den Latinske Skole i Aalborg, og tiltraadde næst følgende Aar Hører Pladsen i 5de Lectie.

1735 disputerede han for Magister Graden under Decano Christian Testrup.

Det behagede Gud at flytte ham fra Skolen til Kirken da han d. 16de Novbr. 1736 blev kaldet til residerende Cappellan her i Randers og Compastor for Gemminge og Lem Menigheder.

Nu han var forsynet af Gud med bestandig Leve Brød og ønskede at leve i Forening med den Testrupske Familie, der stedse havde været hans Velyndere og Goddædere, indlod han sig i Egteskab med Jomfrue Magdalene Barbara Thestrup, en Datter af forbenævnte Mag. Ole Thestrup, og blev deres Bryllup holdt d. 11 September 1737 i Marieboe, hvor Moderen, som Enke, boede.

Deres kierligste Egteskab velsignede Gud med 11 Børn, 4 Sønner og 7 Døttre, hvoraf 4te Døttre overleve Deres ærværdige Fader.

En af de største Bitterheder Gud

behagede at prøve denne sin troe Tienner med, var hans inderlig elskede Kones tidlige Død 1752, hvorved han blev sadt i sørgelig eenlig Stand med 8te umyndige Børn. — Gud, som bar ham paa sine Naades Arme indtil den høyeste Alder gav ham Styrke til at overvinde dette haarde Stød.

1754 d. 17de Jul. fik han allernaadigst Vocation som Sognepræst for Randers Menighed, og derpaa efter flestes Stemmer af Herreds Præsterne beskikket til Provst i Støvring Herred.

Han, som behøvede en Medhjælperinde til sine Børns Opdragelse giftede sig anden Gang med Jomfrue Johanne Magrete Anchersen: d. 4de Decbr. 1754 skeede Copulationen paa Giessinggaard. — Det guddommelige Forsyn opløste efter 18 Aars Forløb dette Egteskabs Baand, da hans anden Kone døde d. 22 December 1772, uden at efterlade sig Livs Arvinger.

Han blev derpaa hensiddende i eenlig Standen omgiven af Børn og Børne Børn, der ikke alleene vare hans Alderdoms Glæde, men kunde tillige bestyre hans Huus.

Denne agtværdigste Olding, der nu troner med Ærens evige Krone, forestod de ham betroede Embeder i Skolen og Kirken til Guds Æres Udbredelse, derom Vidner de mange af ham Underviiste, der har modtaget ham i Evighed og hans efterladte Menighed, der skionne hans Værd. — Han kunde med Ap. frit ud, uden at blegne, sige til enhver iblandt os: Ingen betage mig min Roes. — Den grundigste Indsigt samlet med en mageløs Arbejdsomhed fulgte ham til hans sidste Leve Dag. Under et i mange Aar piinefuldt Tilfælde i den højre Siide samlet med Tunghørigheid viiste han sig i alle Forretninger, som en Mand begavet med velsignede Siæle-Evner. Hans Prædikener og alle Leyligheds Taler anhørtes af Tilhørere, der havde Smag paa de saliggjørende Sandheder, med største Velbehag. Hensigten af dem alle, var Jesu dyrekiøbte Meenigheds Opbyggelse: Grundighed med Tydelighed gjorde Indtryk paa Hierterne: sagtmodig Rettelser overbeviisende uden anstødelig

Bebreidelser opvagte kierlig Eftertanke hos den ubodfærdige og feilende, og Evangelii Sødhed fremsadt med al Behagelighed, glædede den efter Naaden hungrige Siæl. — Den lidende, de døende savnede ikke i ham en Lærer, der selv følte med dem i det han talede til dem. — Uden for Embedet i Sælskab viiste han anstændig Munterhed ved yndig Tale forvaret med Salt. —

Som Provst og Præst i Omgang med Herreds Brøderne skinnede han, som det følgeværdigste Exempel.

Den kierligste Ægtemand var han for sine Hustruer og den oprigtigste Fader for sine Børn.

3de gifte Døttre, ere her i Byen og 2de i Nærheden, med den ugifte, der forestod hans Huus, glædede hans Alderdom. Han saae ikke alleene af sine mange Børnebørn nogle vel forsynede, men takkede tillige Gud for Børne Børns Børn. — Dem alle tog han som den Guds Mand, der havde være ung og var bleven gammel, men aldrig seet den Retfærdige forladt, eller deres Sæd sukke efter Brød, ene saadan faderlig Afskæed: See ieg døer, men Herren skal være med Eder. —

Denne sieldne Mand og ærværdigste Jubellærer blev derpaa ved en sagte og salig Død indkaldt til sin Herres Glæde d. 11te Jan. sidst, efterat han havde været en troe Arbejdere ved Aalborg Latinske Skole 4 Aar, derefter residerende Capellan paa 18 Aar og endelig Sognepræst samt Provst i Støvring Herred over 38 Aar.

Mæt af Dage med Eliæ Ord: Det er nok, tag min Siæl, Herre! forlod han Verden i sit Alders 86 Aar og 5 Maaneder, befalede sin kiære Meenighed til sin Overhyrdes Jesu Christi troefaste Omsorg og glædede sig ved at samles med os i den saligste Evighed.

— — —
Psal. 92 v: 14 & 15

Den Retfærdige Skål blomstre i Guds Huses Forgaarde og bære Frugt endog i den Sneehvide Alderdom.

* * *

Her hviler
træt af Dage og Arbeide
den af Lærdom og Levnet lige
opbyggelig og uforglemmelig Lærer
Her Mag: Søren Wedege
født i Glenstrup 1706
blev residerende Capellan her i Randers
1736

Sogne Præst Sammesteds 1754
og Provst i Støvring Herred
Han døde den 11te Jan. 1793
I sit Alders 87de og Embeds 57de Aar
I første Ægteskab med Malene Barbara Thestrup
Fader til 11te Børn, hvoraf 4te efterlevende

Med Warme Erkiendtligheds Taarer
Velsigne Denne Ærværdige Faders
Minde
tilligemed 17 Børnebørn og 5 Børnebørnsbørn
Hans anden Hustrue Johane Magrethe Anchersen
Kaldede Gud fra Ham i Aaret 1772

* * *

Ædle Olding! Sødt du hvile
Engle til din Slummer smile
Fred af Himlen Wennehuld
Svæve om det Kiære Muld.

Foranstaaende „Personalia“, der er meddelt af Cand. jur. *Jørgen Swane*, indeholder vel intet væsentlig nyt til Provst Wedege's Biografi, men den meddeles her som et godt Eksempel paa den mærkelige Skik, der var almindelig helt ned i det 19de Aarhundrede, ved Begravelser foruden den egentlige Gravtale at oplæse den afdødes Levnedsløb. Skade kun, at vi har bevaret saa faa af disse „Personalia.“

GENEALOGISKE FEJLTAGELSER.

I en lille Bog, Stamtavle over Familien Carstens, 3die Udgave, samlet af S. Carstens, Odense 1901, gøres Stamfaderen for de i det 18de Aarhundrede i de tyske Regeringskontorer her i Kjøbenhavn ret kendte Carstens'er

Konferensraad og Landfoged i Bredsted Nicolaj Gotthardt C. til en Søn af Borgmester i Tønder Andreas Carstens († 1675), dette er imidlertid en Fejltagelse, Konferensraaden var en Søn af Lübecksk Kaptajn Nicolaus Carstens († 1695) og Elisabeth von Brømsen. Han var iøvrigt født 1678, ikke som i Stamtavlen Carstens anført 1661, og alene Fødselsaaret gør det umuligt at opføre ham som Søn af Borgmesteren i Tønder. Over Familien findes i Bobé's Reventlow'ske Familiepapirer V, S. 544, en Stamtavle, der dog først begynder med Konferensraad Nicolaj Gotthardt C. Familien har altsaa slet ikke noget at gøre med den anden Familie Carstens og maa udgaa af dens Stamtavle.

I Genealogisk Tidsskrift Sept. 1913, S. 71 er meddelt en Anetavle for Edel Barfoed, denne gælder imidlertid ikke hende, men hendes Broderdatter, Edel Barfoed skal altsaa anbringes paa den Plads som Sognepræst til Fraugde Christen Barfod († 1707) indtager. Ingeniør Marstrand har tillige velvilligst oplyst følgende nye Aner. Sognepræst til Hesselager Laurits Barfod († 1634) var gift med Mette Nielsdatter (c. 1615—81), der var Datter af Sognepræst til Dalby og Stubberup Niels Claussøn († 1640), hvis Hustru Maren Bremer († 1658) var Datter af Sognepræst til Dalby og Stubberup Laurits Hanssøn Bremer fra Vejle (c. 1539—c. 1606) og Hustru Edel. Endelig kan det tilføjes, at Sognepræst til Fraugde Christen Olufssøn Braad's Hustru hed Anna, og at deres Datter Karen Christensdatter døde 1710.

Red.

SPØRGSMÅAL

(Alle Besvarelser bedes sendte til Redaktionen, for at de helt eller delvis kunne blive offentliggjorte her i Bladet).

15.

Min farfars bror var Konferensrådet *Nils Engelhart*, * 1777, † 1863 i København. Han erhåll 1850 Dannebrogens storkors. Jag eger 3 st. portrætt af ho-

nom, alla litosvartgravyrer. Vid besøk sistlidne Juli svarades mig i kongl. Bibliotek i Køpenh., att hans meritförteckning (biografi), som naturligen funnits i ordensarkivet. uppbrennit med Christiansborg slott. Men samma biografi borde väl finnas någon annorstäder, i arkiv, embetsverk o. d! Då svartgravyr (gjord på 1850 talet finnes, är väl troligt, att någonstädes oljeporträtt måste vara befintligt).

Jag söker sedan många år *dels* fullständig biografi, *dels* oljefärgs-porträtt af mannen.

G. Engelhart

f. d. Kapten

Villa Engelhart, Djursholm.

LITTERATUR.

Som Manuskript for Familien har Overlærer *E. C. Tryde* i Rønne paa-begyndt Udgivelsen af „*Samlinger til Tryde-Slægtens Historie*“ med et Hefte paa 128 Sider i Kvart og en Oversigts-tavle.

Postekspedient *C. Klitgaard* har fortsat Udgivelsen af sine *Kjærulfske Studier* med et Hefte omfattende den hollandske Linie og Nørholmlinien. Den første tæller hovedsagelig svenske Slægtsmedlemmer, dog henregnes hertil ogsaa Professor i Kiel, senere Præsident i Overappellationsretten i Lybæk J. F. M. Kierulff, om hvis mystiske Fødsel der findes nogle Oplysninger. I Nørholmlinien omtales en Mængde Nordmænd, deriblandt saa kendte Personligheder som Komponisten Halfdan Kjerulf, Professor Theodor Kjerulf og Statsminister O. R. Kierulf, af hvilke der ligeledes findes gengivet Portræter. I denne Linie forekommer ogsaa mange Danske.

LENSGREVE SCHACK-SCHACKENBORG'S 32 ANER.

Blandt de danske, hvis Navne i Anledning af Krigen i den senere Tid ofte har været paa Tale, er Lensgreve Schack-Schackenberg, der straks efter Krigen Udbrud blev fængslet af Tyskerne og nu efter de sidste Telegrammer at dømme skal sættes under Anklage for Højforræderi i Egenskab af sin Stilling som Sekretær i Landeværnsforeningen.

Det er først i de senere Aar, at Lensgreve Schack har taget aktiv Del i Sønderjydernes Nationalitetskamp, men hans Stilling var jo saa at sige givet ved hans Fødsel, idet han, som det vil ses af hosstaaende Anetavle, er udpræget dansk i sin Oprindelse. Iøvrigt frembyder Anetavlen flere andre bemærkelsesværdige Punkter, saaledes gør Anetabet sig i høj Grad gældende, idet kun 16 af Lensgrevens 32 Aner er forskellige, hvad atter er en Følge af den dominerende Stilling Familierne v. Krogh og Lerche indtager paa Anetavlen. Medens de 16 Aner alle var adelige, er der gennem Geheimekonferensraad Stemann's Hustru kommen et borgerligt Element ind i Anetavlen og for Resten var Geheimekonferensraaden selv ikke adelig født, saa de borgerlige Aner vil brede sig betydeligt jo længere, Anetavlen føres tilbage. Ogsaa Familien Tillischofficielle Anerkendelse som dansk Adel er af nyeste Dato, men dels har Slægten i mange Aar været henregnet til Adelen, og dels er der tilvejebragt Sandsynlighed for, at den er en oprindelig fremmed Adelslægt, saa vi kan i denne Forbindelse uden Skrupler give den Plads i Adelen's Rækker.

H.—F.

Redaktion:

Gl. Kongevej 41, Telefon Vester 2987 v.
(9—11 og 5—7).

<p>Lensgreve Hans Schack til Grevskabet Schackenborg etc. (1810—56); Kammerherre, Lensgreve Otto Schack til Grevskabet Schackenborg etc. (1810—56); g. m. Johanne von Krogh til Tirsbæk (1825—1910). g. m. Komtesse Henny Lerche (f. 1858).</p>	<p>Lensgreve Hans g. m. Komtesse Frederikke Louise Lerche (1793—1813). Schack til Grevskabet Schackenborg (1786—1814);</p>	<p>Kammerherre, Generalmajor, Lensgreve Otto Schack til Grevskabet Schackenborg etc. (1758—1809); g. m. Caroline von Krogh (1760—1830).</p>	<p>Kammerherre, Stiftamtmand, Lensgreve Hans Schack til Grevskabet Schackenborg etc. (1735—96); g. m. Komtesse Ulrikke Augusta Moltke-Bregentved (1740—63).</p>	
	<p>Lensgreve Christian Lerche til Grevskabet Schackenborg (1793—1813).</p>	<p>Geheimekonferensraad, Kammerherre, Lensgreve Christian Lerche til Grevskabet Schackenborg etc. (1770—1852); g. m. Ulrikke Sophie von Levetzow (1771—1803).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Georg Flemming Lerche til Stamhuset Lerchenborg (1735—1804); g. m. Hedchen von Krogh (1739—1818).</p>	<p>Kammerherre, Generalløjtnant Caspar von Krogh til Oye etc. (1725—1802); g. m. Christiane Lerche (1730—1803).</p>
	<p>Kammerherre, g. m. Komtesse Corneilie Lerche (1798—1873).</p>	<p>Geheimekonferensraad, Kammerherre Fritz von Krogh til Aastrup (1737—1829); g. m. Rosina Elizabeth von Frankenberg und Proschlitz (1751—98).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Georg Flemming Lerche til Stamhuset Lerchenborg (1735—1804); g. m. Hedchen von Krogh (1739—1818).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Heinrich von Levetzow (1734—1820); g. m. Komtesse Frederikke Louise Schaffalitzky de Muckadell (1749—86).</p>
	<p>Kammerherre, g. m. Komtesse Corneilie Lerche (1798—1873).</p>	<p>Geheimekonferensraad, Kammerherre, Lensgreve Christian Lerche til Grevskabet Schackenborg etc. (1770—1852); g. m. Ulrikke Sophie von Levetzow (1771—1803).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Georg Flemming Lerche til Stamhuset Lerchenborg (1735—1804); g. m. Hedchen von Krogh (1739—1818).</p>	<p>Generalløjtnant, Kammerherre Georg Friderich von Krogh til Flahammer etc. (1687—1768); g. m. Hedwig Augusta Brüggemann (1707—40).</p>
	<p>Grev Christian g. m. Georgine Flemingine Lerche (1804—37). Albrecht Lerche til Søbygaard (1791—1830);</p>	<p>Geheimekonferensraad, Kammerherre, Lensgreve Christian Lerche til Grevskabet Schackenborg etc. (1770—1852); g. m. Ulrikke Sophie von Levetzow (1771—1803).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Heinrich von Levetzow (1734—1820); g. m. Komtesse Frederikke Louise Schaffalitzky de Muckadell (1749—86).</p>	<p>Major Hans von Frankenberg und Proschlitz († 1753). g. m. Elisabeth Sophie von Raben.</p>
	<p>Kammerherre, g. m. Komtesse Corneilie Lerche (1804—37).</p>	<p>Kammerherre, Hofjægmester Carl Georg Fredrik Lerche (1775—1859); g. m. Birgitte Louise von Levetzow (1784—1860).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Georg Flemming Lerche til Stamhuset Lerchenborg (1735—1804); g. m. Hedchen von Krogh (1739—1818).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Heinrich von Levetzow (1734—1820); g. m. Komtesse Frederikke Louise Schaffalitzky de Muckadell (1749—86).</p>
	<p>Kammerherre, g. m. Komtesse Corneilie Lerche (1804—37).</p>	<p>Kammerherre, Oberst Frederik Tillisch (1760—1845); g. m. Augusta v. Stemmann (1770—1835).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Heinrich von Levetzow (1734—1820); g. m. Komtesse Frederikke Louise Schaffalitzky de Muckadell (1749—86).</p>	<p>Kammerherre, Generalvejgmester Henrik Vilhelm Tillisch (1720—61); g. m. Helene Margaretha von Krogh (1735—67).</p>
	<p>Kammerherre, g. m. Komtesse Corneilie Lerche (1801—1887).</p>	<p>Geheimekonferensraad, Kammerherre, Lensgreve Christian Lerche til Grevskabet Schackenborg etc. (1770—1852); g. m. Ulrikke Sophie von Levetzow (1771—1803).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Georg Flemming Lerche til Stamhuset Lerchenborg (1735—1804); g. m. Hedchen von Krogh (1739—1818).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Heinrich von Levetzow (1734—1820); g. m. Komtesse Frederikke Louise Schaffalitzky de Muckadell (1749—86).</p>
	<p>Kammerherre, g. m. Komtesse Corneilie Lerche (1801—1887).</p>	<p>Kammerherre, g. m. Komtesse Corneilie Lerche (1801—1887).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Heinrich von Levetzow (1734—1820); g. m. Komtesse Frederikke Louise Schaffalitzky de Muckadell (1749—86).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Heinrich von Levetzow (1734—1820); g. m. Komtesse Frederikke Louise Schaffalitzky de Muckadell (1749—86).</p>
	<p>Kammerherre, g. m. Komtesse Corneilie Lerche (1801—1887).</p>	<p>Kammerherre, g. m. Komtesse Corneilie Lerche (1801—1887).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Heinrich von Levetzow (1734—1820); g. m. Komtesse Frederikke Louise Schaffalitzky de Muckadell (1749—86).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Heinrich von Levetzow (1734—1820); g. m. Komtesse Frederikke Louise Schaffalitzky de Muckadell (1749—86).</p>
	<p>Kammerherre, g. m. Komtesse Corneilie Lerche (1801—1887).</p>	<p>Kammerherre, g. m. Komtesse Corneilie Lerche (1801—1887).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Heinrich von Levetzow (1734—1820); g. m. Komtesse Frederikke Louise Schaffalitzky de Muckadell (1749—86).</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre Heinrich von Levetzow (1734—1820); g. m. Komtesse Frederikke Louise Schaffalitzky de Muckadell (1749—86).</p>

TO AUTOBIOGRAFIER FRA DE LINDE'SKE FAMILIEPAPIRER

meddelte ved A. Linde, f. Holten.

Som et vistnok ret typisk opus hid-sætter jeg nedenstaaende Brev fra den ældste af de to Autobiografers Oldefader Major Gabriel Linde (1654—c. 1737), gift med Anne Nielsdatter Bugge (1657—1720), Bedstefaderen var Etatsraad og Zahlkasserer Arved Christian Linde (1683—1762), gift med Ursula Barbara Ebers († c. 1738), Faderen nævnes i Biografien.

Den Familie Linde, til hvilken de to Biografer hørte, er af norsk Oprindelse, hvad allerede Lengnick efter Undersøgelse i sin Tid af Familiepapirerne antog, men som senere yderligere er fastholdt af Genealogen Th. Hauch-Fausbøll i „patriciske Slægter“ ved, at man er naaet et Trin længere tilbage, nemlig til Majorens Fader *Christen Andersen*, der var Foged i Ryfylke i nuværende Stavanger Amt og gift med en Datter af Sognepræst til Finnø med Talgø i Bukken Fjord Samuel Lauritssøn Lind og Hustru Ellen Mogensdatter, hvis Slægtsnavn Majorens Sødskende antog uforandret, medens han selv føjede „e“ til og saaledes antog Navnet *Linde*. Iøvrigt henvises til den nævnte Stamtavle i Patriciske Slægter.

Noterne er tilføjede efter omhyggelig Undersøgelse af, hvilke Familier den Linde'ske Slægt har staaet i mer eller mindre intimt Forhold til. Udgiveren maa naturligvis beklage i adskillige Tilfælde at have følt sig forpligtet til at sætte „vistnok“ foran en Angivelse, idet Maaden, man har maattet anvende, ofte er begyndt med en Ransagelse i Hukommelsen af tidligere Dages mundtlige Meddelelser eller med et tilfældigt Glimt, der lyser op og viser sig at være til Nytte nu; saaledes f. Eks. de Ældres Benævnelse „Tante Ely“ — et Udtryk, som i sin Tid gled upaaagtet hen, men nu viser sig dog at være en Ledetraad; saaledes med flere ved Begyndelsen af Vejen, paa hvis senere Stadier man dog heldigvis i Nu-

tiden har saa mange gode Hjælpemidler og saa velvillig Hjælp. —

Imidlertid vil enhver Oplysning om muligen eksisterende Familie-Papirer eller Relationer — ikke alene i *Danmark*, men ogsaa i *Norge* — blive modtaget med Erkendtlighed af Meddeleleren eller af genealogisk Tidsskrifts Redaktør. —

Originalerne baade til nedenstaaende Brev og til de to Autobiografier findes imellem de Linde'ske Papirer i Kommunelæge Georg Putscher Lindes Eje.

Hiertelshende Kiere Søn

Saa som Jeg nu var hos min kiere Svoger Sorenskrifven¹⁾; da kom hr. Peder Ottesen²⁾ Søner her oc vilde efter Guds Behag Reisse Til Kiöbenhaffem; Hvorfore vd fodrede den kierlighed Jeg Til dig hafr; at anmelde Jeg nu vdi Mine = 74 Aar lever; Gud være lofved ved Hielssen; oc kand om Jeg hafde den Löche at see dig her; skulle oc kunde driche *Kongens Schaall*. Hvad ellers Min Tilstand er; da kand Kieriste Sön effter Tenche alder oc Aar; Jeg er föd A^o 1654 d = 3 May Gud være lofved; Jeg er endnu saa Meget Jeg kand gaa Til aide, dog! Med Möye, Jeg tacher Min Gud for sin Naade. Hvad sig mine Börn Angaaende, da lefver de Trende som Bor hos mig; meget wel; Som Guds Nafven Maa Priisses og æres der fore.

widere dig at Til Melde kunde endelig shee; Mens Alderdommen Menacieres; wil der fore afbrye Med min ærbödig Hielssen Til din Somoche³⁾ Kieriste; oc yndige Börn fra deres gamble fader fader oc lefver saa Med all welstands önske

av

Sin kiere fader

Gabriel Linde

Totland d = 11 Juny
A^o 1729

[Udskrivt]

Min Hierte Kiere Sön
Arfved Christian Linde
a Son Cartier.

Jeg Conrad Daniel Linde er föd den 21de Jan 1754 i Kiöbenhavn, min Fader er Conferentz Raad Linde, mistede min Moder Agnete Elisab: Wodroff en Datter af Just. A. Wodroff⁴⁾ i Commissariatet i Aaret 1759, i hvilket Aar ieg blev sat i Skoele hos en Student siden Lector Cortin⁵⁾; i Aaret 1760 kom ieg til Magist: Heiberg⁶⁾ paa Wemmetofte, hvor hans Sön, Thomas Severin Heiberg⁷⁾ læste for mig et Aar, og derefter dennes Broder Søren Johan Heiberg⁸⁾ indtil Aaret 1766, da ieg kom i Herlufsholms Skoele, hvor ieg Paaske 1769 blev confirmeret, og derfra i 1770 dimitteret af Professor og Rector Bernt til Academiet; Samme Aar blev ieg Fuldmægtig hos min Fader ved Particuliere Kammeret; 1774 ligeledes ved Skat Kammeret; Og 1775 blev ieg den 27 Nov: allernaadigst beskikket til adjungeret og succederende Casserer ved Particuliere Kammeret; den 4 Nov: 1778 udnævnt til virkelig Casserer sammesteds med 600 Rdr aarl: Løn, og 150rd til en Skriver /: hvilke Skriver Hey dog skal beholde indtil hans Employ; Den 5 May 1779 blev det min Fader tilladt at bruge mig ved Skat Kammerets Forretninger, og mig derfor allernaad: tillagt fra 1 May d. a. af 200rd aarl: saalænge ieg gaer ham til Haande, hvilket blev mig, tillige ned at ieg som constitueret Casserer maatte udi min Faders lovlige Fraværelse forrette hans Vices, fra Skat Kammer Directionen under d. 1779 communiceret.

Den 23 April 1780 blev jeg forlovet med Conferentz Raad Putschers⁹⁾ Datter Juliane Charlotte Putscher¹⁰⁾, og holdt Jaord den 14 May s: A: Pintze Dag. Den 6 Julj 1780 blev mig allernaad: forundt 200rd af Particuliere Cassen som et extraordinaert Tillæg, saalænge indtil ieg ved et andet Embede faer 1200rd udj Gage. Den 19 Jan: 1781 holdt ieg i Helsingoer Bryllup med min Forlovede og den 17 forhen blev ieg allern: beskikket til *Justice Raad*, hvilken Caracteer ieg erholdt Gratis, dog maatte ieg betale 30rd til Vor Frelsens Kirke paa Christianshavn. Den 3de May s: A: blev ieg

udnævnt til Revisor for de Horsenske hof holdnings Regnskaber, hvorfor ieg af dette hofs Casse nyder aarl: 50rd; denne Post saavel som Characteren har ieg ikke søgt. Siden erholdt ieg 30rd til usøgt.

Den 19 Nov. 1781 nedkom min Kone med en Søn, der d 26 ejusdem i hellig Geistes Kirke blev døbt og kaldet *Johan Gabriel*¹¹). Fadderne vare: min Svigermoder Putscher, frøken Elisabeth Koefoed¹²), min Fader, Svoger¹³), broder¹⁴), Justice Raad Hansen¹⁵) og hr. Wratz¹⁶).

Ligeledes fødte min Kone en Datter til Verden den 21 Oct: 1783, der blev hiemmedøbt d 31 ejusdem og kaldet Manon¹⁷) efter hendes Moer Moder, og blev indlemmet i Nicolaj Kirke d 21 Nov: s: A: Faddere vare: Min Sviger Moder, Jomfrue Hanne Wraatz¹⁸), Min Fader, Broder, Svoger Oncle Wodroff¹⁹), Flesburg²⁰) og Koefoed²¹).

Den 30 Juni 1784 blev ieg allern: beskikket tillige at være virkelig Casserer ved det Kongl. Skat Kammer med 900 rd aarl. Løn fra 1 Jan: 1785 af, saa at min Gage var i alt 1500rd /: hvoraf ieg selv holder en Fuldmægtig :/.

Den 14 Mart. 1785 nedkom min Kone med en Søn, der den 29 dito i Nicolaj Kirke blev døbt og opkaldet efter sin Olde Fader *Arved* Christian; Faddere vare: Min Sviger Moder, Frøken Charlotte Koefoed²²), Min Fader, Svoger, Broder, Justice Raad Frisck²³), Justrd Hansen og General Adjutant Koefod²⁴). Denne Søn døde i Dec: s. A. og blev begravet den 11 Dec i hellig Geistes Kirke og blev lagt ovenpaa min kære broders Liig Kiste²⁵) paa Kirkegaarden til Kokke-Gaden. Den 23 Mart 1787 nedkom min Kone atter med en Søn, der den 5 April i Nicolaj Kirke bliver døbt og kaldet efter sin Faders broder²⁵) *Georg*²⁶), Fadderne ere: Min Sviger Moder, Mad: Fabritius²⁷), min Fader, Svoger, Secretaire Koefoed²⁸) og Secr: Heiberg²⁹).

Den 16 Febr. 1789 nedkom min Kone med en Søn, der den 6 Mart i Nicolaj Kirke blev døbt og kaldet efter min Sal: Søsters Mand *Knud*³⁰); Fad-

derne vare: Admiralinde Arff³¹), Frøken Charlotta Koefoed [s. ovf.], Conf. Rd. Linde³²), Etats Raad Holterman [s. ovf.], Just Raad Hansen, Prof. Doctor Ancher³³), og Lieut: Koefod³⁴).

Fra min Faders Død nyder min Fuldmægtig som Kongl: 300rd aarl: af Kongens Casse, som begyndt fra 8 Decb: 1791 da min Fader døde. Den 13 Jun: 1793 nedkom min Kone med en Datter, der den 5te Julj i Nicolaj Kirke blev døbt og kaldet efter min Sal: Moder *Agnetta Elisabeth*³⁵). Fadderne vare: Conf: Raad Putscher, frøken L. Krieger³⁶), Etats Rd Holtermann, Ryge³⁷), Just Rd Heineman³⁸), Krigs Rd Koefod³⁹), og Ass. Fleischer⁴⁰). —

Den 13 Jan: 1793 havde ieg Audience hos Kronprindsen, der befalede mig at henvende mig til Sig med Particuliere Kammerets Sager. Den 11 Decbr 1795 blev ieg uden at søge, beskikket til Casserer ved den nye oprettede almindelige Forsørgelses Anstalt med 300rd aarl:

Den 28 May 1797 nedkom min Kone med en Datter, der den 20 Julj i Nicolaj Kirke, som holdtes i Hellig Geistes Kirke, blev døbt, og kaldet efter min Sal: Søster, *Ursula Beata*⁴¹), Fadderne vare Conferentz Raadinde Koefoed og frøken Ursula Beata Holterman, Etats Rd Holterman, Just. Rd Frish, Ober Krigs Commissaire Ely⁴²) og Captl: Koefod.

Den 12 Juni 1801 blev ieg efterat mig forud var bleven *proponeret* Zahl-Casserer Tienesten, dertil allern: beskikket med 2000rd aarl: Gage og 126rd 16 sk til Skriv Materialier og Lys, hvorimod ieg fragik Skat-Kammer, og Forsørgelses Anstaltens Casserer Embeder, men beholdt efter min Ansøgning Casserer Tienesten ved Particul. Cassen med 200rd aarlig Gage; efterdi ieg nødig ville forlade samme, da ieg selv derved allerede havde tient i 31 Aar og denne Tieneste siden 1737 havde været min Fader og Faer Fader anbetret. Min ældste Søn Joh: Gab: Linde, blev i April Maaned 1801 udnævnt til Copiist ved Skat Kammeret og den 12 Juny til 1ste Copiist ved

Zahl Cassen med 200rd aarl: Gage, i sit 20 Aar.

Den 25 Oct. 1803 nedkom min Kone med en Søn, som den Decbr. s: A: i Nicolaj Kirke som holdtes i hellig Geistes Kirke, blev døbt og kaldet efter mig og Kone, *Conrad Julius*; Fadderne vare: Moderen Juliane Charlotte Linde, fød Putscher, min Datter Manon Linde, hr. Conference Raad Holtermann, Jeg selv, mine Sønnner Copiist Johann Gabriel Linde, Stykjunker Georg Linde og Søn Cadet Knud Linde; d. Julj 1804 døde Conrad Julius og blev begravet d. 11 Julj og sadt ovenpaa min Sal. Faders Ligkiste paa hellig Geistes Kirkegaard.

Den 28 Jan. 1809 blev ieg slaaget til Ridder af Dannebrogen af Kong F 6te; og samme Dag blev min yngste Søn, Søs Lieut: Knud Linde ligeledes Ridder⁴³).

Den 28 Jan. 1811 blev ieg virkelig Etats Raad uden derom et ansøge, og bestallingen blev mig tilsendt aldeles gratis. De 80rd ieg nød fra Revisionen ved det fyrstelige Hof i Horsens er mig af den Russiske Keyser tillagt i AEber? Dalere aarligen i Pension, hvilken Pension min Kone beholder efter min Død. Prinds Christian af Danmark har viist mig Keyserens Resolution.

Den 26 Juni 1821 blev ieg efter Ansøgning entlediget til 1 August 1821 som Zahl Casserer med min fulde Gage i Pension dog saaledes, at ieg skulde vedblive ved Particuliere Kammeret som Casserer; derimod blev min ældste Søn Gabriel beskikket til Zahl Casserer i mit Sted, men afgik som Fuldmægtig ved Particuliere Kammeret.

Etatsraad Conrad Daniel Linde døde 16 September 1826 i Kjøbenhavn. —

Jeg Johan Gabriel Linde er født den 19 November 1781, ieg er den Ældste af 8 Børn af Forældrene Etatsraad Kgl. Particulair og Zahl Casserer Conrad Daniel Linde og Juliane Charlotte Putscher;

i mit 5 à 6 Aar blev ieg ført hen til en gammel Skoleholder Fasting /: Brodertil forlængst afdøde Admiral Fasting :/ for at lære at stave og læse; i mit 7. Aar kom ieg i den saakaldte Todes Skole i Pilestrædet, ieg erindrer endnu at sal: Tode selv underviiste os Drengene i Geographi og lod os paa Tavlen udkaste Landenes Contourer og Byernes Beliggende, hvorved han belønnede det bedst Udførte med en Sølvskilling; i Aaret 1791 fik ieg i denne Skole, som Flids Belønning en Bog, nemlig Bastholms Philosophi for Ulærde; derefter blev ieg indsat i Borgerdydsskole i Kiøbenhavn, og avancerede der op i dens 3^{die} Klasse, men blev i Aaret 1795 strax efter den Ildebrand, der overgik Byen, optaget blandt Diciplene i Herlufsholm Skoles næstøverste Klasse og derfra dimitteredes ieg i April 1799 til Kiøbenhavns Universitet af Rector, Professor Bernth, som ogsaa 29 Aar før havde dimitteret min sal: Fader derfra, efter med Characteren laudabilis at have underkastet mig Examen artium, tog ieg i October samme Aar den philologiske Deel af anden Examen med laud og i April 1800 den philosophiske Deel ogsaa med laud, og var i dette Aar blandt dem, som indkaldtes for Consistoriet til encomium publicum.

Kort efter begyndte ieg det juridiske Studium under Professor Hurtigkarls⁴⁴) Veiledning; Jeg adlød Consistoriets Opfordring i Anledning af Krigsurolighederne, til at indtræde i det Studentercorps, der skulde oprettes, modtog Armatur og mødte til Exercits paa Christiansborg Slots Ridebane. Under 1. April 1801 blev min Communication til at være Kgl. Kopiist i Skatkammer Kasserer Contoiret udfærdiget og ieg modtog den den 2 April just som Bombardementet begyndte, men da min Fader fra 1ste August 1801 beskikkedes til Zahl Kasserer blev ieg ogsaa fra samme Tid ansadt som 1ste Kopiist sammesteds; ieg blev derpaa opkaldt i Finantscasse Direktionen og der betydte at ieg havde at tage min Afsked fra Studenter-Korpset, da (som gl. Conferensraad Ryge bemærkede) ingen maae tiene tvende Herrer — dog tillod ieg

mig at fortsætte mit juridiske Studium under ovennævnte Veiledning og begyndte at høre Forelæsninger hos Schlegel⁴⁵) m. fl. Men i Aaret 1803 constitueredes den 1 Fuldmægtig ved Zahlkassen til General Post Kasserer og ieg blev strax nødsaget til at forestaae 2. Fuldmægtigposten indtil 5 April 1805 blev ieg virkelig ansadt med 300rd aarl Gage fra April 1804 af at regne, i Aaret 1810 erholdt ieg et aarligt Gagetillæg af 100rd —

Konferensraad Johan Gabriel Linde.

Med Aaret 1803 ophørte mine juridiske Studeringer, derimod tog ieg i mine Fritimer Information i Tydsk, Frandsk og Engelsk, vel havde ieg begyndt paa det Tydske og Frandske i Borgerdyds Skolen, men paa Herlufsholm gaves der den Tid ingen Underviisning i de levende Sprog. — Under min 17aarige Tienstetid, som Fuldmægtig ved Kassen var der dog 4 Gange forundt mig Rejsetilladelser, men den første Gang, som var i Aaret 1807 traf mig meget uheldigt, thi ieg var netop ankommet til Fyen, da ieg modtog Ordre til uopholdeligt at vende tilbage forinden Overfarten blev spærret, det var rigtig nok paa høje Tid, thi kun ved

lang Omseiling og med falsk Pas slap ieg med Fleere saasom General Schmettau⁴⁶) netop til Kiøbenhavn, da Landgangen ved Vebek fandt Sted; i Odense stødte ieg paa Grev E. v. Schimmelman,⁴⁷) der var paa Flugten til Rendsborg, han medgav mig et Hverv til General Peymann, ieg iledede da efter min Ankomst at udrette dette Ærende og blev ført for Generalen i Overværelse af dHr. Kirchoff,⁴⁸) Sten Bille,⁴⁹) Malling⁵⁰) og C. Colbjørnsen⁵¹), ieg fandt dem alle temmelig consternerede og især den gl. Peymann, som i samme Øieblik svarede Lieutenant Peter Scholten⁵²), der kom farende fra Vebek og udbad sig fra den Commanderende paa Kysten, at maatte erholde Hjælpetropper for at kunne kaste de landende Englændere tilbage, men erholdt det Svar, at han /: Generalen /: ikke kunne afgive en eneste Mand fra Fæstningens Forsvar; Kort Tid efter begyndte det ulykkelige Bombardement, da vi nu saae fra vore Vinduer at Skorstene fløj ned, begave vi os til Zahlkassen, som dog havde tykke Mure og er trygt beliggende, ieg opholdt mig da der i de 3 Dage og Nætter dels paa Contoiret dels i dets Kjældere, der var opfyldt med flere Familier, bestaaende af vor egen og alle vore øvrige Huusbeboere, samt flere af Finants Kasse Directionens dels Directeurer dels Betiente med Familie. Cfr. Lange⁵³) ansaae det for sin Pligt at ligge paa Kassen og lade sin Familie skiotte sig selv i deres temmelig ud-satte Hjem.

Her hvilede da alle sødt paa den Mængde forseglede Sække med Pengesedler, som Banken i den ellefte Time behagede fra dets Trykkeri at afgive til Hovedkassen; ofte maatte ieg om Natten gjøre Udbetalinger til de Militaire og andre, som ikke kunde komme paa anden Tid.

I Aaret 1812 blev ieg benaadet med virkelig Kammerassessors Character, samme Aar modtog ieg tillige Kgl. Bestalling paa at være Fuldmægtig ved Hs. Majestæts Particularekammer med en aarlig Gage af 300rd.

Omtrent i Aarene 1812 eller 1813

foretog ieg min anden Reise, med min Broder Georg⁶⁴⁾, hans Kone og nogle Børn samt 2 af mine Søstre med et Skib som gik til Aalborg for at besøge vor Broder Knud, der efter at have udmærket sig i Krigen og var blevet Rdr. af Dr. og Dbm., havde erholdt Permission til at staae á la suite i Sætaten i nogle Aar, var reist til Jylland og der giftet sig og købte en Gaard kaldt "Egense Kloster" ved Hals, der opholdt vi os nogle Uger og tog lykkelig tilbage paa samme Maade.

I May Maaned 1819 blev ieg forlovet med Sophie Amalie Fridsch, yngste Datter af afdøde Justitsraad, Stiftsphysicus i Ribe Dr. med. Fridsch og afdøde Hustru Hedvig Charlotte Mathiesen, vi holdt Bryllup samme Aar den 8 October paa Giellerupholm ved Warde — dette var min fjerde Reise, den tredie var i Aaret 1816 med min sal. kiære Broder Georg, vi reiste over alle smaae Øerne, igiennem Fyen til Fredericia og noget ned i det Slesvigske, dette var en yderst behagelig Tour, foretaget i August Maaned, den Tid, der ene egnede sig for mig ifølge min Embeds Stilling. — Paa nogle faae Dage har ieg desuden tvende Gange besøgt Møen, første Gang i Studenterdagene, fra et Besøg paa Herlufsholm; anden Gang med min Kone og Datter i Aaret 1836.

Tvende Gange har ieg ogsaa været i Skaane, første Gang til Ramløse den anden Gang i Selskab med Chr. Lund, Been, Wolfhagen og Schmidt⁶⁵⁾ til Malmøe og Lund. —

Ved allerhøjeste Resolution af 26 Juni 1821 blev ieg udnævnt fra 1ste August s. A. til at være Zahlkasserer i min afgaaede Faders Sted; min aarlige Gage blev 2000rd samt 250rd til Extraskriveri, fra General Kommissariats Collegiet erholdt ieg desuden 240rd aarlig, hvilket var bevilget Zahlkassereren inden Krigsaarene; — i følge Kgl. Resolution af 25. August 1826 erholdt ieg et aarligt Honorar af 300rd fra 15. Juni 1824 for at have overtaget Vejkasserer Forretninger. Ved allerhøjeste Resolution af 23 Sept. 1826 udnævnt til tillige at være H. M. Kon-

gens Particulairkasserer med en aarlig Gage af 200rd ved min kiære sal: Faders Død d. 16 Sept. 1826. —

Saaledes opnaede ieg nu de Embeder min Oldelader heelt, min Faderfader tildeels, nemlig som Particulairkasserer og min Fader ligeledes heelt, havde beklædt. —

Ved min Ansættelse som Particulair Kasserer erholdt ieg en virkelig Kammerraads Bestalling; Under 1 Novbr. 1828 meddeltes mig allerhøjest en Bestalling som virkelig Justitsraad.

Ved et allerhøjst Rescript til de Deputerede for Finantserne af 13 Decbr. 1829, blev de 200rd aarlig, som havde været mig tilstaaet for at besøge Regnskab og Udbetalinger for Commiss. for det milt: Uld Manufacture, fremdeles at tilfalde mig, uagtet bemeldte Commission var ophævet. Fra 1. Juli 1835 tilstodes mig 200rd aarlig for at føre Regnskab og besøge Ind- og Udbetalinger for Commerciens Fond og den ostindiske Fond under Gen Toldkammer og Commerce Collegiets Bestyrelse. — Ogsaa i disse Aaringer erholdt ieg et aarligt Tillæg af 300rd paa Grund af de meere detaillerede Forretninger, der paalagdes Zalkassen ved de forandrede Former i Klasselotteriets Bestyrelse. —

Grunden til disse jevnlige Gage Tillæg for mig maae søges i den paa højere Steder fattede Plan at inddrage flere mindre Kasserer Poster og indlægge Forretningerne under Hovedkassen, saaledes havde ieg nu i alt 3440rd aarlige Indtægter, hvoraf dog flere Hundrede Dalere aarligt anvendtes af mig til at forbedre de slet lønnede og dog vel og længe tiente Kongelige Betiente ved Zahlkassen. —

Da mit Ægteskab blev barnløst besluttede vi i Aaret 1825 at antage et forældreløst Pigebarn født den 3 Novbr 1822, som vi ved allerhøjeste Bevilling af 25 Novbr 1829 adopterede under Navnet „Johanne Amalie Linde“, i Aaret 1849 blev hun gift med min afdøde kiære Broder Khr og Oberst Georg's Linde ældste Søn, nu Etatsraad og Departements Chef Andreas Putscher

Linde, dette Ægteskab er nu velsignet med en Datter⁶⁶⁾ og en Søn.⁶⁷⁾

I Aaret 1834 blev ieg underkastet den over heele Landet befalede almindelige Kasse Eftersyn, hvilken er den eneste Kasse Undersøgelse ieg i min lange og ucontrollede Embedstid har havt.

Under 23. October 1836 blev ieg benaadet med virkelig Etatsraads Titel.

Af højsalig Kong Christian den 8des Haand modtog ieg den 22 Mai 1840 Dannebrogordenens Ridderkors.

Efter i 40 Aar at have tient ved Zahlkassen modtog ieg et allernaadigst Tilbud, som blev mig givet ved Geh Cfr Collin⁶⁸⁾, om at afgaae som Zahlkasserer fra 1ste Januar 1841 med fuld Gage i Pension, hvilket Tilbud senere blev af Hans Majestæt mig mundtlig givet. — Under 19. Decbr. 1840 resolverede Kongen paa de Deputerede for Finantsernes Indstilling: at ieg skulle forblive i min Stilling som Kasserer ved Particulairkammeret, vedblive at fungere som Kasserer ved Fonden ad usus publicos; endvidere overtage Kasserer Forretningerne ved Regaliefonden og derfor gageres med 2000rd og pensioneres af den aftagende Pensionsliste med 1240rd.

Under 2 December 1848 modtog ieg et Rescript af H. M. Kong Frederik den 7de hvori der betydtes mig, at mit Embede som Kasserer ved Particulairkammeret fra 1ste Januar 1849 blev at inddrage da Forretningerne overgik til H. M. Civilliste (/; Berling. /; ⁶⁹⁾

Under 3. December 1849 resolverede Kongen: at ieg skulle overdrages Kassererforretningerne ved Kunstsamlingerne paa lignende Vilkaar som ieg havde bestridt Regaliefondens der ved allerhøjeste Resolution af 25de Juni 1849 blev, med Beholdning at aflevere til Statskassen — ligeledes blev mig paa samme Tid overdraget Kasserer Forretningerne for de Kongl. Haver, alt under de samme Vilkaar i Gage, som nu vare ophørte for Regaliefonden, og overgaaet paa Kunstsamlingernes Fond.

Hans Majestæt Kongen benaadede mig under 1 Januar 1849 med Conferentsraad Caracteer; Bestallingen er

paa Opfordring tilbagesendt til Justitsministeriet.

Da jeg nu i Aaret 1850, paa Grund af, at det ansaaes af den daværende Cultus Minister at henligge Forretningerne ved Kunstsamlingerne hensigtsmæssigere under et andet Bureau, saa ansøgte jeg under 12 Juni 1850 min Entledigelse fra denne Post og fra Forretningerne ved Havevæsenet, med de Summer i Pension, som vare mig tilstaaede af Højsalig Kong Christian den 8de, hvorover opstod en vidtløftig Brevvexling imellem Finantsministeriet, Civillistens Regulerings Commission, Civillistens Intendantur og min Ringhed — Resultatet heraf blev, at jeg fik 2240rd i Pension af Statscassen og 1200rd af Civillistens Kasse. —

Efter Aaret 1850 overdrog Hans Majestæt Kongen mig forskellige Forretninger saasom: Revisionen af Civillistens Hoved Kasse Regnskaber, Decisionen af Hof-Stald og Inventarie Regnskaberne m. m.

I Anledning af mit 50 aarige Jubilæum den 1. April 1851 benaadedes jeg med Dannebrogordenens Sølvkors. Den 6 October 1851 modtog jeg af Hans Majestæt Kongen Commandeurkorset af Dannebrogordenen. —

Efter i 44 Aar indtil 1854 Aars Ende at have fungeret deels som Kasserer deels senere tillige som Secretair og Medbestyrer ved det Kgl. Institut for Blinde afleverede jeg til min Eftermand en Beholdning for Samme af circa $\frac{117}{m}$ rd Kassen modtog jeg i Aaret 1811 med en Beholdning kun af 2000rd.

Fra Aaret 1841 og indtil midt i 1853 var jeg Medlem af Kiøbenhavns og Omegns Sparekasse Direction, jeg blev nødsaget at udmelde mig paa Grund af det Uheld der mødte mig ved et Armbrud i samme Aar, Aaret efter i 1854 havde jeg den Ulykke ved et Fald paa Gaden at faae mit ene Been saaledes forstuvet, at min Gang fra den Tid af blev høist usikker, og nyde mig til at give Afkald paa all Deeltagelse i Selskabs Livet uden for Hjemmet. —

Hs Majestæt Kongen har ikke alene ladet Betaling give til den nødvendige

Assistance ved de af mig for hans Civilliste udførrede Arbejder, men tillige af særdeles Kongelig Naade aarligt tilstaaet mig en Sum af 300rd, hvorved jeg uden yderligere Afsavn er istand til med min Familie at kunne nyde en 3 à 4 Maaneder om Sommeren Landlivets Behageligheder. —

Saaledes henlever jeg da nu med et godt Syn, en mindre god Hørelse og en besværlig Gang under lidt Arbejde og afvexlende Lectüre i forskiellige Sprog med min fromme elskelige Hustru, mine kiære Børn og de velsignede Børne Børn ind i mit 80 Leveaar. —

[Med Broder- og Svingersøns Haandskrift tilføjet:]

I Aaret 1860 [Med Læge G. P. Lindes Haandskrift rettet til:] „Efteraaret 1861“, blev min elskelige Svingerfader og Onkel ramt af et apoplectisk Tilfælde. Fra den Tid sank hans legemlige og sjælelige Kræfter efterhaanden. Naturen var stærk og Sindet roligt og gudhengivent. Paa den Maade henlevede han endnu 4, til mange enkelte Tider sørgelige og tunge Aar, og hensov blidt, omgivet af sin kiærlige Hustru, Børn og Børnebørn 13. Februar 1864.

Arved Christian Linde forfattede sin egen Gravskrift saaledes:
Jeg var betroet, uden at stille Borgen for mig
Kongens og Landets Penge Tre og Førgetiuge Aar
og efterlod mig hverken Midler eller Gjæld.

Hans Søn Gabriel Lindes Gravskrivt er:
Tiente Tre Konger I 48 Aar og blev her nedlagt.

Hvad var jeg?

Hvad blev jeg?

Hvad er jeg?

Støv i Almagts Haand!

Conrad Daniel Lindes Gravskrift over sig selv er:

Jeg var betroet /: ligesom min her i denne Grav
nedlagte Fader og Faer Fader :/ —
Kongens og
Landets Penge i 56 Aar og efterlod til min
Kone Juliane Charlotte Putscher og 6 Børn
den med hende modtagne Formue.

Gravskriften over Johan Gabriel Linde lyder:

Denne Plade er indsat for Johan Gabriel

Linde Sønesøns Søn af Arved Christian Linde. Tjente 4 Konger i 64 Aar.

NOTER

¹⁾ Poul (Povel) Schonevig (Skonevig) (c. 1676—1761), Sørenskriver i Nordfjord, g. 1716 m. Major Gabriel Lindes ældste Datter Anna Marie (1680—1782, altsaa over 100 Aar gl.)

²⁾ Peder Ottesen Schreuder († 30 Januar 1738), Sognepræst til Gloppen, g. m. Barbara Finde († 1761). Peder Ottesen Schreuders Søn Toldkontrollør og Generalskibsmaaler i Bergen Henrich Schreuder (1709—1763) blev 1744 g. m. Mette Maria Heiberg (1709—1746).

³⁾ Formentlig „Smukke“. —

⁴⁾ Justitsraad Georg Albrecht Wodroff døbt $\frac{4}{10}$ 1688 (Petri K.), begr. $\frac{24}{2}$ 1748; Deputeret i Landetatens Generalkommissariat; g. $\frac{15}{6}$ 1717 m. Beata Catharina Hagen.

⁵⁾ Lector og Inspektør ved Seminariet i Bergen Rasmus Finne Cortin.

⁶⁾ Peder Heiberg (f. 1694 † som dansk Præst ved Vemmetofte adelige Frøkenkloster). Hans Stedmoder Birgitte Margrethe Gabrielsdatter Linde † 1723, Datter af Major Gabriel L.

⁷⁾ Thomas Severin Heiberg (1738—1819), Sognepræst til Saaby og Kisserup paa Sjælland, Provst i Voldborg Herred.

⁸⁾ Søren Johan Heiberg (1739—1822) Sognepræst til Skamstrup og Frydendal paa Sjælland, Provst i Faxe Herred.

⁹⁾ Johan Gottlieb Putscher var Kammergjener og senere Livmedicus hos Chr. 6te, (Om ham se Genealogisk Tidsskrift for Januar 1913). Han døde i Helsingør 1781 som Direktør for Øresunds Toldkammer. G. $\frac{15}{12}$ 1744 m. Marie (Manon) de Richebourg f. $\frac{13}{6}$ døbt $\frac{17}{6}$ 1718 (fr. ref. K. i Kbhvn.) † $\frac{20}{10}$ 1791, Datter af Marie Louis Morillon dit de Richebourg, f. c. 1685 i Frankrig? (I O. Nielsens Kjøbenhavns

Historie omtales han saaledes: „en af de fornemme Sprogmeistre, Pariseren Louis de Richebourg“) † 2/11 1736 i Kbhvn. 51 Aar gl.; g. 9/6 1714 m. Cathérine Musnier (f. c. 1693 † 25/12 1724, 31 Aar gl., Dtr. af Parykmager Jean Musnier og Hustru Eleonore Susanne Signac.) Louis de Richebourg g. 2. m. Charlotte Helene Lambert, Datter af Johan Baptist Lambert († 14/12 1750), fhv: „Dansemester ved Cadetternes Akademie“.

¹⁰⁾ f. 6/5 1764 i Helsingør † 1/11 1828 i Kbhvn.

¹¹⁾ Forfatteren til Autobiografi No. 2.

¹²⁾ Vistnok Elisabeth Sophie Koefoed, f. 12/1 1765 † 25/10 1806; Datter af Postdirektør Konferentsraad Hans Hansen Koefoed f. 20/3 1720 † 11/7 1796, og Hustru Beata Albertina f. *Wodroff* (døbt 30/6 1728 † 30/6 1747) Søster til Conrad Daniel Lindes Moder; — g. 12/1 1782 m. Mads Fridsch, f. 21/3 1742 † 1812, Konferentsraad, Deputeret i Rentekammeret.

¹³⁾ Knud Henrik Holtermann, (1737—1815) Konferentsraad, Høiesteretsassessor, g. 1774 m. Conrad Daniel Lindes Søster Ursula Beate (1757—82).

¹⁴⁾ Georg Linde (1752—85) Protokolsekretær, surnumerær Assessor i Høiesteret.

¹⁵⁾ Mon ikke Brygger og Raadmand i Kbhvn. Jens Hansen, hvis Datter Franciska Mathilde ægtede Rektor i Vordingborg Ludvig Heiberg, P. A. Heibergs Broder?

¹⁶⁾ Uden Tvivl Martin Wraatz, en Pommeraner, hvis Forretning bestod i Klædeleverancer til Hoffet. Han havde en stor Børneflokk, bl. a. var en Datter Sophie g. m. Etatsraad Tutein til Edelgave og var en af Fru Friederikke Bruns intime Veninder (se L. Bobé „Fr. Brun og hendes Kreds“).

¹⁷⁾ Manon Linde ægtede Major og Landinspektør Peter Ludvig Krebs og blev ved ham Moder til den bekendte Skolemand Overlærer ved Metropolitanskolen Conrad Peter Julius Krebs, Stifteren af Forberedelsesskolen i Stockholmsgade, der først bar hans, senere Krohns Navn.

¹⁸⁾ Uden Tvivl Datter af og Søster til henholdsvis ovenn: M. Wraatz og Sophie Tutein f. Wraatz. —

¹⁹⁾ Generalkrigskommissær Conrad Daniel Wodroff døbt 0/5 1725 (Petri K.) † 31/5 1799, Broder til C. D. Lindes Moder.

²⁰⁾ Jens Flessburg (c. 1715—96), Etatsraad, Amtsforvalter i Hütten Amt, havde været g. m. Conrad Daniel L.s Fæster Fridericha Johanna (1723—79).

²¹⁾ Sikkerlig ovenn: Konferentsraad Hans Hansen Koefoed; g. 1. m. Beata Albertine Wodroff, 2 24/9 1749 m. Christence Bentsen.

²²⁾ Charlotte Amalie Koefoed, (Søster til førnævnte Frk. Elisabeth Koefoed) f. 9/10 1767 † 28/1 1865, g. 25/11 1789 m. Lorentz Henrik Fisker (f. 6/10 1753 † 1/1 1819, adlet 6/5 1797, Contreadmiral, (deraf Navnet „Tante Fisker“).

²³⁾ Vistnok førnævnte M. Fridsch, der netop paa den Tid var Justitsraad og som 12/1 1782 havde ægtet Elisabeth: Soph: Koefoed. —

²⁴⁾ Georg Albrecht Koefoed, f. 11/1 1753 † 11/11 1808, Søofficer (Kommandør), som Udmærkelse tillagt Titlen Generaladjutant; g. 1798 m. Charlotte Lindholm.

²⁵⁾ Altsaa Assessor G. Linde's.

²⁶⁾ Georg Linde († 1847), Oberst i Artilleriet, Kammerherre, Chef for Landkadetakademiet, i hvilken Stilling han nogle Aar havde den senere Kong Christian d. 9de i Huset; g. 1813 m. Karen Rothe (f. 1792 † 1876).

²⁷⁾ Ursula Christiane Fabritius, Conrad Daniel Lindes Fæster, (1721—89); g. 1 1745 m. virkelig Justitsraad, Deputeret i Landetatens Generalkommissariat Friedrich Wodroff (1682—1748); 2 1751 m. Stadshauptmand i Kbhvn. m. m., Hofjuvelér, Fabrikejer Frederik Fabritius, (1684—1755 — han g. 1. m. Cathrine Elisabeth Mundt).

²⁸⁾ Vistnok Daniel Koefoed, Fuldmægtig ved det militære Varemagasin, Krigs—Kancelli—Sekretær; Søn af ovennævnte Konferentsraad Hans Hansen Koefoed.

²⁹⁾ Vistnok Jacob Widing Heiberg (1746—1829) i Vejle, var netop i de Aar Kancellisekretær i første Expeditionskontor i Kancelliet. Senere Raadmand, By- og Raadstueskriver i Horsens; Søn af Sønpr. til Gloppen i Nordfjord Gabriel Heiberg og Cecilia Catharina Widing.

³⁰⁾ Knud Linde døde 1845 i Svendborg som Kommandørkaptajn i Søetaten. Hans Hustru Noline Ursine Hass var f. 1791 † 1844. K. Linde var en Tid Ejer af Egense Kloster i Aalborg Amt. Hans yngste Søn var Legatstifteren, Branddirektør m. m. Kammerjunker Christian Frederik Linde (1823—86).

³¹⁾ Kontreadmiral Johan Gerhard Arff († 1781) var g. m. en Dame ved Navn Bolette Elisabeth Høyer, der var Datter af Kaptajn Hans Høyer, Regimentskvartærmester ved det Fyenske Regiment og Hustru Agnete Elisabeth Hagen. Sikker hende.

³²⁾ C. D. Lindes Fader.

³³⁾ Lorentz Ancher, Dr: theol: Professor, Filolog, f. 1746 † 1798 som Stiftsprovst og Sognepræst ved St. Knuds Kirke i Odense; g. m. Ursula Elisabeth Wodroff (Datter af Justitsraad Frederik Wodroff og Ursula Christiane Linde. [s. ovfr].

³⁴⁾ Hans Henrik Koefoed, Søofficer (Søn af Konferentsraad H. H. K.) f. 12/10 1760 † 28/3 1809, g. 28/12 1793 m. Edle Mathilde Grib † 1874 („Tante Koefoed“).

³⁵⁾ Agnete Elisabeth (Lise) Linde † i Kbhvn. 1883, ægtede 1829 senere Oberstlieutenant ved Dragonerne Herman Amsinck (1795—1875).

³⁶⁾ Sikkerlig Georgia Elisabeth (Lise) Krieger, Datter af Vice-Admiral Johan Cornelius Krieger, der var g. m. ovennævnte Kontreadmiral Arff's Søster Sophie Magdalene Arff (f. 1733 † 1816). Frøken Krieger blev gift Ely (se ndf:). —

³⁷⁾ Christian Immanuel Ryge, f. 4/1 1734 † 21/3 1821 var fra 1775 Kontrollør og Revisor ved Skatkammeret; efter al Rimelighed maa det være ham.

³⁸⁾ Justitsraad Heinemann var paa den Tid Fuldmægtig i Partikulierekammeret.

³⁹⁾ Formodentlig er „Krigsraad“ en Fejlskrivning; det er sikkert Konferentsraad Hans Hansen Koefoed, der i tidligere Tid var Krigsraad. —

⁴⁰⁾ Vistnok Etatsraad, Overretsassessor Frederik Diderik Sechmann Fleischer f. 10/4 1741 † 27/4 1819, g. 23/6 1784 m. Johanne Elisabeth Wraatz. —

⁴¹⁾ Ursula Beate Linde † 1881, g. 1829 m. virkelig Etatsraad, Professor, Stabslæge i Hæren, Dr. med. Johan Conrad Müller (1789—1869; han g. 1. m. Cathrine Gunelle Hengene).

⁴²⁾ Søren Heiberg von Ely f. 175. † 18/11 1805 som Oberkrigskommissær og Major af Infanteriet i Danmark, var Søn af Anna Heiberg f. 1706 † 1756 (8de Barn af Præsten i Sogndal Søfren (Søren) Heiberg og Birgitte Margrethe Gabrielsdatter Linde f. 16. † 1723) og Kaptajn senere Oberkrigsraad og Major af Infanteriet Anthon Ulrich Jacob Ely, f. i Holsten 1711. — Søren Heiberg von Ely ægtede 1. 2/7 1783 Juliane Frederikke Christiane f. Friherreinde Knuth (f. 1756 † 1783); 2. 1804 Georgia Elisabeth (Lise) Krieger (f. 1753 † 1834, „Tante Ely“), Datter af Viceadmiral Joh: Cornelius de Krieger og Hustru Sophie Magdalene Arff (se ovfr.).

⁴³⁾ Den unge Knud var dengang ikke fyldt 20 Aar. —

⁴⁴⁾ Frederik Theodor Hurtigkarl (1763—1829) Retslærd, Professor juris extraordinarius osv. —

⁴⁵⁾ Formodentlig Johan Frederik Vilhelm Schlegel (1765—1836).

⁴⁶⁾ Gottfried Wilhelm Christian Schmettau, Rigs greve, 1814 Generallieutenant (f. 1752 i Meklenborg † 1823) „Under Kjøbenhavns Belejring 1807 deltog han i det at Peymann sammenkaldte Krigsraad og fik det pinaglige Hvert at overbringe Kronprinsen Meldingen om Kjøbenhavns Kapitulation“. (Biogr. Lex.)

⁴⁷⁾ Heinrich Ernst Schimmelmänn, Greve, dansk Statsmand (1747—1831). (Biogr. Lex.)

⁴⁸⁾ Johan Hieronimus Kirchoff, Generallieutenant af Infanteriet † 1843. (Biogr. Lex.)

⁴⁹⁾ Steen Andersen Bille, Admiral og Gehejmestatsminister (1751—1833). (Biogr. Lex.)

⁵⁰⁾ Sikkert Ove Malling, Historiker og Gehejmestatsminister (1748—1829). (Biogr. Lex.)

⁵¹⁾ Christian Colbjørnsen, Gehejmekonferentsraad, Justitiarius i Høiesteret, (1749—1814). (Biogr. Lex.)

⁵²⁾ Vistnok Peter Carl Frederik Scholten, (1784—1854), Gouvernør i Vestindien, paa den omtalte Tid Fændrik mulig dog Lieutenant, gjorde Tjeneste i Kbhvn. bl. A. som Adjutant hos Frederik d. 6tes Generaladjutant F. C. Bülow.

⁵³⁾ Gehejmekonferentsraad Christian Vilhelm Lange († 1839.)

⁵⁴⁾ Se den første Autobiografi.

⁵⁵⁾ Jeg har ikke fundet det nødvendigt at undersøge, hvem disse fire Venner var, da det hurtigt viste sig at være ret vankeeligt at træffe de rette.

⁶⁶⁾ Gabriele Amalie Linde, Klosterfrøken i Vemmetofte (f. 1850).

⁶⁷⁾ Kommunalæge Georg Putscher Linde (f. 1852), g. m. Emma Sophie Emilie Petersen. —

⁶⁸⁾ Jonas Collin (1776—1861), Finantsdeputeret, Gehejmekonferentsraad.

⁶⁹⁾ Johan Carl Ernst Berling, Hofembedsmand, Chef for Civillisten, Kammerherre.

OPTEGNELSER OM FAMILIEN GRAM.

Ved Th. Hauch-Fausbøll.

Nedenstaaende Optegnelser om Familien Gram, der supplerer „Slægt-
haandbogen“s Artikel om Familien, er
velvilligst overladt mig til Afbenyttelse
af Hr. Kontorchef *H. Gram*, der har
faaet dem fra en Slægtning i Norge.

Optegnelserne er paabegyndte af
Supercargo Peder Gram og senere fort-
satte af en Slægtning, Slutningen af
Optegnelserne, der angaar Familierne
Ruch og *Jordan*, er her udeladte.

Den ældste af Slægten, der nævnes
i Optegnelserne, Borgmester i Sæby
Hans Nielsen Gram (f. c. 1590 † c.
1654) var allerede Borgmester under
Wallensteins's Indfald i Jylland (1627
—29), ogsaa senere fik han Krigens
Besværligheder at føle, saaledes klager
han 1646 til Christian IV over, hvad
han har gaaet igennem under Sven-
skernes Indfald i Jylland. Da to af hans
Sønner, den her nævnte Sogndegn i
Skibby og Præsten i Bjergby, fra hvem
den nulevende i Slægthaandbogen be-
handlede Slægt stammer, begge bar
samme Fornavn Niels, maa Borgmes-
teren aabenbart have været to Gange
gift, idet den ældste Søn vel er op-
kaldt efter sin Morfader, den yngste
efter sin Farfader. Anne Jensdatter
Worm maa da antagelig have været
Borgmesterens anden Hustru.

Supercargoens fader var først Skri-
ver paa Toldboden, derefter en Tid
Brygger i Kjøbenhavn og ved sin Død
Bogholder ved Bryggernes Laugshus.
Hans Enke og Børn gik fra Arv og
Gæld efter ham. Derimod blev Super-
cargoen, som saa mange andre af asi-
atisk Kompagnis Betjente, ved sine

Rejser til Østen en velstaaende Mand.
Han ejede 1770—73 Landstedet „Re-
traite“ i Skodsborg. Hans Linje er,
som det allerede fremgaar af Opteg-
nelserne, uddød paa Mandssiden, deri-
mod er det muligt, at der endnu eksis-
terer Efterkommere af Navnet Gram
efter hans Farbroder Vogmesteren. I
Optegnelserne nævnes dennes Børn
Niels og Dorte kun flygtigt, alene Re-
gine, der blev gift med Vinhandler
Giesler, er nærmere omtalt. Niels blev
Guldsmed eller Juvelerer, som han
hyppigst kaldes, i Kjøbenhavn, han var
død før 1762, da hans Enke Sophia
Amalia Ring i Folketællingen nævnes
som Ejske af Nr. 24 i Kjøbmager-
kvarter. Hun døde 15. Nov. 1772, men
i hendes Enkestand, hvor hun i hvert
Fald i nogen Tid havde haft en Guld-
smed M. Tanch til at forestaa Værk-
stedet, var det gaaet tilbage med For-
retningen, saa at Gælden nu var dob-
belt saa stor som Boets Indtægt. Det
har sikkert paa det sidste oftere kne-
bet for hende at faa det hele til at gaa
rundt, et lille Vidnesbyrd derom har
vi i hendes Bo i følgende til en Niels
Falckenberg rettet Skrivelse af 12.
Aug. 1772, der lyder ganske pudefig i
vor Tids Øren:

Velædle

Hr. Falckenberg

Een god Morgen! Jeg bad om
det var mueligt, at di ville laane mig
10rd paa 8te Dage; thi ieg vilde
gjerne betale mine Renter i Dag og
de fattes ieg, bliv ikke vreed. Hels
sin Kiæreste saa fligtig. Jeg forbliver

Hans

tienerjnde

Sophie Amalie sal. Grams.

I hendes Ægteskab med Gram var
der 5 Sønner, de to ældste, der begge
hed Andreas, døbte henholdsvis 22.
Marts 1746 og 14. Sept. 1747, og lige-
som deres Søskende i Nikolai Kirke,
døde begge smaa, en Søn Hans, døbt
5. Aug. 1752, blev heller ikke voksen,
derimod blev Niels, døbt 18. Juli 1749,
og Ole, døbt 21. Aug. 1750, begge op-
lærte i Faderens Profession, de havde
staaet i Lære i Moderens Værksted

og blev paa samme Dag, 28. April
1770, indskrevne som Svende. Om Ole
ved vi kun, at han 1774 tjente D. M.
salig Brøndlunds, Niels var samtidig
Svend hos Antoine Fistaine. Niels blev
senere gift med Eva Dorothea Peder-
sen, men Ægteskabet var ulykkeligt og
endte med Separation. Hun døde paa
Frederiks Hospital 10. Jan. 1802 og
maa vel have haft en eller anden Be-
skæftigelse ved Hoffet, siden hun boede
i Kælderen i det kgl. Palais paa
Amalienborg. Det sidste, vi hører om
ham, er, at han kort før Hustruens Død
var rejst fra Frederiksborg tilbage til
Kjøbenhavn, hvor han havde taget
Tjeneste i Vingaardsstræde hos en
Mand ved Navn Egstrøm. De havde i
deres Ægteskab i hvert Fald to Børn,
der begge overlevede Moderen, Sophie
Amalie og Ole Peter. Sophie Amalie
blev døbt 6. Marts 1776 i Trinitatis
Kirke, hun var ugift ved Moderens
Død, Ole Peter var Søfarende og 23
Aar gammel, det er muligt, at han har
fortsat Slægten.

1682. Dom. Exaudi blev Niels Han-
sen Gram indsat af Hr Peder Søren-
sen Bagge til Degnekaldet i Skibye.

1683. Febr. 4 blev Niels Hansen
Gram og Dorethe Jensdatter Bagge
begge tilsammen viet af Hr. Michel
Ibsen Fastrup og hafde Bryllup i
Præstegaarden.

1684. Marts 14 Fredag mellem 8—9
slet form. blev deres første Søn Anders
Nielsen Gram føed i Peder Jacobsens
Gaard, hvor de boede og Christnet
19 Marts.

1687. Sept. 3 Onsdag om Aftenen
Klocken 8 blev den anden Søn Hans
Nielsen Gram føed i Skibye Degne-
bolig udi Horns Herred og christnet
Søndagen derefter.

1692. Christi Himmelfartsdags Mor-
gen 2 døde min Fa'erfader Niels
Hansen Gram i hans Alders 47 Aar,
begravet paa Skibye Kirkegaard. Føed
i Vendsyssel i Jylland 1646 ²⁵/₇, hans
saelig Fader var Hans Nielsen Gram,
Borgemester i Sæbye udi 32 Aar, hans
Moder var Anne Jensdatter Worm.

1711. April 18 døde min Farbroder Anders Nielsen Gram, Kongl. Maj. betroede Vognmester ved det Fyenske Regiment. Gift med Karen Pihlsdatter, efterladende sig en Søn Niels Gram og 2 Døtre Dorthe Gram og Regine Gram ilive.

1712. Sept. 23 havde min Fader Hans Nielsen Gram Bryllup med min Moder Johanne Gad, føed i Elseneur 1688, døbt i St. Olaii Kirke $\frac{20}{11}$. Hendes Fader Peder Eilersen Gad daværende Oeconomus og Hospitalsforstander ibid. Moderen Ide Hermansdatter Frich.

1713. Juni 19 Mandag Aften Klocken 7 gav Gud dem den 1ste Datter Cathrine Dorthe Gram, christnet Onsdagen 21 do. i St Nicolai Kirke.

1715. August 12 Mandag Formiddag Kl. 11. blev jeg deres første Søn Peder Gram føed, døbt i Trinitatis Kirke 14 s. Md.

1716. Dcbr 5 deres Datter Ide Johanne Gram født, døbt Trin. $\frac{9}{12}$ s. A.

1718. Maj 1 født Søn Christen Gram, † strax efter.

1720. April 11 — Datter Lisbeth Gram, d. Trin. $\frac{13}{4}$.

1721. Dcbr 23 — Datter Edele Cathrine Gram, døbt Trin. $\frac{21}{12}$, derpaa død.

1723. Febr. deres Søn Niels Gram føed, døbt Trin. $\frac{23}{2}$, derpaa død.

1724. August deres Søn Niels Gram føed, d. Trin. $\frac{16}{8}$, derpaa død.

1725. døde min Faders sal. Faster Cathrine Hansdatter Gram 79 Aar gml. Hun havde været i Ægteskab med Kgl. Maj. Acciseskriver ved Christianshavn Christen Søfrensen Hornbech, som $\frac{26}{7}$ 1705 døde uden Børn.

1727. Marts 6 Kl. 11 form. fødtes Hans Gram, d. Trin. K. $\frac{8}{8}$.

1728. November fødtes Cathrine Marie Gram d. Trin. K., død strax efter.

1730. Sept 1 fødtes Dorethe Gram, døbt Trin. K. 4 Sept.

1732. Januar døde min sal. Farmoder Dorethe Jensdatter Bagge paa Jægerspris, 69 Aar, begr. i Draabye Kirke Januar 28 s. A.

1733. July 24 fra Kl. 9 $\frac{1}{2}$ fødtes Charlotte Gram, d. Trin. 27 July.

1735. Novbr. 4 havde min ældste Søster Cathrine Dorthe Gram Bryllup med Frants Christophersen Ruch, Tobaksspinder heri Kjøbenhavn.

1746 er min Broder Hans Gram passerende for 4de Styrmand paa hans 3de Rejse med Skibet Dronningen af Danmark ved dets Total forulyckelse paa Hiemreysen fra China bortebleven.

1746. October 28 havde min 2^{den} Søster Ide Johanne Gram Bryllup med Jesper Laursen Kieldgaard, føed i Svendborg. Præst til Weybye i Fyen.

1748. Februar 19 døde min Fa'er-bror Etatsraad Hans Gram, prof. ling. graece, Geheimarchivar, Biblioth. etc. Han var Sødskendebarn til min Fader Hans Gram, føed 28 October 1685, begr. 28 Februar i Trin. K. Efterladende ingen Børn men 2de Brødre, 1: Laurids Gram, Provst over Møgel Tønder Kirke og Høyers Herred og Prest til Emmerstrup, og Mogens Gram, Sogneprest til Erringelef og Olstrup i Lol-land, desforuden Søstre.

1752. October 4 døde min sal. Fader Hans Gram om Aftenen Kl, 10 $\frac{1}{4}$, 65 Aar 1 Md. 1 Dag, begr. i Trin. Kirke 8 October, der forhen havde været Brøgger.

1765. Februar 16 døde min sal. Moder Johanne Gram, føed Gad, 77 Aar, begr. 23 Februar i Weilbye.

1766. Maj 1 døde Joachim Giesler, Vinhandler i Kjøbenhavn i 67 Aar, begr. i Nicolai K. 7 Maj.

1767 Februar 12 døde Regine Giesler, født Gram, begr. i Nic. K. 19 Februar.

1776. Sept. 3 døde Peder Gram, 62 Aar, forhen Supercargo i det Asiatiske Compagni, begr. Nicolai K. 7 Sept.

1793. Maj 20 døde Cathrine Dorthe Gram, 80 Aar 11 Md.

1793 døde Charlotte Gram, 61 Aar, i Assens.

1797. Sept. 29 døde Dorthea Gram, 68 Aar 1 Md. begr. Helliggeist 4 October.

1799. Maj 18 døde Madame Kildegaard født Gram.

1799. November 13 døde Peder

Ruch, fhv. Supercargo i Asiatisk Comp. født 1744.

1803. Januar 24 døde Lisbeth Gram, 80 Aar 10 Md.

1804. Decbr. 6. døde Christopher Ruch, 66 Aar.

1808. July 24 døde Jomfru Marie Ruch, 62 $\frac{0}{12}$ Aar, begr. hos hendes Moder Cathrine Dorthe Gram, som døde 20 Maj 1793, efterladende 2de Døtre, 3 Sønner, hvoraf ældste Cathrine Marie Ruch gift 24 Februar 1808 med Snedkermester Johan Friederich Jordan.

LITTERATUR.

I „Fra Randers Amt“ for 1913, der udgives af Historisk Samfund for Randers Amt, findes flere Bidrag af personalhistorisk Interesse. Biblioteks-assistent *Chr. Heilskov* meddeler saaledes en Del gamle Indskrifter fra Øster-Lisbjerg Herred, *Aage Sørensen* i Mellerup fortæller om Ommestrup Hovedgaard i Mørke Sogn og dens Beboere indtil dens Nedlæggelse omkring Aar 1600. *Anders Nielsen* i Dalbynder beretter om Dalbynder Kirke og dens Præster efter Reformationen og Nimtofte Præsterne skildres af *Hans Birkelund*, endelig har Justitsraad, Sagsfører *J. S. Møller* skrevet en interessant Artikel om „Anchersønnerne i Randers“, en Slægt, der i henved 200 Aar har spillet en betydelig Rolle i Byen.

Historisk Samfund for Aalborg Amt har udgivet to Aarbøger 1912 og 1913 under Titlen „Fra Himmerland og Kjær Herred“. I sidste Bind har Pastor *Alexander Rasmussen* skrevet en sympatetisk Biografi af cand. theol. Klavs Gerding, hvis Navn vil være kendt fra nogle historiske Bidrag i Jyske Samlinger og som Forfatter til den smukke Salm: „Den er slet ikke af Gud forladt“, og Postekspedient *C. Klitgaard's* Artikel „Af Dr. med. Niels Jespersens Regnskabsbog 1661—1668“ giver ikke saa faa personalhistoriske Oplysninger samtidig med, at vi kan danne os et morsomt Billede af en Akademikers Studierejse paa den Tid.

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK-

GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 10

Oktober 1914

8. Aargang

NOGLE GRAVSKRIFTER FRA KLOSTERKIRKEGAARDEN I HORSENS.

Ved Sekretær **Max Grohshennig.**

Her under giemmes det dødelige
af den i Livet
nu hos Gud salige
Borger og Handelsmand
Peder Friderichsen Vinther
født i Stensballe 1745
ved en salig død omvexlede dette Liv
i Horsens 1787
tillige med hans Kiære Hustrue
Anne Elisabeth Pedersdatter Saabye
født i Horsens 1748
og ved en salig død ente dette
Verdens.....17..
5 Børn nemlig 3 Sønner og 2 Døttre
ere i denne Guds Ager gient
I deres Spæde ungdom.

Her hviler
Høi og Welbaarne
Hr. *Christian Friderich v. Juel*
Kammerherre
født d. 7. Januarije 1745
Givt I. Gang 1776
med Comtesse *C. W. v. Wedel Jarlsberg*
med hvem han avlede
I Datter navnlig *C. S. v. Juel*
Givt med President Grev *O. I. v. Moltke*
Anden Gang givt med
Frk: *I. S. v. Schøller* 1786
Hans lyse forstand veiledede hans Handlinger
Hans Guds frygt var hans trygge Støtte i alle
Livets Optrin
Hans Velsignelser og ømmeste Kiærlighed svævede
stedse om hans Kone og Børn

Hans troefaste Hierte var hans Venner
i Liv og Død hengivet
Hans velgiørende Haand rakes
altid den Trængende imøde
Hans Standhaftighed overvandt Sygdommens
og Dødens Smerter Den 10. Junij 1821.

Her hviler
Kammerherre, Oberst
Inspecteur over
Cavalleriet
Heinrich August
v. Flindt
Commandeur af Dannebrogen og
Æreslegionen
Dannebrogsmænd
Født d. 30. August 1756
Død d. 9. August 1826
Fortient Hædersminde
af
Danske Cavallerie Officierer.

Her nedlagdes det Forgængelige
af
En firsindstyveaarig Olding
og Jubellærer:
Provst og Sognepræst
Ridder og Dannebrogsmænd
Christian Brøndsted
Født den 23de Marts 1742
Død den 10de Februar 1823
som
Meer end et halvt Aarhundrede
var Ordets Tiener
og næsten i Fyrgetyve Aar
Horsens Menigheds Siælesørger,
Sin Gud, sin Pligt, sin Konge Tro.

Samt af
hans værdige
Treoghalvfjerdsindstyveaarige
Hustru:
Mette Augusta Petersen
Født den 3die November 1758
Død den 15de April 1832
Fred over deres Grav!

Tvende efterlevende Sønner
Satte dem denne Mindesteen
i Aaret 1832.

Agt Lægen
thi hans Kald er fra Gud.
Sirach.

Her nedlagdes det forkrænkelige
af

Jac. Nic. Schwartz
Stads og Districts Chirurgus
født i Haderslev d. 14. Dec. 1764
Han øvede heldigen Lægekunsten
i Horsens og dens Omegn
i 9 Aar

i næsten 5 Aars Ægteskab
med

Cathr. Elisab. Stockholm
Blev han Fader til 3 Børn
af hvilke eet lever
Han døde i Horsens d. 21. Febr. 1810

Duelig og erfaren i sin Kunst
Gav han mange Førlighed
Helsen og Sundhed tilbage
Utrættelig i sit møiefulde Kald
forkortede han sit eget Liv
for at forlænge andres.

Hans Erkiendtlige Ægtefælle
som føler hvad hun tabte
satte ham denne Mindesteen.

Her Giemmes Støvet
af

Bodil Marie Stallknecht
født *Winther*
født d. 16. Jan. 1806. Død d. 30. Jan. 1828
med en Søn 2 Dage gammel
det Dyrebare Moder Navn
dig Aabnede Gravens kolde Favn.

Her hviler
Borger og Kiøbmand
Anders Taaning
Født den 17de October 1789
død den 4de Januar 1831
Han levede i fiorten Aar
et lykkeligt Ægteskab med
sin efterlevende Hustrue
Barbara Taaning
født *Sørensen*
Der dybt føler Tabet af
den ømme og kierlige Ægtefælle
den retskafne og virksomme
Mand og Borger.

Hospitals Forstander
Hans Benzen
Fød den 16de December
1749
Død den 10de September
1808

Han var den lidende
Menneskeligheds
virksomste Velgiører
Sine Venners Troeste Ven
Selv Børneløs
En Fader for mange
og Mere end Alt
for hans
efterladte sørgende
Enke

Der længe vil begræde
Men aldrig glemme
Hvad hun
i ham eiede og tabte

Fred
om den godes Hvilested
og
Den elskede
Benedictes.

Her
nedlagdes det forgiængelige
af
de kiærlige Forældre
Jacob Helms
forhen Apotheker i Horsens
født 1738 død 1816
Hans første Huustroe
Anne Elisabeth Toxen
født 1758 død 1780

og hans anden Huustroe
Helene Christine Saabye
 fød 1754 død 1816

Deres
 efterladte taknemlige Børn
 satte dem dette
 Minde.

Her hviler
 Støvet
 af
Anna Cathrina Boldt født
Frydensberg den 12. October 1776 død
 den 11.

April
 1827
 Her hvor en kierlig Moder
 hviler
 i Gravens
 fredelige Hjem
 Erindringsblomsten
 venlig smiler igiennem
 Taarer altid frem
 Men Dødens Engel
 hvidsker glad hist
 skal vi aldrig
 skilles
 ad.

Herneden
 I Jordens Skiød hviler
Johan Echsted
 Liv Chirurg
 ved det Brunsvigske Hof i Horsens
 Født i Halmstadt d. 6. Decb. 1730
 Døde i Horsens d. 10. Juni 1810
 Tilligemed
 sin elskede Ægtefælle
Anne Chatrine Friborg
 Født i Sielland d. 8. Aug. 1755
 Som
 Med Ham i 27 Aar trofast deelede
 Livets Glæder og Byrder
 Efter sin Død Aar 18. .

 (Resten utydelig)

EN BRYLLUPS- VISE FRA 1726.

Ved Th. Hauch-Fausbøll.

I Aalborg Stiftsbibliotek findes 4 Bryllupsviser i Anledning af Lauritz Hauch's Bryllup med sin Kusine Maria Hauch, hvor af her skal gengives den ene efter den af Hr. Postekspedient *Klitgaard* besørget Afskrift. Brylluppet blev fejret med stor Pragt paa Aalborg Slot 26. Juni 1726. Bruden var Amtsforvalter Bærtel Hauch's eneste genlevende, 21 aarige Datter. Brudgommen den 30 aarige Godsejer Lauritz Hauch, der ved Faderens Død 3 Aar tidligere havde arvet Julingsholm, hvortil han et Aarstid før Brylluppet havde føjet Nørre Elkjær Gaard og Gods, endelig var han i Begyndelsen af Aaret med det forestaaede Bryllup for Øje blevet pyntet med en virkelig Kancelliassessors Titel. Bærtel Hauch, som vi tidligere har omtalt her i Bladet, gav sin Datter omtrent 3550 Rbd. i Udstyr foruden 2 Dusin Guldknapper, 24 Sølvskafter til Knive og Gafler med Futteral, 2 Guldknapper med Diamanter, 14 Fruentimmer Sølv- og Guldknapper og en ny Vogn, brabantiske Kniplinger for 72 Rbd., 12 Ø Edderdun, Brudeklæder og Tøj til Omhæng til Sengene m. m. fra Hamburg til 471 Rbd., af Guldsmedene i Aalborg leveredes forskellige smaa Sølvgenstande for 52 Rbd. Til Brylluppet medgik endvidere fra Lybæk 1 Anker Rinskvind og 40 Flasker Rødvin til 87 Rbd. foruden fransk Vin, Brændevin, Konfekturer m. m., Præsten fik 12 Dukater i Guld, Skolen, Klokkeren m. m. 17 Rbd. og 3 Mk. og Musikanterne 20 Rbd. alt i Datidens Penge. Man forstaaer, at et Bryllupsdigt ikke kunde gøre det, der maatte hele 4 til, 3 trykte og en skreven. Medens den ældste Søn Christian Ulrik, der studerede i Hamborg, sendte et tysk Digt, affattede de to yngste Sønners Informator Hans Gram i deres Navn følgende kvikke

Børne-Raisonnement om Brøllups Glæde

Da
 Vel-Ædle og Velbyrdige Hr. Cancellie Assessor
 Seignr. *Lauritz Hauch*/
 HERRE til Nørre-Elkjær og Julingsholm
 Og
 Vel-Ædle og Vel-baarne Jomfrue
 Jfr. *Maria Hauch*.
 Deres Brøllups og Hierters Glædes Fest ved
 en Christelig Copulation paa Aalborg-Slot
 dend 26. Junii 1726 blev Celebreret.

Imprimatur. fremviist af
 Joh. Grammius BRUDENS
 yngste Brødre
 Friderich }
 Jens Erich } Hauch

KJØBENHAVN/
 Trykt hos P. Joh. Phoenizberg, i Brolegger-Stræde

Jens Eric:

Cher Frere, hvor kommer det / at vor Hr. Fader
Saa Sorrowful teer sig i Ord og i Lader?
Jeg synis / hans forrige Lystighed tager
Sin Afskeed / thi altid hand sucker og klager
For Kornet / som Norriges Bonde skal æde /
At det ey af Mugenhed / Varme og Heede /
Og anden u-lyksom paakommende Vaade
Skal blive fordervet og ilde geraade:
Det gjør ham om Dagen i Sindet bedrøvet
Og Søvnens om Natten ham bliver berøvet.
Naar derpaa jeg tæncker / jeg falder i Staver
Og gandske Forundrings-fuld rocker og raver /
Hvorledes *Papa* kand sig harme og klage /
Nu Bryllups og Gildes høytidelig Dage
Tilstunder / da vi skal *in Floribus* leve
Og hver Dag i Glæde og Lystighed sveve:
Var jeg i *Papas* Sted jeg skulde ey spørge
Om saadant / men lade *Fiolen* kun sørge.

Frideric:

Det gamle Ordsprog er dog virckeligen sanden:
Forstand og Børne-Aar staar sielden hos hinanden.
Hvor kand du undre paa / *Papa* kand harme sig
For Kornet / som skal gaae til Trundhiems Havn og Vig?
Tænk / Broder / at det er en farlig Vey at seile;
Hvor meget kand der ey paa Skib og Ladning feyle?
En varig Mod-Vind kand jo volde Korne-Brand /
Saa det *Casseris* udaf Norske Vrage-Mand.
Hvor snart kan Norder-Søe sig reyse op og bruse
Med en fortvilet Storm / som Skibene kan knuse
Paa Havets blinde-Skiær / saa Skipper / Styre-Mand
Med Folk og Godset blir et Rov for Fiske-Tand?
Kand sligt ey reyse Storm i Faders Sind og Tancker /
At Glæde / Lyst og Fryd maa ligge som for Ancker?
Sant nok / hand Aarsag hâr / at hand sig glæde maae /
Nu Syster færdig staar i Brude-Seng at gaae.
Men Spørsmal: om der kom det u:lycksalig Røgte
Det Sørge-Tidende / at Stormen Skibet trøckte
I Vrag / var det ey Sorg i beste Lystighed?
En Orm i *Kikajon*, en Bitterhed i Fred?

Jens Eric:

Alt dette er for *bagateller* at agte /
Naar vi kuns vil Sagen ret nøye betragte:
Thi omendskiøndt Skibene skulde indknibis
Af Modvind / og Kornet af Varme angribes;
Mon Normand alligevel ey kunde bage
Og bruge det udi dend tynde Flad-Kage?
Ja kom det end dertil / at Skipperen dantzte
Ti Alen fra Borde / og Styrmand ey santzte
Hvad Lou eller Læ var / hvad Tov eller Ancker /
Det var dog en ringe Sag i mine Tancker /
Hvad heller en beget Matros kunde Lande
Ved Dovrefield eller ved Heckenfelds Strande.
Kom Kornet da icke i Fielbondens Hænder /

Saa fik hand ey heller i Liv eller Lænder
Vrid deraf / og havde ej aarsag at klage /
At Brød af det mused Rug korted hans Dage.
Saa fremt at *Papa* ickun vilde saaledes
Betæncke de Sager / hand skulde vel kiedes
Og vredes ved længer at Huuse og hæle
Hr. *Grimmert*, og sig med Bekymringer qvæle;
Men glæde sig kun ved de dejlige Dage /
De Dage / som icke nu langt er tilbage /
Da Syster skal giftis / *Musiqven* skal høres
Og lystelig levnet i Frihed skal føres.

Frideric:

Jeg maa bekiende / at du herlig *raisonnerer* /
I det du slige Ting *en bagatal tracterer*,
Som angaar Liv og Gods; Men jeg kand troe / du seer
Ickuns for-Fødderne endnu / og intet meer:
Men kunde din Fornuft lidt bedre frem ad kige /
Og see / hvor stor Fortræd der kunde der af stige /
Om Kornet skade fik (det Gud dog værge af)
Jeg troer nok du min *raison* da magten gaf.
Thi *posito* (det man og skulde vel formode)
At ald omkostning blev opført *Papa* til gode /
Men Taben og forliis paa Kongens Regning gik /
Fordi at Ladningen paa Veyen skade fik;
Hvad Uroe vilde det ey længe efter give
Med et og andet / med at Reyse og at Skrive /
Før det til ende kom? imidlertid da laae
I Hiertet Frygt og Haab / saalænge det stod paa.
See! saalangt seer *Papa* frem ad i sine Tancker:
Hvorfore og hands Sind bekymring-fuld omvancker /
Og kand ey føle ret den Glæde og den Roe /
Som hand vel ønskede sig / det maa du sicker troe.

Jens Eric:

Du snacker nok baade om harme og klage;
Men tilig nok er det sin Hat at aftage /
Naar Manden er kommen; hvo vilde vel spille
Den Glæde / der vancker ved Brøllup og Gilde /
Af Sorrow for det / som mand icke kand vide /
Hvad ende det tager? best derfor i Tide
Med fryde-fuld Hierte det gode at tage /
Som nu er forhaanden i Brøllupets Dage:
Jeg undrer mig derfor / *Papa* kand ey være
Saa sindet / som jeg / og om intet sig kiære;
Thi jeg er / min Troe / ret fornøyet i Sinde /
Saa tit disse Dage i Tancker mig rinde /
Da Skolen skal luckes og Bøgerne blive
U-slidte / vi icke skal læse / ej skrive;
Nye Klæder skal Legemet smykke og pryde
Og *delicatesser* vi daglig skal nyde:
Sligt kanse for Mogens jeg rettelig kalder /
Og alt det saa Hiertelig vel mig befalder /
At dersom jeg havde saa mange tilbage
Af Systre / at vi kunde Brøllupes Dage
Hver Maanet engang *celebrere* med Glæde /

Jeg skulde min Troe icke Øynene væde;
 Men kostelig Tiden til nytte mig føre /
 Og ønske dem Lycke / naar de vilde kiøre.
 Frideric:
 Jeg mercker nok / du er af Brøllupsfærd og Glæde
 Saa sterk betaget / at jeg neppe skal dig leede

Og bringe til *raison*; mig synis derfor best
 At bryde vor *Diccours* og sige saa *au rest*.
 Til Lycke Tusind-fold med Manden som dig givis /
 Vor Syster / udaf Gud / vi Ønske / I maa trivis
 Paa Jorden udi Fred / i Velstand og i Floer /
 Og sildig flyttis ind i Himlens Engle-Choer!

BORGERE I GOLDINGEN.

Vi har tidligere her i Bladet omtalt „Jahrbuch für Genealogie, Heraldik und Sphragistik 1909 und 1910“, i dette Bind findes der en Liste over dem, der har taget Borgerskab i Goldingen fra 1569—1889, blandt hvilke man træffer følgende Navne, som kan have Interesse for os:

1579. Pertholtt Hoppe, kleinschmitt.
 1580. Heinrich Schinckell.
 — Galte Korenn.
 1585 (eller muligt 1580). Vincenz Berner.
 — Jurgen Berner.
 1589. Winholtt Mumme.
 — Jacob van Tondern, belther.
 1593. Jochim Mekelenborch, Schneider (Ratsverwandter).
 1596. Hans Kykebusch.
 — Gottfridt Bilow.
 1601. Trockless Lowenstein, hoffschneider.
 1603. Simon Kreber.
 1611. Hansz Severin Brix von Aalborg, Kannengieszer.
 1613. Winandt Camperth von der Lippe, Becker.
 1622. Peter Markes aus Dittmarschen.
 — Cornelius Schumacher aus Denemarken von Bornholm.
 1636. Hans Augspurgk, von Seidorff aus Holstein burtig (Møltzer).
 1650. Berendt Andersen von Tondern aus Holstein, Kaufmann.
 1677. Nicolausz Peterson, Grobschmied, aus Jüngepinck in Schweden.
 1679. George Kollman, Goldarbeiter, aus Holstein.
 — Lohrentz Schmiedt, Zimmermann, aus Schweden von Oeland.

- Cersten Liedtzen, von Tundern aus Holstein.
 1682. Georg Blanck, Drechsler, aus Stockholm.
 1684. Evert Paucke, Goldschmied, aus Schweden unter Watzstehna gebürtig.
 1692. Berend Vette, Kaufmann, aus Lübeck. (Stadtältermann).
 1695. Albrecht Bromann, Rad-und Stellmacher, aus Stockholm gebürtig.
 1696. Rudolph Schlaerberg, aus Stockholm gebürtig.
 1697. Casper Vøge, Schuster, aus Kiel in Holstein gebürtig.
 1699. Johann Berch, Sattler, aus Schweden von Kalmar gebürtig.
 1704. Tobias Krummenau, Kaufmann, aus Malme in Schonen.
 1708. Heinrich Tode, aus der Heide in Holstein, Barbiergeselle.
 1711. Hackan Torngreen, aus Stockholm, Schneider; wollte aber seine Hantierung nicht brauchen.
 1716. Jochim Friedrich Bahlen, Gärtner, aus Ols-Burg im Holsteinischen.
 1723. Stoffregen [vistnok Urmager Johann S.].
 1728. Christoffer Berendt Vett, Kaufmann, Goldinger. († 1754).
 1729. Johann Stockmann, Stellmacher, aus Stockholm.
 1732. Nicolaus Wladislaus Nordstrandt (Nothstrand, Nodstrang), Tischler, aus Stockholm.
 1736. Nikolaus Hederberg, aus Nora in Schweden gebürtig, Schumacher. (Secessit).
 1738. Johann Friedrich Lilienancker, Grobschmied, Goldinger (Geburtsbrief in der Zunftlade in Libau).
 1746. Dettloff Reimers, Schneider, aus Melldorf in Dithmarschen.
 1747. Johann Hahn, aus Preslau in Holstein gebürtig, Weissgerber. (Secessit).
 1755. Andreas Birckmann (Björckmann), Goldschmied, aus Pallum in Schweden gebürtig.
 1762. Andreas Hoeck, Kaufhändler, aus Goevoele in Schweden gebürtig.
 1764. Karl Friedrich Ellert, Kupferschmied, aus Halland in Schweden gebürtig, aus Halmstadt.
 — Michal Michelsen Tomboi, Buchhändler, aus Dänemark, aus Horsens gebürtig.
 1765. Nikolaus Peter Riess, Tischler, aus Kopenhagen gebürtig. (Stadtältermann, Ratsverwandter, Gerichtsvogt).
 1769. Christian Ohlsen, Stuhlmacher, aus Kopenhagen in Dänemark gebürtig.
 1771. Peter Hanson, Drechsler, aus Fünen in Dänemark gebürtig.
 1774. Johann Ellert, Kupferschmied, aus Halbenstadt in Schweden gebürtig.
 1775. Johann Friedrich Tommeropp, Gürtler, aus Dänemark in Bodensee gebürtig.
 — Johann Philipp Kikebusch, Stuhlmacher, Alt-Stettiner.
 1778. Johann Hansen, Schuhmachermeister, aus Oppenrade im Holsteinschen gebürtig.
 1784. Gerhard Daniel Lieders, Maurermeister, aus Kiel im Holsteinschen gebürtig.
 1793. Johann Michael Hempel, Chirurgus, aus Darkehmen im Königreich Preussen gebürtig.
 1794. Johann Heinrich Hinrichsen,

- Sämischgerber, aus Kiel im Holsteinschen gebürtig.
1805. Heinrich Nikolaus Hagen, Weissgerber, ein Holsteiner aus Kiel.
1815. Johann Karl Schwenn, Schumachermeister, aus Libau. (Nach der Grabinschrift aus Schweden gebürtig).
1819. Karl (Kaspar) Ewald, Schneidermeister, aus Sachsen gebürtig.
1824. Johann Otto Brade (Breed), Töpfermeister, aus Eutin in Holstein gebürtig.
1889. Theodor Karl Stoffregen, Kaufmann.

SOGNEPRÆST, MAGISTER HANS LAVRIDSEN FRIIS' AUTOBIOGRAFI¹

ved Th. Hauch-Fausbøll.

I Betragtning af min Dødelighed haver jeg optegnet efterskrevne om min Fødsel og curicul: vitæ til Efterretning for mine Efterlevende.

A^o 1685 d: 4. Oct. er jeg fød, min Fader var nu Sl: Laurids Mortensen Friis² Kongl: Maj^{ts} Byfoged i Riibe min Moder nu Sl: Ane Hansdaatter Rahr.

Mine Faddere ved Daab Acten var Hans Excellence H: Geheime-Raad og Stift-Ampt Mand over Riiber Stift H: Frands Eberhard von Spechhan, som holdte mig over Daaben og Mag: Peder Terpager, da Con Rector ved Cathedral Skolen i Riibe og siden Lector og Doctor Theologiæ.

Fra mine unge Aar af blev jeg holdt til Studeringer baade under privat Information i mine Forældres Huus, saa og public Cathedral Skolen, indtil

¹ Autobiografien findes i en Indberetning i Ribe Skoles Arkiv fra 1768.

² Han havde Slægtsnavnet fra sin Moder Ingeborg, Datter af Skolemesteren i Ribe, Mag. Kristen F., der igen havde optaget det efter sin Moders første Mand, efter hvem han var opkaldt (jvf. Kinch: Ribe Bys Hist. og Beskrivelse 1536—1660, S. 312 f., 322 ff. og 427 ff., se ogsaa min Stamtavle: Mouritz Trap Friis' Forfædre og Efterslægt.

jeg i mit 17de Aar neml: 1702 blev dimittered til Academiet med Testim: Scholast: fra daværende Rector Mag: Henric Bie.

A^o 1702, 3 og 4 blev jeg stendig liggendes ved Academiet, et Aar paa Regentzen og to Aar paa Borchens Collegio, iche som et Menbrum, men hos min ældre Broder nu Sl: Morten Friis, som efter at hand i nogle Aar hafde været Feldt Præst, blev omsider Doctor et Profess: Primarius Theologiæ samt Procancellarius ved Universitetet i Kiel.³

In Maj 1704 sustinerede jeg Exam. Philosoph: cum Caracteer: Laud: da Profess: Ole Worm var Decanus og Doct: Casper Bartholin Rect: Magnif: tog derpaa Grad: Bacchalaure:

Først i Aaret 1704 reiste jeg fra Kiøbenhavn til Riibe og derfra til Uldborg efter Begiering og Forlangende af min Sl: Morbroder H: Hans Hansen Rahr,⁴ da Sogne Præst for Uldborg og Rosted Meenigheder, hos ham jeg forblev til Sl: Hans Dag 1705, da jeg igien rejste til Kiøbenhavn for at tage Attestatz og sustinerede Examen Theol: d. 1ste Septembr: benfnte Aar under Examinator: Doct: Hans Wandel, som var summus Theol: og Doct: Hect: Gotfried Masius, som var Profess: Theol: og tillige Tydsk Hof-Prædicant, holdte og strax derpaa i Trinit: Kirche min Dimiss Prædichen som blev censureret af erm^{te} Doct: Wandel. For samme saavel som Exam. Theol: jeg erholdte Carac: Laudab.

Derefter forlod jeg Academiet sidst i Aaret 1705 og forføyede mig til mine Forældres Huus i Riibe for der at antage en Hører Plads ved Skolen, som mig var lovet og tilsagt, men da samme blev overladt af Vedkommende til en anden, blev jeg tilbuddet Condition hos Velædle H. Amptsforvalter og siden Cancellie-Raad Hellevad,⁵ Ringkiøbing at informere hans børn, som jeg og

³ Død 1750, jvf. Biogr. Leks. og Hans Orlrik's Festskrift i Anledn. af Borch's Kollegiums 200 Aars Jubil., S. 130.

⁴ † 1707.

⁵ Jvf. Samlingertil jysk Hist. og Topogr, III, 2, S. 535 ff.

tog imod og tiltraadte d: 6. Julij 1706 og forblev i samme til 1711 in Majo, da jeg af Høyædle og Høyærværdige Christian Muus Biscop over Riiber Stift blev constitueret og af vores da regierende Monarck Kong Friderich dend 4de allernaadigst confirmeret at være Rector Scholæ Rincop: efterat min Antecessor Velærværdige H: Christen Agerholm samme Embede hafde resigneret.

Aaret derefter neml: 1712⁶ maatte jeg efter invitation fra Academiet og i Følge Loven tage grad: Magist: og forestod saa samme Embede, neml. Skole Rectoratet indtil d: 12. Octobr: 1720,⁷ da det behagede Hans Kongl: Majt. Friderich 4de ved sit allernaadigste meddelte Kaldsbrev at beskiche mig til Sogne Præst for Alslef og Hostrup Meenigheder i Schads Herred, til hvilchet Embede jeg blev ordineret i Febr: 1721 af daværende Biscop Høyædle og Høyærværdige Mag: Lars Thura og Skiertorsdag samme Aar installeret af Provsten her i Herredet Velærværdige og Høylærde nu Sl: H: Søren Bie Sognepræst for Nyekirke og Faaborg Meenigheder.

A^o 1721 d: 15. Julij holdte jeg Bryllup med min kiære og Hiert Elskelige Hustru Maren Agerholm, som staad i hendes nu Sl: forældres H: Christen Agerholm og Dorthe Berthelsdaatt: Taulow deres Huus i Ringkiøbing fra dend tiid af Gud har beviist os dend store Naade at have levet sammen til Dato i en meeget kierlig og fornøyelig Ægteskab, dog uden Børn og Livs Arvinger i nesten 30 Aar. A^o 1747 blev jeg efter afgangne Provst nu Sl: Mag Maturin Castensen af Hans Høyærværdighed H: Biscop Brorson og Samptlige Sogne Præsterne her i Herredet udvaldt til at forestaae det va-

⁶ 4. Mai (Birket-Smith: Kbhs Univ. Matrikel II, S. 377).

⁷ „Han var en dygtig Rektor, fik en uduelig Medlærer afsat og gjorde Skolens Enge mere indbringende.“ (O. Nielsen: Historiske Efterretn. om Skadst Herred, S. 202.)

⁸ Hun døde dog først 1753, 21. Juli og var fød 1693, 1. Juli. Friis døde 1763, 28. April. Wiberg kalder ham i sin Præstehistorie „en tro og retskaffen Herrens Tjener.“

cante Provstie, til hvilchet Embede jeg og Aaret derefter sc: 1748 i Riibe Lande Moede af H: Biscoppen blev indviet eller ordineret.

Skrevet i hast d: 15 Martij 1751, da min kiære Hustrue var meget svag, hvis Udfald staar i dend gode Guds Haand.⁸

SPØRGSMAAL

(Alle Besvarelser bedes sendte til Redaktionen, for at de helt eller delvis kunne blive offentliggjorte her i Bladet).

16.

Oplysning søges om Fødested, Forældre eller anden Slægt til *David Koyen* (*Koye eller Coye*) † 23. Maj 1816 i Slesvig som Forvalter ved det adelige St. Johannes Kloster, hvilken Stilling han havde beklædt fra 1775 eller muligvis før, han skal være født c. 1736 i Tønder, medens Slægten ifølge et Barnebarns Optegnelser skal stamme fra Jylland. Hans to Sønner var Johan Heinrich Christian Koyen, f. 9. Nov. 1779 i Slesvig, cand. theol., Rektor i Lytjenburg, Kompastor i Segeberg, og Christian Koyen, der fra 1812 var adjungeret Klosterforvalter ved St. Johannes Klosteret i Slesvig, hvor han 1818 blev Faderens Efterfølger.

Geheimeregierungsrat Koyen.
Bromberg, Moltkestrasse 3.

SVAR

Af sidste Nr. af Genealogisk Tidsskrift ser jeg, at Kaptajn G. Engelhart søger Konferensraad Nils Engelharts Biografi og Portræt. Da der findes litograferet Portræt, mener han, at der ogsaa maa findes et Olieportræt.

Det litograferede Portræt (Mørck's Fortegnelse Nr. 1026, Bang Nr. 1183) er imidlertid udført af Tegner & Kittendorff efter Daguerreotypi.

Hvis Ordenskapitlets Selvbiografi kunde tænkes at findes andre Steder (en Del af disse Selvbiografier har jo

været optrykt i Personalhistorisk Tidsskrift), maatte det vel nærmest være i Højesteret, hvortil Engelhart var knyttet som Assessor.

Georg Nygaard.

KAMMERHERRE, BARON GUSTAV WEDELL-WEDELLSBORG,

hvis Portræt og Anetavle vi bringer, fylder den 20. Dec. 70 Aar. Baronen var fra 1897—1904 Chef for Gardehusarregimentet, blev 1902 Oberst, er Viceformand i De danske Krigsinvaliders Selskab og blev 1910 Formand i Det danske Travsselskab. I sit Ægteskab med en Datter af afdøde Geheimmeetatsraad Emil Vett, Frk. Olga Vett, har Baronen 3 Sønner.

LITTERATUR

I „Fra Randers Amt 1914“ har Kammerherre G. Stemmann meddelt en Biografi af Sognepræst, Magister *Hans Dinesen Mossin* i Randers efter et gammelt Haandskrift, Postekspedient C. Klitgaard en Bryllupsvisse i Anledning af Sognepræst *Jacob Joensøn Buck* og Anne

Hansdaatter Cappel's Bryllup i 1697, Justitsraad N. J. Lehrmann en Fødselsdagsang til en Randersborger (Niels Nielsen Bay) 1835 og ogsaa andre Artikler f. Eks. en om Hinge By og en anden om Ommestrup Hovedgaard har personalhistorisk Interesse.

Det svenske Rigsarkiv har bl. a. udsendt: Kommers kollegium och Rikens Ständers Manufakturkontor samt Konsulsstaten. Man vil heri finde en Fortegnelse over de svenske Generalkonsuler og lønnede Konsuler i Danmark.

Danske Genealogisk Institut har udsendt en Stamtavle over den adelige Slægt *Benzon* og en Bog om *Studerterne* fra 1889, bl. hvilke som bekendt H. M. Kongen er.

Danmarks Adels Aarvog for 1915 indeholder bl. a. nogle meget interessante og omfattende Stamtavler over Slægterne *v. Munthe af Morgenstjerne*, *Neergaard* og *Scharffenberg*. Stamtavlerne er ikke mindst værdifulde, fordi Redaktionen, Etatsraad *Hiort-Lorenzen* og Arkivar *A. Thiset* ikke er nøjedes med alene at tage de danske adelige Grene af disse Slægter med, men har behandlet dem i sin Helhed. Som sædvanlig er Bogen prydet med mange smukke Vaabenafbildninger og Portræter.

Red.

Redaktion:
Gl. Kongevej 41, Telefon Vester 2987 v.
(9—11 og 5—7).

<p>Kammerherre, Amtmand, Lensgreve g. m. Ludvig Wedell-Wedellsborg (1753—1817);</p> <p>Kammerherre, Hofjagermester, Overfører, Baron Ferdinand Wedell-Wedellsborg g. m. (1792—1862);</p> <p>Geheimekonferensraad, Lensgreve g. m. Frederikke Juliane Louise Klingenberg (1755—1833).</p> <p>Geheimeraad, g. m. Komtesse Eleonore Sophie Bille-Bræhe (1817—90).</p>	<p>Geheimeraad, g. m. Komtesse Catharina Sophie Vilhelmine Caroline Moltke (1737—1806).</p> <p>Geheimekonferensraad, Kammerherre, Amtmand Frederik v. Klingenberg (1716—1785);</p> <p>Geheimeraad, Kammerherre, Baronesse Vibeke v. Haxthausen. (1724—1803).</p> <p>Geheimeraad, g. m. Stiftamtmand Henrik Bille-Bræhe til Egeskov (1709—89);</p> <p>Geheimeraad i Konseillet Frederik Agnese Raben (1738—1810).</p> <p>Kammerraad, In- og m. spekter ved Øresund Toldkammer Ulrik Anton Falbe (1746—95);</p>	<p>Geheimeraad, Kammerherre, Amtmand, Lensgreve Christian Wedell-Wedellsborg til Erholm og Søndergaard (1701—59);</p> <p>Catharine Elisabeth Arnold (1709—36).</p>	<p>Kammerherre, Amtmand, Lensgreve Hannibal Wedell-Wedellsborg til Rugaard og Søndergaard (1670—1708);</p> <p>g. m. Anne Cathrine Christiansdatter Bannér (1681—1739).</p>
		<p>Geheimeraad, Overhofmarskal, Ridder af Elefanten, Lensgreve Adam Gottlob Moltke til Grevskabet Bregentved (1710—92);</p> <p>g. m. Christiane Frederikke Brüggmann (1712—60).</p>	<p>Feltmarskal Hans Jacob Arnold (1669—1758).</p> <p>g. m. Karen Tønsberg († 1737).</p>
		<p>Justitsraad Henrik v. Klingenberg til Ørum (—1716);</p> <p>g. m. Marie Charlotte Amalie Gedde (1691—1748).</p>	<p>Oberstløjtnant Joachim Moltke til Stridfeld etc. (1662—1730);</p> <p>g. m. Magdalene Sophie v. Cothmann.</p>
		<p>Geheimeraad, Kammerherre, Generalløjtnant, Greve Christian Frederik v. Haxthausen (1690—1740);</p> <p>g. m. Margaretha Hedevig Juel (1702—52).</p>	<p>Oberstløjtnant Godske Hans Brüggmann til Østergaard (1677—1736);</p> <p>g. m. Margrethe Vilhelmine Hausmann (1686—1717).</p>
		<p>Etatsraad Axel Bille til Ørumgaard (1659—1739);</p> <p>g. m. Sophie Seefeld (1683—1753).</p>	<p>Generalpostdirektør Poul v. Klingenberg til Højris</p> <p>g. m. Edel Elisabeth Bjelke (1664—1707).</p>
		<p>Geheimeraad i Konseillet Frederik Birte von Plessen (1707—86).</p>	<p>Geheimeraad, Admiral, Generalpostdirektør, Stiftamtmand Frederik Eiler Gedde til Nordskov etc. (1641—1717);</p> <p>g. m. Sophie Amalie Löwenhielm (1671—98).</p>
		<p>Kammerraad, Zahlkammerkasserer Christian Ludvig Falbe (1699—1760);</p> <p>g. m. Engelke Mouritzen (1719—59).</p>	<p>Overstaldmester, Rigsfriherre Anton Wulff von Haxthausen (1647—94);</p> <p>g. m. Komtesse Justine af Aldenburg (1663—1735).</p>
		<p>Sognepræst til Adslev og Mesing Jørgen Seidelin Møller (1717—79);</p> <p>g. m. Anna Margrethe Bang (c. 1727—66).</p>	<p>Generalpostdirektør, Stiftamtmand Frederik Eiler Gedde til Nordskov etc. (1641—1717);</p> <p>g. m. Sophie Amalie Löwenhielm (1671—98).</p>
		<p>Sognepræst til Møllersdal Palle Lasson, kaldet Møller til Møllersdal (1677—1757).</p> <p>g. m. Ida Nicolaisdatter Seidelin (1690—1737).</p>	<p>Generalpostdirektør, Stiftamtmand Frederik Eiler Gedde til Nordskov etc. (1641—1717);</p> <p>g. m. Sophie Amalie Löwenhielm (1671—98).</p>
		<p>Kammerraad, Zahlkammerkasserer Christian Ludvig Falbe (1699—1760);</p> <p>g. m. Engelke Mouritzen (1719—59).</p>	<p>Overstaldmester, Rigsfriherre Anton Wulff von Haxthausen (1647—94);</p> <p>g. m. Komtesse Justine af Aldenburg (1663—1735).</p>

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK-

GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 11

November 1914

8. Aargang

HVORLEDES SAA CONRADINE SOPHIE ROSTGAARD UD?

Af Th. Hauch-Fausbøll.

(Fortsat).

Fra 1740erne findes der igen en Række Breve fra Bruun til Langebek, af hvilke vi her skal meddele de interessanteste:

Højestærede gode Wen!

Det gør mig ont, at de forige Breve til Md^s. von der Maaser¹⁾ voldt Dem en Skrabe, det foregaaende voldte mig en heel Deel Fortred, thi Deris ærede Skrivelse, som meldte om den Handel, hafde ieg lagt blant nogle mig tilsente Vers i mit Cantoir, hvor min Hustru mig uvidende finder Brevet, og efterat hun hafde læst det, ligger det paa sit Stæd igien med samme Taushed som ieg, men derpaa sætter et Brev op til sine Døttre, som hun et Pr. Dage derefter kaster til mig at giennemlæse, men som ieg fant Brevet noget bittert og tillige for aabenhiertet, allerhelst ieg koldsindig kunde overveje de kiære Døttres Uskyldighed, formaade ieg hende til end engang at omskrive Brevet og i Stæden for, at i den første var rigtig meldet, at cher amy hafde aabenbaret denne heele Mystere, saa meldede derimod den sidste disse Ord: Il m' est écrit par une de mes amies. Enfin, den Sag er til Ende, og de misfornøiede paa begge Sider tilfredsstillede, mand maa i slige Tilfælde tage og give Raison, dersom Hands Mt. til-

lod os at gjøre Testamente til vores Børns Sikkerhed i Fremtiden, tænker ieg vel, vi ikke drog det i Betænkning, det er billigt at conservere det, mand haver, men uchristeligt at tilbringe sig andres. Angaaende den magnifique Indtog af vores dyrebare Cron *Princesse Louise*,²⁾ da hafde ieg vist ventet, enten self eller min Hustrue at see den, men denne besværlige Aarsenstiid tillader os ikke at være fra vores Huus saa langt fraværende, dog kunde ieg ikke bare mig den Dag, hun kom til Corsøer, at ieg jo reed derneed, hvor ieg og var saa lykkelig ved 3de Lejligheder at see hende, og derved i mit Hierte ønskede, at Gud vilde give hende et kiærligt Hierte til Fæderne Landets Børn, og hun altid maatte finde Prøve af hendes Herres og Undersaatters Kiærlighed, Troskab og Underdanighed. Gud har givet hende en overmaade Dejlighed i Skabning af Ansigt og Person, naar mand nu argumenterer fra det mindre til det større, maa mand sikkert haabe, at Sindets indvortes Skjønhed overgaar Legemet's udvortes Dejlighed. Hun hafde ellers ved sit første Trin paa Siøllands Jord den Malheur at falde, hvilket egentlig var en Bevûe af Oberhofmesteren³⁾, som af Uforsigtighed traadde paa hendis Kiortel, saa at de begge falt og blev lidet liggende, indtil nogen kom og hialp Oberhofmesteren op, thi før kunde Prinsessen ikke oprejses, eftersom Faldet skede paa Skibbroen, hvor der var knap Rom. Ellers har Wester Flakkebjerg Herreds Bønder været saa opmuntrede ved Cron Prindsens og

Prindsessens Ankomst, at de hittede paa at gjøre nogle Stropher dermed at gratulere deris Ankomst, men som de ej self dristede sig til at skrive dem, maatte min Hustru laane dem sin Pen, og ved saadan Lejlighed toeg ieg deraf en Gienpart, som ieg tager mig den Frihed at sende Dem, efterdi De self i saadan rencontre er miles emeritus, saa seer De nok, at det er kun Bønderverk og Landsbye røged Mad, falder der noget ferskt og velsmagende i Staden, ønskede ieg gierne noget deraf. Marmora Danica har ieg rigtig bekommet, men kiære Ven meldede ikke, hvad den skal koste, derover er ingen Anstalt gjort til Betalning. Min ærbødige Respect beder ieg maatte anmeldes til H^c. Justice Raad *Hendrichsens*⁴⁾ ganske Huus og især H^c. Secreteren, som ieg af mit Hierte gratulerer med den Ære, det lærde Societet har beviist ham, med at udvælge ham til at gratulere Cron Prindsessens Ankomst og Forening. Dersom Kloster Jomfruerne ere pligtige at gjøre det samme, kand de visselig ingen bedre faae end den veltalende Frøikken, ieg hafde den Ære at see paa Westerbyegaard, og som i Deris ærede Skrivelse har gjort mig den Ære at lade mig hilse og her igien skal finde min ringe og underdanige Respects Forsikring, som ieg bærer for hendes admirable Person og Veltalenhed. Jeg sender ellers Doctor *Masii*⁵⁾ egenhændige curriculum vitæ, som ieg beder igien ved Lejlighed mig maatte tilstilles, naar De deraf har forsynet sig med Gienpart. Der ieg nest skyldig Hilsen fra min

Kone og Børn med ald Estime forbl:
 m højestærede gode Vens
 Gierdrop tientskyldigste Tiener
 d: 7de Dec^{br} 1743 O. Bruun.

Højestærede Monsieur Langebek!
 Deris 2de meget ærede Skrivelser, den første fra Kraagerop med indsluttede Breve fra mine Stifdøtre, og den sidste fra Khavn, har ieg rigtig erhødet og takker skyldigst for dem begge. Hvad sig angaar *Peder Møllers Søn*, da har ieg gjort Forældrene kiære Vens Villie bekient, og skal Drengen indfinde sig i Ugen før Pintze Helligdage, hand har alt været til Confirmation, og skal være vel avanceret i Reining og Skriven, men er kun liden af Vext, Forældrene har ham just denne Tiid hiemme for at forsiune ham efter deris Stand og Vilkaar med Linnet og Ulden. Jeg maae ellers herved erindre om en liden Commission, hvorom saa løsselig blev talt forgangen Sommer, da ieg her hafde den Ære af Deris Nærværelse, samme bestaar deri, om de kunde skaffe mig en skikkelig Student til Informator for mine Børn, for det første Aar har ikkun min ældste Søn at informere og Datteren 1 Time eller 2 i Skriven. Kiære Ven er vores Huus og Omstændighed best bekient, saa hand nok veed, hvordan en Person os er tienlig. Det, ieg prætenderer af ham, er, at hand skulde kunde tale Tydsk, besidder han det danske tillige, er det saa megit bedre, og at hand saaledes er kvalificeret, at hand kand give gode Principia i Latinen, lidet verseret in Mathesi, Geographien og Historierne, at Børnene kunde faa nogen Smag paa Studinger og ikke ansee dem som Bremerholms Arbejde, hvilket meest kand forekommes, naar hand uden ufornøden Refselse og med Taalmodighed leder dem. Personen maa endelig kunde got skrive og reigne og vide skikkelig at opføre baade sig self og Børnene, ieg derfor gierne saae saadan en, som self var kommen af got Folk, da ieg ikke frygter for, at hand har nogen utidig Ambition, men finder sig i de

Commoditeter og Incommoditeter, som vores Huus medfører. Kost, Kammer, Tvæt og Lys skal hand have, og til aarlig Løn vil ieg give 40 Rd^r, Nytaarsgave og deslige Ting kand hand ingen Facit gjøre paa. Dette maa betydtes ham, at mod den anbudne Løn informerer hand min ældste Søn og Datteren 1 Pr. Timer om Dagen, og naar de andre 2de Dreng tilvoxe, skal hand og antage sig dem, ieg seer og ikke gierne, at hand megit befatter sig med at prædike for omliggende Præster; for Resten vil hand opføre sig skikkelig og vel, skal hand ej have Aarsag at klage over os. Dersom k: Ven kan inden 11te Juny ophøre os en saadan Person, var det ret vel, siden enten jeg eller min Kone da kommer til Byen, men før Mikkelsdag kand Conditionen ey antrædes, siden ieg maa lade Kammerne reparere. Iøvrigt nest skyldig Hilsen fra min Kone, mig self og Børn forbliver med megen Estime

m højestærede
 Monsieur Langebeks
 Gierdrop tientskyldigste Tiener
 d: 28de April 1744 O. Bruun,

Højestærede kiære Ven:

Det gjør mig ret ont, at ieg af Deris ærede Skrivelse fornemmer, at Deris Lejlighed ej tillader Dem at komme herud i Sommer, imidlertid er Vognen nærværende, og har Omstændigheden forandret sig, er De som uventende saa megit disto mere kiærkommen. Det er mig ret kiært at fornemme den gode *Hofmans* Avancement, ved min Fætter Amptsforvalter *Bruun* har ieg ladet ham tilbringe min Gratulation og Hilsen, hand, neml. *Bruun*, var her i Gaar og toeg Afskeed for at rejse til Jylland, hvor hand nok agter at oplede sig en Brud. Da ieg bad ham hilse Justice Raad *Hofman*^o, svarede hand med piquant Mine, at hand vilde gjøre det, men derhos forsikrede, at hand ikke agtede at indtræde i det Svogerskab, men den magnetiske Kraft, som de kiære Penge haver, kand man ikke vide,

hvad den med Tiden vil udrette. M. Hrr. maa lee, naar hand hører, at ieg nu studerer hidsig jura, dog bestaar mit Studium ikkun deri, at just nogle dictata, som Etatz Raad *Højer* har meddeelt sine Collegianter angaaende jus publicum Dan: er falden mig i Hænderne ved en egen Occasion, maatte ieg i mit nye Studio begiære den Assistance af Dem, at k: Ven vilde laane mig vores Konge-lov for at læse igien, den skal uskad blive Dem leveret tilbage. Til kiøbs vilde ieg gierne haft et Exemplar af den norske Lov-Bog, som vel er at faae, dersom kiære Ven vilde være af den Godhed at melde mig Prisen, skal jeg ved første Lejlighed foranstalte dens Indkiøb, ieg beder, at min Dristighed og Jilfærdighed excuseres, dernest skyldig Hilsen fra min Kone og Børn lever

højestærede kiære Vens
 Gierdrop tienstskyldigste Tiener
 d: 30te Julj 1744 O. Bruun.

Højestærede kiære Ven!

At ieg i 6 Uger har modtaget Deris tvende angennemme Skrivelser med Tavshed, kand De billigen ansee som en stor Uhøflighed af mig, allerhelst De har været saa artig i den første at aflegge Taksigelse for den korte Tiid, De i denne Sommer har været her hos os; det gjør os ont, vi ej med den Plaisier har kundet divertere Dem, som vi gierne ønskede, Vejerets Ustadighed og Landsbye Arbejdes Uforbiegiengighed hindrede ofte det, vi hafde ønsket at gjøre. I Deris 2de andre Skrivelser blev mig communiceret en Deel behageligt nyt, hvoriblant det var mig angenemt at erfare, at mand mente, vores gode Amptmand H^r. Etatz Raad *Berregaard*^o) skulde været i Forslag at komme som Deputeret paa Rente-Cammeret, hvilket skulde have været mig ret kiært, men ieg har af Aviserne erfaret, at der endnu ej bliver noget af denne Gang, og i saadan Henseende vente vi ham hver Dag tilbage til Antvorskov. At komme igien paa min Tavshed, da er ieg forsikret, at k: Ven ej

hentyder mig den til Onde, hand veed, at ieg er fordømt til at være Muldvarp, som er et Dyr, der idelig arbejder i Jorden uden at vide, hvad der passerer over den, det gaar mig ligeledes, thi hvad nyt skulde ieg til Repressalier melde! naar ieg skrev Dem til, at ieg Gud skee Lov siden Deris Bortrejse har faaet alt mit Korn vel ind, solt en Deel Heste, Faar, Lam og Stude, udaget min Giødskning, anlagt Lystqvartere og Spatzergange i min Have, saa maatte De med Billighed svare mig, eller i ringeste tænke, hvad gaar mig saadant an, naar jeg derimod læser Deris Breve og faar af dem at vide, hvad der passerer paa det store danske Skueplads, glæder det mig megit, og ønskede ieg saadan Notice engang hver Uge, naar ieg allene maatte dispenseres fra at besvare hver Brev uden med disse Bogstaver TAK. Ellers ved denne Lejlighed sender min Kone Dem noget Krammerie i en Kurv, som hun beder, De ej vil forsmaae. Jeg giver mig og den Frihed at tilsende Copie af min Bestalning tillige med Memorial om Confirmation med tjenstlig Begjæring at k: Ven vil levere det tilsammen i Cancelliet og i Tiden lade mig vide, naar det er bleven confirmeret. Derksom Peruquen er færdig, beder jeg den tillige med Pungen maa sendes ved nærværende min Kudsk, som har Ordre at betale baade den og hvad videre, jeg for andre Ting kand være Dem skyldig. Angaaende de bevidste Boûts-rimés, hvad Titel mand skal give dem, da er det lige megit, naar de kun faar en, mand kand give dem et Navn og lade dem løbe, og naar ieg af dem og Comtesse de Tournemir kand faae en Snes Exemplarer eller toe, er ieg ret vel tilfreds, De behager at accordere med Bogtrykkeren, ligesom De self finder for got, hvor med ieg altid er fornøyet. Jeg giver mig ellers den Frihed efter Sædvane at tilsende indlagde Brev, som ieg beder maa være recommenderet til sikker og snarest Befordring, at min Kone har tøvet saa længe med at skrive sine Børn til, og jeg at skrive Dem til, er den retteste Aarsag, at min Kone har været i Fyen med vores liden

Daatter, og først retournerede for en 6 Dage siden, og som vi ej før hendes Hiemkomst kunde sende Vogn til Byen, saa er altsaa det ene forsinket efter det andet. For denne Gang vil ieg slutte og forsikre med tilbørlig Estime stedse at findes

m høytærede kiære Vens
Gierdrop tjenstskyldigste Tiener
d: 8de 8bris 1746 O. Bruun.

P: Min Kone formelder sin skyldig Hilsen og beder, at det ej fortrydelig optages, at I F^r. Ebler nedsættes hos Dem til Gotf: v. d. Maase.

Højestærede kiære Ven!

Jeg erindrer mig, at kiære Ven i sin nestforige Skrivelse meldte, at den Sørge Tale⁸⁾, som af ham i Deris berømmelige Selskab er holden, hafde tilbragt ham en Deel Complimenter, men efterat ieg self har læst den og haft den Ære at erholde den fra Deris Haand tillige med flere Exemplarer, som alle efter Forlangende ere blevne befordrede, maa ieg tilstaae, at De formedelst denne Piece fortjener mere end Complimenter, og glæder ieg mig megit over i ubunden Stiil at see saadan Materie udført, hvorved ieg vil haabe, at Versmageriet gaar noget af Moden. Tilforne og endnu finder jeg Fornøyelse i at læse et Vers, men det maa kun være kort, fyndig Materie, rene Riim og intet Ord til Fylde-kalk, mindre hele Linier med vitløftige Explicationer og Annotationer, men det behager mig end mere at see i min Moders Maal en Ære Tale over vor høysalige Konge forfattet saa ordentlig i Henseende til Materien, saa ziirlig i Henseende til Ord og Talemaader, saa reen uden Sammenblanding af fremmede laante Ord og til Slutning saa lærd, at mand med Billighed kand sige, at Forfatteren besidder den Kundskab i Historier og Antiquiteter, som kand gjøre ham værdig til at beskrive store Kongers og Regenters Liv og Bedrifter. For nogen Tiid siden blev mig tilsent fra kiære Ven nogle Vers og den latinske Oration, som ved Universitetet var holden,

hvilket ieg allerførst ansaae for at være holden ved en Magister eller Doctor Promotion, men mærkede dog af Indholden, at det dermed var anderledes beskaffen; men iblant Versene var et trykt med latinske Bogstaver og udgiven af en Mand, for hvilken ieg i Henseende til hans Charge og Berømmelse i Verden har megen Consideration og Høyagtelse, men hand har for denne Gang ikke haft Lykke til Poesie, dog kand ieg ikke vide, hvad vittigere end ieg herom kand dømme, kand skee ieg tager Feyl, og min Forseelse kand komme deraf, at ieg har giort Løfte paa aldrig mere at læse noget Vers anderledes end Solut-Stiil, og derfor naar ieg finder noget forkortet Ord, e: g: Jêr, saa læser ieg stedse Eders, og saa videre, hvorover et Vers i mine Hænder taber sin Behagelighed. Iøvrigt er jeg med største Hengivenhed

m højestærede kiære Vens
Gierdrop tjenstskyldigste Tiener
d: 20de Novr 1746 O. Bruun.

P: S: Min Kone og Børn aflegge deris skyldige Compliment og Hilsen.

Højestærede kiære Ven!

Deris ærede Skrivelse af 20de Decbr. har ieg haft den Ære at erholde, muelig til samme Tiid, som mit Brev og Paquet er Dem leveret ved H^r. Bekmans⁹⁾ Bud. Siden ieg ellers erfarer, at det Ord virkelig ej kand indføres i Bestallingen medmindre derom skulde gøres nye Ansøgning, saa maa den Sag gierne beroe, og ieg for den følgende Tiid er ret vel fornøyet med den Caractéer, ieg nu i 11^{ve} Aar har haft, og attraaer ej nogen anden, medmindre mine Omstændigheder ved Guds Forsyn saaledes kunde forandres, at det kunde være mig baade nyttig og anstændig derom at anholde, thi kiære Ven! den nærværende Tiid er ej til saadant Foretagende beqvem, thi at søge Rang, naar mand mangler Brød, egner og anstaar ingen fornuftig Mand, og i Fald det er Guds Forsyn at beskikke mig nogen Charge og Levebrød, saa kand ieg vel begribe, at det ikke

bliver uden af de smaa og minst anseelige, hvad kunde det da hielpe at have nogen høy Caracteer, som ej quadrerte med Chargen, denne Fløyels Lap paa Vadmels Kiortelen gjorde kun, at mand blev peget efter med Fingre. Jeg veed vel, at de kiære Fruentimmer megit elske saadant, ligesom i Almindelighed ald Vanite glimrer dem i Øjnene, men i hvor gierne end mine Stif-Døttre ønskede, at ieg om saadant skulde anholde, saa kand ieg dog ikke persvadere mig dertil, førend ieg seer Enden og Udfaldet paa mine andre Anslag, lykkes de, saa kand det andet skee med Tiden og mere Honneur, lykkes det ikke, ej saa har jeg Rang nok at sidde med i en Vraa, hvor ingen trykker mig enten paa høyre eller venstre Side, og altsaa beder jeg kiære Ven ved Lejlighed vil erindre Cancellie-Forvalteren om Bestallingens simple Confirmation, dog haster det ikke og kand beroe paa Deris egen Lejlighed. Med de tvende ny og saa værdige Lemmer i Deris Selskab¹⁰⁾ gratulerer ieg, og i Særdeleshed er det mig kiært, at den gode H^c. Assessor *Luxdorff* har faaet 400 Rd^r Gage, hand har og længe nok tjent omsonst. Jeg ønskede gierne at vide, om H^c. Assessor *Henrichsen* forandrer sit Navn og bliver en Skjold-Mand. Jeg venter, at De ikke glemmer at tilmelde mig, naar noget nyt forefalder. Iøvrigt nest en glædelig Fæstes og lyksalig paafølgende Nytaars Erønskning lever med ald Hengivenhed

m høystærede kiære Vens
Gierdrop tjenstskyldigste Tiener
d: 24de Xbris 1746 O. Bruun

. At kiære Ven skriver mig til, at der er Forhaabning om Sorø Academies Istandsættelse¹¹⁾ synes at være nu frem for nogen Tiid tilforne troligst, allerhelst dens Inspection er nu under en Herres Hænder, som self baade er lærd og elsker lærde Folk samt har Adgang til Kongen og cousequenter alle de fornødne Riquisita, som en Mand behøver til at udføre saa stort et Verk,

og vilde ieg ønske, at det første ieg hørte noget ydermere om den Materie, det da maatte høre dertil, at kiære Ven kunde erholde en Professor Tieneste der ved Stæddet, da ieg kand forsikre, at De kunde finde sig lige saa vel holden med 500 Rd^r i Sorøe som 800 Rd^r i Kiøbenhavn, thi med 500 Rd^r kand en skikkelig Familie heel vel udkomme, dog ikke til at gjøre Figures eller holde Heste og Vogn og Folk i Liberie, men ieg taler om Sagen in statu qvo, og ikke kand vide om Leve Midler vil blive kostbare, naar der saavel af Studerende som andre vilde samles en Deel Folk til Byen for Academiets Skyld.

For de ved min Kudsk tilsente 5 Hefter takker ieg allerskyldigst, hvoraf de faar de 2de tilbage igien, som ieg allerede har haft og læst, De tager mig det ellers ikke ilde op, at ieg siger, at det gjorde mig ont, at *Tyge Brahes* Historie blev afbrudt, og hands Ligbegiængelse optegnet, førend mand fik at vide, hvordan hand kom i keyserlig Tieneste¹²⁾. Avise Trykkeren skulde være lært til at melde Publico, at H^c. Assessor *Henrichsens* Stamnavn [ikke] var *Hielmskiold*, da det dog er *Hielmstjerne*, det er ingen ringe Sag saaledes at skienste med Skioldede Folk. Gud give, at ieg hafde nogle skioldede Kiør, saa var ieg vel tilfreds, eller og en Smule Tieneste, som kunde erstate mine Kiørs Tab, men det er mig meest fortrædelig at ieg ikke har nogen i Khavn, som kand tilmelde mig, hvad Vacance som forefalder, thi uden at søge begriber ieg lættelig, at ieg ikke faar noget.

Iøvrigt forbliver med megen
Høiyagting
høytærede kiære Vens
Gierdrop tjenstskyldigste Tiener
d: 19de Janv^r. 1747 O. Bruun.

Høytærede kiære Ven!
Med Pennen formaar ieg ikke at beskrive den Erkientlighed, ieg er Dem skyldig for Deris belovede Assistance i mit Anliggende men allene maa mel-

de dette, at Deris Løfte overgaar mit Ønske. Gud give, at ieg ved Guds Forsyn maatte være saa lykkelig at reussere i noget, men desverre, det seer heel vitløftigt ud for mig ved den Canal at indseigle i Havnen, men paa det ieg ikke skulde synes at foragte nogen Lejlighed, saa er min allerskyldigste Anmodning, at cher amy ved forefaldende Vacance vil bevise mig den store Tieneste og Venskab at udfærdige og levere til H^c. Etatz Raad *Basballe*¹³⁾ Ansøgning derom, men hvordan ieg skal faae samme understøttet hos Hds. Exc: Hr. Cf. Rd. *Tott*¹⁴⁾, dertil veed ieg ingen Møjen, og aldrig kiender nogen, som med Alvorlighed og i bevægelige Terminis vil andrage mine Omstændigheder, thi at Etatz Raad *Basballe* med nogen Sincerite gaar Sagen an, forestiller ieg mig ikke, uanseet hands Brev til mig var af følgende Indhold: „Jeg gjør mig megen Fornøvelse af at kunde contribuere noget til Deres Avantage, og skal ieg heller ikke efterlade paa beste Maade, saa vit mig mueligt er, at befordre Deres Anliggende, naar De i en eller anden Tilfælde ved en god Ven, som De i saa Fald her ved Stæddet behager at committere, maatte gjøre nogen Ansøgning.“ Løftet er got nok, men Effecten er i Guds Haand. Hele Sagen er denne, ieg frygter, at disse smaa Folk, om jeg saa maa kalde dem, kand ikke stort gjøre ved Sagen, Ont kand de gjøre, naar en Ting kom ned i Collegio til deris Erklæring, det gode, mand har af dem at vente, er vel ikke af Betydenhed, medmindre Gud særdeles vil røre deres Hierter til Commiseration. Over alt hefter ieg ikke mit Haab paa noget, som kand synes at være eclatant og derfor vilde været ret vel content med Tolder Tienesten i Hadsund, som er af 300 Rd^r Importance, naar derfor nogen deslige Tieneste. som aarlig kand indbringe 3 à 400 Rd^r, maatte blive ledig, da er det just saadanne, som gaar i mine Tanker; at jo min Kone er fornøyet i hvilken Province eller hvilket af Rigerne, hvor Employen kand falde, derpaa har kiære Ven ingenlunde at tvile. Det bliver da de

Tienester, ieg ambitionerer, nemlig Tolder og Controleur Tienester eller andre deslige ved Told Cammerne i enten af Rigerne, hvor Lønnen er fra 100 til 200de Rd^r. og med Løn og Accidentier fra 3 til 400 Rd^r. thi ieg hverken vil eller tør tale eller tænke paa, saasom en Amptmands Tieneste i en Krog i Jylland eller Norge, hvor ingen vilde hen, ikke heller om Krigs og Land-Commissariers, Kirke Inspecteurs, Toldforvalteres og Inspecteurs, Oberførsters, Amts og Proviantsforvalteres, hvilke sidste ieg dog ikke ønsker mig formedelst deris store Caution og Ansvar. Tolderen her i Skielskør er i disse Dage død, hans Tieneste er kun paa 44 Rd^r. Løn og pt: pt: 100de Rd^r Accidentier, saadant synes mig nok at være alt for lidet at søge, endskiønt om det end blev søgt, fik ieg det vel ikke. Min Kone, som hilser paa det venligste, giver sig herved den Frihed at fornemme kiære Vens Tanker derom. Hun har Kiendskab til Cammer Tienner *Lefevres*¹⁵⁾ Syster *Madame le Clair*, om hand mener, mand kunde vinde noget ved, at Sagen gik saadan Ombugt, item om mand vel torde hazardere at skrive i denne Materie, eller det var bedre, naar noget vigtigere forefaldt, da at indfindesig personlig. Jeg kunde vel adressere mig til H^r. Etatz Raad *Berreagaard* og hands F^r. Syster, men ieg frygter, at deris Grace er hverken ægte eller vægtig. Denne min Vitløftighed haaber ieg k: Ven hentyder i beste Mening, hvornest med ald Estime lever

m højestærede kiære Vens
Gierdrop tienstskyldigste Tiener
d: 15de Feb^r. 1747 O. Bruun.

Højestærede kiære Ven!

For Deris Offerte om at nævne mit Navn og Anliggende for H^r. Cf Rd. *Tott* er jeg i allerhøieste Maade forbunden, kand skee vel saadant kand give den gode Herre bedre Efter tanke, end om nogen af høiere Qualite talte Sagen, kunde H^r. Assessor *Hielmstjerne* formaaes til at nedlegge ogsaa et Ord, kand skee, det ved Himlens Velsignelse

kunde give god Frugt. Jeg har imidlertid forfattet en anden Formular til en Memorial, som min Kone har reenskrevet, om den finder cher Amys Aprobation, ieg beder 1000de Gange, at De ikke optager min Dristighed med Fortrydelse, og som ieg i dette Moment staar færdig at rejse til Corsøer, saa haaber ieg, min store Hast excuseres, iøvrigt forbliver med ald Estime

m højestærede kiære Vens
Gierdrop allerskyldigste Tiener
d: 23de Feb^r. 1747 O. Bruun.

P: S: I disse Dage har Hds. Exc. Gh Ad. *Holstein*¹⁶⁾ tillige med Professor *Ankersen*¹⁷⁾ været paa Herlufsholm, og menes vist, at Rector *Werring*¹⁸⁾ gaar af, staar den Station Dem an, søg den, det er et dejligt Stæd, á Dieu.

End et Pr. Ord om min Bestalling, som ieg dog haaber nu skulde være confirmeret.

Højestærede kiære Ven!

Den Umuelighed, ieg seer i at kunde reussere i at erholde saadan Tieneste som Ammunitions og Proviants Forvalternes Tieneste ved Aggershuus Fæstning, gjør, at ieg ikke engang tør tænke derpaa endsige bede om at gjøre noget Forsøg derpaa, helst med saa liden Apparence, som ieg haver. Imidlertid er ieg i høieste Grad obligeret, at kiære Ven vil søge Lejlighed at forebringe H. E. H^r. G Rd. *Tott* min Anliggende, og synes Dem, at der er nogen Forhaabning, kunde man vel prøve sin Lykke. Den tilsente Concept til en Memorial paa Vers kand lidet nytte at indgive til Cammeret, da den kun var saa megit mere vanskelig at extrahere, men var det saa, at Præses selfant Behag i at overlevere saadant i Hands Mjts^r. Hænder, var det ikke ueffen. At ieg ellers saa hastig skriver k: Ven til, er Aarsag, at der her i Corsøer er en gl: fordrukken Mand *Tolder*¹⁹⁾, samme har nogle Gange søgt at afstaae sin Tieneste til en anden, men saadant er stedse rebuteret. Der som der kunde gives Lejlighed til at gjøre Ansøgning om Expectancen paa

saadan Tieneste, da ønskede ieg det fremfor andet, allerhelst ieg er vis paa, at naar ieg kunde faae Survivancen, kand ieg for en ringe Penge bringe mig virkelig i Brødet. Tienesten er paa 250 til 300de Rd^r. Jed veed, at Etatz Raad *Berreagaard* har gjort sig Umage for at skaffe Amtsforvalter Bruuns Fuldmægtig Expectancen, men jeg troer det er gaet overstyer. Synes k: Ven, at der om dette ringe Brød kunde være noget Haab, ønskede ieg gierne, at det blev søgt enten i bunden eller ubunden Stil, og naar ieg var i nogen Vished, vilde ieg tillige recommendere min Sag til B:, saasom Tienesten er under hands Amt. Jeg veed vel, at Cammeret ej forestiller Exspectancer uden foregaende Cabinets Ordre, men naar den fornemmeste vilde gjøre det, blev Resten af hands Sentiments, og i saa Fald kunde mand ved Skrivelser recommendere denne Sag til en 3 à 4te i Collegio, som ieg saa vit kiender, men det dependerer af Hovedmanden, thi om det hele Collegium siger, at det kand forestilles, og hand svarer, ieg forestiller det ikke, saa er det alt forgiæves. Imidlertid kand ieg ikke beskrive den Tilforlaldenhed, ieg har til Dem heri og den Tak, ieg er Dem skyldig for ald Deris beviste Venskab, hvilket stedse skal forpligte mig til med ald Estime at leve

m højestærede kiære Vens
Gierdrop allerskyldigste Tiener
d: 1ste Marty 1747 O. Bruun.
(Fortsættes).

NOTER

¹⁾ Bruun's Stedbørn, se Indledningen.

²⁾ Frederik V.s første Dronning, Louise af Storbritanien. Om hendes Rejse gennem Tyskland til Danmark se Langfeldts Optegnelser i Nye Saml., III., S. 29.

³⁾ Der maa formentlig her være Tale om Dronning Sophie Magdalena's Overhofmester Victor Christian v. Plessen, (1696-1771), anden Overhofmester var der ikke ved Hoffet. Kronprinsesse Louises Hofmester blev Carl Juul (1706-67).

⁴⁾ Justitsraad og Viceborgmester i Kjøbenhavn Niels Henrichsen († 1745) Sekretæren er daværende Sekretær i danske Kancelli, senere Gehejmerraad Henrik H. (1715-80), der som senere omtalt 1747 blev adlet med Navnet

OPTEGNELSER OM SLÆGTEN WESTENHOLZ

Ved Th. Hauch-Fausbøll.

De følgende Optegnelser er en Del af en Række Familiepapirer, der ejes af Ingeniør, Gasværksbestyrer T. F. Westenholz i Hellerup, som velvilligst har overladt mig dem til Afbenyttelse. De er affattede af den ved sin landøkonomiske Forfattervirksomhed ikke ukendte Provst Johan Dietrich Wilhelm Westenholz (1730 † 1794). For den nulevende Slægts Vedkommende henvises til „Slægthaandbogen“s Artikel om Familien.

Kort Underretning

om

Westenholzernes Familie og Afkom tillige med noget af de tilsamme Familie henhørende Personer deris Omstændigheder.

Jeg haver ladet mig sige af mine Farbrødre i Lauenborg og Bassinghausen, at *Wenstenholzerne* (!) i ældgamle Tiider skulde have kaldet dem *Westerholt*, men at de havde dette plattyske Naun *Westerholt* havde omskiftet med det højtyske Naun *Westenholz*. Naar dette er skeet, og hvem det først haver gjort, er mig uvitterligt, men det er riimelig, at denne Naunets Omskiftelse haver et Slags urimelig eller dog i det mindste ej vel betænkt Velanstændighed til Grund.

Efter at salig *Morten Luther* ved sin Reformation havde gjort sin Bibel Oversættelse tillige med sine andre Skrifter almindelig udi Tyskland, saa blev efterhaanden med det samme den meinsniske Dialect: (udi hvilken Luthers Bøger ere skrevne) til *Dialectus communis* i det tyske Sprog og er det intil denne Dag. Især beflittede dem Nedersachserne at indføre denne højtyske Dialect paa Prædikestoelene, i Skrifter, Contracter, Forhandlinger, paa Tingstæderne, og i alle artige og fine Folkeselskaber. Jeg anfører ikkuns *Supeintendent* (!) *Kloz* til Exempel, som med

stor Omhyggelighed indførte det højtyske Sprog ved Guds Tienesten i Holsteen; tilvisse i Begyndelsen ikke til synderlig Nytte, dog er det nu saaledes indført overalt i heele Nedersachsen. Denne Sprogets Forandring gav Anledning, at nedersachsiske Folk troer intil denne Dag det plattyske Sprog var ikke saa artig og velanstændig for skikkelige Folk og Personer af gode Familier som det højtyske, derfor maa alle artige Folks Børn i Nedersachsen tillige med deris plattyske Moders Maals lære den højtyske Dialect; den første bruge de da, naar de tale med ringe Almuers Personer eller i en særdelis fortroelig Selskab, men det sidste bruge de, naar de skal skrive noget, naar de tale publice, læse, eller tale med fremmede anseelige og honette Folk; der bruges ingen anden end den højtyske Dialect i Skoelerner og paa Universitæterne. Ved saadan Folkets forandrede Smag var det ej at undre, om skikkelige Folk oversatte deris plattyske Naune paa højtysk, siden plattysk skurrede saa gemeent som ved et Laug, den Tiid Literaturen først blev restituert i Tyskland, Folkets tyske Naune skurrede, thi da maatte lærde Folkes tyske Naune omskiftes til latinske og græske (!), som *Skaliger*, *Neoppindan*, *Pontoppidan* og 100 andre, siden maatte skikkelige Folks plattyske Naune omskiftet (!) højtyske. Og saa blev udaf Skoemager Schumacher, Kerkhof blev til Kirchhof og saa viidere, sommetiider bleve ogsaa Naunene oversat latterlig nok, thi jeg erinner enda i min Ungdom, at en af mine Condiscipler, som hedde *Hederig*, oversatte dette gamle sit plattyske Naun paa højtysk *Heidenreich* og meente, det klang meget artig (hand burde have oversat *Ehrenreich*). Kort, mand oversatte paa højtysk alle plattyske Naune, som nogenledis kunde oversættes og i saa Maade blev da ligeledis *Westerholz* omskiftet til *Westenholz*. Det er endog derudaf beviisligt, at de til Familier henhørende Personer alletiider have levet i plattyske eller og udi danske Lande og dog tillige med mange andre plattyske Familier have tillagt dem højtyske Naune.

Hielmstierne. Han var ved Videnskabernes Selskabs Stiftelse 13. Nov. 1742 bleven valgt til dets Sekretær. Iøvrigt er han bekendt som Bogsamler, hans Samling danner en særlig Afdeling af det store kgl. Bibliotek.

⁵⁾ Hofpræst Hektor Gotfred Masius (1653-1709).

⁶⁾ Justitsraad Søren Hofman til Skjærrildgaard (f. 1688, adlet 1749, † 1771), blandt hvis Børn var de bekendte Samlere og Genealoger Hans og Tycho de Hofman. Den Datter, der sigtes til, maa være den 22-aarige Johanne Marie, der Aaret efter blev gift med Biskop, Prokansler Dr. Erik Pontoppidan.

⁷⁾ Geheimeraad, Kammerherre Villum Berregaard (1717-69) blev 1751 Deputeret i Admiralitetets- og Kommissariatskollégiet.

⁸⁾ Skrifrets Titel var „Videnskabernes Tab i Konning Christian den Sjettes høistbeklagelige Dødsfald, allerunderd. betragtet i en Sørge-Tale oplæst den 7. Oct. 1746 udi det med Kgl. Tilladelse oprettede Selskab til det Danske Sprogs og Historiens Forbedring.“

⁹⁾ Sognepræst til Boeslunde Herman Dominicus Beckman (1712-72).

¹⁰⁾ Gehejmerraad Bolle Willum Luxdorff (1716-98) og forannævnte Tycho de Hofman (1714-54) indtraadte 1746 i det af Langebek stiftede kgl. Selskab til den danske Historie og det danske Sprogs Forbedring, det nuværende kgl. danske Selskab til Fædrelandets Historie og Sprog. Luxdorff var allerede 1736 bleven Sekretær i danske Kancelli, 1738 Vicelandsdommer i Sjælland, 1744 Assessor i Højesteret, men havde hidtil tjent uden Løn og levet af Indkomsterne af sin Gaard Mørup. Denne var imidlertid brændt 1743, hvilket vel har været den ydre Anledning til, at han kom paa Gage.

¹¹⁾ Sorø Akademis Fornylse er omtalt i Dec. Nr. 1913 af Genealogisk Tidsskrift.

¹²⁾ Her maa sigtes til Oluf Bang's Samling af Adskillige Nyttige og Opbyggelige Materier saavel Gamle som Nye, i hvis 5-7 Stykke, der udkom i disse Aar, Tyge Brahe's Levnedsløb er meddelt.

¹³⁾ Konferensraad, Deputeret for Finanserne Michael Hieronymus Basballe (1687-1762).

¹⁴⁾ Otto Thott (1703-85) stod i disse Aar i Spidsen for Finansstyrelsen.

¹⁵⁾ Kronprins Frederiks Kammertjener Jean Pierre le Fevre.

¹⁶⁾ Statsminister, Greve Johan Ludvig Holstein (1694-1763).

¹⁷⁾ Søren Anchersen (1698-1781) var Professor eloquentie ved Gymnasiet i Odense.

¹⁸⁾ Rasmus Werring var en forsømmelig Rektor, der i flere Henseender tillige førte et forargeligt Levned.

¹⁹⁾ I Statskalenderen opføres Anders Spormand som Tolder i Korsør.

I det mindste haver nogle af Familier gjort saaledes og deraf er med Tiidens Længde de *Westerholter* og de *Westenholzer* bleven adskillt, som de kunde være to Familier, da de dog fra gammel Tiid ikkuns have een Udspring nemlig *Westerholt*.

Den ældste, om hvilken jeg haver kundet erfare noget, har været en *Westerholt*, som kort efter, at Lüneborg blev til en Stadt, efter de Tiiders Maade i offentlig Duel nedlagde een paa Torvet i Lyneborg og tog denne sin overvundne Fiendes Spolia.

Familiens første Udspring synes at være udaf Freesland (Friisland) og deraf er mig sagt skulde den have udbredt sig i Neder Sachsen og Jylland. Tiiden, naar dette er skeet, synes at være, da Christian den første kom til Dannemark. Deris Vaaben skal være en Skiold, deelt udi 6 Dee. Før Reformationens Tiid skal der allerede have været *Westerholter* i Dannemark i sikkelig Anseelse, saasom een af dem skal have bygget Dalbyeneder Kirke ej langt fra Randers, dette skeede før Reformationen, en Søn af denne *Westerholz* skal være blevet slaget ihjel tillige med mange andre gode Dannemænd i det ulykkelige danske Tog i Ditmærken. — Kort efter Reformationen skal have været en Abbed hedde *Westerholz* i Stiftet Paderborn udi Tyskland, den samme blev suspect hos Paven for Lutherdommen Skyld, og stævnet til Romen, hvor mand hverken overbeviiste ham ej hellere kiændte ham frie. Hand skal da være draget tilbage til sit Stift Paderborn og en Nat tog denne *Westerholz* tillige med nogle Munker deris Munke Klædninger, hængte dem paa Stager over Kloster Muren og undflyede udaf Klosteret, — der skal i de første Reformationers Tiid nogen af de første lutherske Præster ved Naun *Westerholz* have været i det slesviske, som nok foruden Tvivl vil være denne selvsamme Abbed, saaledis haver Familien været i Dannemark, intil nogen deraf er kommen til hannoverske Land og skal have boet i Hannover Bye.

I Begyndelsen af den besværlige tyske Krig, som i Almindelighed nævnes den

30 Aars Krig, skal en *Westerholz**) have anført 200 Mand hannoverske Borgere og Soldater, som hand førte Staden Götting til Succurs den Tiid, den af *Tillj* blev belejret, jeg maa lade være usagt, om denne *Westerholz* er bragt af Christian den IV Konge af Danmark udaf Jylland til det hannoverske den Tiid, Kongen var Kreds Øverste og førte Krig imod *Tillj*. Mand haver vel fortalt mig, at Kiærlighed til et dydigt Fruentimmer skulde have bevæget denne *Westerholt*, som hedde *Thomas***), at glemme sit fædrene Land og at nedlade sig i Hannover, hvor hand tog omtalede Fruentimmer til Ægte og aufløde med hende tvende Sønner, kaldede *Thomas* og *Hermann*.

Hermann blev Raadmand i Hannover og Camerarius og af ham nedstamme de *Westerholzer*, som siden i det hannoverske have været anseelige Folk. — Jeg veed ej, hvorhen den samme *Westerholz* skal høre, som ved Enden af omtalede 30 Aars Krig haver været General i kaiserlig Tieneste, om denne skal være en Søn af *Hermann Westenholz* eller af *Thomas Westenholz*.

Men *Hermann Westenholz* havde en Søn *Melchior Westenholz*¹⁾, som var Hofrath og Hofgerichts Assessor i Hannover, deres Søn²⁾ var Hof Raad og Geheimde Cammer Secretair og hands Sønne Søn³⁾ Hof Gerichts Assessor. Medens jeg i min Ungdom var i det hannoverske og i Hannover selv, var der en Hofrath *Westerholz* og et meget skøn Fruentimmer kaldet Frøken *Westerholz* foromtalede Hofrath *Westerholzes* Dotter; fleere af Hermand *Westerholzes* Afkom er mig ikke bekjændte, og formodentlig ere disse hannoverske anseelige *Westerholzer* saaledis uddøde.

Jeg kommer til den anden *Westerholziske* Linie, som nedstammer af den første *Thomas Westenholzes*⁴⁾ ældste

*) I Maginen er tilføjet: Formodentlig *Hermann*, Raadsherre udi Hannover circa 1620 eller 1630.

**) I Maginen ligeledes tilføjet: Første *Westerholz* i Hannover *Thomas*, men den er formodentlig ældre end Christian 4. Kreds Obriske Embede.

Søn, som ogsaa hedde *Thomas*. Jeg maa kalde ham *Thomas minor*.

*Thomas minor*⁵⁾ blev Degn ved Kors Kirken i Hannover og efterlod sig en Søn

Martinus Westenholz. Denne *Martin Westenholz* var Hofmester til St. Nicolai for Steen Porten til Hannover, og jeg haver selv (I: D: W: *Westerholz*) læst de Efterretninger om hands Familie i hands Huusbibel, skrevne af hands egen Haand (hvorudaf de Efterretninger ere tagne, som af min salig Fader og Faders Broders Haand i tysk Sprog findes herved lagt. Denne gamle Bibel havde min Fader Broder *Johann Conrad Hermann Westenholz*, som den Tiid jeg paa min Tiibage Reise fra Göttingen besøgte ham var Licent Einnehmer i Bassinghausen). I denne Bibel have siden hands Søn og Sønne Søn saa og min Faders Broder *Conrad Hermann* deris Familier antegnet saaledis som Copie deraf af min Fader Broders Hand findes herhos lagt. Jeg vil ikkuns en kort Udtog giøre der udaf uden nøjagtig at bemærke Datum og Dag, saasom i min Faders og Farbroders Manuscripter samme tydelig nok findes antegnet. Omtalede Hofmester

Martin Westenholz

giftedes med Jomfrue *Anna Margaretha Uhlenbroks* Anno 1626. Denne Kone døde 1667 og *Martin Westenholz* kort efter 1679. De aufløde 5 Børn med hverandre, hvoraf dog ingen levede længe undtagen

Fridrich Ulrich Westenholz.

Denne blev født 1636 og døde 1704. Hand var Orgelmester til Selze. Hand giftedes med Jomfrue *Anna Herbst* 1664 og levede med denne Kone intil sin Ende, thi de døde faae Dage efter hverandre og bleve tillige begravne. De aufløde 3 Sønner *Johann Fridrich*, *Johann Hinrich* og *Jacob Hinrich*. *Jacob* døde i spæde Alder, *Johann Fridrich* efterloed ingen Børn, men Slegten blev fortsat

af

Jahann Henrich Westenholz.

Denne blev født 1667 og døde 1731. Hand var Orgelmester ved Dom Kir-

ken til Sanct Alexander i Eimbeck. Giftedes med Jomfrue *Crome**) af en anseelig borgerlig Familie i Eimbeck, som endnu flourer i borgerlig og præstelig Stand (1777) og er talriig. Hands Ægteskab varede fra 1694 til hands Død, thi Konen overlevede hannem et Aars Tiid. Udaf dette Ægteskab ere adskiellige Børn:

1. *Casimir Albrecht Henrich*, født 1695, blev Orgelmester i Louenborg.
2. *Johann Fridrich Carl*, født 1698, blev Cantor i Eimbeck, og siden Conrector i Wilster.
3. *Johann Conrad Hermand*, født 1701, blev Licent Einnehmer i Calenberg og siden i Bassinghausen.
4. *Johanna Henriette Charlotte*, født 1704, døde Jomfrue 1731.
5. *Maria Lovise*, født 1708, blev gift med sin Faders Successor *Eggers* Orgelmester i Eimbeck (!)

Jeg vil om alle disse Sødskende give saa megen Efterretning, som ieg kan give om dem, hvilket dog vil blive lidet, saasom min Fader døde tiilig og efterloed mig Efterretning om dem, og jeg ikkuns een Gang haver haft Lejlighed paa en kort Tiid at besøge *Maria Lovise* og *Johann Conrad*. *Casimir* haver jeg vel kiændt noget længere nemlig saalænge, jeg gik i Skole i Lyneborg, hvor Lauenborg ligger ikkuns 3 Miile fra, men jeg var ung den Tiid og bekymrede mig lidet om mine Venners Historie.

1. *Casimir Albrecht Henrich*, den ældste, lagde sig efter sin Faders og Farfaders Konst, nemlig Musiken, hand haver været i Hamborg og der i Telemans Skoele, var en behagelig Musicus, skjønt ej saa fuldkommen som tvende af sine Sønner ere blevne, hand blev Orgelmester og Skoele College i Louenborg og giftede sig der med en Jomfrue af anseelig borgerlig Familie der og aufløde 4 Sønner: *Friderich*, *Frantz*, *Georg* og *Carl*. — *Frantz* blev en Kiøbmand og boesiddendes i Riga, men hands Handel gik til agters, *Georg* blev og en Kiøbmand, men dog slap hand Handelen, tog Pennen og skal være bleven boe-

siddende i Lybeck. Den ældste *Friderich* frekventerede med mig Skoelen i Lybek, men lagde sig ikke efter Bogen, øvede allene Music, og blev en god Mester paa Claveer og Orgel, saa og nogenledisi Compositionen. Den yngste *Carl* kom som et Barn til Lybeck i Skoelen der at frekventere tillige med mig og sin Broder, hand var destinet til Theologie at studeere men de ganske besynderlig gode naturalia, som hand havde til Musik, vare Aarsag, at hand blev ved Musiken. Jeg haver hørt mangan kraftig Stemme endog i adskiellige Prinzers Capeller, men haver aldrig hørt dette Barns Liige i Stemme og musicalisk Talent, hvorfor ogsaa Hertug af Meklenborg Schverin paa hands Capelmester *Kunzens* Forestilling tog ham til sit Hof og bar Om-sorrig for hands Opdragelse.

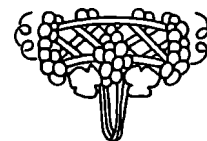
Jeg kom fra Lybeck til Lyneborg, Göttingen og ind ad Dannemark, vidste altsaa intet videre, hvorledis det gik denne *Carl*, men da jeg var i Kiøbenhavn for at anholde om Solberg Kald, kom den meklenborg sveriniske Prinsesse Sophia Friderica til Danmark og blev formælt med Arve Prinz Fridrich. Ved denne Lejlighed hørde jeg, at hendes Fader den nu regierende Hertug skal have megen Naade for denne *Carl Westenholz*, saasom Hertug (en) vel elsker Music dog ing. anden end Geistlige, og *Carl Westenholz* skal componere og føre dem. Dette er det alt, hvad jeg om min Fader Broder *Casimirs* Børn kan fortælle. — Min anden Fader Broder.

2. *Johann Conrad Harm Westenholz* derom kan jeg endnu mindre fortælle. Jeg haver ikkuns eengang paa en 14 Dags Tiid besøgt ham, da jeg reise-de hiemme fra Götting. Hand er bleven tvende Gange gift og huver aufløet en heel Haab Børn, hvilkes Naune og Alder i hands hoslagde Manuscript findes antegnede. Hand blev Licent Einnehmer paa Calenberg og siden til Bassinghausen.

3. *Maria Lovise*, min Faster. Jeg haver besøgt hende paa nogle Timer i Hannover, hvor hun levede eet eenligt Levnet hos en fornem Frue, som

havde taget hende til sig. Den Tiid jeg fik hende at see, bemærkede je overmaade megen Liighed i Anseelse Legemets Skikkelse og Væsen med min Søster. Denne Maria Louvise have været ulykkelig i sit Ægteskab, hun giftedes med *Eggers*, hendes Faders Successor. Denne *Eggers* maa have være et meget got Hoved, som var en god Musicus, men bedre Mechanicus, med disse Ægtefolk levede et bedrøvelig Ægteskab, de blev ej alleene ueenig men førede saadan en Process imod hver andre, at de bragte hverandre begg endog i langvarig Fængsel, anklaged hverandre paa Ære og Redelighed, med ultimato fand sig ingen grundige Klager og Beskyldninger paa nogen af Siiderne, hvorfor de begge bleve frie kiændte uden nogen Slags Strar, imid lertiid var dog deris Velfærdt spildt og de ruinerede Folk. Foromtalede fornemme Frue tog af Meddynk min Faster til sig, og hun levede der et from og christeligt Levnet; hvor *Eggers* er bleven af, det veed jeg ikke. Saamege haver jeg ladet mig sige af troeværdig Folk i Eimbeck og Götting. at disse Ægtefolk ej skulde have blevet saaledi fordybt i Process med hverandre, om ikke *Eggers* havde havt en Fiende en Magistratsperson i Eimbeck, som betiente sig af disse Omstændigheder for at gjøre *Eggers* ulykkelig, men ved Enden, da Sagen kom for Lyset, næ havde spilt sin egen Velfærdt derved

(Fortsættes).

Redaktion:

Gl. Kongevej 41, Telefon Vester 2987 v
(9—11 og 5—7).

*) I Maginen tilskrevet: Krome

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

UDGIVET AF DANSK-

GENEALOGISK INSTITUT

VED TH. HAUCH-FAUSBØLL

Nummer 12

December 1914

8. Aargang

OPTEGNELSER OM SLÆGTEN WESTENHOLZ

Ved Th. Hauch-Fausbøll.

(Fortsat).

Jeg kommer til min Fader

Johann Friderich Carl Westenholz.

Blev født i Staden Eimbeck i det hannoverske Land (hvor hands Fader var Organist) Anno 1698 d. 18. Januar. Hand blev der først opdragen hos hands Forældre, men ej udi Overflødighed, dog holdt til Dyd og Duelighed, saasom hands Faders Huus og Huusholdning var meget ordentlig, siden kom hand i Skoelen i Harborg og i Choret der (som en der og i andre neder-sachsiske Stæder brugelig Skoele Anstalt kaldes), hvorfra hand siden drog til Stade Anno 1724 for der at frequentere Skoelen, der var hand Chori Præfectus.

Anno 1725 drog hand til Universitætet Leipzig, hvor hand var maaskee ikkun et halvt Aar, da hand drog til Universitætet Helmstæd; efter at hand havde fuldendet sin Cursum academicum haver hand opholdt sig Anno 1728 udi Hannover og Hitzacker, udi samme Aar 1728 blev hand som Cantor vocert til Skoelen udi sin fædrene Stadt Eimbeck, hvor hand ankom d. 17 April 1728, sang Prøven d. 18de April, blev examinert d. 21 April og bekom Præsentationen, da hand 1ste Junius blev introducert som Cantor ved Skoelen og Kirken.

Anno 1729 giftedes hand med *Eleonora Birn Stielen*, hvis Fader *Andreas*

Caspar Birnstiil var Præst til Neuenkirchen ved Stade. Brylluppet blev holden i Stade, hvor de bleve viede af Consistorial Raad *Plecke*. Kort efter døde hands Fader og et Aar derefter hands Moder. Hand fik Vocation som Conrector ved Stadskoelen i Wilster i Hølsteen, hvor hand blev intil hands Død d. 31. Aug: Anno 1741. Hands Enke levede efter ham intil Anno 1756 d. 22 Jun: udi middelmaadige Omstændigheder, thi der vare ing. Midler. Kong Christian VI*) bar Omsorrig for hende, at hun fik en liden Pension og havde sin Boepæl udi et Huus i Wilster, som er destinert for Skoele Enkerne i Wilster.

Johann Fridrich Carl Westenholz var en Musicus ex professo og studia vare hands Parergon, sang vel og componerede nogenledis, tracterede Orgel, Claveer og Violin. Sin Levermaade og Huusholdning vare stille og ordentlig, men da hands Indkomster ej vare synderlig store og hand døde tiilig, saa kunde hand ej efterlade sig nogen Midler. Hands Børn ere følgende:

- 1) *Johann Dietrich Wilhelm*, om ham siden.
- 2) *Johanna Friderica Eleonora*, født i Wilster Anno 1732, 2. Maj, som døde igien Anno 1734, 6 Jun:
- 3) *Catharina Elisabeth Augusta*, født i Wilster Anno 1734, 7. Mart: Hun er bleven givt i Wilster men (!) en Mand, naunlig *Øhan*, haver med samme Mand adskiellige Børn, Sønner og Døttre, men hendes Mand,

*) I Marginen tilføjet: Kongen af Danmark.

om endskiønt hand haver en god Education og got Gemytte og havde Midler, var dog ej i Stand at holde Balance udi sin Huusholdning, altsaa gik det til agters med dem, og Konen og sine Døttre opholdte Familien med Syen og saadanne pyntelige Fruentimmer Arbejde — een af Sønerne haver jeg erfaret, at hand er kommen til en Kiøbmand, hvor de øvrige Børn ere, det veed jeg ej nu, jeg skriver Anno 1783.

- 4) *Christiana Friderica Amalia*, født i Wilster d. 7. Sept: Anno 1737. Hun overlevede Faderen, men døde, før end hun blev fuldvoxen af en ud-tærende Sygdom.
- 5) *Carolina Henriette Eleonora*, født i Wilster 26. Novembr: 1739. Hun overlevede Faderen, men døde som et Barn 3 Aar gammel udi en langsom og smertelig Sygdom, som hun fik efter Børnekopperne. Min Gud være os alle naadig.

Johann Dietrich Wilhelm Westenholz født Anno 1730, 9. April: i Eimbeck. Da jeg var Aar gammel, blev min salig Fader kaldet til Conrector ved Stadt Skoelen i Wilster, maatte jeg altsaa tiilig flytte og kom med min Fader til Wilster, Anno 1732, den længste Dag Aftes imellem 11—12 haver hendest mig den besynderlige Casus, at ieg ved Forseelsen af dem, som skulde vogte mig, faldt udaf et Vindve udaf anden Etage, ud paa Gaden, da Naboerne meene, at en Kat var sprungen udaf Vindvet og lade mig ligge, intil mine Forældre saune og opsøge mig

og optage mig for død. Men Gud skee Lov uden mindste Skade paa mit Legeme.

Min Fader opdrog mig siden og underrettede mig udi Læsning, Tysk og Latin, reigne de 4 Specier lærte jeg for mig selv af mine Meddiscipler i Skoelen, blev derpaa af min Fader sendt i Skrive- og Reigneskoele hos Stadskoelens Regne Mester *Lüssow*. Begyndelsen udi Musiken lærde jeg hos min Fader, siden Claveer hos Organisten *Zink*⁶⁾ og Violin hos Stadsmucikanten *Kleiber*⁷⁾. Min Fader døde tiilig og hands Successorer informerede mig udi Snige-Konsten. Udi Wilster Stadt Skoelen lærte jeg efter min Faders Død da noget meere Latin intil jeg blev sendt udi mit 15de Aar præter propter eller 16de Aar til Lübeck udi Skoelen. Men jeg maa sige, at jeg ej ret meget lærte udi Wilster Byes Skoele, saasom een Læremester efter den anden blev derfra befordret og Skoelen derover kom i Forfald, thi da min Fader døde, kom i hands Sted *Curtius*, som var der 1 Aar, da hand blev Præst, derpaa kom *Traumarn*, som ej havde lært meg. Latin, jeg kom da under Rector *Heidenreich*, men hand blev kort derefter ligeledis Præst, derpaa kom *Wibeking*, som jeg frequenterte et Aar hos, blev saa sendt til Lübeck i Skoelen⁸⁾, hvor jeg blev sat udi Secunda, som det der kaldes, det er næste Classe efter Mester Lectien, og kom Aaret derefter i Mester Lectien eller, som det der kaldes, udi Prima.

Men i Lübek fordærvede jeg de 2 Aar, som jeg var der, og lærde intet, thi for det første kunde jeg ej vel forsvare den Plats, paa hvilken jeg var sat, thi Grækisk vidste jeg slet intet af, saasom ingen af Læremesterne havde lærdt mig noget, og jeg havde ing. Forstand til at lære det for mig selv, tillige med havde jeg ingen Opsyn og ingen Anførsel, jeg var Contubernial af tvende min Farbroder Søner *Westenholzer*, som vel vare Skoele Discipler, men musici ex professo, og

frequenterede Skoelen slet ikke, og jeg gjorde som de og blev bort udaf Skoelen, desuden manglede mig Subsistence i Lybek, thi jeg var sendt derhen af min Moder paa den Maade at ernære mig selv der i Skoelen, altsaa er vel at eragte, hvad en Dreng af 14, eller 15 Aar^{*)} kan have for Forstand at opføre sig. Vel var jeg ingenlunde liderlig, men Fattigdom, Uforstand, Ungdom og Mangel paa Opsyn forårsagede, at jeg forsømte disse 2 Aar at lære noget i Lübeck Skoele, men en Naboe af mig var en Snedker, en anden Muurmesternes Oiddermand, jeg lærde altsaa meer af disse Haandværker end af Videnskaber, Resten af Tiiden drev jeg unyttig bort.

Efter 2de traurige^{**)} Aar i Lübec vare bortdrevet, forloed jeg Lübek og gik til Lüneborg udi den der værende Michaelis Kloster Skoele. Her udi Lüneborg havde jeg paa min Moders Vejgne nogle Slægtninge, som bare god Om-sorrig for mig, tillige havde Rectoren *von Brinken* kiændt min Fader. Cantoren *Witrock* var ogsaa en bekiaendt, kort jeg fik der det vigtige Beneficium, frie Bord om Middag og Aften Klosteret som musicus og fand der udi 5 Aar^{***)} god Subsistence, continuerede mine Studia, Music og fik første Begreb af Skildre Konsten og Mekanik lærte og proprio marte en Deel Geometrie og især, da jeg slet intet Grækisk forstaaede, saa fik jeg derfor en Gang en skarp Reprimande af Conrectoren *Heinze*, hvorfor jeg holdt mig inde fra Paaske intil St. Hans Dag og loed mig aldrig se for nogen. Dette Fierding Aar anvendte jeg med stor Fliid paa det grækske Sprog, hvorudi jeg da med megen Møje og Arbejde kom proprio marte længere end alle mine Meddiscipler, thi da jeg kom i Skoelen igien præsenterede jeg min Conrector nogle af mig giorte grækske Vers, og min Rector en grækisk Oversættelse til Beviis, hvorledis jeg havde anvendt det Fierding Aar, da jeg ej

havde ladet mig see for dem, men mærkede da strax, at disse Mænd selv ej vare store Græker. — Hebraisk blev saagot som slet ikke tractert i denne Skoele og altsaa lærde jeg derudi saa got som slet intet. Overhovedet maa jeg sige, at denne Skoele udi den Tid, jeg frequenterede den, ej var udi besynderlig god Tilstand, hvortil Rectorens og Conrectorens Uvenskab contribuerede en Deel. Hoved Sagen, som der tracteredes, var Musik, thi der var jo ingen Discipel især de Beneficiarii (som den Tiid vare maaske 30), de vare jo alle musici, og Kirke Musiken blev derover hver Søndag og Højtids-Dag treflig forsynet, Hver Dag var der instrumental og vocal Music udi Skoelen fra Klokken 12 til Klokken 1.

Det, hvad jeg best lærde udi denne Skoele var altsaa Music og desuden proprio marte Veltalenheden udi det tydske Sprog tillige med Poesie, altsaa var jeg udi Grækisk og det tydske Sprog den fornemste udi Skoelen.

Conrectoren^{*)} fik derover Kiærlighed til mig og vilde have mig hos sig i Huuset, som ogsaa skeede; men derover fik jeg Rectorens Uvenskab, og da nogen Tiid derefter Conrectoren havde Bryllop, gjorde jeg et Bryllops Vers og loed det trykke, hvilket meget vel blev optag. baade af Conrectoren, af sin Kones Familie, som vare anseelige Folk i Staden Lüneborg, og andre anseelige og deels fornemme Folk, men saasom jeg havde ladet det trykke uden Rectorens Cencur og Tilladelse, saa besværede hand sig derover og var siden den Tiid min Fiende, som ej meere kunde formildes.

Efterat jeg, om jeg ret erinrer, havde været 5 Aar omtrent i Lüneborg, gik jeg derfra til Universitætet Göttingen, som den Tiid var den beste i Tyskland. Selv havde jeg ing. Midler, og det var kostbart at leve der. Men Gud hialp mig igiennem.

Jeg blev forsynet med adskiellige goede stipendia fra Holsteen: eet det *Steinmanniske Stipendium*⁸⁾, som salig Con-

*) I Marginen: maaskee 16.

***) Ligeledes: af Mangel paa det behovende.

****) Ligeledes: eller 4 Aar.

*) I Marginen tilføjet: Circa An. 1746.

*) I Marginen tilføjet: Magister *Heinze*, hand er bekiaendt formedelst sine Striidigheder med *Gotscheed*.

ference Raad *Schröder* i Glückstad gav mig, som var 3 Gang 60 Rdl: udi Kroner, et andet Stipendium fik jeg fra Itzehoe formedelst Conference Raad *Hildebrand*, om jeg ret erindrer fik jeg og noget af Staden Wilster og noget lidet af Staden Lyneborg, men i Göttingen fik jeg formedelst Kammerpræsident *Münchhausen* den saakaldede *Ilefeldische* Freytisch, som er et Beneficium for 24 Studenter, som faae Mad Middag og Aften, ret got og honnet. Dertil fik jeg i Göttingen det Beneficium, som kaldes Seminarium, som er 500 Rdl. aarlig for 9 Studenter, nød og ellers adskielligt got i Göttingen, formedelst Professor *Gesner*, *Oporin* og *Mosheim* og *Busching*. Mine Testimonia fra Luneborger Skoeleⁿ og fra Universitætet Götting. og andre slige Ting haver jeg lagt ved disse Efterretninger in originali. Udi Götting. blev jeg antaget i den saakaldede Numeros, som ere nogle Studenter, som skulle forrette Eftermiddags Gudstieneste udi Universitæts Kirken under en Professors Censur, men da ing. af mine commilitoner havde synderlig Lyst at prædike, saa tilfaldt samme Forretning udi Paulus Kirken mig saagot som alleene. Jeg blev og Medlem udi der deutschen Gesellschaft zur Verbesserung der deutschen Sprache i Götting: og absolverede saa min Cursum academicum i Göttingen udi 3 Aar. I Götting., omkring Götting, og især i Staden Eimbeck, som ligger 4 Miile derfra, fand jeg mange af min Faders Familie. Mine Læremestere vare i Götting. *Mosheim*, *Gesner*, *Oporin*, *Michaelis*, *Bysching*, *Ribor*, *Waener*, *Walch* og andre, og min beste Commilito *Gebhardi*, som siden blev bekjendt formedelst sin danske Historie.⁹⁾

Derpaa var jeg en kort Tiid hiemme hos min Moder, fik saa en Station som Hofmester hos en Herr *von Dyring* udi Stiftet Bremen, hvor Krigs Uroelighederne fordrevede mig udi *Hertugen af Cumberland*s ulykkelige Feldtog imod Franzoserne, imidlertid døde min Moder, og jeg var en føje Tiid uden nogen Station eller Fortieneste hos en Mand i Huuset naunlig *Junge*

paa Gruber Møllen ved Vilster, derfra drog jeg til Degnen *Schlichting* i Kellinghusen for at underrette sin Søn, hvor jeg var 2 Aar, kom derpaa til Capitain *Kellermand* i Rendsborg, hvor jeg var lige saa længe, da jeg blev kaldet af Conference Raad *Arenstorff* paa Overgaard i Jylland ved Randers som Hofmester hos sin eeneste Søn nu Etats Raad *Ahrenstorff*, der gav mand mig Expectance¹⁰⁾ paa Præstekaldet i Gierløv og Ensløv. For at giøre mig beqvem til dette Kalds Modtagelse reiste jeg paa nogle Uger over til Kiøbenhavn's Universitæt for at tage Examen, som jeg fik under Professorerne *Kramer* og *Rosenstand*, blev saa kaldet til Compastor i Gierløv, hvor jeg^{*)} ikkuns havde faae Indkomster. Men en besynderlig Ven, General Major *Ludwig Ahrenstorff*¹¹⁾ overtalte mig at skrive et Par smaae Bøger til Svar paa et Par Spørgsmaal, som Kongen i Dannemark ved General Landvæsenets Collegium havde udsat. Det lykkes mig med disse begge Skrifter at vinde for hver, den udsatte beste Præmie. Herved blev jeg til min Fordeel bekjendt i Dannemark, begge Skrifter bleve paa kongelig Bekostning trykket og gratis i Landet uddeelte, siden haver Professor *Schlegel* i Kiøbenhavn besørget en anden edition deraf i en Samling med et Par andre Skrifter¹²⁾.

Kongen kaldte mig siden¹³⁾ til Solberg og Sundbye paa Mors Land som Sogne Præst og efter 1½ Aars Forløb derfra til Sogne Præst i Sejersløv, Ejersløv og Jørsbye paa samme Mors Land.

Min fra min Æmbeds Arbejde øvrige Tiid anvendte jeg der paa mine Børns Information og Opdragelse.

Imedenst jeg endnu var i Solberg havde Justice Raad *Lubecker*¹⁴⁾ inviteret mig at tage Deel udi et Arbejde eller et Project om at inddige Bygholms Veile i Han Herredet, men da jeg besaae samme Veile, befand jeg den intet mindre end tienlig til Inddigning (bemeldte Project haver allerede længe forhen været i Forslag). En Tiid der-

*) I Manuskriptet er her overstreget en Linie: var intet jeg af Kiædsommelighed, saasom jeg her.

efter udsatte Land Huusholdnings Selskab et Præmie Spørgsmaal om Veilers Inddigning. Jeg udarbejdede et Skrivt over denne Materie og vandt Priisen, men saasom Land Huusholdnings Selskabet vilde afkorte mig noget paa Præmien, saa geraadede jeg derover udi Brevvexel med Selskabet, min Bog beholdt Selskabet, men Præmien beholdt de og. Samme Brevvessel findes under mine Papirer tillige med en Deel Documenter min Historie betreffende. Udi mit Ægteskab med *Karen Thomasdotter Hee*, salig Herr *Hee* Sogne Præst for Borup og Nørre Hald Mee-nigheder ved Randers hands Dotter, haver jeg auflet en Søn *Fridric Thomas*, som af mig med Fliid blev underviist og bragt derpaa udi 5te Lectie udi Aarhus Skoele, hvorfra hand med Ære blev dimittert om Efter Aaret 1791, efterat hand der med hver Mands Yndest havde frequentert 1 Aar udi 5te Lectie og 3 Aar udi Mester Lectien, som udi denne Skoele Sædvane er, men nogle Dage efter hands Demiss. døde hand og blev i Aarhus begravet, alle de herhid hørende Breve, som mig smertelige, haver jeg opbrændt undtagen hands Dimiss Testimonium. Gud have ham salig! Hand efterlod sig megen Berømmelse formedelst hands goede Hoved og Hierte og sine goede Videnskaber, hand var 19 Aar, da hand døde. —

En anden Søn, som formedelst Jorde Moderens Uforstand eller Ukyndighed døde i Fødselen og blev begravet i Gierløv.

En tredie Søn *Thomas Fridrich Westenholz* blev født i Sejersløv Præstegaard, som er, da jeg dette skriver 1792 udi Februar, noget over 13 Aar gammel, et ungt Menneske af Gud med goede Naturens Gaver meget vel begavet og, saalangt hand end er kommet, ogsaa vel underviist og forfremmet. Gud ledsage, styre og velsigne ham til alt got.

Udi dette Aar 1791, 1792 haver jeg arbeidet paa et Værk, som handler om Dannemark, Norge og Hertugdømmene have Balance eller ikke med viidere, men jeg veed endnu ikke, om Værket vil blive producet, eller om det vil

blive liggendes, saasom Lysten at skrive og studere siden min ældste Søns Død er noget nær forgaaet mig, og jeg tillige snart under Guds Velsignelse fylder mit 62de Aar.

Denne korte Udtog af mit Levnets Løb haver jeg her tilføjet. Noget Vidtløvtiger haver jeg skrevet noget derom paa det reene Papir, som findes bunden udi Peter Baylens Ordbog udi min Bibliothec, og en Deel til mit Levnets Løb henhørende Breve findes mellem mine Papirer. Skulde jeg finde Tiid og Lyst, saa tillægger jeg maaskee engang noget udførligere til dette her skrevne.

Gud være os alle naadig }
Ham være alleene Æren } Amen!

Ellers maa jeg her endnu anmærke, at der endnu udi denne Tiid*) findes *Westerholter* udi Dannemark. Jeg haver funden tvende udi Kiøbenhavn, den ene, da jeg der var Student og blev examinert, hand var Magister¹⁵⁾ og en gammel Mand og fattig, som vel skal have havt Videnskab men dog ej var forfremmet til noget Æmbede! — Item da jeg var over i Kiøbenhavn for at søge Solberg Kald, havde jeg der, jeg erinrer ej hvad, at bestille hos Stifts Amtmanden, dens Fuldmægtig var og en *Westerholt*, den Tiid et Menneske af maaske nogle og tive Aar. Jeg fandt og i Jylland en skikkelig Koene *Mickel Biærings*¹⁶⁾ (Broder til den berøgtede Kammer Herre Biæring, men af heel contrair og meget goed Character), hvilken Koene var en *Westerholt*. Hos hende kom engang hendes tvende Brødre *Westerholt* i Besøg fra Siælland, hvilke vare Studenter, og hvilkes Fader, om jeg ret erinrer, var en Herre Gaards Forpagter i Siælland, eller, om hand selv ejede en Herre Gaard, det erinrer jeg ikke. Saa haver og udi i min Tiid hørt, at der var hen ved Hobroe i Jylland paa Landet etstæds en Deign, som heed *Westerholt*, hand skal være død omtrent Anno 1790.

Jeg haver forhen talt om, at Dalbyender Kirke var bygget af en *Westerholt* som denne Kirkes Patron eller

*) I Marginen tilføjet: udi den sidste halve Part af det 18de Seculo.

Ejere før Reformationen. Hands Naun fandtes endnu 1770—1780 tillige med Aarstallet, naar Kirken blev bygget, paa Velvingens Slutnings Steen over Alter Gulvet udi Munkø Skrivt. Maaskee den staaer der endnu Anno 1792, om ikke Muurmesterne have overkalket den, hvilket sædvanligt Skiæbnen er af alle Materier og Inscriptioner, der findes paa Kirke Muurer og Hvelvinger. Om og hvorledis denne *Westerholt* er forbunden med den *Gehrt Westerholt*¹⁷⁾, som blev ihjelslaget i Kong Hanses Tiid udi Dithmarsken, det skal jeg ikke kunde sige, og hvorledis begge have været i Slægt med den *Westerholz*, om hvilken *Marmora Danica* tale Tom. II pag. 16 skal jeg ej sige, denne var Doctor *Reinhold Westerholt* Canonicus et Pastor, som døde 1544 d. 12. Jun. Den samme *Westerholt* var imellem dem, som underskrev Kong Christiani III Kirke Ordination, vid. samme Ordin., fol. 100, vid. additamenta ad Histor. Regis Christiani III et Nicol. Kragio cum additamentis Stephani Joh. Stephanii.

Jeg haver forhen sagt noget, at Lysten til mine Studeringer begyndte at bortblive efter min Søns *Fridrich Thomas* hands Død, dette udstrakte sig saa vidt, at endog Lysten forgik hos mig at læse for min *Thomas Fridrich*, som ellers havde gjort en ret god Begyndelse — over Hovedet kiæd af Studeringer vilde jeg have sadt Drengen til Handelen, men da ingen Lejlighed dertil fandtes, som jeg kunde ansee for profitabel, loed jeg ham blive ved Bogen. Hvor vidt hands Frem Gang derudi strækker sig, maa hand selv erinre sig. Jeg sendte ham til Wiborg i Skoelen, hvor hand ankom Dagen for 4de Fredag efter Paaske, den 25. April 1793. Jeg selv reisede ej med ham for Alderdommens Svaghed, men sendte en skikkelig Bonde Karl, naunlig *Jens Marcussen*, denne Karl havde gjort adskjællige Reiser og var vandt til at omgaaes imellem Folk. — Af Videnskaber fik *Thomas* [der] med det tydske Sprog havde læst mange latinske auctorer ex. Livius Suetonius, Cæsar, halv Tacitus, Florius, Terenz, en god Deel

af Plauto og andre flere foruden Skoelē auctorerne Cornelius, Justin og flere, i Grækisk havde hand læst de 4 Evangelister og acta, udi Hebraisk Josua, Judicum, Samuelis, Ruth, megen Historie, havde lært Arithmetic og noget lidet af Geometrie og eet og andet ellers.

Om Efter Aaret 1793 blev hand translocert til Mester Lectien, gammel 14½ Aar.

Om endskiønt, som forhen er sagt, den meeste Studerings Lyst er forgaaet hos mig, havde jeg dog om Foraaret 1793 gjort min Bog Forsøg om Danne Marks og Norges og begge Hertugdømmenes Handels Balance gjort færdig. Værket er ikke lidet, et Manuscript af omentrent 8 alphabeth. Maaske Værket fattes ej hellere Philosophie, Grundighed eller Lærdom. Jeg udvalgte den paa Titul Bladet og Nauns Forseigling paaskrevne Devise: Mit Lys er lidet, dog kan et større tændes derved, og sendte Skriftet udi April Maaened til Land Huusholdnings Selskabet, men indtil i Dag udi November Maaened 1793 haver jeg intet erfaret af dets Skiæbne, ej hellere at nogen anden haver faaet Præmien. Hvad Aarsag til saadan Forhaling er, veed jeg ikke, da jeg meener 31. Junius 1793 skulde have været Bedømmelsens Terminen, men endnu er altum silentium.

Efter at nu min *Thomas* afvigte For Aar var reist til Wiborg, studerer jeg ej, men haver givet mig til min gamle Fornøjelse, nemlig mit mekaniske Arbejde udi mit Værkstæd. Men jeg seer, at min Legems Styrke ej meere er som forhen, imidlertid finder jeg dog der Sindsfornøjelse og Roelighed. — Jeg haver got [Haab] om min *Thomæ* goede Opførsel og Flittighed. Gud ledsage og bestyre ham! og velsigne ham og mig og os alle! Amen!

Over den omtalte Søn, der døde som Student, forfattede hans Rektor, Mag. Thure Krarup (f. 1739 † 1808) følgende Gravskrift:

Her
 giemmes
 den jordiske Deel
 af
 Sal. Frederik Thomas
 Westenholz
 en værdig Søn
 af
 den bedste Fader
 velærværdige og høylærde
 Hr. Joh. Didr. Wilh. Westenholz
 Sognepræst i Sejerslev paa Mors
 en værdig Discipel
 af
 Aarhus Cathedral Skole
 som færdig til at gaae til
 Academiet
 19 Aar gammel
 indgik i de himmelske
 Boliger 10 Okt. 1791 —

NOTER

- ¹⁾ F. 12. Dec. 1612, † 1642.
²⁾ Melchior Ludwig W., f. 24. Sept. 1647, var i brunsvigsk Tjeneste, blev adlet 1693.
³⁾ Joh. Friedr. von W., † 1759, gift 2 Gange.
⁴⁾ Han var gift med Margarete Sadeler, Datter af Melchior S.
⁵⁾ † 1622.
⁶⁾ Heinrich Zinck hørte til samme Slægt som de danske Zinck'er (se Carl Thrane: Fra Hofviolonernes Tid, S. 419).
⁷⁾ Vel en Forfader til den Musiklærer og Kopist Kleiber, senere Amtsforvalter paa Femern, der hjalp Kunzen med Musikken til „Ossians Harpe“ (sst., S. 231).
⁸⁾ Se Die Steinmannschen Stiftung in Zeitschr. d. Gesellschaft f. Schleswig-Holst. Geschichte, 33 B., S. 272 ff.
⁹⁾ Bibliotekar, Arkivar og Hofhistoriograf i Hannover Ludwig Albrecht Gebhardi (f. 1735, † 1802) var en Lyneborger af Fødsel og blev 1765 3. Lærer ved Ridderakademiet i Göttingen. Af hans Geschichte der Königreiche Dänemark und Norwegen, I—II, Halle 1770, udkom 1780—84 i Oversættelse ved J. H. Heilmann: Kongeriget Danmarks Historie.
¹⁰⁾ 12. Sept. 1768. (Wiberg).
¹¹⁾ Generalmajor Franz Ludvig v Arenstorff (f. 1718, † 1775) var Broder til Konferensraad Frederik v. A. (f. 1708, † 1762), for hvis Søn Etatsraad Frederik Christian v. A. (f. 1750, † 1828) W. var Lærer paa Overgaard. (Adelsaarbogen, 1886, S. 19 og 23).
¹²⁾ I Økonom. Priis-Skrifter, der udkom 1774 i Kjøbenhavn, er optaget Westenholz' Prisskrif-

ter „Om Vandledninger“ og „Om Folkemængden i Bondestanden“; under en udførligere Titel, der nævnes i Nyerup og Kraft's Litteraturlleksikon, var de tidligere udkomne særskilt.

- ¹³⁾ 5. Jan. 1775.
¹⁴⁾ Johan Ludvig Lybecker (1743—1814), senere Amtmand i Hjørring, nationaløkonomisk Forfatter.
¹⁵⁾ Magister Jørgen Westerholt (f. 1705, † 1766) var født i Odense, se Nyerup og Kraft's Litteraturlleksikon.
¹⁶⁾ Paa Stamtavlen i Histor. Tidsskr. V, 1., S. 120 nævnes ikke Mikkel Bering's Ægteskab, derimod ses det, at Kammerherre Beringskjold har haft en Søster Else Kirstine (f. 1726), der var gift med Forvalter Frederik Westerholt paa Baadesgaard, det er vel hans Sønner, der omtales her. Der har altsaa været et dobbelt Svogerskab mellem Familierne Bering og Westerholt.
¹⁷⁾ Faldt ved Hemmingstedt, se Zeitschr. d. Gesellschaft f. Schleswig-Holst. Geschichte, 35 B., S. 123, hvor der, med Citering af Angelus: Holsteinische Chronika, II, S. 41, anføres, at der i Holsten har levet en Adelslægt Westerholdt.

HVORLEDES SAA
 CONRADINE SOPHIE ROSTGAARD
 UD?

Af Th. Hauch-Fausbøll.

(Fortsat).

Højestærede kiære Ven!
 Dersom jeg glemte at aflegge min skyldigste Taksigelse for den Prøve af Deris oprigtige Venskab, som er vist mig derved, at De har frembragt mit Anliggende til hands Exc. *de Tott*, uanseet saadant ikke frugtede, saa er det, at der tales til en Persons Avantage, dog altid en Sæd, som endskiønt den længe ligger i Jorden, dog engang opvoxer at bære sin Frugt. Dersom jeg glemte det, maatte De ansee mig som det utaknemmeligste Menneske i Verden. Det er saa, at Skiæbnen har bragt mig i de Omstændigheder, at jeg ikke paa nogen Maade kand vente i Verden at gjøre ligesaadant Vederlag, men alting hos mig maa bestaae i bare Ønsker, ikke distomindre skal jeg altid vise Erkientlighed ialt, hvad som staar i min ringe Evne. Efter Sædvane giver jeg mig den Frihed at adressere Dem indlagte Brev til mine Stif-Døttre,

som jeg hiertelig beder, det snarest mueligt kand være, maatte befordres, særdeles da det er en Taksigelse for en Present, som er gjort et Pr. af mine Børn; det angaar og min egen *Affaire*, saasom de kiære Børn har vildet recommendere mit Anliggende til Deres *Oncle Mr de Stokf*:¹⁾, som nu til Khavn er ankommen; men baade hand og de derangerer megit mine *Concepter*, og vil ikke vide deraf at sige at søge des services si basses, overalt kand jeg dog nok søge saadanne, thi jeg faar dog ligemeget deraf. Af Aviserne seer jeg, at *Secreterer Hofman*²⁾ er bleven *Assessor* i HofRetten, en Person, som vel har anlagt sin Tiid inden og uden Riget kand ikke vederfares mindre grace. Doctor Nicolai Hemmingii Lig Prædiken over *Herluf Trolle* har jeg funden blant mine Bøger in Oct: til lige med 3 à 4 andre hands Prædikener over Adelsfolk, dersom De i Deres *Biblioteque* fattes den og den kand være til nogen Fornøylelse, er den gierne til Tieneste. Professor *Stampes* Broder Magister *Stampe* i Slægelse er i disse Dage bleven forlovet med Mag: *Olivarii*³⁾. Daatter i Ørslew, hvortil Mag: *Friis* i Skielskør gjør en herlig Grimace, og synes, at H^c *Stampe* hafde nærmere til Skør end Ørslew, og at det første var en Kiøbstæd og det sidste end (!) Landsbye, Trappen til deris Dør var alt færdig, saaat de ikke behøvede at tage Folk ved Haanden for at rykke dem ind til sig. Kiære Ven fortryder ikke paa, at jeg erindrer om afvigte Aars Forordninger, item om *Spectator*, som skulde indbindes, item om de smaa *Piecer*, som skulde trykkes. Det er meget paa engang, hvortil legges, at jeg er med største Hengivenhed
 højestærede kiære Vens
 Gierdrop tienstskyldigste Tiener
 d: 16de Martij 1747 O. Bruun.

Højestærede kiære Ven!
 Min seneste Skrivelse haaber jeg, at kiære Ven rigtig har bekommet, og derom vil jeg udbede mig Deris Raad

og Betænkende, dette skeer allene for at intercedere for indlagde Brev, som ieg aller tjenstligst beder maa befordres til sin Eiere. Samme er egentlig angaaende en Don gratuit, som mine kiære Stif Døttre gjør til min ældste Søn og Daatter af 200de Rd., som ieg beder, at cher amy vil modtage og hos sig beholde, indtil ieg ved Skrivelse melder Deres Brug, som egentlig er at indsættes paa Liv Rente i det nye Societet i Khavn, da ieg self remitterer desuden 200de Rd. til forestaaende Termin, som iligemaade skal indsættes for mine yngste Sønner. Jeg er i disse Dage hiemkommen fra Fyen, hvor min Daatter er i Pension, og kand ieg ikke andet end tilstaae, at hun der er heel vel og har megit profiteret baade i Manerer og det franske Sprog, som hun med temmelig Hurtighed taler. Jeg vilde ønske, at ieg kunde være saa lykkelig at faae min ældste Søn saa vel placeret paa et Aars Tiid eller toe, indtil ieg i nogen Hantering kand faae ham employeret. Vel har ieg nogen Løfte fra Adm: *Suhm* om Søe Etaten, men som ieg allene forlangte ham antagen som reforme Cadet og self vilde betale hands Mondur og Pension, indtil hands Tour og Anciennité kunde falde, og det dog holder hart, saa at vi ej endnu derom har faaet nogen Vished, saa begynder ieg at tvile om den Sag. Det fortrædeligste er, at Drengen formedelst de mange Pryggel, hand for den lumpne Latin har faaet er bleven saa afkøset derfra, saa ieg taber ald Haab om nogen Fremgang, med ham ved Studeringer, derimod da hand hørte Systemen tale Fantzøsk og hafde lært det paa saa kort en Tiid, henger han os over, at vi endelig maa sætte ham ligeledes et Stæds hen for at lære det. Kand kiære Ven i Khavn dertil give os nogen Anslag, da beder ieg derom baade for Guds, vores og Barnets Skyld, men det var mig tillige derom at gjøre, at hand kand blive øvet i Reignen og Skriven samt det tydske Sprog, som hand alt temmelig vel taler og skriver, i Latinen kand han gjøre et lidet Exercitium nogenledes

uden grove Vildelser. Jeg er i det øvrige med ald Estime

m høystærede kiære Vens
Gierdrop tjenstskyldigste Tiener
d: 30de May 1747 O. Bruun

Høystærede kiære Ven!

Deris tvende meget ærede Skrivelser har ieg haft den Ære rigtig at erholde, og hafde ikke tøvet saalænge at besvare dem, dersom ieg ej hafde ventet efter Lejlighed her fra Egnen at sende Dem den forhen omskrevne Bog, men som ieg nu seer, at mit Haab heri ganske glipper, i Henseende vi ere i fuld Arbejde med Pløyningen, saa kand ieg ikke efter Høfligheds Lov tøve længere. Angaaende det Forslag, som kiære Ven har behaget at gjøre mig i sit forige Bref, da er ieg fuld forsikret, at det er intet i Verden saa fordeelagtigt og anseeligt, at De jo som en gl: Ven vil unde mig, ligesom ieg forsikrer, at Deris Velgaaende er mig inderlig kiær og angenem, ieg ogsaa maa tilstaae, at saadant kand skee, kunde være mine Børn til Avantage i Fremtiden, men hvor skamfuld vilde ieg ikke blive, naar De paa saa løst en Grund bygde Luft Casteller vilde formedelst de mig daglig mødende Forfølgelses Stormvinde omkastes, og den liden Reputations Skygge, som i min nærværende Tilstand følger mig, vilde ved saadan nye Qualitets Antagelse ganske forsvinde. Ney, Hiertens Ven, førend ieg nogen Tiid kand hefte mine ærgiærige Tanker paa saadan Sag, maatte ieg først være forvissat om Mojen at soutenere en qualite, som ved ømmelige Vilkaar ikkun er en Byrde, hvilket De self saa velsom ieg selv veed, og i den Henseende tænker ikke, at der er nogen Alvor i Propositionen. Angaaende Sollicitation da tænker ieg, at derved er vel ikke synderlig at gjøre, førend de H. Pensionister ere employerede. Ald min Hinder og Fortræd flyder altsammen af det store Baand mig er paalagt med dette vitløftige Gods og paaheftede Geld, som

aldrig giver mig Frist for Bekymring og maa der være en mægtig Haand, som hindrer, at ieg ikke paa nogen Maade kand faae det solt. Aarlig har ieg Liebhabere, men ingen Kiøbere, nogle er Prisen for høy, andre Conditionerne for haarde, nogle har nok Lyst, men fattes Penge, andre som har Penge, raissonnerer saa, var der noget ved Stæddet at gjøre, saa solte hand ikke, thi hvad vil han ellers tage sig for, ret ligesom ieg intet kunde foretage mig uden at pine Bønder, fange Harer og æde Boghvede Grød. Den gode Ass: *Horrebovs* avanture er heel skammelig og vel værd at straffes¹⁾, dog gjør hands malheur mig ondt, men vilde gjøre mig verre, dersom den gode H. Assessor *Ramus* ej skulde erholde hands Tieneste, som ieg af mit Hierte vil ønske ham og tillige bede at aflegge min Compliment og Taksigelse for hands beviste Artighed forgangen Aar, tør ieg udbede mig hands Visite, naar hand rejser til Fyen, skal den være mig heel kiær²⁾.

Min Kone og Børn formelde deris skyldige Compliment hvornest stedse lever

m høystærede kiære Vens
Gierdrop tjenstskyldigste Tiener
d: 15de April 1747 O. Bruun

H. Conference Raad *Berregaard*³⁾ er endnu levende sed mente captus, hands H. Søn har taget alting i Possession et se conduit avec plein pouvoir.

Høystærede kiære Ven!

Deris tvende megit ærede Skrivelser og den ved H. *Feisker* mig tilsente Paque har ieg rigtig erholdt, og takker skyldigst for kiære Vens Umage dermed, hvad som for Forordningerne med videre er udlagt, skal til ald Takke blive betalt, naar enten ieg self, som neppe skeer, eller mit visse Bud kommer til Byen til d: 11de Junij. Jeg hafde ikke ladet H. *Feisker* rejse til Khavn uforsiuet med Brev til Dem, dersom ikke hands Reise hafde været

baade for ham og mig uventende, saa at ieg neppe viste det, førend de vare halvvejen borte, allerhelst da ieg hafde en Materie at skrive om, som den gode Hr. Fleisker mundtlig tillige kunde understøttet, samme bestaar deri, at ieg til Mikkelsdag qvitterer mine Børns Præceptor Mr. Lorentzen¹⁾, som formedelst nogen forunderlig Forandring er i saadanne Omstændigheder, at hand nu agter at sustinere Examen Theologicum, og siden at sollicitere ved Cancelliet. Omstændighederne, som har bragt ham saa tout d'un coup paa de Tanker, kand ieg ej vel skrive, dog negter ieg ikke, at ieg jo gjerne hafde ønsket at beholde ham endnu et Aars Tiid, uanseet hand med temmelig Haardhed tracterer Børnene. Hand hafde vel ogsaa forandret sine Tanker og blevet, om ieg endelig hafde forlangt det, men den rene Sandhed at sige, saa har ieg ikke været saa content med ham i dette Aar, som i de 2de første, særdelis i Henseende til Børnenes Conduite og Moralité, som hand anseer som noget sig uvedkommende. Det er altsaa min tjenstlig Begiæring, at cher Amy vil hielpe mig til at faae en skikkelig Person igien, 40 Rd^r giver ieg i aarlig Løn, men som Børnene ere temmelig avancerede i det tydske Sprog, særdeles den ældste, og efter den Maade har lært det lidet Latin hand kand, saa maatte Personen kunde Tydsk. Da ieg gjerne ønskede, at der kunde gives en dansk Karl, som tillige var det Tydske mægtig. Af Deris seneste Skrivelse seer ieg, at Mag: Lysholm²⁾ skal være Professor ved Sorøe Academie, kiære Ven lod sig forstaae ved sin Nærværelse, at samme Mag: Lysholm hafde Børn under Information, dersom hand vilde continuere det samme, naar hand kommer til Sorøe, synes Dem da at vilde raade mig til at sætte mine Drengede der i Pension. Det vilde vel blive noget kostbarere end self at holde Informator, men naar ieg considerer Inconvenientierne, maatte mand vel give en Snes Rix^{de} eller 2 om Aaret for at befries derfor. I Sommersted Skole hos Mag: Wøldike³⁾

kunde ieg vel faae dem for en ringe Penge indtingede, hvor de ogsaa foruden deris Studeringer øves i det Tydske, men ieg har ladet mig sige, at det ikke er synderlig bevent, det ogsaa er saa langt borte, at mand ikke et Pr. Gange om Aaret kand faae dem hiem og eftersee deris Klæder og andre Nødvendigheder, hvilket for Børn af deris Alder er heel fornøden. Herom vil ieg udbede mig Deris Betænkning, dernest vores samtlige Compliment aldstedse forbliver
 m højestærede kiære Vens
 Gierdrop tienstskyldigste Tiener
 d: 25de Maj 1747. O. Bruun.

P: S: Den gl: Berregaard er nu igien restitueret og har revoceret den Sønnen givne Myndighed. Gud lad os ej leve længere, end at vi maa leve Gud til Ære og os self og vores til Gavn og Glæde, aDieu. Det staar temmelig længe hen med min Bestallings Confirmation, ieg skulde dog vel tænke, at ieg engang faar den, imidlertid beder ieg, at cher Amy vil erindre derom, og skaffe mig Beskeden.

Højestærede kiære Ven!

For Deris mod mig beviste Artighed og Godhed ved min seneste Nærværelse i Khavn takker ieg allerskyldigst og vil stedse have Dem min Søn paa beste Maader recommenderet, da ieg i Særdeleshed vil udbede mig den Venskab og Tieneste, at kiære Ven vil tillade, at hands Tienere engang hver 14ten Dage, naar det er Postdag, vil gaae ud til ham for at tage hands Brev med paa Posthuset.

De medgivne Bøger har ieg rigtig leveret enhver paa sit Sted, men særdeles har ieg at takke for Hr. Etatz Raad Berregaard, som tillige gav mig Hak Ulfstands Portrait, som ieg skulde sende kiære Ven for at faae en Plads blant Deris mange kiønne Sager, samme er hos mig, og ieg skal sende den, saasnart Lejlighed gives, som i disse Tider er heel rar. Imidlertid skulde Hr. Etatz Raaden komme til Byen, inden ieg dertil faar Lejlighed, beder ieg k.

Ven desuagtet dog derfor vil aflegge sin Taksigelse, thi den er hos mig og skal være ham vis nok. Velbemelte Hr. Etatz Raad kommer nok ind først i tilkommende Maaned for at referere voris Commissions Slutning. Jeg sender ellers herved til min Bestallings Løsning 40 Rd^r Banco Seddeler, om kiære Ven legger noget mere til end de hos sig havende Pengebeløber, vil ieg derom med Posten udbede mig et Pr. Ord, da det saa snart min Vogn indkommer, skal blive betalt. Jeg er iøvrigt nest voris samtlig skyldig Hilsen
 højestærede kiære Vens
 Gierdrop tienstskyldigste Tiener
 d: 11te Nov^{br} 1747 O. Bruun.

NOTER

¹⁾ Justitsraad, Landsdommer i Fyn Christian de Stockfleth til Brahesborg havde været gift med Conradine Sophie Rostgaard's yngre Søster Adolphine Christine, efter hvem en af Bruun's Sønner blev opkaldt, men hun var allerede død 1740 i sin første Barselseng og Aaret efter sit Bryllup. (Chr. Bruun: Fr. Rostgaard, S. 419).

²⁾ Forannævnte Tycho de Hofman (1714—54).

³⁾ Om disse se Wiberg, Joh. Nordahl-Olsen: Stamtavle over en norsk Præsteslægt Friis og Stamtavler over Slægterne Olivarius og de Fine. Intetsteds staar dog anført, hvornaar Dorothea Marie Olivarius (f. 1723 † 1798) blev gift med Hr. Frantz Thestrup Stampe.

⁴⁾ Assessor i Højesteret Niels Horrebøw (1712—60) mistede 1747 sine Embeder paa Grund af Kasseangel.

⁵⁾ Hofretsassessor Jonas Ramus (1718—65) kom først 1755 ind i Højesteret. Han var Søn af Biskop Chr. R. i Odense og havde vel derfor oftere Ærinde til Fyn.

⁶⁾ Christen Berregaard (1683—1750). Sonnen er den tidligere nævnte Villum B.

⁷⁾ Mon ikke den Johan Stephan Lorentzen, en Slesviger og Student fra Roskilde, der blev cand theol. 1748, Kateket ved Holmens Kirke 1750, Præst ved Søkvæsthuset 1754, men som ifg. Wiberg afsattes 1760 „for sin liderlige Handel og løsaglig Brevvexling med en gift Kone.“

⁸⁾ Christopher Lysholm (1715—73) Protegé af Holberg.

⁹⁾ Peder Wøldike (f. 1692 † 1759) var først sin Faders Efterfølger i Sommersted og siden Provst og Førstepræst i Haderslev (se Giessing's Jubellærere, I, S. 532).

SPØRGSMÅL

(Spørgerubrikken er til gratis Afbenyttelse. Alle Besvarelser bedes sendte til Redaktionen, for at de helt eller delvis kunne blive offentliggjorte her i Bladet).

17.

Undertegnede søger Oplysning om, hvorvidt der findes en Stamtavle eller andre Slægtsoptegnelser om Familien Panum, der stammer fra Provst Jens Panum paa Mors (f. 1717 † 1794).

S. Panum

Garderkasernen. Kjøbenhavn K.

18.

Undertegnede søger Oplysning om Forældre og Forfædre til Raadmand Nikolaj Dahl af Helsingør, antagelig død 10/8 1773, 68 Aar gl., som rimeligvis er udvandret fra Norge.

Kai R. Dahl

stud. jur.

P. Skramsgade, Kbh.

19.

Oplysning søges om hvor og hvornaar Vilhelm Georg Møller er født, og hvor og hvornaar han blev gift med Christiane Frederikke Charlotte Getreuer. Han var Gartner paa Gisselfeld 1800—1828, døde 1828, 68 Aar gl.

I. F. Fugl

cand. pharm.

SVAR

Til Spørgsmaal 16 for 1914.

En Vagtmesterløjtnant Cojet eller Koje efterlod sig Enke Karen Larsdatter Kjærulf, død Kbh. 17. Septbr. 1740, begr. 23. Septbr. (Vor Frelser), 84 Aar — altsaa født c. 1656. Skifte Kbh. 24. Septbr. 1743. Der nævnes ingen Slægt. Svend Svendsen, Brændevinsbrænder, havde betalt Begravelsen og Huslejen, og hans Tilgodehavende var godt 34 Rdl., medens hendes Efterladenskaber kun vurderedes til 14 Rdl. 5 Mrk. Karen Larsdatter Kjærulf er muligt identisk med den Karen, Datter af Lars Andersen Kjærulf og

Dorte Steffensdatter, [der boede i Brogaard i Jetsmark Sogn (Hjørring Amt)] der 10. Aug. 1656 døbttes i Jetsmark K. Hun hørte i saa Fald til en Kjærulf-Linie fra Egholm (ved Aalborg), til hvilken vist ogsaa den i Personalh. Tidsskr. 6. III. 134 nævnte Familie Egholm hørte.

En Hans Pedersen Coyet boede 1733 paa Fejø og havde undertiden som konstitueret administreret Retten der [danske Kancellis Supplikpr. 1733].

C. Klitgaard.

LITTERATUR

Hr. Einar Krum-Hjersing i Christiania har samlet en smuk Bog: *Familien Krum i Norge* (114 S. 8° m. fl. Portrætter). Udstyrelsen er smagfuld og solid, Indholdet synes vel gennemarbejdet og omfattende. Kvindelinerne er medtagne, og, skønt Bogen næsten udelukkende omfatter norske, findes der dog adskillige Familienavne af Interesse for danske, f. Eks. Abelsted, Balchen, Berle (Prof. Edv. Holm's Svingersøn), Boeck, Fellum, Gad, Knuthsen (Pastor K. i Mov), Hansteen, Staffeldt, Ursin og flere.

I Askov Lærlinge. Aarsskift for 1913—14 har Poul Bjerger skrevet en meget sympatetisk Skildring af *Brødrene Sægaard*, særlig Oberstløjtnant Th. Sægaard, som han fra sit Samarbejde med „Danske Vider og Vedtægter“ har staaet særlig nær.

Gyldendals Forfatter-Lexikon (Skønlitteratur) ved Th. Lind er Navnet paa en lille praktisk Haandbog, som G. B. N. F. har udsendt med kortfattede Biografier af ca. 500 skønlitterære inden- og udenlandske Forfattere, hvis Bøger er udkomne paa Forlaget. Da Udgiveren bl. a. har benyttet de af Forfatterne selv i Forlagets Arkiv deponerede Selvbiografier, vil man her finde ikke faa Oplysninger, som ikke kendes andet steds fra.

TILFØJELSER

Hr. Overretssagfører Erling Barth har velvilligst efter Burke: Landed Gentry meddelt følgende Tilføjelser til afd. Lensgreve Danneskjold-Samsøe's Anetavle i Geneal. Tidsskr. Nr. 7 for 1914, hvorved de 16 Aner bliver komplette, men der mangler altsaa endnu 2 af de 32 Aner.

Susannah Hoare († 1783) var Datter af Bankier i London Henry Hoare († 1785) og Susannah Colt, Datter af Stephen Colt esq. Henry Hoare var atter Søn af Bankier i London Henry Hoare of Stourhead, der 1702 ægtede Jane, Datter af Sir William Benson, Knt. of Bromley.

Hr. Kontorchef H. Gram har henvendt Opmærksomheden paa, at den i Indledningen til Optegnelser om Familien Gram i Geneal. Tidsskr., Nr. 9 for 1914, omtalte Ole Peter Gram, der 1802 var 23 Aar gammel, nævnes i Weilbach's Kunstnerleksikon som Ornamentbilledhugger.

GENEALOGISK TIDSSKRIFT

I næste Nr. af Bladet vil komme Indholdsfortegnelse og Titelblad til 7. og 8. Aargang, der er beregnet til at indbindes sammen.

Idet Bladet nu gaar ind i sin 9. Aargang vil de Frieksemplarer, der er udsendte som Prøve blive inddragede, vi haaber imidlertid, at en Del af dem, der saaledes har faaet Lejlighed til at gøre sig bekendt med Bladet, vil støtte vore Bestræbelser for at fremme Interessen for Genealogi og Personalhistorie ved at tegne Abonnement paa Bladet og anbefale det til andre.

Benyt derfor Afklipningskuponen paa Omslagets 4. Side!

Redaktion:

Gl. Kongevej 41, Telefon Vester 2987 v. (9—11 og 5—7).